Marat Gabidullin

MEMORIILE UNUI MERCENAR DIN GRUPUL WAGNER

CORINT ISTORIE

Marat Gabidullin

MEMORIILE UNUI MERCENAR DIN GRUPUL WAGNER

Marat Gabidullin

MEMORIILE UNUI MERCENAR DIN GRUPUL WAGNER

Traducere din limba franceză de Alina Pavelescu
Prefață de Ksenia Bolșakova și Alexandra Jousset

CORINT ISTORIE
2022

Tuturor naivilor care caută ideea acolo unde ea nu există

Cuvânt-înainte al editorului

Proiectul de a edita cartea lui Marat Gabidullin s-a născut în primăvara anului 2021, atunci când am aflat de la Veronika Dorman, specialista ziarului *Libération* pentru Rusia, că jurnalistele și realizatoarele Ksenia Bolșakova și Alexandra Jousset pregăteau un documentar consacrat soldaților din Grupul Wagner: *Wagner, armata din umbră a lui Putin*, a cărui difuzare era programată la 22 februarie 2022. Ele reușiseră să-l intervieveze sub identitatea sa reală pe un fost comandant al unei subunități de mercenari. Iar acesta scrisese o carte care urma să fie publicată în Rusia, înfruntând riscurile, de Gonzo, o editură independentă. La acea vreme se vorbea mult despre respectiva armată de mercenari care, cu ocazia ascensiunii la putere a juntei militare din Mali, înlocuise trupele franceze din operațiunea Barkhane în lupta împotriva jihadiștilor. Unele dintre abuzurile comise de Statul Islamic în Siria, în Republica Centrafricană, în Libia… începeau să fie cunoscute. Această incursiune rusească în regiuni considerate până atunci ca fiind sub influență franceză intriga, deranja, neliniștea. Conștienți de însemnătatea excepțională a mărturiei, am abordat imediat editura rusească Gonzo, apoi pe Marat Gabidullin personal, cu

scopul de a-i oferi publicului francez acest text, intitulat inițial, în mod misterios, *De două ori în același râu*.

Nu știam pe atunci că tensiunile care existau între Rusia și Ucraina vor conduce la declanșarea unui război, conferindu-i acestui text o actualitate tulburătoare.

Ceea ce propune Marat Gabidullin este o mărturie unică, foarte actuală, despre forțele militare ale țării lui. El risipește o parte din secretul care înconjoară organizarea lor, felul lor de a acționa. Desigur, armata Wagner nu este armata rusă. Este o „societate militară privată" (SMP), o „Companie"[1] neoficială, care funcționează fără grade și a cărei existență este în continuare negată de către puterea din Rusia, o țară care, culmea, interzice mercenariatul. Pentru a-și numi camarazii de arme și pe el însuși, Marat Gabidullin folosește expresia „soldați improvizați". Totuși, acțiunile Wagner au fost întotdeauna exclusiv în slujba Kremlinului, fie că asta se întâmpla în Donbas, în Crimeea, în Republica Centrafricană, în Mali sau, bineînțeles, în Siria. Știm că azi Wagner acționează și în Ucraina.

De asemenea, Compania Wagner, formată în cea mai mare parte din foști militari cu grade, acționează tot timpul alături de armatele oficiale. Dar, deși el și tovarășii lui luptă în condiții dintre cele mai spartane, în inima munților înghețați, niciunul dintre ei nu primește nici cel mai mic favor. Marat Gabidullin nu are cuvinte suficient de dure pentru a descrie incapacitatea trupelor ruse și a Șoimilor Deșertului, aflați sub ordinele lui Bashar al-Assad, pentru a le

denunța corupția, vânătoarea perpetuă de onoruri, preferința pentru ceremonii sterile și dorința constantă de a se feri de treburile murdare.

Deși suntem conștienți că aceste afirmații pot răni, am ținut să le păstrăm, fiindcă ele arată foarte bine resentimentul încercat de acești soldați improvizați, îmbrăcați în hanorace slinoase și în ținute de camuflaj cu culorile șterse, atunci când se întâlnesc cu militarii armatei regulate, în uniformele lor la patru ace.

De altfel, fără îndoială că însăși această amărăciune și un disconfort cât se poate de real l-au făcut pe Marat Gabidullin să scrie și să-și riște siguranța prin faptul că ridică mai multe semne de întrebare asupra puterii de la Moscova. Fiindcă el nu se ferește să pomenească despre ciocnirea dintre interesele politice, economice și militare, își exprimă fără menajamente ranchiuna pentru lipsa totală de considerație arătată de puterea rusă față de acești soldați-fantomă. Mărturia lui descrie, uneori în mod crud, felul în care soldații Companiei Wagner au fost trimiși în prima linie a luptei împotriva ISIS, echipați cu materiale vechi și defecte. Vorbește despre arme de tip Kalașnikov care nu mai sosesc și pe care trebuie să le recupereze de la cadavre. Despre această carne de tun trimisă în fața unui inamic ce terorizează întreaga lume. Îi evocă pe morți, pe mutilați, înfrângerile, dar și victoriile revendicate de Rusia, fără ca vreodată Kremlinul să își părăsească rezerva față de ei sau să le arate recunoștință.

Acum, când Rusia a pornit un război sordid împotriva Ucrainei, mărturia lui de „soldat improvizat" arată în sfârșit că, dincolo de tehnologie,

bătăliile se câștigă încă, în cea mai mare parte, pe teren, în lupta corp la corp, cu o barbarie pe care o credeam rămasă în alte timpuri.

---

[1] Acest substantiv va fi scris *Companie*, atunci când va avea sensul de firmă/societate și *companie*, atunci când va avea sensul strict de subunitate militară tactică.

Prefață

Marat Gabidullin nu este un pocăit. Nu este un avertizor chinuit de mustrări de conștiință, care a decis într-o bună zi să se întoarcă împotriva organizației din care a făcut parte pentru a o denunța. Nu!

Marat este un soldat. Un infanterist printre alții, simplă carne de tun. Un homo-sovieticus care poartă în sine toate schizofreniile omului rus contemporan. Este mândru că a făcut parte din forțele aeropurtate ale armatei regulate din țara lui. Este mândru că a luptat împotriva ISIS în Siria, în calitate de mercenar al Grupului Wagner. De altfel, Marat jubilează atunci când povestește că a participat la operațiunea ce a făcut posibilă recucerirea Palmyrei din mâinile islamiștilor. Palmyra, fantasma tuturor celor care visează la civilizațiile îndepărtate și milenare. Și totuși, Marat se simte oarecum jenat să admită că a servit în Wagner, armata din umbră, ilegală, aflată azi în atenția media, acuzată de comiterea celor mai grave fapte, violuri, torturi și crime, împotriva populațiilor civile din țările în care a acționat.

Din Ucraina în Siria. Din Libia în Africa Centrală. Iar de acum în Mali.

Deschizând această carte, nu trebuie să ne așteptăm la confesiunile unui vinovat. Povestea este marcată de

contradicțiile care îl bântuie pe autorul ei. Este o poveste profund rusească, aceea a unei rupturi și a unei mântuiri. Aventura unui soldat din întâmplare al unei armate care, oficial, nu există.

Pentru a exista, Marat a decis să scrie. Să stabilească faptele, să înscrie în marmura istoriei povestea sa și a camarazilor săi de arme. O poveste până acum sugrumată de autoritățile din țara lui. Căci, potrivit Kremlinului, Grupul Wagner nu există. Această forță armată trimisă în cele patru colțuri ale lumii, potrivit hărții intereselor regimului rus, ar fi, în versiunea oficială, doar o fantasmă a detractorilor acestui regim. În frunte cu occidentalii. Întrebat de nenumărate ori despre acest subiect, Vladimir Putin a refuzat constant să recunoască faptul că a recurs la mercenari în zonele de conflict și a negat sistematic orice legătură între Kremlin și Compania militară privată.

În primul rând, fiindcă mercenariatul este o activitate oficial ilegală, pasibilă de o pedeapsă de până la opt ani de închisoare cu executare, conform articolului 348 din Codul penal. Apoi, pentru că această tăcere complice îi aduce avantaje președintelui rus. Trimiterea de mercenari îi permite unui stat să economisească pensiile și salariile pe care ar trebui să le plătească soldaților din armata regulată. De asemenea, permite să ascunzi morții. Marat explică: „Generalii noștri începuseră să se îngrijoreze de eventualele pierderi. Compatrioții noștri nu aveau chef să se gândească la război ca la un eveniment care putea produce morți. Era, așadar, nevoie să se găsească un compromis. Unul dintre aceste compromisuri a fost să

se recurgă la o structură paralelă, a cărei participare la război putea, la nevoie, să fie negată, continuând să li se arate concetățenilor noștri o imagine frumoasă, liniștitoare, pentru ca ei să continue să fie mândri și fericiți, să aplaude la paradele militare din Piața Roșie, încântați de puterea forțelor noastre armate". Și, în al treilea rând, fiindcă Wagner îi oferă lui Vladimir Putin un „joker". Puterea de a practica ceea ce se cheamă „negarea plauzibilității", care constă în a respinge orice responsabilitate pentru abuzurile comise de mercenari sau pentru operațiunile care s-ar putea sfârși prost pe teren. Un fel de a spune: „noi nu avem nicio vină și, dacă aveți probleme cu Wagner, adresați-vă responsabililor Wagner!" Iată în ce constă întreaga abilitate a stratagemei! Wagner nu are o existență juridică. Este o societate-fantomă, pentru care nimeni nu își asumă public nici conducerea, nici acțiunile.

Totuși, în fruntea acestei organizații se află doi oameni. Primul este fondatorul ei. Cel care a dat structurii acest nume surprinzător: locotenent-colonelul Dmitri Utkin, pe numele său de luptă, Wagner. Acest fost membru al GRU, serviciul rus de informații militare, a plecat din armată în 2013. Din 2014 a reunit în jurul său alți veterani din forțele speciale și a creat un grup de intervenție rapidă pentru executare de operațiuni punctuale în regiunea separatistă Donbas din Ucraina, aflată în război împotriva autorităților pro-europene de la Kiev. Grupul de mercenari capătă, astfel, numele șefului. El a ales numele de Wagner ca un omagiu adus compozitorului german și pentru simbolistica

vehiculată de acesta. Căci Utkin este un mare admirator al celui de-Al Treilea Reich și al lui Adolf Hitler.

Ca europeni, ne întrebăm în mod firesc cum poate un popor ai cărui părinți și bunici i-au învins pe naziști în Al Doilea Război Mondial să nutrească o astfel de fascinație. Admirația unor ofițeri ruși pentru naziști poate să pară, într-adevăr, paradoxală. Răspunsul constă, parțial, în ascensiunea păgânismului panslav în Rusia. În rândurile Wagner, potrivit lui Marat, 30 până la 40% din efective sunt adepți ai *rodnoveriei* (credința originară), o mișcare neopăgână slavă apărută după 1980 și care, în chestiunile etnice, este foarte influențată de discursul rasial german. *Rodnoverii*, așa cum sunt numiți, doresc întoarcerea la vechea credință pre-creștină ce adora forțele naturii și afișează o voință naționalistă de întoarcere la pământ, la țarina rusă, unde poporul rus își va putea regăsi valorile. Antisemiți și xenofobi, ei susțin puritatea etnică și segregarea rasială. Cu toate acestea, nu fac prozelitism. „Ceilalți, creștini, musulmani sau, ca mine, non-practicanți, rămâneau așa cum erau", povestește Marat. „Din punct de vedere religios, nimeni nu îți impunea nimic, nimeni nu te forța să adopți această credință". Atât doar că anumiți *rodnoveri*, ca Dmitri Utkin, au opinii de extremă dreaptă declarat neonaziste. Când servea sub comanda lui, Marat spune că a văzut un *kolovrat*, o svastică slavă, și rune slave tatuate pe corpul lui. Într-o fotografie recentă, comandantul Wagner își arată alte tatuaje, printre care o *Sieg Rune* dublă (simbol al

victoriei), emblema SS-ului nazist, plasată la vedere pe gât. În rândurile acestor soldați improvizați, respectiva ideologie este larg răspândită. Pe iPad-ul unui mercenar mort, găsit în Libia, biblioteca virtuală conținea un exemplar din *Mein Kampf*. Tot în Libia, în ruinele caselor ocupate de oamenii din Wagner s-au găsit graffiti islamofobe. Porecla lui Dmitri Utkin a inspirat, la rândul ei, o întreagă semantică. Mercenarii se numesc între ei „muzicienii". Pe rețelele lor sociale, declară că fac parte dintr-o „orchestră", dirijată de un „compozitor" și care dă „concerte" în toată lumea. Este felul lor de a spune că iau parte la lupte. În videoclipurile lor de propagandă, în colțul din dreapta sus, este afișat un portret al compozitorului german.

Și Marat Gabidullin recurge, în cartea sa, la metafora muzicală. La el, Utkin devine Beethoven, un mod de a bruia pistele, dându-i, totuși, destul de limpede de înțeles cititorului despre cine este vorba. Autorul descrie un comandant temut de „legionarii" săi, rând pe rând vizionar și „înspăimântător". În total, din 2014, 10 000 de luptători, printre care și Marat, au servit sub ordinele lui, iar azi se estimează la 5 000 numărul mercenarilor activi din Grupul Wagner, gata să fie trimiși în flux continuu pe teatrele de operații din afara frontierelor rusești.

*

Celălalt personaj-cheie din Grupul Wagner se numește Evgheni Prigojin; despre el, Marat nu vorbește deschis. Se cunosc bine, dar o datorie morală

îl leagă de acesta, de când, înainte de plecarea sa din Companie, în 2019, oligarhul i-a făcut un serviciu foarte important.

Evgheni Prigojin s-a născut la 1 iunie 1960. Precum Vladimir Putin, și el este originar din Sankt Petersburg și, tot ca el, a știut să profite de haosul postsovietic pentru a-și face o situație. Fost vagabond, devenit unul dintre cei mai importanți oameni ai Rusiei, el este produsul pur al lumii interlope în care se încrucișează membri ai serviciilor de securitate, spioni, agenți secreți și foști pușcăriași. Prigojin cunoaște bine pușcăria. Nu avea decât 20 de ani în 1981, când justiția din URSS l-a condamnat la 13 ani de închisoare pentru furt, fraudă și implicarea unor minori în acte de prostituție. Acea experiență l-a marcat pentru totdeauna. Când a ieșit din penitenciar, nouă ani mai târziu, URSS era în agonie. „Terapia de șoc" a anilor '90, destinată să salveze economia rusă, a creat oportunități pentru o nouă generație de antreprenori fără scrupule, care nu au ezitat să recurgă la bătăuși pentru a-și elimina concurența. Prigojin s-a lansat rapid în afaceri. A făcut de toate. Cazinouri, supermarketuri după modelul occidental… până când a înființat un lanț de restaurante care au vândut hotdogi, primul fast-food sovietic. În paralel, a deschis mai multe localuri de lux, frecventate de elita politică din Sankt Petersburg. Primul, Staraia Tamojnea – sau Vama Veche – era locul de întâlnire al cercului apropiaților lui Anatoli Sobceak, primarul orașului. El venea frecvent aici împreună cu unul dintre consilierii săi fideli, un anume Vladimir Putin. În acea vreme,

cele mai importante contracte și cele mai solide alianțe se negociau și se semnau în fața unei salate de crab de Kamceatka sau a unor blinii cu caviar. Când avea clienți importanți, Prigojin era de față și insista să îi servească în persoană. Un devotament foarte apreciat… Succesul a fost rapid, iar Prigojin a deschis repede alte patru localuri de lux. Inspirat de vapoarele-restaurant de pe Sena, în 1998 a inaugurat New Island. Un an mai târziu, în decembrie 1999, acest vapor a devenit cantina lui Putin, proaspăt numit președinte ad-interim al Federației Ruse. Ulterior, în vara lui 2001, el și-a sărbătorit acolo aniversarea, cu invitați de marcă, precum Jacques Chirac. În mai 2002, a cinat tot acolo cu președintele american George W. Bush.

Mâncărurile lui Evgheni Prigojin aveau să-l ducă departe. Și-a câștigat porecla de „bucătarul lui Putin" și s-a impus ca una dintre figurile de neocolit din cercurile puterii. Firma lui, Concord Catering, câștigă numeroase contracte publice. El asigură servirea la ceremoniile oficiale, furnizează masa în cazărmi și câștigă profitabila piață a cantinelor școlare. În pofida unei intoxicații alimentare care a afectat sute de copii din regiunea Moscovei în 2017, Evgheni Prigojin nu a fost deranjat de justiție. Vladimir Putin l-a făcut un om bogat și influent. În schimb, oligarhul se ocupă de treburile murdare folositoare Kremlinului. Plasat sub sancțiuni internaționale, el este acuzat de FBI că a orchestrat campania ingerințelor rusești în alegerile americane din 2016. S-ar afla la conducerea Internet Research Agency, o uzină de trolli, sursă a manipulărilor opiniei publice pe rețelele sociale. La

Washington, s-a pus un preț pe capul lui: 250 000 de dolari, oferiți celui care îl capturează. *Wanted*, excelează în tehnica „prinde-mă dacă poți". Și câștigă! Nu a fost văzut niciodată, nu a fost prins niciodată.

Astăzi, se spune despre el că finanțează și asigură funcțiile de conducere ale Grupului Wagner, cu sprijinul unor persoane influente din armată. Din 2020, Prigojin este vizat și de sancțiuni europene pentru rolul său „în activitățile Grupului Wagner din Libia". Este acuzat că a pus „în pericol pacea, stabilitatea și securitatea în țară". În pofida dovezilor tot mai numeroase ale implicării sale în operațiunile de destabilizare, atât în spațiul cibernetic, cât și pe teren, din Orientul Mijlociu până în Africa, miliardarul își minimizează rolul în desfășurările paramilitare de-a lungul lumii și atacă în justiție orice persoană care îl acuză că se află în legătură cu Grupul Wagner. El și-a organizat firmele în așa fel încât niciuna să nu poată fi legată juridic de persoana sa. Opacitatea este totală și organizată. Este un naș mafiot de școală veche. Omniprezent, dar invizibil. Omnipotent, dar de neatins.

Dacă umbra „bucătarului" se regăsește printre rândurile poveștii lui Marat, autorul nu insistă niciodată asupra acestui personaj sulfuros. „Nu vorbesc mai mult de lucruri pe care nu le pot dovedi, de relații pe care poate că le-am avut, însă nu pot fi documentate." Pentru a evita urmărirea în justiție. Pentru a evita răzbunările care i-ar putea fi aduse de prea multa sinceritate. Cu acești protagoniști puși în

surdină, Marat este liber să ofere detalii despre parcursul său personal în rândurile Grupului Wagner, pe care îi place să-l numească simplu: „Compania".

„Compania" pentru care a plecat să lupte în Ucraina sau în Siria. Marat Gabidullin a luptat și a luptat bine pentru Wagner. A primit numeroase medalii interne ale grupului, dar și decorații oficiale ale statului rus pentru faptele sale de arme. Întotdeauna i-au fost acordate în secret. Recompense în numele cărora a trebuit să mintă tot timpul. Să mintă mulți ani despre natura misiunilor sale, despre locurile în care a fost trimis, despre oamenii pe care i-a întâlnit. Să mintă pentru a continua să fie acolo și să existe în sânul unei organizații care le-a acordat suficiente stele pentru a-i orbi, pe ei, niște oameni declasați, fără perspective, pe care apoi i-a transformat în carne de tun. Cartușe sacrificate în serviciul ambițiilor geopolitice ale Kremlinului. Oameni cărora Marat vrea să le aducă un omagiu aici, scoțându-i din clandestinitate. Unii sunt eroi, spune el. Băieți buni din toate punctele de vedere, care merită adevărul și sfârșitul omertei ce înconjoară aceste forțe armate secrete. Adevărul – un cuvânt foarte mare – este rațiunea de a fi a acestei povești la persoana întâi.

Militar de carieră, Marat a petrecut zece ani în trupele aeropurtate rusești. În 1993, la doi ani după căderea Uniunii Sovietice, și-a părăsit cazarma cu gradul de locotenent-major pentru a încerca o carieră în afaceri. Capitalismul sălbatic își făcea pe atunci intrarea triumfală în țară și toată lumea voia o felie din tort. Inclusiv militarii. Dar, din lipsă de bani, Marat

ajunge să mânuiască arme de mare calibru. Devine angajat în securitatea unui naș al mafiei din Siberia și sfârșește prin a ucide cu sânge rece un om. Victima sa a fost un mafiot dintr-un clan rival care „o meritase". Trei ani de închisoare, câțiva ani de șomaj, ulterior o depresie... Se refugiază în alcool, are slujbe mărunte de agent de securitate sau de gardă de corp. Își dă seama că îi va fi imposibil să dea timpul înapoi și să reintre în forțele armate regulate.

Când lumea sa se prăbușește, se întâlnește cu un prieten vechi care îi vorbește despre o unitate militară privată nou-înființată. În rândurile acesteia, foștii deținuți și criminalii de drept comun sunt binevenițți cu condiția să aibă ceva experiență și să știe să mânuiască o armă. Marat are capul plin de vise războinice și se duce fără să ezite la punctul de recrutare din Molkino, în apropiere de Krasnodar, în sudul Rusiei. „Eram mulți", își amintește el. „Dar nu pot da informații detaliate despre geografia locurilor sau despre numărul de oameni. Asta s-ar putea întoarce împotriva mea. Aș putea fi acuzat că am divulgat secrete militare." Marat este prudent. Căci Molkino este dovada concretă a interoperabilității dintre Grupul Wagner și autoritățile ruse. Această bază militară construită pentru a-i primi pe soldații de ocazie este situată la câteva sute de metri distanță de un centru de antrenament și de o cazarmă a GRU, serviciul de informații militare al armatei regulate. O zonă unde armele folosite la antrenament sunt precum cele ale armatei, unde nimic nu se face fără aprobarea Ministerului Apărării.

În cartea sa, Marat preferă, așadar, să vorbească vag despre tot ceea ce ar putea ține de secretul de stat. O măsură de precauție necesară, iar nu aproximări ale autorului. Parcurgându-i paginile, nu trebuie să pierdem nicio clipă din vedere faptul că Gabidullin este primul mercenar din Grupul Wagner care a depus mărturie deschis, fără a cere protecția anonimatului. Este conștient de pericolele care decurg din dezvăluirile sale. Dincolo de un eventual proces, el își riscă pur și simplu viața. De altfel, de aceea, în cartea lui, „totul este adevărat, cu excepția numelor" combatanților. Pentru a-i proteja, autorul nu îi amintește decât cu *pozyvnye*, poreclele de luptă pe care le-a inventat pentru ei. În povestea sa, îi întâlnim pe *Volk* („Lupul"), *Ciub* („Ciuf") sau pe *Ratnik* („Războinicul"). Niște gladiatori ai timpurilor moderne, personaje colorate, deopotrivă eroice, deosebit de violente și deprimate, care constituie rândurile eteroclite ale acestei armate din umbră de un tip nou.

Numele lui de război este *Ded* („Bunicul"). O poreclă pe care i-au dat-o colegii. Crede că i se potrivește. La vremea la care s-a angajat în Wagner, Marat avea 48 de ani. Cu părul grizonant, este cel mai în vârstă din plutonul lui. În 2015, se număra printre primii 400 de angajați. Numărul lui matricol este M-0346. La acea vreme, selecția era riguroasă, dar a trecut cu brio interviurile și probele fizice. Obiectivele Grupului Wagner îi sunt prezentate astfel: misiunea sa va fi aceea de a apăra și de a promova interesele Rusiei, prin participarea la conflicte armate. Este imediat

cucerit de această dimensiune patriotică, dar adevăratul argument se află în altă parte. Într-o țară în care salariul mediu nu depășește 400 de euro, Grupul Wagner promite venituri atractive. Pentru Marat, „una dintre principalele motivații era, bineînțeles, legată de bani. Eram bine plătiți", povestește el. „950 de euro pe lună în perioada de antrenament la bază, apoi se ajungea la 1 500 și 1 800 de euro pentru primele misiuni în străinătate". Firește, pachetul salarial nu include nicio asigurare socială, nicio sumă plătită familiei în caz de deces, dar există prime pentru fiecare participare la lupte. Marat putea câștiga astfel până la 3 000 de euro pe lună. O mică avere pe care a avut grijă să nu o risipească și care i-a permis să-și cumpere un apartament la periferia Moscovei.

După trei luni de pregătire accelerată, a fost trimis într-o primă misiune în estul Ucrainei, în Donbas. O regiune pe care Vladimir Putin o consideră posesiunea sa și unde, din 2014, există o dispută între autoritățile de la Kiev și separatiștii susținuți de Moscova. Mii de combatanți au sosit din toată Rusia pentru a da o mână de ajutor separatiștilor. Iar printre ei, trei batalioane, 300 de oameni din Grupul Wagner. Lui Marat nu-i place să-și amintească acest episod din biografia sa. Ne-a tăiat-o scurt de fiecare dată la numeroasele întrebări despre această primă experiență de teren în cadrul unei campanii militare private. „Sunt multe situații în război", explică el. „Una dintre ele este următoarea: când, datorită naționalității, ajungi să te lupți în tabăra care nu are dreptate, în tabăra rea, dar care este susținută de guvernul tău. Este

o situație foarte neplăcută și niște condiții în care eu voi refuza de acum încolo să mai lucrez." Unul dintre motivele acestei jene constă, cu siguranță, în natura misiunilor încredințate mercenarilor Companiei. În 2014 și 2015, în Donbas apăreau multe grupuri separatiste, dintre care unele nu se aflau sub control rusesc. Ele cucereau teritorii, acționau în mod autonom și deveneau cam prea independente față de Kremlin. Brigăzile Wagner ar fi fost trimise împotriva acestor grupări, pentru a le aresta liderii, pentru a le neutraliza și pentru a le confisca armele și echipamentele. Uneori, recurgând la metode mai radicale. Se pare că oameni din Wagner au fost implicați în asasinarea unei duzini de lideri separatiști, printre care și carismaticul Aleksandr Bednov, alias *Batman*, ucis într-o ambuscadă pe 1 ianuarie 2015, la Luhansk. Marat Gabidullin neagă orice implicare în aceste operațiuni și nu a ezitat, de mai multe ori în cursul conversațiilor noastre, să denunțe conflictul din Ucraina ca pe un război fratricid, o eroare gravă a puterii din Rusia. El preferă acestui episod rușinos cauzele nobile, pe care le descrie în paginile care urmează. În frunte cu lupta împotriva jihadiștilor din gruparea Stat Islamic.

După Donbas, Marat avansează în grad. De la simplu soldat, devine comandant al unei companii de recunoaștere și pleacă în Siria la sfârșitul lui 2015. Se va afla acolo de patru ori, între 2015 și 2019, un total de doi ani și jumătate. Un soldat ilegal, fără drapel, trimis în numele intereselor Rusiei și ale aliatului ei, regimul Bashar al-Assad. Dictatorul sirian este primul

șef de stat care apelează la serviciile Grupului Wagner. La acea vreme, Marat era prea puțin interesat de geopolitică și s-a mulțumit cu explicațiile date de șefii lui referitoare la obiectivul misiunii pe care o avea de îndeplinit la mai bine de 3 000 de kilometri distanță de casă. „Ni s-a spus: «E acolo un tip super, președintele Bashar al-Assad, iar acest tip super, practic singur în fruntea eroicei sale armate, se chinuie să se lupte cu imperialismul mondial. Tipul ăsta bun are nevoie de ajutor, punct»." Nimeni nu discută ordinele. În septembrie și octombrie 2015, entuziasmul primează. Rusia tocmai anunțase o intervenție oficială în sprijinul regimului sirian aflat la capătul puterilor. Mercenarii, înarmați și echipați de Ministerul rus al Apărării, se cred acoperiți de forțele aeriene ale țării lor. Dar, în vreme ce armata regulată execută misiuni de sprijin aerian, mercenarii fac treaba murdară. Ei sunt trimiși în toate operațiunile militare de la sol, secondând o armată siriană aflată în derivă, epuizată de anii de război civil.

În acest univers ne introduce autorul lucrării. O imersiune inedită. Marat vorbește despre condițiile de viață, despre lupte, despre frustrarea înfrângerilor și despre euforia micilor victorii. Martor clandestin al unui război care a ținut, totuși, primele pagini în toată media internațională, el oferă un alt punct de vedere. Din interior. Mai visceral. Mai autentic decât tot ce s-a scris despre acest subiect până în prezent. De la înrolare la implementare, trecând prin luptă, își

captivează cititorul așezându-l în balconul deșertului sirian în care se aud proiectilele reactive ale lansatoarelor *Grad* și strigătele beligeranților.

De asemenea, Marat dezvăluie câteva informații prețioase despre funcționarea Grupului Wagner. Membrii nu ascultă de ordinele venite de la comandamentul armatei ruse. În Siria, articularea misiunilor se face la nivelul superior al statelor majore rus și sirian, care, de altfel, sunt criticate în carte. Marat critică lipsurile armatei siriene. O forță incapabilă să lupte, chiar și cu sprijinul aviației și artileriei ruse. „Noi suntem cei care facem toată treaba", declară el. Ca la Palmyra, la începutul lui 2016. Celebrul sit antic a fost cucerit pentru prima dată de ISIS în 2015, apoi cucerit, în martie 2016, de oamenii din Wagner. În această bătălie, mercenarii sunt în fruntea ofensivei. Militarii sirieni se târăsc în spatele lor și nu apar în față decât după ce inamicul a plecat. „Armata siriană ajungea după aceea, pentru fotografie", oftează Marat, exasperat. „Erau atât de slabi, încât nu au putut nici măcar să mențină această poziție simbolică." În decembrie 2016, Palmyra cade, din nou, în mâinile ISIS, un inamic pe care Marat îl descrie ca fiind „periculos, nemilos și sadic, mobil și foarte motivat ca urmare a îndoctrinării ideologice. Un cancer, la a cărui eradicare am contribuit, în parte, și eu."

O altă misiune a sa în Siria a fost crearea și instruirea unor miliții locale. Marat a fost însărcinat cu antrenarea membrilor Brigăzilor „Șoimii Deșertului", o

organizație paramilitară care urma să devină o ramură a armatei siriene – un fel de Companie militară privată, dar integrată forțelor armate oficiale. Spre deosebire de Wagner, acest tip de grupuri au o existență legală în Siria. Mai târziu, Marat a condus un grup de luptă sirian numit *ISIS Hunters* („Vânătorii ISIS"). O filială a Grupului Wagner, având combatanți locali înarmați, conduși și plătiți de ruși. Ulterior, unii dintre acești mercenari sirieni au intrat în „Companie" și au fost trimiși, alături de mercenarii ruși, în alte teatre de operațiuni, precum Libia și Republica Centrafricană.

Dincolo de relatarea minuțioasă a campaniei siriene dusă de Wagner, forța acestei cărți constă în amestecul de fapte brute, de adevăruri enunțate simplu și de aventuri, în sensul romanesc al termenului. Este o poveste care se plasează la răscruce. Între epopeea uneori aproape naivă și violența reală. Contradicțiile sunt implicite. Ceea ce nu se spune se ghicește printre rânduri. Spre exemplu, când vine vorba despre metodele mercenarilor Wagner. În timpul convorbirilor noastre, Marat a recunoscut unele „abateri de la convențiile de la Geneva". Precum jaful cvasi-sistematic al zonelor ajunse sub controlul lor. În Siria, el crede că a făcut parte dintre „cei buni", veniți să-i elimine pe „cei răi" și, astfel, consideră că a se instala în casa unei familii și a o goni de acolo pentru a se înstăpâni pe proprietatea ei este ceva normal. „Da, este posibil ca uneori să fi profitat de situație. Dacă eram afară în plină noapte, când ploua cu găleata și ne era frig, ei bine, intram într-o casă încălzită. Ne

descurcam astfel încât oamenii care o locuiau să ne facă loc". Cât despre prizonierii săi de război, spune că i-a predat întotdeauna „sănătoși" autorităților siriene. Și jură că nu a torturat niciodată, nici nu a ucis din plăcerea de a ucide.

Totuși, la vremea când el lucra pentru Wagner, un grup de mercenari a torturat până la moarte, a dezmembrat și a decapitat un civil sirian, incendiind apoi cadavrul. Această crimă a fost filmată de la un capăt la altul. Filmul a ajuns pe rețelele sociale în 2019. Victima și o parte dintre autori au fost identificați de către jurnaliști independenți, fără să fie urmată de vreo acțiune în justiție. Marat s-a uitat la acest film. El condamnă actul, dar îl califică drept un derapaj. O „nebunie" a câtorva sadici, care nu ar fi reprezentativă pentru întregul contingent. „Din cauza acestui episod, Wagner are o reputație proastă în Occident. Trebuie ca vinovații să fie pedepsiți, pentru a ne curăța de această pată. Dar este nedrept să se creadă că toți oamenii noștri sunt niște criminali."

Dar aceste „derapaje" s-au înmulțit. În fiecare țară în care luptă forțele Wagner apar mărturii despre crimele atroce, despre violențele nemaipomenite și gratuite comise împotriva unor civili. Când i-am vorbit despre alte abuzuri, despre victime pe care chiar noi le-am cunoscut, mai ales în Republica Centrafricană, Marat a devenit reținut. Din punctul lui vedere, nu există o metodă, nici un recurs sistematic la teroare. Așa cum vede el lucrurile, Wagner este o forță a binelui care acționează împotriva unor rebeli înarmați sau a

islamiștilor radicali și care luptă, de asemenea, împotriva imperialismului mondial adus de americani, obsedați, crede el, de ideea de a „distruge Marea Rusie".

Marat n-a vrut să ne asculte. Ca și când a recunoaște realitatea acelor crime i-ar fi ruinat propria lume și propria morală. „Refuz să cred, dacă aș crede, totul s-ar sfârși!" ne-a spus, în cursul ultimei noastre întrevederi. Refuzând să denunțe și, prin aceasta, să se compromită, Marat poartă în sine toate dilemele pe care i le impune loialitatea.

Cu toate acestea, nu este nici naiv, nici orb, iar relația lui cu „Compania" s-a modificat de-a lungul anilor. A știut să își impună o distanță. Înțelege mai ales că, dincolo de funcția sa politică, Grupul Wagner este un instrument de îmbogățire pentru cei care îl conduc. Paramilitarii nu lucrează gratuit. În Siria, unde a luptat Marat, aveau misiunea de a recâștiga controlul asupra terenurilor cu resurse de petrol și gaze care erau controlate de către armata siriană liberă sau de către Statul Islamic și să asigure protecția instalațiilor petroliere. În contrapartidă, „Compania" obținea un comision de 25% din veniturile rezultate din petrol sau gaze. Aceasta, în virtutea unui acord semnat în decembrie 2016 la Moscova (potrivit jurnaliștilor site-ului rusesc Fontanka) de către Evro Polis, o societate controlată de Evgheni Prigojin, și ministrul sirian al petrolului și resurselor minerale. Desigur, „bucătarul lui Putin" a pus Grupul Wagner în serviciul ambițiilor geopolitice ale Kremlinului, și-a

întărit statutul și influența în cadrul microcosmosului rusesc, dar, chiar prin aceasta, și-a mărit averea personală grație unor contracte profitabile. În Republica Centrafricană, sectorul minier (aur și diamante) este cel în care își exercită influența. Grupul Wagner controlează și vămile locale, reținând o parte din venituri. În scurt timp, ne spune o sursă bine informată, oamenii lui Prigojin au pus mâna și pe sistemul fiscal, pentru a obține beneficii din taxe. În Mali, unde Grupul este în acțiune, se aplică aceeași schemă. Se pare că serviciile de securitate asigurate de Wagner sunt plătite grație veniturilor obținute din sectorul minier. Junta la putere în Bamako i-ar plăti cu ۱۰ milioane de dolari pe lună, potrivit generalului american Stephen Townsend, care conduce AFRICOM, Comandamentul Statelor Unite pentru Africa.

În acest context, viața unui mercenar, a unui soldat-fantomă, valorează mult mai puțin decât enormele interese economice ale structurii care l-a angajat. Lipsite de echipament și de armament de ultimă generație, adeseori aflate în prima linie, trupele Wagner au suferit de mai multe ori înfrângeri severe și au avut pierderi umane importante. Acest aspect de „carne de tun" îi displace foarte mult lui Marat. Îl înfurie, căci a pierdut câteva zeci de camarazi în luptă și a fost el însuși rănit grav de două ori pe frontul sirian, în numele a ceea ce credea că este o cauză nobilă.

Cu trupul găurit de schije de grenadă, își rumegă ranchiunele. Și ține minte un eveniment pe care nu-l va uita niciodată. În noaptea de 7 spre 8 februarie 2018, un colonel mercenar rus este trimis la sud de Deir ez-Zor, pe Eufrat, pentru a recuceri rafinăria Al-Tabyah, supranumită uzina Conoco. Trupele Wagner se ciocnesc cu cei care o ocupă: kurzii susținuți de americani. Asupra lor cade o ploaie de bombe. „Dintr-odată, s-a dezlănțuit infernul", își reamintește autorul. „Aveam arsuri pe toată fața. Sunt senzații indescriptibile, ești încremenit, rămâi întins pe jos și aștepți sfârșitul, nu mai poți să faci nimic. Ne-au tras o bătaie!" Înainte de a lansa bombardamentele, statul major american l-a contactat pe comandantul rus prezent în Siria pentru a se interesa dacă acei oameni erau ai lor. La capătul firului, generalul rus a spus că nu. Era jenat să recunoască prezența mercenarilor pe teren.

Operațiunea este mediatizată. Lumea întreagă descoperă existența Grupului Wagner, în vreme ce oficialitățile ruse continuă să nege, de la Moscova, faptul că recurg la mercenari. Câteva zile mai târziu, Maria Zaharova, purtătoarea de cuvânt a Ministerului rus al Afacerilor Externe, declară că nu existau ruși în zonă. „O minciună de neiertat", apreciază Marat. „Eram dezgustat! Să îi văd fața acelei femei care mințea cu nerușinare a fost insuportabil. O disprețuiesc, mi-e scârbă de ea! Din punctul meu de vedere, nicio strategie guvernamentală, oricare ar fi ea,

nu poate justifica genul acesta de atitudine. Nu te desolidarizezi de ai tăi." Între 200 și 300 de soldați au murit sub bombe în acea noapte.

Moscova va sfârși prin a recunoaște cinci morți, continuând să afirme sus și tare că aceștia nu aveau nicio legătură cu autoritățile ruse. O ipocrizie pe care Marat nu o mai suportă. În 2019, el părăsește Wagner, dezamăgit, nemaidorind să accepte acest sistem duplicitar. „Sunt mândru că am fost membru al acelei formații, că am luat parte la operațiuni istorice. Azi, în schimb, sunt fericit că nu mai fac parte din ea. Nu mai sunt de acord cu politica lor de secret absolut. Nu este bine să spui că oamenii nu există atunci când ei există."

Azi, când Wagner își întinde pânza de păianjen în lumea întreagă, Marat pledează pentru legalizarea mercenariatului în Rusia. Pentru ca acești luptători să nu mai fie nevoiți să se ascundă. Pentru ca țara lui să-și asume ambițiile geopolitice și să înceteze să mai acționeze din poziția confortabilă a zonelor gri. Dar este greu să-ți imaginezi că Ministerul rus al Apărării și Kremlinul vor ieși la lumină. Marat cere onestitate de unde nu o poate obține. Și știe asta.

Pentru Marat, suferind de dublul complex rusesc, pentru care superioritatea și inferioritatea duc lupte crâncene în interiorul conștiinței, ar fi fost prea simplu să critice totul în bloc și să treacă în Vest, cum se zicea pe vremea URSS. Dar pe el nu-l interesează această opțiune. Dacă și-ar putea face legal meseria de

mercenar, n-ar ezita nicio secundă să plece din nou în misiune, în slujba Rusiei. De ce nu? În fond, rămâne un soldat al țării sale.

Ksenia Bolșakova și Alexandra Jousset
Jurnaliste, realizatoare ale filmului **Wagner, armata din umbră a lui Putin**.

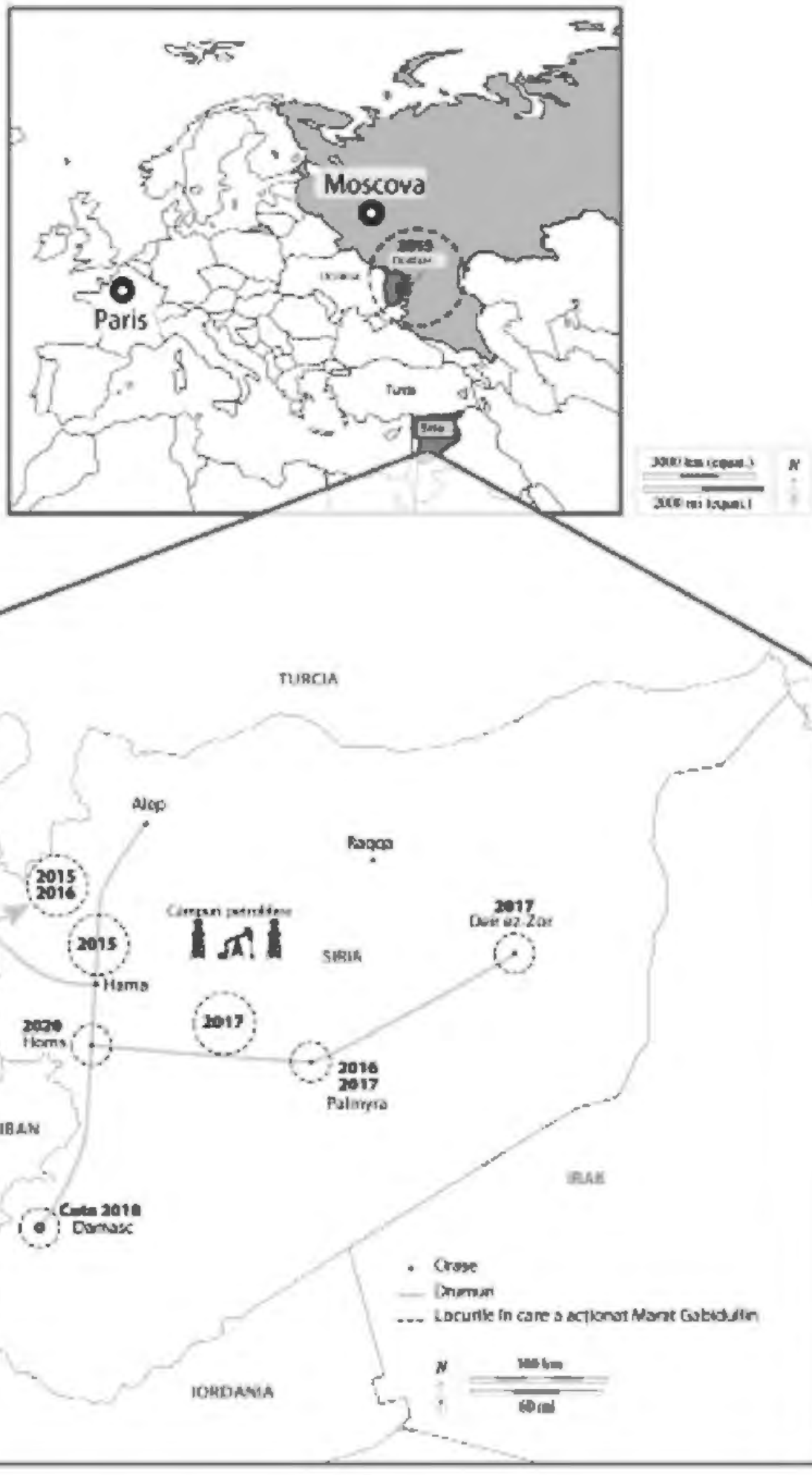
Moscova
Paris
TURCIA
Alep
Raqqa
2015
2016
Latakia
2015
Hama
Campuri petrolifere
SIRIA
2017
Deir az-Zor
2020
Homs
2017
2016
2017
Palmyra
LIBAN
IRAK
Coste 2018
Damasc
ISRAEL
IORDANIA
Orase
Locurile in care a actionat Marat Gabidullin
N
60 mi

1.

Drumul spre legiune

Krasnodar, aprilie-iunie 2015

Te poți scălda de două ori în același râu? Nu, a răspuns un filosof al Antichității, fără a bănui că astfel îi lipsea, pe cei pe care circumstanțele i-au făcut să se rătăcească în labirintul vieții, de speranța că vor regăsi într-o zi drumul drept, pierdut din greșeală.

Lungit în iarbă, lăsând să mi se scurgă din corp oboseala acumulată în cursul zilei, privesc cum soarele dispare la orizont și, pe măsură ce mă adâncesc în gânduri, uit de agitația și de zgomotul taberei.

S-au scurs trei luni de când am intrat în incinta viitorului centru de antrenament al soldaților făcuți la repezeală, al cărui contur era marcat de pichetele metalice care aveau să-l închidă în curând. Confuzia și tumultul primelor zile lăsaseră locul unui program riguros sau pregătirii de luptă care alterna cu o viață cotidiană confortabilă, atât cât se putea în astfel de condiții.

Pierdusem complet obiceiul de a fi înconjurat de atâta lume și oboseam repede. Totuși, schimbările recente din viața mea mi-au redat treptat încrederea și liniștea interioară pe care le pierdusem în anii de rătăcire.

Era departe vremea când, tânăr absolvent al Școlii Militare a Forțelor Aeropurtate din Riazan, cea mai bună din URSS, îmi luam zborul cu elanul tinereții,

debordând de forță fizică și gata să înfrunt, rând pe rând, provocările vieții. Să intru în armata aerului fusese visul meu de puștan, să apăr patria-mamă, să fiu soldat profesionist… La acea vreme, țara trăia cu speranța și entuziasmul primilor ani de *perestroika* și de *glasnost*. Tulburările de la Sumgait, din Azerbaidjan (pogromurile organizate de azeri împotriva minorității armene) și de la Alma Ata, în Kazahstan, erau văzute ca niște accidente de parcurs; nimeni, nici în cele mai negre coșmaruri, nu și-ar fi imaginat masacrele din Transnistria, din Abhazia și din Cecenia. În Rusia anului ۱۹۸۸, nici măcar profețiile cele mai sumbre și mai îndrăznețe nu luau în calcul prăbușirea Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, patru ani mai târziu. Eu, tânăr locotenent plin de ambiții și de speranțe, inspirat de vântul schimbării, ajungeam la Chișinău pentru a prelua comanda unui pluton de parașutiști. Serviciul, de o monotonie penibilă, nu avea nimic din romantismul filmelor de război care îmi hrăniseră imaginația cu scene pasionante despre raiduri aeriene și despre operațiuni de sabotaj. În viața reală, regulile jocului sunt diferite și urma să descopăr că o carieră nu se construiește pe excelența în arta militară, ci pe capacitatea de a executa ordinele superiorului. Că ordinele sunt sau nu rezonabile și justificate…

Neobținând recunoașterea așteptată prin asiduitatea mea din primii ani de serviciu, m-am consacrat sportului. Mă antrenam în fiecare zi la kick-boxing și la box. În pofida eforturilor mele, care au dat totuși niște roade, titlul de campion pe armată la lupte corp la corp mi-a rămas inaccesibil, iar aceste activități mă distrăgeau de la misiunea mea militară. Petreceam mai puțin timp în cazarmă decât în sala de sport

învecinată, unde boxam cu localnicii, majoritatea fiind membri ai unor mici găști de bandiți. Apoi, au venit și dificultățile legate de prăbușirea Uniunii Sovietice și de anii de tumult care i-au urmat. Regimentul nostru a fost mutat în Siberia, în mijlocul pustietății, iar salariile nu mai erau plătite regulat.

Această acumulare de inconveniente m-a făcut să-mi dau demisia în 1993. Am regretat-o aproape imediat: chiar în momentul în care îmi trimiteam scrisoarea, eram numit comandant-adjunct al unei companii de informații. M-am dus în grabă la comandantul-șef al forțelor ruse aeropurtate, care m-a primit în persoană, la Moscova, și mi-a promis că nu-mi va accepta demisia. Dar birocrația are propriile ei legi, independente de voința unui șef de stat major. Sau poate că acesta din urmă n-a pus prea mult zel în a-și onora promisiunea. Cert este că ordinul de trecere în rezervă a fost executat. Două luni mai târziu, eram dat afară și toate încercările mele de a reintra în armată au rămas sortite eșecului. În mod ciudat, pe când, în acei ani, din armată se pleca masiv, eu eram singurul care nu-și putea găsi un loc în rândurile ei. Dar trebuia să câștig, să-mi hrănesc familia și să îmi urmez ambițiile tot mai mari, pe măsură ce festinul marelui capital îmbăta Rusia. Dorința mea de a câștiga rapid bani – „a face afaceri", se spunea pe atunci – s-a soldat cu o reglare de conturi cu derbedeii. Pentru a-mi salva pielea, l-am omorât pe un șef de bandă și am aterizat în închisoare. Trei ani de colonie penitenciară la Krasnoiarsk însemnau cazier judiciar: porțile armatei se închiseseră definitiv pentru mine.

Viața mea deviase de la planurile din tinerețe și întorcea spatele valorilor care-mi fuseseră inculcate în

școala militară. N-aveam niciun chef să caut ceva de lucru în viața civilă, ceea ce făcea din cazul meu unul și mai complicat. Incapabil să găsesc ceva care să mă poată interesa și să-mi umple vidul interior de după plecarea din armată, cădeam periodic în alcoolism și făceam lucruri a căror amintire mă face și azi să mor de rușine.

În acea perioadă, după ieșirea din pușcărie, am lucrat ca agent de securitate. Toate întreprinderile din Rusia aveau nevoie de protecție împotriva loviturilor criminale și să întrețină relații prietenești cu funcționarii rapace, veșnic aflați în căutare de șpagă, care știau să lase o afacere să prospere dacă aveau și ei de câștigat. Nu puneam mult suflet în această slujbă. Bine plasat, având un salariu bun, am sfârșit prin a o da în bară și acolo, după ce m-am certat violent cu superiorul meu, un comandant de poliție pensionar, care nu înțelegea mare lucru din meseria lui și nu avea o minte prea ascuțită. Total ignorant și în privința problemelor operaționale, și în privința securității, fostul polițist își petrecea timpul terorizând concurența, mizând pe cartea relațiilor lui în diferitele servicii de ordine, lucru ce, în Rusia, a fost mereu perceput drept cea mai prețioasă dintre resurse. Directorul general al întreprinderii, nedorind să intre în conflict cu un fost polițist, m-a forțat să-mi dau demisia.

Aventurile mereu se succedau într-o dezordine prea puțin favorabilă dezvoltării personale. Nu îmi găseam echilibrul interior, nici sentimentul utilității. Relațiile cu Renata, fiica mea născută dintr-o primă căsătorie, pe când mă aflam cu serviciul la Chișinău, și a cărei întreținere o asigurasem întotdeauna, nu erau nici ele

bune. Îmi lipsea tăria de caracter necesară pentru a-mi afirma autoritatea paternă. Și, mai ales, mijloacele financiare pentru a o ajuta să-și rezolve multiplele probleme cu care se confrunta o tânără care tocmai își terminase studiile și se lansa în viața activă.

Eram falit, dar nu mai voiam să lucrez pentru niște așa-ziși oameni de afaceri. Sfârșisem prin a-i disprețui total pe acei traficanți inculți și lipsiți de principii, care se dădeau drept elita națiunii. Dar nu eram în stare să mă lansez pe cont propriu: unii au darul de a găsi un filon de exploatat, alții, ca mine, nu. Eu fusesem educat doar pentru război.

Multă vreme, Natașa, soția mea, a trebuit să asigure singură bugetul familiei, umplând cu greu găurile. Ea mă urmase, din Siberia natală până la Moscova, cu alte ambiții decât aceea de a munci pentru a se putea hrăni, îmbrăca și plăti o chirie. Ea voia să se realizeze. Administrator al unei clinici serioase de cosmetologie, era însetată de noutăți și se simțea prizoniera nevoii de a asigura o stabilitate financiară. Mă iubise întotdeauna, dar accepta greu incapacitatea mea de a mă adapta la realitățile vieții. Trebuia să găsesc urgent o soluție, nu puteam rămâne pentru totdeauna un geniu nerecunoscut, riscând astfel să-mi pun căsnicia în pericol. Dar, la 48 de ani, încă nu știam ce să fac.

Am ieșit din impas grație unei discuții telefonice cu un vechi camarad din Siberia, pe care îl întâlnisem cu ani buni înainte, într-o sală de box. *Samurai*, acesta era numele lui de luptă, era un mercenar din convingere și nu-și imagina că ar fi putut face altceva pentru a-și câștiga pâinea. La vârsta încorporării, aterizase în Divizia 201, în munții Tadjikistanului, pe când fosta republică sovietică se afla în plin război civil. S-a întors

acasă după stagiul militar, dar n-a rămas multă vreme acolo. Războiul îl chema. De cum se ivise o ocazie, se angajase cu contract în primul război din Cecenia, apoi în al doilea, la puțină vreme după întâlnirea noastră, la mijlocul anilor '90. După plecarea definitivă din armată, lucrase ca gardă de corp, apoi se înrolase pentru a escorta nave în golful Aden, infestat de pirați. Nu ne mai văzuserăm o vreme, dar în acel moment critic pentru mine, l-am regăsit prin intermediul unor prieteni comuni. El este cel care mi-a vorbit despre o anumită „Companie" care mi-ar fi putut da șansa să mă întorc la prima mea dragoste profesională. *Samurai* mi-a dat o adresă și o dată de interviu pentru cei care doreau să intre în rândurile acestei „armate" improvizate. Un astfel de organism era în curs de formare în regiunea Kuban, în sudul Rusiei. După o rapidă explicație cu Natașa, m-am instalat pe bancheta unui vagon de dormit, în direcția unui viitor necunoscut. 2015 avea să fie un moment de răscruce pentru mine, întoarcerea pe drumul cel bun și realizarea, în sfârșit, a unui vis vechi.

Tabăra de antrenament a militarilor sub contract privat era un adevărat furnicar, nimic nu amintea de disciplina care domnește în armată. Oamenii alergau în toate direcțiile, unii luptători își reluau serviciul după o vacanță prelungită, alții se întorceau din misiune. Se certau pentru cele mai bune paturi în corturile militare. Fiecare era pe cont propriu, nimeni nu dădea ordine, nimeni nu le primea.

Am trecut fără probleme testele de admitere și mi s-a dat un loc în tabăra principală. Nu-mi pierdusem abilitatea de a mânui o armă; eram într-o formă fizică olimpică, lăsând în urmă grosul plutonului cu trei

kilometri înainte de încheierea cursei de fond, inclusiv pe niște tipi mai tineri decât mine. Ca mercenari erau recrutați cei care știau să lupte și erau în stare să reziste presiunii fizice. Căci chiar despre război era vorba, așa cum li se anunța noilor recruți, sfătuiți să se gândească bine dacă vor să se angajeze. Mai târziu, pe câmpul de luptă, nu va exista nicio milă pentru cel care va da înapoi, abandonându-și camarazii. Îmi plăceau această franchețe și explicațiile concrete, eram sătul de false promisiuni și de aranjamente goale.

Societatea militară privată (SMP), care va deveni celebră sub numele de *Beethoven*, după porecla de război a fondatorului ei, dar pe care noi nu o numeam niciodată altfel decât „Compania", era o adevărată armată de mici dimensiuni, din care lipseau doar aviatorii, marinarii de submarin și experții în rachete. Toate celelalte specialități erau reprezentate, iar candidaturile erau numeroase. Eram înconjurat de oameni de toate felurile, cu tot atâtea parcursuri și traiectorii. Existau mercenari patentați, care luptaseră în diferite zone fierbinți, inclusiv în Donbas, și care nu știau să facă nimic altceva. Existau profesioniști serioși. Dar și romantici care își doreau în primul rând să aibă și ei de-a face cu războiul. Unii credeau sincer că fasciștii răi veniți din Ucraina, din Vest, voiau să distrugă lumea rusofonă (așa cum tot repeta propaganda) și că trebuia să pună mâna pe arme în numele acelui patriotism cu care ni se împuie capul încă din copilărie. Alții, ca mine, stătuseră în spatele gratiilor și se rătăciseră pe drumul vieții. Mai erau și cei care căutau doza de adrenalină și premiul cel mare, fiindcă războiul era drogul lor și nu se închipuiau

întorcându-se la o viață civilă, liniștită. Sau neisprăviți alcoolici, care nu rezistau decât dacă se supuneau disciplinei militare. Fiecare avea propriul trecut, propriul caracter, propria naționalitate și religie, dar toți erau uniți din acel moment de meseria de mercenari. Nimeni nu-și punea problema statutului juridic al „Companiei" care ne angaja. Ecuația era simplă: era o structură care avea nevoie de competențele noastre și avea să ne plătească. Eu înțelegeam bine în ce intram: nu era armata regulată, „Compania" se afla în afara cadrelor legale. SMP-urile sunt interzise în Rusia. Oficial, ele nu există.

Mi-am început aventura de mercenar ca simplu soldat. Trebuia să-mi găsesc locul. Eram înconjurat de oameni care făcuseră cele două războaie din Cecenia, sau pe cel din Georgia, sau participaseră la rebeliunea armată din Donbas și aveau, majoritatea, mai multă experiență decât mine, fost ofițer având deja o anumită vârstă, care nu luptase niciodată. M-am agățat de unitatea internațională comandată de un sârb, cu care m-am înțeles bine încă din primele zile petrecute în tabără. *Volk*[2], „lup" pe rusește, mi s-a părut că are o personalitate extraordinară, plus că era străin, un exotism în sine. Abia mai târziu, când au început antrenamentele și în timpul primei misiuni, mi-am dat seama, nu fără amărăciune, că nu tot ce strălucește este aur. În realitate, *Volk* nu era decât un cap înfierbântat, fără niciun dram de profesionalism. Un rahat.

În momentul înrolării, am primit un jeton, o matricolă și o armă. Instruirea le-a fost încredințată comandanților de plutoane, dintre care cea mai mare parte nu aveau nicio cunoștință teoretică și își bazau

învățămintele doar pe experiența personală de luptă. Antrenamentele se rezumau cel mai adesea la discuții despre modul de a acționa, fără vreo aplicație practică. Din fericire, ședințele de tragere erau supervizate de un instructor bun. Regăseam emoții și senzații uitate de mult și vânam cea mai mică ocazie de a-mi redobândi dexteritatea de altădată și de a învăța metode noi. Fizic, eram în formă, în ciuda vieții tumultuoase pe care o dusesem. Cunoștințele și competențele dobândite în școala militară și în timpul anilor de serviciu îmi reveneau progresiv. Contrar primei mele impresii, „Compania" era bine structurată, compusă din toate unitățile militare clasice. Atât doar că nu avea grade, doar funcții – comandant de divizie, de companie, de pluton – în virtutea cărora era definit statutul fiecăruia. Am semnat un contract pe un an. Primul, apoi cel de-al doilea salariu m-au ajutat să-mi restabilesc autoritatea de soț și să-mi susțin familia. Și, chiar dacă plata, în numerar, din timpul instrucției – 80 000 de ruble, adică aproape 1 000 de euro – era o dată și jumătate mai mică decât aceea din timpul misiunilor (120 000 de ruble) și puțin mai mult de jumătate față de cea plătită pentru participarea la lupte (150 000), era totuși corectă în raport cu standardele rusești. Era cât un salariu bun moscovit.

Mă aștepta o nouă viață. Trebuia să dovedesc, mai ales mie însumi, că eram capabil să practic meseria de luptător. Atunci aș fi putut să mă scald din nou în râul din care ieșisem cu mulți ani înainte.

[2] În cadrul SMP, se întâmplă adeseori ca mercenarii să nu cunoască adevăratul nume al camarazilor lor. Fiecare își alege un nume fals și îl folosește, mai ales din motive de confidențialitate (n. a.).

2.

Misiune la Luhansk

Vara lui 2015

Convoiul care reunea mașini și vehicule transportoare pentru transportul trupelor (*BTR* în limba rusă) se forma pe drumul asfaltat de lângă terenul de antrenament. Îndoit sub greutatea rucsacului, *Volk* s-a apropiat cu pas sigur de al său 4x4. Fără a oferi explicații, le-a făcut semn însoțitorilor săi să se instaleze în spate, lăsându-i pe ceilalți membri ai unității internaționale să se descurce. Ne-am împărțit cum am putut în vehiculele blindate. Drumul către Luhansk promitea să fie lung. Era prima mea misiune ca mercenar.

Am trecut frontiera cu Ucraina la miezul nopții, pe undeva prin regiunea Rostov. Patrulele de frontieră, care supravegheau alene trecerea convoiului nostru, nu păreau să-și pună întrebări despre identitatea acestui grup mare de oameni înarmați care traversa râul. În zori, ne aflam la periferia Krasnodonului[3]. Privind peisajul prin geamurile groase ale blindatului, am observat un mare număr de tancuri și de piese de artilerie desfășurate de-a lungul drumului. În mod vizibil, nimeni nu-și dădea osteneala să ascundă acele echipamente militare și acele mașini de război. Convoiul nostru a ajuns la Luhansk către prânz și s-a împărțit în mai multe grupuri care s-au îndreptat spre bazele lor.

Unitatea noastră, atașată companiei lui *Ratnik* („Războinicul"), un fost ofițer *spețnaz*[4],considerat cel mai bun comandant din SMP, a fost cantonată într-un fost centru de instruire a pompierilor din regiunea Luhansk. Am găsit locul într-o stare deplorabilă. Înaintea noastră, fusese ocupat de milițiile republicii autoproclamate. Camerele erau pline de gunoaie menajere și de deșeuri alimentare. Peste tot erau împrăștiate cutii cu rații alimentare ale armatei ruse. Conserve desfăcute din rațiile militare, care emanau un miros de carne putrezită și atrăgeau o grămadă de muște. Haine uzate, zdrențe, piese de mobilă stricate și deșeuri de toate felurile completau acest tablou al delăsării absolute. Toaletele și dușurile erau toate înfundate, țevile erau literalmente smulse din racorduri. Conductele de apă funcționau, dar, pentru ca apa să ajungă la chiuvete și la dușuri, a trebuit să găsim țevi flexibile. Marele camion cu benă a trebuit să facă zece drumuri pentru a transporta deșeurile putrezite către un depozit de gunoaie aflat în plin câmp. Am început să mă îndoiesc serios de sănătatea mintală a milițiilor din RPL[5]. Viitoarele experiențe nu vor face decât să-mi întărească această impresie.

Luhansk era un oraș de dimensiuni medii, foarte urbanizat, cam dărăpănat, dar plin de viață. Activitatea comercială se reducea, în esență, la mici magazine și la o mare varietate de cafenele și restaurante. La periferie, de-a lungul autostrăzii, se vedeau lucind semnele a numeroase firme de închirieri de automobile, toate părăsite. Când mi-am întrebat colegii care participaseră în ٢٠١٤ la luptele de la Aeroportul Luhansk dacă au avut timp să le evacueze sau măcar să le vândă, mi-au răspuns râzând:

— Nu! N-au putut să le vândă nici măcar la jumătate de preț. Imediat ce separatiștii au făcut rost de arme, au pus mâna pe toate mașinile.

În centrul orașului, la piață, găseai produse importate din Rusia, dar și din Europa. Pentru a trece marfa prin „frontiera" dintre cele două tabere beligerante era destul să plătești o taxă, adică o șpagă.

Până la război, orașul se dezvoltase în ritm susținut. Cu hoteluri, centre comerciale, restaurante, cafenele, saloane de coafură și saune, Luhansk continua să trăiască, deși purta unele semne ale conflictului: domul cinematografului era crăpat și un bloc de locuințe avea o gaură de dimensiunile unui apartament, provocată de un tir de rachete.

La două zile după sosirea noastră, compania lui *Ratnik* a plecat pe linia de contact, iar noi am rămas singuri în bază, cu tehnicienii. Unitatea noastră fusese repartizată la spitalul central din oraș. Prezența noastră era necesară din cauza unor circumstanțe cât se poate de prozaice, care ilustrau situația din republica autoproclamată: numărul de bătăi pe fond alcoolic între milițienii separatiști sau, mai precis spus, soldații armatei RPL, crescuse. Bătăile se terminau adesea cu focuri de armă, unii nedespărțindu-se niciodată de armele lor, nici măcar pe patul de spital.

Pe durata acestei misiuni am avut timp să observ moravurile cetățenilor „republicii populare" din Luhansk. Medicul de gardă mi-a explicat imediat că, în realitate, serviciul cel mai aglomerat nu era traumatologia, cum te-ai fi așteptat când frontul era atât de aproape, ci chirurgia maxilo-facială.

— Crezi că sunt luptători care au fost loviți de un glonț sau de o schijă în maxilar și care se vindecă

acolo? Ei bine, nu! În toate acele paturi sunt mai ales femei, soțiile și iubitele rebelilor noștri. Soțul vine prost dispus de pe front, se îmbată criță și începe să bată tot ce-i stă în cale. Femeia este o ființă slabă și asupra ei își varsă furia.

Am trecut pe-acolo să văd locul. Spusese adevărul. Saloanele erau pline de femei, cu atele la maxilar și cu pansamente care le acopereau rănile.

Într-o seară, o infirmieră foarte tânără ni s-a alăturat în timp ce ne beam cafeaua pe verandă. A început să-și strige ura împotriva blestemaților de *ukropy*[6], pe care îi făcea în toate felurile. Dar din tot valul ei de cuvinte n-am reușit să înțeleg ce-i reproșa mai exact puterii centrale ucrainene. Monologul ei semăna mai mult cu nemulțumirea unui copil care fusese lipsit de desert și care nu știa exact pe cine să dea vina.

Dis-de-dimineață, la sfârșitul gărzii de 24 de ore, ea a plecat acasă ducând o sacoșă cu alimente provenite din ajutoarele umanitare primite în ajun. De trei luni, personalul medical nu-și mai primea salariile, dar era remunerat în natură. Infirmiera nu părea prea șocată că era plătită în alimente primite gratuit de angajatorii ei. Poate credea că și aceea era o vină a „jegoșilor de *ukropy*"...

Cu luptătorii armatei republicane din Luhansk n-am avut nicio problemă. Au înțeles imediat că erau de-acum supravegheați de mercenari și și-au văzut de treaba lor. Știau foarte bine de ce suntem în stare. Pe lângă zvonurile insistente despre participarea soldaților angajați la lichidarea lui Mozgovoi[7], locuitorii RPL își aminteau de forța cu care mercenarii

rezolvaseră problemele din batalionul pro-rus „Odessa", ai cărui luptători se transformaseră în hoți și bandiți ordinari.

Convalescenții ieșeau dimineața devreme în curtea din fața intrării principale a spitalului și, după o mică plimbare, mergeau la magazinele învecinate. O sticlă de votcă ieftină și proastă era golită în trei, cum cere tradiția. Apoi apărătorii republicii se întindeau pe iarbă, în spatele magazinului și adormeau liniștiți.

În cursul celei de-a doua luni a acestei misiuni, am fost trimiși pe linia de contact. Plutonul nostru și-a instalat tabăra într-un sătuc pitoresc, pe malul râului Severski Donețk. Cu ajutorul nesimțiților lui de camarazi sârbi, *Volk* a găsit repede o casă goală. Grupul nostru, măcinat deja de certuri interne, s-a instalat în casa unei bătrânici care fugise de război în 2014, la vremea când luptele făceau ravagii.

Clădirea, ridicată pe creastă, la marginea râului, era perfect vizibilă de pe malul opus. Ceea ce nu l-a neliniștit pe *Volk*, căruia nu-i păsa prea mult nici de aspectele militare. Punctul de observație era aproape de linia frontului, ceea ce era foarte practic pentru sârbi, neobișnuiți cu marșurile lungi. Și ceilalți erau mulțumiți. Nimeni nu se gândea cu seriozitate la posibilele consecințe ale unei asemenea nepăsări.

Între două misiuni la punctul de observație, luptătorii își petreceau timpul vorbind, certându-se, citind și, într-o măsură mai mică, făcând sport. Însă principala ocupație, care le-o lua cu mult înainte tuturor celorlalte, era somnul. Eram uimit de capacitatea sârbilor de a-și petrece o mare parte a zilei

trăgând la aghioase. Petreceau două ore pe zi și tot atâtea noaptea în punctul de observație. În rest, tot timpul dormeau.

Sejurul nostru în micul sat liniștit și pustiu s-a terminat cu o ieșire în recunoaștere în teritoriul inamic. Operațiunea a fost realizată într-o manieră absurdă și diletantă, ceea ce n-a făcut decât să crească neîncrederea luptătorilor ruși în *Volk* și în compatrioții lui. Comandantul grupului s-a remarcat prin lipsa lui de profesionalism, dar și prin talentul de a da vina pe alții, pe care îi bănuia de incompetență.

În chip de expediție de recunoaștere, am umblat ca o grămadă dezorganizată prin pădurea la marginea căreia leneviserăm îndelung. Nimeni n-a înțeles cu adevărat obiectivul acelei misiuni în teritoriul inamic, nici rolul pe care trebuia să-l avem în cadrul acesteia. Ne-am întors urmându-l pe *Volk*, care se orienta cu ajutorul GPS-ului de pe smartphone-ul lui. Este greu să-ți închipui o situație mai tâmpită.

În aceeași notă absurdă, relațiile mele cu *Volk* s-au deteriorat din cauza unei întâmplări cu deșeuri. Spre deosebire de majoritatea luptătorilor, care își aruncau ambalajele rațiilor chiar acolo unde mâncau, eu mă duceam să le îngrop în pădure, ascunzându-mi urmele trecerii. Turnătorul principal al lui *Volk*, crezând că mă duceam să mă ușurez, i-a semnalat „șmecheria" mea șefului. *Volk* a dat peste mine, presupunând că eram incontinent fiindcă îmi goleam prea des mațele. Pe scurt, ce să vezi, *Volk* și zbirii lui erau foști copoi care habar n-aveau ce înseamnă să fii discret când te afli în spatele liniilor inamice. Spre deosebire de mine, care făcusem studii militare și lucrasem în contrainformații, sârbii se inspirau doar din ceea ce văzuseră în filme.

Coabitarea în căsuța bătrânei i-a făcut pe sârbii și pe rușii din plutonul internațional să se certe definitiv. Confruntările deveniseră zilnice, exacerbate de capriciile și de incompetența lui *Volk* în calitate de comandant. Vandalizată, casa a fost jefuită din pivniță până în pod. În camera pe care o ocupau, sârbii stricaseră toată mobila și furaseră vesela (ulterior am găsit piese din serviciul bătrânei la baza din Luhansk).

Ca să fiu cinstit până la capăt, și rușii se serviseră cu dulceață și compot din cămările bunicii, dar nu în exces, nu epuizându-i complet proviziile.

Ultima etapă a misiunii noastre s-a desfășurat în orășelul Slovianoserbsk, la doi pași de linia de contact. Obiectivul era același – supravegherea pozițiilor inamice. Nimeni nu înțelegea, nici sensul, nici interesul acestei supravegheri și ne mulțumeam să privim prin binocluri malul opus. Am remarcat un număr mare de mame tinere, cu bebeluși, ca și când războiul le trezise locuitorilor din Donbas instinctul de a se reproduce.

Într-o zi, la periferia orașului, l-am întâlnit pe *Ratnik* care gâfâia, cu fața neagră de funingine și de praf. Se întorcea dintr-o misiune de sabotaj în spatele liniilor ucrainene. Era pe jos, vehiculele transportau răniții și morții. Pe drumul de întoarcere explodase un declanșator de mine direcționale. Așa am înțeles că mercenarii tulburau constant apărarea ucrainenilor și realizau raiduri și atacuri în spatele lor. Bombardamente de artilerie, operațiuni ale grupurilor de recunoaștere și de sabotaj, toate te făceau să te întrebi cine punea piedici armistițiului…

În ajunul întoarcerii noastre în Rusia, m-am aventurat în piața din Luhansk. Voiam să vând cartușele de țigări primite drept completare la rație. Cumpărătorul, un băiat de cartier, mi-a spus, la încheierea negocierii noastre:

— Noi nu ne doream acest război. Voi l-ați pornit și l-ați întreținut. Singurul lucru bun este că nu mai sunt vagabonzi pe stradă. Au plecat toți în armată!

Plecam din Luhansk cu un sentiment amestecat de frustrare și decepție. Îmi dădusem seama, dintr-odată,

de înșelătoria și de iluzia acelei cauze pretins nobile care era apărarea intereselor Rusiei în fața atacurilor unei puteri străine ostile. „Republica Populară a Luhanskului" era, de fapt, o mică societate de oameni luați prizonieri de o bandă de barbari analfabeți care avuseseră acces la arme. Aceștia din urmă, la rândul lor, îndeplineau voința altora, care, în mod evident, nu erau mișcați de rațiuni morale și nu se dădeau înapoi de la nimic. Din fericire, nu a fost nevoie să-mi folosesc niciodată arma în cursul acelei misiuni. Dar începeam să am îndoieli. Nu aceea era calea pe care voiam s-o urmez – să fiu un simplu mercenar care nu se gândește la consecințele actelor sale. Era prea puțin pentru mine. În plus, nu voiam nici să mă lupt cu frații mei. Înțelesesem că Ucraina era departe de a greși în toate privințele și că și Rusia era departe de a fi ireproșabilă.

Ce să fac? Dacă mă vor trimite în Donbas, ba mai mult, în luptă, atunci nu, nu voi merge împotriva bunului meu simț și a ceea ce îmi dictează conștiința. Voi demisiona!

---

[3] La 50 de km de Luhansk (n. a.).

[4] Forțele speciale ale Rusiei (n. a.).

[5] Republica Populară Luhansk (n. a.).

[6] Poreclă disprețuitoare dată de ruși ucrainenilor pro-Kiev (n. a.).

[7] Unul dintre liderii autoproclamatei republici Luhansk, foarte violent și zgomotos, asasinat în 2015 (n. a.).

3.

Transferul

Împrejurimile Moscovei, decembrie 2015

Sala de așteptare pentru îmbarcare se umplea repede. Erau militari, dar și câțiva civili, angajați ai serviciilor de logistică. Un grup de bărbați, cu aerul acela deopotrivă preocupat și arogant al funcționarilor statului, se distingea prin calitatea uniformelor. Ei se holbau cu uimire la hoarda cherchelită de tipi solizi, îmbrăcați în haine eteroclite, care se ținea la o parte.

Remarcasem în timpul drumului cu autocarul că mici grupuri compacte se formaseră spontan între scaune, mult prea tăcute pentru a nu ascunde ceva. Băutura trecea din mână în mână. Dar, în pofida cererii lui *Biker* („Motociclistul"), șeful serviciului de recunoaștere și superiorul meu ierarhic, nu reușeam să-mi împiedic oamenii să pilească pe ascuns. În primul rând, eram convins că nu puteau avea loc excese grave. Apoi, decisesem să le las cercetașilor din subordinea mea – comandam un grup de recunoaștere – posibilitatea de a se distra o ultimă dată înainte de a ajunge în infernul războiului sirian, unde aveau să piardă prieteni, să-și rișteviața și să-și verse sângele.

În acel sfârșit de decembrie, plecam din Rusia pe viscol. O zăpadă fină biciuia fețele înroșite de la votcă. A fost, totuși, nevoie ca unul dintre ei – *Vovan*, rotund ca o bilă – să fie târât pe asfalt, susținut de ambele

părți, în timp ce rucsacul lui greu, plin cu material militar, trecea din mână în mână până în compartimentul de bagaje al avionului IL-76[8].

Era atâta lume și atât de mult material, încât era zadarnic să încerci să te faci comod în avionul de transport militar. Cala era plină ochi: câteva vehicule, lăzi și echipamente, efecte personale. Oamenii se așezaseră cum putuseră, astfel încât să facă din cele șase ore de zbor un timp cât mai puțin penibil. Soldații improvizați aveau un avantaj net față de ceilalți pasageri. Abia așezați, confortabil sau nu, au adormit. Lungul drum cu autocarul pe timpul nopții, epuizanta așteptare de la îmbarcare și, bineînțeles, votca pe care o dăduseră pe gât, toate îi copleșiseră. Nici nu se închisese bine trapa din spate a avionului, că deja unii dormeau bușteau, cu sforăituri. Avionul s-a înălțat rapid, a ieșit din nori, iar peisajul hibernal de la periferiile Moscovei a dispărut în noapte.

Latakia[9] ne-a întâmpinat cu răcoarea plăcută a litoralului mediteraneean. Din acest fief al familiei Assad decolau bombardierele rusești de când începuse intervenția oficială în Siria, la 30 septembrie 2015. După ce ne-am întins membrele amorțite, ne-am descărcat bagajele, așezându-le în șiruri inegale pe marginea pistei. Șeful de echipă responsabil cu primirea noastră nu era foarte amabil și n-a considerat necesar să ne spună în care mașină trebuia să urce fiecare. Nici *Biker* n-a fost de prea mare ajutor, a urcat în camionul din frunte și a uitat imediat de ce se întâmpla în jurul lui. Nu făcea decât să respecte procedura, fiecare comandant trebuia să aibă grijă de propria trupă. Mi-a trebuit ceva vreme ca să găsesc răspunsul la o întrebare simplă: în care vehicul să-mi

încarc oamenii și materialele? Responsabilul a sfârșit prin a-mi arăta cu nonșalanță două camioane, fără să mă invite să urc în SUV-ul statului major – aveam acest drept în calitate de comandant al grupului de cercetași. Cabinele camioanelor Ural[10] erau deja ocupate de tot felul de indivizi – din personalul administrativ al taberei de bază – care se dădeau drept gradați, dar care ceruseră mai ales să iasă să dea o tură pentru a-și lecui plictiseala.

După călătoria neplăcută cu avionul Iliușin, atitudinea lipsită de respect a responsabilului cu primirea față de mine, un comandant de companie, m-a indispus definitiv. Dar am reușit să-mi înfrânez prima pornire – să-i dau jos pe pasagerii care nu aveau nimic de făcut în cabină și să-i trimit în spate. Nu voiam să-mi încep misiunea cu un conflict, al cărui final ar fi fost imprevizibil. Multă lume credea că mă dădeam important și un exces de aroganță ar fi putut să nu fie pe placul conducerii SMP. Firește, dacă aș fi fost un veteran, dacă m-aș fi bucurat de un statut și de respectul acestor soldați improvizați, mi s-ar fi găsit un loc în mașina statului major. N-am reușit să-mi ascund complet iritarea și, după ce le-am strigat celor care se înfipseseră acolo: „Ce dracu' ați venit să faceți aici, să ocupați toate locurile?", m-am îndreptat către spatele camionului. Un nesăbuit, care hotărâse, se vede, să-mi dea o lecție, mi-a răspuns în numele tuturor:

— Cine te crezi? Ai vreo problemă, tâmpitule?

Am explodat. În momente ca acela, vocabularul meu de fost pușcăriaș ieșea la suprafață, nu mă puteam abține. Surprins de atâta violență, și-a înghițit insultele

și s-a retras în cabină. Responsabilul cu primirea și-a încasat și el porția. Când a vrut să știe ce s-a întâmplat, i-am întors spatele.

— Nu trebuia decât să-mi arăți unde să urc, în loc s-o freci!

A făcut un raport la bază în legătură cu sosirea noastră. Convocat la Cartierul General ca să dau explicații, am ridicat din umeri:

— Nu s-a întâmplat nimic, am încărcat și am plecat.

Calmul meu l-a descurajat, se vede, pe șeful de stat major, care n-avea chef nici el să se certe cu comandantul uneia dintre cele mai mari companii din tabără. Răspunsul meu a fost de ajuns pentru a închide subiectul.

Astfel a început a doua mea misiune în Siria[11], cu munții ei împăduriți într-o parte și cu deșertul incandescent de cealaltă parte, cu plantațiile de măslini și grădinile ei de portocale, vechile fortărețe și temple, dar și cu străzile pline de gunoaie. În câteva săptămâni aveam să plecăm pentru prima dată în munți și să intrăm într-un război pe care nimic nu-l evoca în atmosfera liniștită și destinsă a taberei de bază, dar a cărui existență era perceptibilă în prezența unui mare număr de oameni înarmați și a afișelor cu eroii căzuți.

---

[8] Iliușin IL-76, avion de transport fabricat în Uniunea Sovietică începând cu anul 1971, iar după 1991, în Rusia (n. red.).

[9] Latakia este principalul oraș portuar al Siriei, precum și capitala provinciei omonime (n. red.).

[10] Camioane militare fabricate în Uniunea Sovietică începând cu anul 1977. Sunt fabricate și în prezent în Rusia (n. red.).

[11] Detaliile acestei prime misiuni a lui Marat Gabidullin în Siria, în timpul căreia nu a participat la lupte, vor fi prezentate în Capitolul ∧ (n. red.).

4.

Pregătirea de luptă

Campusul universității agricole, unde fuseseră instalați legionarii, era și baza de susținere a SMP locală. Numită pompos Brigada Șoimilor Deșertului, această miliție înființată și finanțată de doi oligarhi – frații Ayman și Mohammad Jaber – și compusă în principal din veterani ai armatei siriene, era considerată o unitate de elită. Luptătorii ei, adesea mai buni decât militarii de carieră, erau incomparabil mai bine plătiți. În virtutea unui acord între cele două SMP – cel sirian și al nostru – mercenarii ruși le făceau celor sirieni instrucția militară completă.

Mai întâi am sărbătorit Anul Nou 2016. Cu un ospăț, dar fără excese alcoolice. Aceasta nu ne-a stricat distracția, iar sărbătoarea s-a terminat târziu în noapte. Două zile mai târziu, sosea din Rusia un prim transport de arme și muniții, furnizate de Ministerul Apărării. Venise momentul să începem antrenamentele. Am avut totuși nevoie de ceva timp pentru a ne obișnui, după leneveala din ultimele zile. A trebuit să recurg la dreptul meu de a pedepsi pentru a-i determina pe unii să iasă din acea stare. Plutonul războinicului *Ciub* („Ciuf"), un fost ofițer din armata rusă, trecut prin Afganistan, Cecenia și Donbas, n-a creat nicio problemă: oamenii lui aveau vechime și s-au pus în mișcare imediat. La fel și experții tehnici din plutonul lui *Gurzuv*, considerat drept cel mai bun

specialist pentru toate aparatele de zbor, de supraveghere și de ascultare și pentru a cărui numire insistasem personal. Altfel stăteau lucrurile cu oamenii lui *Zaliv* („Golf") – începători, aroganți și ambițioși, care aveau încă de învățat dedesubturile profesiei militare și mai ales să înțeleagă că aceasta necesita o muncă permanentă de perfecționare.

Dimineața începea cu niște exerciții de încălzire și cu un marș pedestru obligatoriu. Ne găteam singuri, din ceea ce aveam la îndemână – rații uscate și câteva produse cumpărate de la magazinele din apropiere. Nu existau corvezi, ca în armată. După o scurtă adunare a tuturor legionarilor în fața intrării principale, toată tabăra se transforma în teren de antrenament. De peste tot se auzea clinchetul armelor, ordine, strigăte și zgomotul bocancilor Șoimilor, care alergau în formație. O parte dintre mercenarii ruși, cei care nu erau implicați în instruirea aliaților sirieni, se echipau și părăseau tabăra pentru a lucra la interacțiunea dintre grupurile de luptă. Micul câmp de trageri, situat pe malul apei, nu se golea, practic, niciodată. Mercenarii îl frecventau cu asiduitate, pentru a-și face mâna. Militarii din forțele speciale ale GRU[12], care își aveau baza aici, ne priveau perplecși când treceam, întrebându-se cine eram și de ce aveam atâta nevoie să frecventăm poligonul, unde ei înșiși nu călcau decât foarte rar.

Fiecare unitate de *sadiq*[13], sub conducerea unor instructori ruși, se antrena după un program specific. Cei care trăgeau cu mortiere își montau echipamentul, apoi îl demontau pentru a-l transporta, învățând totodată și cum să-l manipuleze. Infanteria exersa tehnicile luptei tactice. Mitraliorii și trăgătorii cu

lansatoare de rachete se familiarizau cu armele lor. Am înțeles repede că prietenii noștri Șoimi nu se prea străduiau să fie niște elevi model. Arătându-se lipsiți de chef pentru exercițiile repetitive, refuzau să înțeleagă de ce era important să ia mereu de la capăt, iar și iar, operațiunile pe care le executaseră corect o dată. Știința războiului era un domeniu în care nu excelaseră niciodată, deși erau una dintre cele mai bune formații ale armatei siriene. Ceea ce spunea multe despre starea armatei regulate! Nu este de mirare că, în 70 de ani, nu avusese nicio victorie și fusese imediat respinsă, când de israelieni, când de turci. Pentru sirieni, războiul nu era nimic altceva decât o confruntare între două mulțimi de oameni, în care trăgeai asupra celorlalți cu tot ce aveai la îndemână și din care ieșeau învingători cei mai norocoși.

Arsenalul nostru se mărea cu fiecare livrare din Rusia. Am primit, într-un final, spre marea mea satisfacție, vehiculele care îmi fuseseră promise. A trebuit, totuși, să-i cedez toate SUV-urile lui *Gurzuv*, care avea nevoie de mașini ușoare și rapide pentru dronele lui, principalul nostru instrument de recunoaștere în teren. Camioanele Kamaz și Ural au fost repartizate nevoilor generale ale companiei, iar eu am rămas, o dată în plus, fără transport personal.

Spre deosebire de misiunea dinainte, comandamentul aliat – armata siriană și sprijinitorii ei oficiali ruși – decisese să utilizeze mercenarii ca principală forță de atac la sol. Știind asta, ne pregăteam cu seriozitate.

[12] Serviciul rus de informații militare (n.a.).

[13] „Prieten” în arabă. Așa îi desemnau rușii între ei pe sirieni (n.a.).

5.

Salma

Munții pitorești din Latakia, toate falezele și defileurile împădurite erau populate cu oameni harnici. Chiar și în anii de război, orașele și satele, având fiecare propria moschee cu decorațiuni de marmură, păreau bine întreținute, ceea ce ne-a inspirat respect față de localnici. Deși clima era mai aspră decât pe litoral, pe dealurile cu pământ fertil creșteau lămâi și alte fructe și legume exotice pentru un soldat rus. Acest relief, dens împădurit, constituia o acoperire perfectă pentru rebelii din Armata Siriană Liberă – principala forță armată care i se opunea lui Bashar al-Assad – și pentru jihadiștii din Al-Nusra.

Terenul ideologic s-a dovedit și el propice opoziției. Locuitorii nu-și apreciau deloc vecinii din zonele de coastă, mai ales din cauza inegalităților dintre clanurile regionale, care domniseră dintotdeauna în țară. Elitele, grație *Mukhabaratului* (serviciile secrete siriene), reușiseră să țină celelalte grupuri departe de cele mai grase profituri, reprezentate de resursele statului. Dezacordurile în probleme religioase și subtilitățile legate de practicarea credinței islamice aveau și ele un rol dar, mai degrabă, un rol de catalizator, adâncind ura din rândurile populației și justificând asasinatele între compatrioți. Această ură era hrănită și întreținută și de soldații lui Assad, care, pentru a-și ascunde incapacitatea flagrantă de a lupta, jefuiau și oprimau

fără reținere, cu asentimentul generalilor lor. Guvernul își justifica abuzurile și exproprierile argumentând că acestea reprezentau o pedeapsă pentru cei care se opuseseră autorității legale și ridicaseră mâna asupra reprezentanților acesteia.

Turcia, vizibil hotărâtă să profite de luptele interne din țara vecină, punea și ea gaz pe foc. Ea furniza Armatei Libere nu numai arme și muniție, ci și consilieri militari profesioniști, care conduceau adesea, fără să se ascundă, operațiunile de pe câmpul de luptă.

Războiul avea să dureze mult.

Compania lui *Ratnik* („Războinicul”[14]) și grupul meu de recunoaștere am fost trimiși în nord-est, ca întăriri pentru unitățile lui Assad, care, după intrarea în război a aviației ruse, începuseră să progreseze, recucerind zone pe care le pierduseră mai înainte. Pentru această misiune ne-am instalat baza la Talla, una dintre fermele răspândite pe coasta dealului, de unde se vedea bine Salma. Bătrânii satului ne-au propus să ne instalăm în casele abandonate de cei care fugiseră din calea războiului. Acolo staționa și comandamentul armatei ruse, care coordona acțiunile artileriei și infanteriei în ofensiva de la Salma și către nord, în direcția frontierei turcești. Securitatea era asigurată de un grup al forțelor speciale ale GRU, venit din Siberia. În Siria, de câte ori m-am întâlnit cu acești băieți duri, îi găseam în spatele frontului, păzind Cartierul General sau escortând generali. Nu i-am văzut niciodată în prima linie, nici luând parte la lupte.

Cu ocazia primelor operațiuni comune cu sirienii, noi, mercenarii, nu aveam decât o idee foarte vagă despre ce făceau militarii ruși în regiune. La început, aveam numai respect și bunăvoință față de ei. Situația

asta nu a durat mult. Și cum ar fi putut fi altfel? Noi, soldații improvizați, dădeam asalturi și respingeam atacuri, ne număram morții și răniții, iar în acest timp, armata rusă dădea interviuri, povestindu-și fără să roșească aventurile și primind decorații din partea statului pentru așa-zise servicii aduse. Dar toate astea aveam să le descoperim mai târziu. Când am sosit, eram mulțumiți să-i întâlnim acolo. „Salut, frățioare! Tu de unde ești? Apropie-te. Vrei un ceai, o cafea?"

Gradatul din armata rusă care urma să supervizeze următoarea operațiune avea o față de intelectual. Toate lumea îi spunea simplu: Sergheevici[15]. Rolul lui era să organizeze cooperarea între aliatul sirian, mercenari și, în sfârșit, artileria și aviația ruse. Când am sosit la Talla, ne-a informat rapid despre situație și a stabilit orarul plecării către front. Obiectivul nostru nu era simplu. Trebuia să ocupăm poziții pentru a respinge o contraofensivă a Armatei Siriene Libere, care voia să răstoarne soarta bătăliei de la Salma. Coloana noastră, formată din camioane Ural și Gaz casate de multă vreme, s-a zguduit pe drumul de munte, mugind și trăgând cu toate forțele pe care le mai avea. În capătul coloanei se afla un Tigr[16] al forțelor speciale. Arăta ca un infirmier tânăr și plin de energie, un băiat frumos pe care nu-l afectau nici timpul, nici lipsurile, conducând un grup de pensionari către cantină.

După o oră de mers pe serpentine și pe drumuri înguste, pe care camioanele noastre obosite nu reușeau să le urce decât la a doua sau a treia încercare, s-au ivit periferiile Salmei. Era distrus ca Stalingradul, în 1943. După ce am traversat centrul orașului, convoiul nostru s-a oprit la periferia nordică, unde terasamentele de pe marginea drumului ne serveau drept acoperire. Am

remarcat imediat agitația sirienilor, care se protejau de tirul inamic în spatele unei coline în vârful căreia se afla un mic boschet de cedru. Sergheevici ne-a convocat, pe *Ratnik* și pe mine, ca să ascultăm darea de seamă a comandanților sirieni. Un interpret traducea în timp ce ei stăteau acolo, speriați și debusolați.

Deși încordată, situația era familiară și previzibilă: inamicul îi atacase pe prietenii noștri dimineața devreme, punând mâna pe pozițiile lor din extremitatea nordică a orașului și, în mod vizibil, se pregătea să-și concentreze forțele pentru o nouă înaintare. Și mai supărător, insurgenții capturaseră două tancuri aparținând armatei lui Assad, care le abandonase pur și simplu în timpul retragerii.

Timpul era împotriva noastră. *Dukhi*[17] se puteau pune în mișcare dintr-o clipă în alta și, dacă voiam să rămânem pe picior de egalitate cu ei, trebuia să ocupăm poziții avantajoase. Povestea tancurilor nu prevestea nimic bun, capacitatea noastră de a rezista la o mașinărie blindată echipată cu un tun puternic era limitată. Dar plângerile nu serveau la nimic, iar *Ratnik* a început, fără întârziere, să pregătească defensiva, repartizându-și oamenii la periferia orașului. Sub comanda imperturbabilului Sergheevici, am plecat cu grupul meu de recunoaștere să inspectăm casa care urma să ne servească drept centru de comandă. Armele grele fuseseră așezate în poziție. Imediat ce și-au ocupat locurile, cercetașii ne-au prezentat observațiile lor: insurgenții se deplasau în grupuri mici, atât în defileu, plin de civili, cât și pe înălțimi, în fața pozițiilor noastre, la vreo trei kilometri în linie dreaptă.

După ce și-au așezat crăcanele și crampoanele în beton, în spații curățate în grabă printre clădirile distruse, mitraliorii dotați cu Kord[18] și operatorii AGS[19] au început tirul. La indicațiile observatorilor, artileria își efectua reglajele, corijându-și tirul. Imediat au intrat în acțiune și lunetiștii. Obișnuiți cu un ritm de deplasare mai măsurat și mai lent, atunci când reperau singuri locul din care urmau să tragă, *Mirnîi* („Pașnicul") și *Goba* au deschis vânătoarea cu puștile lor Mannlicher[20] cu bătaie lungă, condamnând la moarte pe oricine nu era atent sau își alesese prost adăpostul. *Ratnik* își presa oamenii și îi dirija spre ceea ce i se păreau a fi pozițiile optime.

Un tir de grenade antitanc a sfâșiat aerul, urmat de un zgomot asurzitor, ca bâzâitul unui bondar uriaș: unul dintre tancurile luate de inamic fusese lovit, ceea ce elimina unul dintre principalele pericole – asta în cazul în care rebelii găseau un echipaj capabil să pună în mișcare vehiculul și să îndrepte tunul în direcția noastră. Mitralierele grele scuipau rafale scurte, lansatoarele automate de grenade lătrau ca niște câini arțăgoși, reculând pe șasiuri. Puștile lunetiștilor pârâiau, observatorii urlau, la fel și toți cei care aveau binocluri, măturând cu privirile dealul, în căutare de ținte. Trăgându-și cu greu picioarele, fără a mai avea puterea de a veni în fugă, combatanții aduceau mereu și mereu lăzi grele cu muniție, pentru a hrăni mașinile lacome, nesătule.

După o scurtă consfătuire cu comandantul Șoimilor, Sergheevici mi-a indicat o moschee în stânga, cerându-mi să-mi trimit oamenii acolo ca să supravegheze flancul. Un mic grup de sirieni, adăpostiți lângă Cartierul General, trebuia să ne

însoțească. Deși îmbărbătați de sosirea unităților rusești, acești „șoimi" au refuzat categoric să părăsească locul în care se simțeau în siguranță. În cele din urmă, l-am trimis pe *Zodcii* („Constructorul") cu încă trei luptători. Mercenarii comentează uneori ordinele, dar nu le-ar trece niciodată prin cap să nu le execute. Cu restul oamenilor mei, m-am deplasat până la clădire, al cărui spate dădea către pozițiile insurgenților. Era un loc practic, o casă solidă, cu un etaj de la care puteai observa, în mai multe locuri, spațiul din fața liniilor ocupate de *Ratnik* și de pistolarii lui. Ei erau singurii care se arătau utili. Cu mitralierele „Peceneg"[21] și cu armele de asalt, apărau flancurile, stând la pândă, gata să împiedice un atac surpriză asupra liniilor ruse.

Deodată, artileria a început să bombardeze stânca din față, distrugând inamicul care se afla în afara bătăii armelor mercenarilor. La hărmălaia generală se adăuga zgomotul tunului antiaerian al sirienilor. Trupele guvernamentale erau perfect echipate pentru a respinge inamicul, dar principala lor problemă era incapacitatea de a rezista și de a-și gestiona panica, chiar și în cele mai mici confruntări.

Am ieșit din ascunzătoarea noastră prin partea cea mai sigură și m-am apropiat de Cartierul General pentru a discuta situația cu unul dintre responsabili și pentru a-mi transmite, prin intermediul lui, poziția către *Ratnik* și către Sergheevici. Fiecare era la postul său. Oamenii mei supravegheau situația din față și de pe flancuri, armele continuau să tragă, împiedicând și cea mai mică mișcare a insurgenților. Ziua se apropia de sfârșit, iar inamicul obosea sub presiunea tirului nostru.

Rezultatul bătăliei era evident pentru toată lumea: după ce suferise pierderi și ratase momentul atacului, Armata Siriană Liberă, pe care mercenarii o seceraseră, nu mai era în stare să avanseze. Pierderile erau prea importante. Aliații, prinzând curaj, înaintaseră pe drum către pozițiile pe care le pierduseră. *Ratnik* a chemat înapoi grupul de la moschee, fiindcă soldații lui Assad își reocupaseră pozițiile de acolo.

M-am sprijinit de o balustradă demolată din apropierea Cartierului General și mi-am aprins o țigară. Vesta antiglonț, grea și inconfortabilă, îmi comprima pieptul, scurte frisoane mă treceau prin tot corpul. Căldura soarelui, care dispărea în spatele dealurilor, nu se mai făcea simțită. Sub armură, hainele, scăldate în sudoare, se răceau. Regretam amarnic că îmi lăsasem vesta călduroasă în camionul care plecase după muniție. De supărare, am scuipat pe jos. În aceeași clipă, cu un șuierat ascuțit, o grenadă antitanc mi-a trecut pe deasupra capului.

Imediat ce am devenit conștient de sunetul mașinăriei, picioarele mi s-au îndoit și am sărit în spatele parapetului. După ce am auzit explozia, am sărit în picioare și m-am uitat către Cartierul General. Printr-o minune, ratând cu puțin fereastra, racheta trecuse peste acoperiș și se înfipsese în faleza din spatele clădirii. Este incredibil că o rachetă astfel teleghidată a ratat o țintă atât de clară dinspre partea pozițiilor inamice. Toți cei care se aflau în clădirea Cartierului General au ieșit în fugă și s-au împrăștiat în câmp deschis. Sergheevici a dat ordin să strângem bagajele, eram prea vizibili.

O a doua rachetă antitanc a căzut peste oamenii noștri care distruseseră tancul capturat de inamic. Prea încrezători într-o apărare bine gândită, nu se osteniseră să-și schimbe poziția, nici măcar nu-și imaginaseră că putea fi reperată de rebeli. Loviți de explozie, au fost evacuați rapid într-un loc sigur. Câștigaserăm sigur în acea zi, dar un animal care n-a fost ucis poate să muște din nou. Este una dintre legile fundamentale ale războiului.

N-am urmărit lansatorul de rachete, ziua fusese deja foarte lungă și ne făcuserăm bine treaba. Nu aveam nicio victimă, cu excepția operatorului lansatorului de rachete antitanc, care era ușor rănit. Liniștiți și entuziaști, aliații noștri își reluaseră pozițiile. Aviația rusă avea să termine treaba ceva mai târziu, așadar, ne puteam întoarce fără grijă către baza din Talla.

---

[14] În sensul din original: soldat înarmat cu o *guisarme*, o armă asemănătoare halebardei, având o lamă cu dublu tăiș, cu o extremitate alungită, pentru lupta la distanță (n.tr.).

[15] După patronim, lucru frecvent în Rusia (n. a.).

[16] Vehicul militar blindat ușor (n. a.).

[17] Prescurtare pentru *dushman*, „inamic" în persană. Soldații sovietici îi numeau astfel pe mujahedini în timpul războiului din Afganistan, iar ulterior, pe toți inamicii din Asia sau din Orient (n. a.).

[18] Mitralieră grea fabricată în Rusia, începând cu 1998 (n. red.).

[19] Aruncător automat de grenade, fabricat în Rusia începând cu 1995 (n. red.).

[20] Pușcă cu lunetă de fabricație austriacă (n. red).

[21] Mitralieră fabricată în Rusia, începând cu 1999 (n. red.).

6.

Stăpânii vieții

Înaintam încet pe drumurile întortocheate, mult prea înguste pentru camioanele noastre mari și obosite. Mercenarii nu dispuneau de tehnică modernă. Ni se întâmpla deseori să privim cu invidie compatrioții din forțele armate oficiale, care umblau în vehicule Kamaz și Tigr nou-nouțe. Sau să scuipăm dezamăgiți, văzându-i pe aliații noștri sirieni cum treceau în Toyota sau GMC ultimul răcnet. În februarie, aceste drumuri de munte, puțin practicabile și pe un timp normal, deveneau periculoase. Erodate de ploi, crăpate de greutatea blindatelor grele, amenințau să se prăbușească în orice moment și să ne arunce vehiculele în hău.

Deodată, un 4x4 cu geamuri fumurii, de fabricație americană, a apărut pe șosea îndreptându-se drept către convoi, fără a manifesta nici cea mai mică intenție să se dea la o parte. Le aparținea celor din *Mukhabarat*. Îi recunoșteam după marca de fițe a mașinii și după hotărârea șoferului, care conducea de parcă ar fi fost singur în Siria. Nici măcar nu s-a prefăcut că ar încerca să le facă loc camioanelor, deși, în mod evident, convoiul nu putea – nici dacă ar fi vrut – să se înghesuie suficient de mult încât să-i permită jeepului negru să treacă.

Încă înfierbântați de luptă, mercenarii n-aveau nicio intenție să cedeze în fața reprezentanților serviciilor de

informații siriene, pentru care nu aveau decât dispreț. Eram cu toții luptători profesioniști și știam foarte bine la ce servea contraspionajul într-o zonă de război: la verificarea executării ordinelor date pe câmpul de luptă, supravegherea moralului trupei și al ofițerilor, împiedicarea jafurilor și a execuțiilor sumare de civili, vânarea sabotorilor și a spionilor inamici. Dar, în realitate, agenții din *Mukhabarat* nu făceau nimic din toate astea. La cel mai mic pericol, soldații sirieni fugeau, comandanții lor nu se descurcau în plan tactic, aproape toată lumea jefuia, iar dezertările erau frecvente. Chiar mai rău, într-o zi, un general rus a murit într-o ambuscadă a insurgenților, pe un drum din apropierea frontului. Afacerea ar fi trebuit să păteze reputația serviciilor secrete și să producă niște consecințe interne. Dar nimic nu s-a schimbat, iar aceste gorile dezgustătoare continuau să se comporte ca și când totul li s-ar fi cuvenit. Nu aveam niciun chef să ne dăm la o parte din calea lor.

Jeepul a sfârșit prin a încetini, înțelegând, în sfârșit, că nu avea să fie tratat politicos de convoi, și a tras pe margine, după ce dăduse înapoi sub amenințările și insultele șoferilor camioanelor din față.

Picoteam. Ziua fusese extrem de obositoare. Dar, ca să profit de confortul cabinei, trebuia să respect o regulă veche a vehiculelor militare: pasagerul așezat alături de șofer nu are dreptul să doarmă, căci acela care ține volanul trebuie supravegheat în permanență; și el este om și poate să obosească și să adoarmă. Întâlnirea cu acei curcani din *Mukhabarat* ne-a reînviat conversația. I-am înjurat și am râs cu hohote de prostia lor crasă, de felul lor de a crede că totul le era permis.

Nenorociți de stăpâni ai vieții! Și câte alte jeepuri ca ăsta nu treceau pe drumurile Rusiei, fără să dea importanță nimănui, călcând în picioare legile și simpla politețe? În mașinile lor de lux, câți sunt cei care, funcționari, oameni de afaceri rapace și progeniturile lor degenerate, foști rebeli ceceni pătrunși de impunitatea lor până la obscenitate, fac paradă de importanța lor? La noi, să-i faci să coboare pe pământ și să-i forțezi să respecte regulile este mult mai dificil…

Aceste gânduri neplăcute au alungat somnul și m-am bucurat când am putut zări acoperișurile din Talla. Urma odihna, înaintea unei noi zile de muncă.

7.

Povara comenzii

Adăpostită la poalele muntelui, redusă la statutul de oraș-fantomă, Salma a fost, în sfârșit, eliberată la jumătatea lui ianuarie. La câteva zile după aceea, grupul meu a însoțit o unitate de recunoaștere a armatei siriene într-o inspecție în satul învecinat. Am descoperit un aliniament foarte bine pregătit pentru a asigura apărarea, grație ingeniozității unui constructor de fortificații talentat. Aparent fragile, gardurile din blocuri de beton, întărite pe interior cu butoaie umplute cu pietre, erau, în realitate, niște ziduri puternice. Nișele tăiate în beton, în apropierea pridvoarelor caselor, le permiteau pistolarilor să se adăpostească în timpul atacurilor artileriei, fără să se teamă pentru viața lor. O casă construită din blocuri de beton armat, care se încovoiase sub greutatea unei explozii, fusese transformată într-un buncăr bine echipat, care permitea controlul străzii principale și al străzilor adiacente. Inspecția, prudentă dinspre partea noastră, haotică și zgomotoasă dinspre partea siriană, a dovedit că *dukhi* părăsiseră locul fără să fi utilizat piața fortificată, așa cum ar fi fost de așteptat.

Ca să intri în Salma, urcușul era lung, iar faptul că drumul era asfaltat, iar nu un simplu drumeag de munte, nu facilita ascensiunea. Încărcați cu muniție, avansam lent, punând un picior înaintea celuilalt, ca niște scafandri, răsuflând greu și simțindu-ne

picioarele fierbinți. Nu puteam nici să ne grăbim, nici să ne reglăm respirația, căci sirienii, care mărșăluiau în frunte, se opreau des ca să se odihnească. Și, fiindcă așa este regula, noi nu-i puteam depăși, deoarece trebuia să închidem coloana la ieșirea din zonele locuite. La jumătatea drumului, mi-am dat seama că și oamenii mei aveau nevoie de pauze dese, ca să-și tragă sufletul și să-i aștepte pe cei rămași în urmă. Regretam, enervat că, în timpul antrenamentelor din tabără, privilegiasem partea tactică în detrimentul exercițiilor fizice. Acum le lipsea rezistența de deplasare pe munte. La drept vorbind, mercenarii, care se considerau într-o formă excelentă, credeau că testele fizice, alergatul sau seriile de flotări erau un capriciu al superiorilor. Pe de altă parte, programul de antrenament, înainte de plecarea în Siria, fusese limitat, din lipsă de timp. Ar fi trebuit să-i pun să alerge mai mult, completându-le echipamentul cu saci de nisip, ca să ajungă la greutatea unui echipament de luptă! Acum, grosul trupei abia se târa la urcuș, fără să respecte distanța regulamentară și uitând, din cauza oboselii, că la război nu te poți relaxa decât pe salteaua ta, în tabăra ta, păzit de santinele. Să lași garda jos pe drum, într-o zonă care nu fusese încă verificată, în vecinătatea unui oraș abia eliberat, era inadmisibil. Îi aduceam la ordine fără încetare pe oamenii mei. Iată unde dusese prea marea indulgență! Ar fi trebuit să-mi supun luptătorii unui antrenament mai dur, chiar și atunci când erau obosiți, așa ar fi fost perfect capabili să facă față unui efort suplimentar. Toată duritatea lor, experiența lor din Cecenia și din Donbas nu făceau nicio copeică dacă ar fi cedat sub presiunea unui efort fizic intens. N-ar fi trebuit să stau

la discuții, să-i compătimesc, să-i cocoloșesc. Ar fi trebuit să-i forțez. Iar celor mai recalcitranți să le arăt ușa.

Ca să fie totul și mai frumos, hotărâsem să-l trimit pe *Zolotoi* („Auritul") la Latakia ca măsură disciplinară, ceea ce mă făcea să fiu și mai nervos. Trebuia să mă despart de un luptător experimentat pentru un motiv al naibii de urât. Mă lăsase pe mine, comandantul lui, singur, fără protecție pe perioada cât mă aflam la discuțiile cu grupul de recunoaștere sirian. El plecase cu ceilalți înainte. Întorcându-mă și negăsindu-l acolo, a trebuit să-l sun pe *Zodcii*, comandantul grupului, să mă ajute să-mi găsesc cercetașul care se dovedise excesiv de independent. Alungându-mi din minte gândul că cedase, poate, poftei de a-și umple buzunarele – cea mai mare parte a caselor fusese abandonată în grabă de proprietarii care fugiseră din calea luptelor fără să ia nimic cu ei – nu reușeam să-mi explic comportamentul lui. Când *Zolotoi* a încercat să se scuze: „Am înțeles greșit", „te-am pierdut din raza vizuală", l-am pus la punct în mod categoric. „Dacă nu ești în stare să-ți înțelegi misiunea și îți lași singur comandantul, înseamnă că locul tău nu este aici."

O nouă încetinire în față. De data asta, un mitralior, pe care camarazii lui nu îl ajutaseră cum trebuia, se așezase pe margine ca să-și tragă suflul. Începeam să mă satur. Cercetașii sirieni care, spre deosebire de cei ruși, mergeau cu mâinile aproape goale, ar fi putut să-i ajute să-și care mitralierele și munițiile. A trebuit să ne oprim și să așteptăm.

La marginea Salmei, ne-am urcat, în sfârșit, în camioanele care ne așteptau ca să ne ducă la Talla. Ajunși înapoi în tabără, ne-am adunat ca să analizăm misiunea de recunoaștere. Totul s-a petrecut așa cum mă așteptam. Când mi-am exprimat nemulțumirile față de *Zolotoi*, mi s-a răspuns cu argumente în apărarea lui, apoi mi s-a cerut să nu fie ținta unor măsuri prea severe. Am acceptat, cu condiția unei perioade de probă și sub amenințarea că va fi concediat la cea mai mică greșeală.

Era evident că *Zolotoi* cedase pur și simplu, odată ce nevoia de a supraviețui nu mai era la fel de presantă ca în timpul luptelor. În acțiune, era un bun luptător, simplu și experimentat, dar avea tendința să se relaxeze prea repede când nu mai exista un pericol imediat. Nu anticipa o ambuscadă a inamicului sau vreun kamikaze solitar, care s-ar fi putut arunca în aer sau ar fi putut deschide focul. Și chiar dacă, în acel moment, știam că nu mai rămăsese niciun *dukhi* în oraș – bărboșii nu ne-ar fi lăsat să ocupăm pozițiile strategice pentru controlul zonelor principale –, nu trebuia, în niciun caz, să lași garda jos.

Mai târziu, când eram în spital, am rememorat această misiune. Nu fusese nici prima, nici ultima oară când trebuise să-mi cheltuiesc energia și timpul pentru a-mi convinge subordonații să execute ordine relativ simple și necesare. Aș fi putut să-mi exercit autoritatea de comandant și să trimit unul sau doi acasă fără soldă. Dar n-am făcut-o niciodată și am regretat ulterior.

Într-o zi, când le-am cerut oamenilor mei să sape o fosă septică, s-au dat loviți. După ei, nu voiam decât

să-i umilesc. Ce vrea șeful? Putem foarte bine să ne facem nevoile în tufișuri. Dar șeful considera că este prea periculos, date fiind apropierea de front, pozițiile slabe ale aliaților sirieni și intervenția foarte probabilă a sabotorilor inamici. Era mai bine să te ghemuiești ca să-ți faci nevoile într-un loc vizibil pentru santinelă decât să te ascunzi în tufișuri, riscând să ți se taie gâtul. „Trebuie să știi să-i pedepsești pe oameni atunci când o merită", îmi repetam tot timpul. Ceea ce nu mă împiedica de fiecare dată ca, în ultimul moment, să arăt o indulgență inutilă.

În timpul șederii mele în spital, propria lipsă de calificare pentru a comanda mercenari, în vreme ce eu însumi eram obligat să înțeleg specificul unităților noastre, mi-a apărut ca evidentă. Trebuia, concomitent, să instruiesc oamenii și să-i învăț cum să supraviețuiască și să câștige, într-un mediu fără constrângeri de regulament, în care poziția unui comandant nu se bazează pe grad, ci pe autoritatea de care se bucură pe lângă subordonații săi și pe încrederea pe care i-o acordă cei conduși de el în luptă. Spre deosebire de armată, care are o ierarhie rigidă și unde șefii le spun subordonaților: „Gura, eu hotărăsc, tu nu ești decât un rahat!", în mercenariat, rolul comandantului îi revine celui care este cel mai dotat pentru acest post. Este un fel de democrație militară, cu decizii care se iau colectiv, fie în privința exercițiilor, fie în privința altor aspecte care trebuie puse la punct.

Datoria mea era să explic trupei că tacticile pot să se schimbe în funcție de perfecționarea armamentului, dar regulile de supraviețuire în timp de război rămân neschimbate. Iar dacă unui mercenar i se părea

umilitor să aplice regulile elementare ale prudenței, era mai bine să părăsească imediat tabăra, decât să-și pună camarazii în pericol pe câmpul de luptă, unde cea mai mică neglijență poate afecta pe toată lumea. Poți să-i epuizezi pe oameni în antrenamente, dar degeaba o faci dacă nu le inculci respectul pentru lucrurile mărunte, a căror omitere poate să anihileze efortul tuturor.

Mulți nu se vor ridica niciodată mai sus de mentalitatea primitivă – vezi, Doamne, „bărbații adevărați" nu trebuie să se umilească săpând latrine, ei au venit aici ca să lupte, nu să sape pământul. Nu știu că aroganța și mândria sunt semnele prostiei și că nu au nimic de-a face cu profesionalismul militarului. Aceștia nu ar trebui să devină mercenari.

M-am confruntat adesea și cu un alt aspect al mentalității soldaților improvizați – excesul de încredere în sine. Veterani de război aparent experimentați, ei resping cerințe simple, dar vitale, sub cuvânt că acestea nu sunt aplicabile pe câmpul de luptă. Ei acționează dezordonat, duși de situație, uitând ce-au învățat. Respectarea regulilor cere voință și stăpânire de sine, iar puțini oameni sunt în stare să recunoască faptul că astfel de calități le lipsesc. În realitate, toată experiența militară a acestor războinici se rezuma adesea la norocul care îi scăpase cu viață din situații grave, în care se băgaseră din prostie. Și ce este mai rău, nu învățaseră nimic din ele.

Aveam dreptate să fac, din când în când, câte un compromis, decât să fiu sever în mod sistematic? De fiecare dată când mi-am pus întrebarea asta am ajuns

la aceeași concluzie: fiecare situație are nevoie de o abordare individuală și nu poți judeca toate delictele în același fel.

8.

Zi de odihnă

Cerul era plin de nori și ploua fără oprire. Când torențial, când subțire, un văl cenușiu agățat în aer. Satul, adăpostit pe înălțimi, în vârful versantului vestic al defileului, era cuprins de o umiditate posacă. Casele și pomii, cu contururile începețoșate de negură și de ploaie, arătau deprimant. În aceste locuri, precipitațiile puternice au complicat întotdeauna lupta. Pantele deveneau alunecoase și impracticabile, în vreme ce norii groși, îngrămădiți pe înălțimi, reduceau vizibilitatea. Rafalele de vânt destabilizau dronele de supraveghere, ale căror baterii se consumau rapid. Altfel, nu instrumentele moderne de informații sufereau cel mai mult de pe urma condițiilor meteorologice, ci deplasările și manevrele grupurilor de luptă.

Deja de două zile eram lipsiți de ocupație. Cea mai mare parte a acestei neașteptate pauze era dedicată odihnei. Ne recăpătam forțele. Între două sieste, băieții reparau câte ceva, verificau materialul și dronele, curățau și ungeau armele, triau muniția, uscându-se lângă sobele instalate în camere.

La reuniunea de dimineață, *Ratnik* nu dăduse prea multe instrucțiuni, amintindu-ne doar să rămânem vigilenți. Mergeam dintr-o cameră în alta, băgam capul la lunetiștii care, bine odihniți, discutau aprins despre orice. Mai departe, pe culoar, în sala de

comunicații, l-am întrebat pe *Muzikant* („Muzicianul") dacă se spunea ceva interesant la radio. Dar nu era nimic, doar comunicări de rutină. Pe verandă l-am întâlnit pe *Tan*, care meșterea la încălzitor, pregătindu-se să prepare una dintre acele cafele al căror secret îl știa numai el.

Îl cunoșteam de multă vreme pe *Tan*, de la prima noastră misiune în Siria, în 2015. Acolo începuse prietenia noastră. Suficient de matur, ca vârstă și ca experiență, *Tan* îmi era mai simpatic decât tinerii mercenari care nu aveau niciun fir de păr alb și nicio durere de șale, debordând de agresivitate și de nerăbdare și care nu avuseseră încă timp să sufere. Dar nu am devenit prieteni cu adevărat decât după întâmplarea nefericită cu *Volk*, comandantul nostru sârb.

Complet ignorant în chestiuni militare și cap înfierbântat, *Volk* era dintre cei care se dau mari. Absolvent al școlii de poliție, nu avea decât o idee vagă despre tacticile militare, dar nu pierdea nicio ocazie să se laude, prezentându-se drept un războinic călit și dând lecții la toată lumea fără nicio reținere. Își ținea toți compatrioții sub papuc, convingându-i că numai autoritatea și puterea lui îi vor împiedica să moară pe pământ străin. Mercenarii sârbi erau și ei, în majoritate, foști milițieni, iar acțiunile lor îi lăsau adeseori perplecși pe soldații profesioniști. Nu erau băieți răi, în general, și erau curajoși, dar, sub influența lui *Volk*, deveniseră maeștri în arta de a se eschiva de la obligațiile care le reveneau. În timpul scurtei sale perioade la comandă, *Volk*, care hotărâse să dezbine pentru a conduce, crease tensiuni între sârbi și ceilalți

luptători din pluton. Într-o luptă serioasă, genul acesta de neînțelegeri în interiorul unei unități poate duce la o catastrofă.

Când am ajuns în Siria, după câteva ezitări, dar fără a mai putea rezista, i-am cerut lui *Beethoven*[22] să rezolve problemele cu comandantul său de pluton. Folosindu-mă de exemple concrete, i-am descris nulitatea lui *Volk* în postura de șef și i-am propus să asculte și mărturiile altor luptători ruși. *Beethoven* a acceptat, i-a adunat pe băieți și le-a ascultat părerea. Era unanimă: nimeni nu-l mai suporta pe *Volk* și toți se temeau că ar putea fi masacrați sub comanda lui. Atunci, *Beethoven* îi întrebase cine, după părerea lor, putea să preia conducerea plutonului, pe cine erau gata să urmeze? Aproape toți ochii s-au întors spre mine. Așa am devenit comandant de unitate în timpul acelei misiuni.

Reîntors în Rusia, la centrul de antrenament, *Volk* și-a predat raportul, calificând tot ce se întâmplase drept sabotaj, ceea ce ar fi putut duce la concedierea foștilor lui subordonați. Vechi maestru al intrigilor, nu a denunțat decât o parte din grup, excluzând de pe lista conspiratorilor anumite persoane, precum *Tan*, în speranța că ne vom certa între noi. Un calcul greșit. La adunare, *Tan* nu li s-a alăturat sârbilor, ci a înclinat către grupul „rebelilor" alături de care se aflase pe toată durata misiunii.

Am fost foarte surprins de atitudinea ofițerilor de stat major. Nici măcar n-au încercat să afle mai multe pentru a înțelege originile conflictului. După ce au primit raportul lui *Volk*, i-au promis documentele de concediere pe care le ceruse. Toți „rebelii" riscau să fie trimiși în viața civilă. A fost nevoie de intervenția

personală a lui *Beethoven* pentru ca lucrurile să fie puse la locul lor. Scrisorile au rămas nesemnate, plutonul a fost dizolvat și s-a dat ordin ca oamenii care își făcuseră corect treaba să nu fie deranjați.

Acest incident m-a ajutat să învăț o lecție: dacă un comandant nu este dispus să-și antreneze metodic și sistematic oamenii, aceștia sfârșesc prin a se transforma într-o masă amorfă și leneșă. În grupurile care nu sunt constant angajate într-o activitate militară autentică, intrigile și bârfele sunt la ordinea zilei. Pe câmpul de luptă, o astfel de unitate își pierde instantaneu coerența și devine incontrolabilă.

Tan era bucuros că mă vedea, puteam sta de vorbă în jurul unei cești de cafea pregătită după rețeta lui, parfumată, cu un ușor gust de ghimbir. Vorbeam liniștiți despre ultimele evenimente, despre prima noastră incursiune în Siria. La acea vreme, fuseserăm plăcut surprinși de bucuria sinceră pe care o produsese sosirea rușilor în Siria, de la funcționarii care ne primiseră la aeroport până la cetățenii obișnuiți. După patru ani de război civil neîntrerupt, oamenii obosiseră să trăiască temându-se pentru viitorul lor apropiat și nu mai contau, cu adevărat, nici pe armata secătuită, nici pe aliații lor din statele vecine. Intrarea Rusiei în război fusese primită cu un entuziasm autentic. La prima vedere, nu zăreai nicăieri semnele luptelor intestine care sfâșiau țara. Tarabele erau pline de mărfuri, comerțul era vioi peste tot, nu exista nici cel mai mic indiciu al penuriei de alimente sau de bunuri de primă necesitate. Mulțimi bucuroase și leneșe, care păreau să nu ducă lipsă de nimic, străbăteau străzile orașelor. Printre ele erau și mulți tineri. Seara, restaurantele și cafenelele erau pline.

Doar prin intermediul relatărilor celor care veneau de pe front îți dădeai seama că războiul era foarte aproape, că aveau loc schimburi zilnice de focuri și că mureau oameni.

În timpul acestei prime misiuni se prevăzuse ca mercenarii să fie trimiși la Idlib, dar, în cele din urmă, n-am participat la nicio luptă. Și, totuși, totul era aranjat, eram în prima linie, pregătindu-ne pentru bătălia care avea să urmeze, supraveghind inamicul, însă totul a fost răsturnat de un eveniment tragic. A fost primul meu contact cu moartea, în forma ei cea mai violentă.

Ne aflam, *Tan* și cu mine, la vreo zece metri de un cort, când a căzut o rachetă trimisă de către *dukhi*. Racheta a căzut fără veste, n-am auzit decât zgomotul exploziei înăuntrul cortului. Când am intrat, am rămas paralizat în fața spectacolului ororii. Țesături sfâșiate, resturi de pat risipite, luptători răniți sau morți, răni deschise. Trupuri mutilate, eviscerate, care încă mai respirau și mai zvâcneau, erau amestecate cu cadavrele desfigurate ale celor care nici măcar nu se mai treziseră. Imaginea acelui cadavru tăiat în două de o schijă, a altuia, cu creierul la vedere, și a tuturor acelor membre smulse mi-a rămas întipărită în minte. Răniții strigau disperați după ajutor. După ce l-am scos pe primul dintre ei, m-am precipitat afară din cort. Complet răvășit de ceea ce văzusem, acționam în mod dezordonat. Uitasem cu totul instrucțiunile de medicină militară – mai întâi oprești sângerarea și îi pansezi pe cei care stau liniștiți. Rapid, alți mercenari au venit să ajute la salvarea celor care mai puteau fi salvați. Dar unde era *Tan*? Întorcându-mă, l-am văzut cum își lega un garou la picior, deasupra unei răni

sângerânde. Fusese lovit de o schijă. Dintre toți cei aflați în apropiere de locul exploziei, doar eu nu fusesem rănit. L-am ajutat pe *Tan* să se îndepărteze de cort și i-am pansat piciorul.

Pierderea atâtor oameni deodată i-a destabilizat vizibil, nu doar pe conducătorii „Companiei", ci și pe cei din contingentul oficial rus. Nimeni nu știa cum să reacționeze, ori ce trebuie făcut cu morții. După unele ezitări, s-a hotărât să se pună capăt participării mercenarilor la război și să fie repatriați fără întârziere…

Treptat, și alți cercetași ni s-au alăturat, iar mica noastră discuție intimă s-a transformat într-o mare petrecere, la care fiecare își făcea numărul. Această adunare spontană a durat tot restul zilei, schimburile de glume și de ironii lăsând treptat loc conversațiilor mai liniștite pe subiecte militare. Apoi, s-a lăsat noaptea. Ca întotdeauna aici, crepusculul a fost scurt. Discuțiile s-au stins de la sine. Fiecare s-a adâncit în propriile gânduri, în propriile amintiri, îndreptate spre locuri îndepărtate, în nord, acolo unde se afla o țară imensă, cu eternele ei probleme, dar care era totuși patria noastră. Acolo se aflau prietenii noștri, părinții, soțiile și copiii. Răsărituri și apusuri, taigaua nesfârșită, Lacul Baikal, câmpiile Rusiei Centrale și pădurile din Urali, mierea din Bașchiria, votca și încă multe altele la care ne gândeam cu nostalgie.

Mâine vom avea sigur de lucru. Dar nimeni n-are chef să se gândească la ziua de mâine. Azi ne este bine. Toți împreună, în viață, plini de energie. În curând,

trei dintre noi nu vor mai fi și mai mult de jumătate își vor încheia misiunea la spital. Dar deocamdată plouă, este cenușiu și umed. Azi este zi de odihnă.

---

[22] Evident, este vorba de Dmitri Utkin, pe care autorul nu-l numește Wagner, dar îi alege un nume fictiv destul de apropiat de porecla sub care este cunoscut acesta (n. red.).

9.

Șoimii „neînfricați”

Ratnik ne-a convocat la ședința de seară când deja se întuneca. Înaintam pe pipăite, împiedicându-mă în întuneric de tot felul de resturi, până am ajuns la drumul asfaltat care ducea la Cartierul General. Acesta se găsea pe flancul unei lungi culmi stâncoase, al cărei al doilea versant adăpostea, la o distanță de nici un kilometru, avanposturile inamice. Nimeni nu reușise, în timpul scurt pe care îl petrecuserăm în regiune, să afle cu cine urma să ne batem: aliații ne trimiteau informații contradictorii. După masa de prânz și înainte de căderea nopții, ne-am deplasat către noua noastră poziție, la doi pași de acolo; era vorba doar să depășim o trecătoare pe un drum sinuos pentru a ajunge la autostrada Alepului. Șerpuind printre bucățile de asfalt dislocate de război, coloana noastră a traversat un pod pe deasupra unui râu secat și a luat-o pe un drumeag ce ducea la o așezare umană care avea casele răspândite pe coamele mai multor dealuri. Drumurile sinuoase care le legau între ele coborau toate spre strada centrală, la șoseaua asfaltată. Acolo, de o parte și de alta, era centrul așezării – magazine și mici ateliere. Civilii fugiseră cu toții, nu mai vedeai decât oameni în uniformă militară. Magazinele erau pustii, dar numai o parte a satului fusese atinsă de lupte. Scăpase relativ ieftin față de alte sate de pe linia

frontului. Căile de acces erau pline de ceea ce altădată fusese prin case; obiecte, ieri indispensabile, dar pe care războiul le făcuse azi inutile.

De data asta, aveam să luptăm alături de o divizie a Șoimilor Deșertului, societatea militară privată siriană. Dintr-un motiv știut doar de el, comandantul detașamentului lor decisese că momentul era propice pentru ofensivă. L-a anunțat pe generalul armatei ruse, însoțindu-și declarațiile de un cadou – un *keffieh*[23] țesut din bumbac curat, foarte scump. Generalul rus, încântat să-l vadă pe sirian dispus, în sfârșit, să treacă la acțiuni militare demne de numele lui, i-a promis un puternic sprijin de artilerie și detașamente de asalt formate din mercenari ruși.

Misiunea noastră ne-a fost anunțată literalmente la coborârea din vehicule. Federalii[24] aveau prea puțină considerație pentru soldații improvizați, cărora le distribuiau ordinele fără a respecta procedurile obișnuite. Detașamentul meu era mai bine dotat decât altele: în nici o oră, descărcaserăm și depozitaserăm tot inventarul nostru și toată muniția, apoi ne puseserăm vehiculele la adăpost. Ne-am putut apoi pregăti în liniște pentru bătălia care avea să urmeze.

Sarcina fusese mult mai complicată pentru *Ratnik* și *Britîi* („Bărbieritul"). Ei trebuiau să gestioneze simultan descărcarea, așezarea pe linia frontului, organizarea echipelor de gardă, fără a uita să inventarieze armele și munițiile și să-și noteze calibrele. Totodată, aveau de rezolvat problemele legate de instalare și de viața cotidiană ale unui detașament destul de mare. Pentru a respecta termenele fixate de federali, au asudat din greu și au strigat până au rămas fără voce. Dar, la sfârșitul zilei, mortierele lui *Britîi*

lansaseră prima salvă asupra obiectivelor comunicate de posturile lui *Ratnik*, iar mortierele de calibru mic ale trupelor de asalt intraseră în acțiune.

Noaptea căzuse dintr-odată, neagră și de nepătruns. Pe fondul cerului ca de cerneală, nu distingeai decât contururile munților și siluetele vagi ale clădirilor. Într-o zonă de luptă, dacă ambele părți au lansatoare de rachete, camuflajul este esențial, dar numai rușii îl foloseau. Pentru sirieni, acesta era un concept relativ, de care se preocupau doar în măsura în care nu le era afectat confortul, astfel încât ferestrele lor, iluminate de baterii și de generatoare, erau perfect vizibile; pe drum treceau din când în când vehicule care luminau drumul cu farurile.

Șoimii voiau să atace în zori, imediat după un bombardament al artileriei. În mod ciudat, de data asta nu insistaseră pentru prezența mercenarilor ruși în prima linie. O susținere sistematică printr-un tir precis de mortiere și o acoperire solidă pe flancuri le erau suficiente. *Ratnik* mi-a dat ordin, totuși, să trimit în avanposturi un mic grup de cercetași care să facă recunoașterea. L-am trimis înainte pe *Zodcii* cu o parte a detașamentului lui, să ocupe poziții în formația aliaților sirieni, iar celorlalți le-am cerut să se instaleze într-o casă abandonată și să aștepte noi ordine.

M-am apropiat de casa pe care o ocupa *Ratnik*, am ridicat perdeaua groasă și am intrat. În mijlocul încăperii, pe o masă luminată de o lampă, se afla o hartă desfăcută. *Britîi* era deja acolo. După ce a salutat scurt pe toată lumea, *Ratnik* ne-a vorbit despre planul comandamentului, din care rezulta că nimeni nu era 100% sigur de faptul că Șoimii chiar vor ataca sau era din nou un bluf. Într-o jumătate de oră, problemele

curente erau rezolvate. Toate deciziile cu privire la ofensivă fuseseră deja luate. Discuția, care a alunecat foarte natural spre chestiuni secundare, a fost întreruptă de o explozie puternică, un obuz de calibru mic, judecând după zgomot, dar căzut la mai puțin de jumătate de kilometru de Cartierul General. Fără a-și ascunde agitația, *Baikal* ne-a anunțat prin walkie-talkie că a observat două poziții ale *dukhi* din care se trăgea, pare-se, cu mortiere. Căderea unuia dintre aceste obuze provocase explozia unui depozit în care se afla rezerva de praf de pușcă, aflat între pozițiile artileriei și care a provocat un incendiu orbitor în plină noapte. Dând ordine scurte în aparat, *Britîi* a alergat către baterie. Intervenind pe radio, *Baikal* a semnalat că se trăgea dinspre pozițiile inamice. *Ratnik* a cerut imediat:

— Lichidează-le cu forțe proprii!

— Da, comandante, îi avem în vizor. Îi terminăm!

A răsunat o altă explozie, undeva dedesubt, dincolo de drum. De data asta, ținta fusese ratată cu mult. Câteva minute mai târziu, *Britîi* îi raporta lui *Ratnik* că proiectilul arsese doar pachete cu praf de pușcă și că incendiul care se declanșase nu avea cum să ajungă la stocul nostru de proiectile. Artileriștii au reacționat rapid, dar încă nu puteau să tragă. Mai întâi, era absolut necesar să schimbe poziția, căci, în lumina produsă de incendiu, *doukhi* își putuseră da seama că și-au atins ținta. *Baikal* a trebuit să intre într-un duel cu inamicul folosind cele două mortiere. După câteva minute, primele proiectile de calibrul 82 de mm zburau dinspre partea noastră. La trosnetul focului

produs de incendierea prafului de pușcă, s-a adăugat zgomotul muniției care, fiind depozitată în apropiere, exploda din cauza căldurii.

Dintr-odată, o nouă explozie a ridicat un nor de praf în spatele pozițiilor lui *Britîi*, foarte aproape de casa în care se instalaseră cercetașii mei. Mi-am apelat oamenii prin walkie-talkie, dar n-am primit niciun răspuns. Îngrijorat, m-am îndreptat către locul unde trebuia să se afle grupul. Am ajuns acolo aproape în fugă și mi-am găsi oamenii pe cale să se deplaseze către un terasament de pe drum, ca să se pună la adăpost de obuze. Explozia făcuse stricăciuni, dar, din fericire, nimeni nu fusese ucis. Cei care erau teferi i-au transportat pe răniți și le-au dat primul ajutor, revenind la răstimpuri în casă pentru a căuta diverse lucruri sau pături. Am verificat starea răniților, exista un caz grav: Șa*itan* avea craniul fracturat, iar viața lui depindea de viteza cu care avea să fie transportat la spital. I-am cerut imediat șoferului Kamazului să apropie cât mai mult camionul, certându-l în paralel pe *Taiga*, care se văicărea mai mult decât era cazul. După el, decizia de a rămâne în acel loc fusese nesocotită și, dacă am fi plecat înainte de căderea nopții, nimeni nu ar fi avut de suferit… Kamazul a ajuns în marșarier, răniții au fost rapid încărcați în benă, pe saltele și pleduri, și au plecat de îndată către bază. După ce mi-am tras sufletul, m-am îndreptat către casă. Un obuz căzuse într-un colț, găurind peretele de deasupra ușii de intrare; bucăți de tencuială și de zid se desprinseseră, distrugând intrarea și camera cea mai apropiată, plină acum de mobilier avariat, de fragmente de sticlă și de piatră. Salteaua mea fusese strivită de o bucată mare de perete, iar

termosul pe care îl lăsasem pe masă, înainte să plec, era acum căzut pe jos, găurit. Dacă n-aș fi fost la ședință, în momentul acela aș fi fost, în cel mai bun caz, în Kamaz, alături de răniți. Este drept că locul fusese prost ales, în grabă, trebuia să recunosc. Nu mai era nimic de făcut, trebuia să-mi asum responsabilitatea pentru acea greșeală. Dar nici luptătorii din detașamentul meu nu erau lipsiți de vină: când obuzul aterizase pe mașinăria lui *Britîi*, ei nu se adăpostiseră, ci rămăseseră în prag să privească incendiul. Ah, băieți, și nici măcar nu este pentru prima oară! Va trebui să învățați să gândiți când sunteți în luptă... Revenind în stradă, am ordonat transferul armamentului în spațiul dintre un perete și faleza care cobora pe verticală, astfel încât mercenarii să se poată instala într-un loc apărat.

Curând, *Baikal*, cel care lupta cu artileria inamică, a sfârșit prin a lovi o unitate mobilă de aruncătoare, împreună cu vehiculul care le transporta. Am aflat ascultând comunicarea comandantului pe walkie-talkie:

— *Ratnik*, *Ratnik*, aici *Baikal*!

— Spune, frățioare!

— În sfârșit, am nimerit unul, văd fumul! a anunțat *Baikal* cu o voce voioasă.

— Bravo, băieți! Continuați să-i presați pe muiști!

I-au trebuit două ore lui *Britîi* să se instaleze într-o nouă poziție, dar, înaintea zorilor, bateria lui era din nou în acțiune, susținând rafalele de mortiere ale lui *Baikal*. La ivirea zorilor, a început cu adevărat bombardamentul: tunurile de mare calibru și sistemele de rachete ale armatei ruse au intrat în luptă. Șoimii au

trecut la atac. Dar entuziasmul lor războinic a fost de scurtă durată, să zicem că s-a stins chiar imediat, iar atacul a eșuat înainte de a începe. *Zodcii* avea să-mi povestească totul, în detaliu, pe timpul întoarcerii la bază.

Condusese grupul la locul stabilit cu puțin înainte de ora fixată, iar oamenii lui au avut timp să-și verifice pentru o ultimă dată materialul. Imediat, comandantul Șoimilor și traducătorul lui au sosit în două camionete. Nu aveau decât un sfert de oră întârziere, adică, ținând cont de obiceiul sirienilor de a nu respecta orarul, dăduseră dovadă de o mare punctualitate. Își petrecuseră cu toții noaptea pe o înălțime la baza căreia se afla linia frontului. Pozițiile *dukhi* se vedeau bine și, cu ajutorul dispozitivelor de observație, se distingea fiecare mișcare a grupurilor de trăgători izolați, între clădiri.

Tirurile nocturne ale inamicului au fost percepute de grupul lui *Zodcii* ca o tentativă de atac la adăpostul întunericului. *Dukhi* cunoșteau bine terenul și puteau, mergând pe drumuri doar de ei știute, să-i atace prin spate pe tovarășii noștri de arme, lansând o ofensivă prin surprindere. Cercetașii, blocați pe o movilă minusculă împreună cu un grup de Șoimi, a căror capacitate de luptă era discutabilă, nu puteau fi decât neliniștiți. Din comunicările mele cu *Ratnik*, știau că un proiectil lovise casa în care se afla restul grupului și că existau răniți; înțeleseseră că nu mai era nimeni care să le vină în ajutor. *Ratnik* promisese că situația era sub control, ceea ce îi liniștise pe luptătorii din postul de observație avansat. Spunea adevărul: de pe

poziția lui, culmea pe care se aflau cercetașii se vedea bine, iar distanța la care ne aflam față de ei permitea, dacă ar fi fost necesar, să le acoperim retragerea.

De cum s-a crăpat de ziuă, chiar înainte de răsărit, în lumina orbitoare a exploziilor dinspre tranșeele inamice, cercetașii și-au dezmorțit membrele îngreunate de frig și au trecut la acțiune. Cât despre Șoimi, ei nu s-au mișcat. Pur și simplu, nu se gândeau să atace în vreme ce obuzele șuierau pe deasupra capetelor lor și au decis să avanseze numai după încheierea bombardamentelor. Întunericul se risipise cu totul. Când rămăseseră mai puțin de 500 de metri de parcurs, o puternică explozie a acoperit de praf și de fum unul dintre grupurile Șoimilor. Aceasta a fost urmată imediat de tiruri susținute. Cuprinși de panică, Șoimii au luat-o la fugă, nu către pozițiile de unde trebuiau să înainteze, ci înapoi, abandonând orice încercare de a câștiga teren. Când *Zodcii* l-a anunțat pe *Ratnik* că sirienii, înspăimântați, abandonaseră câmpul de luptă, el le-a ordonat cercetașilor să se retragă, el urmând să le acopere retragerea cu tir de mortiere.

Primind ordinul de a evacua grupul lui *Zodcii*, am chemat camioneta cercetașilor și m-am urcat pe locul de lângă șofer. Ne-au trebuit mai puțin de cinci minute pentru a ajunge la fața locului. Era chiar punctul în care drumul local se întâlnea cu autostrada către Alep. Șoimii, care fugiseră în grupuri mici, stăteau acum culcați la pământ sub arcada mare a podului rutier. Acolo se regrupaseră și comandanții sirieni, care discutau între ei. Fețele lor curate și rase și ținutele impecabile mi-au confirmat bănuielile: soldații plecau la atac fără comandanți. Lăsați de izbeliște, aceștia

urmau mereu același scenariu: „dacă merge, ajungem la liniile inamice, dacă nu, ne retragem". Cei mai puțin norocoși nu se mai întorc.

După câteva momente, unul dintre comandanții sirieni, un *dandy* ras la sânge, tuns la milimetru, mi-a remarcat prezența și m-a abordat pe un ton indignat, prin intermediul unui traducător, explicându-mi că rușii fugiseră, lăsându-i oamenii descoperiți, iar aceștia, sub un foc intens, atacaseră viguros pozițiile inamice, dar fuseseră obligați să bată în retragere.

Nu știam încă precis cum se desfășurase bătălia, dar, considerând inutil să păstrez un ton diplomatic, l-am informat pe comandantul Șoimilor, fără să-mi măsor prea mult cuvintele, că soldații sirieni erau deja aproape toți acolo, în vreme ce grupul meu de cercetași se afla încă pe drum. Înțelegând că vorbise prea devreme, cochetul sirian mi-a întors spatele. Reclamațiile lui nu mă mirau, așa era mereu cu ei: „Acum latră câinii, acum vorbesc ruinele"[25]. Când m-am întors, mi-am văzut băieții apărând din spatele stâncilor: erau întregi cu toții, iar pentru mine, asta era cel mai important. În vreme ce își încărcau efectele în camionetă, i-am cerut lui *Zodcii* să-mi spună, în două vorbe, ce se întâmplase. „Sirienii au început să avanseze în masă către *dukhi*, iar acolo, nu știu ce s-a întâmplat, a căzut un obuz sau a explodat o mină. *Dukhi* s-au regrupat după bombardamentul nostru și au deschis focul, mă rog, nu foarte puternic, dar suficient pentru ca sirienii noștri să dea înapoi. Atunci, *Ratnik* a dat undă verde să ne retragem." Nu mai este nevoie de niciun comentariu.

M-am întors către *dandy* ca să-i comunic ce gândeam despre toate astea, dar nu l-am mai găsit pe

traducător, care, cu câteva secunde mai înainte, era totuși acolo. Mai târziu, la ședința cu rușii, comandantul Șoimilor a încercat, prin același interpret, să repună pe tapet propria versiune a evenimentelor – lupta a fost pierdută fiindcă mercenarii s-au retras prea devreme – sperând că, în absența participanților direcți, nu-l va contrazice nimeni. Nu observase prezența lui *Ratnik*, care, spre deosebire de sirieni, nu doar că își conducea el însuși oamenii în luptă, dar se implica din toată inima și a luat personal insulta la adresa oamenilor săi. În cazul comandanților arabi, lucrurile nu se petrec așa. În genul acesta de situații, aruncă fără scrupule vina pe subordonații lor, iar ei ies basma curată.

Cel mai surprinzător este că, uneori, comandanții sirieni reușeau să-i atragă în jocul lor și pe federali: și aceștia trebuiau să le dea socoteală superiorilor pentru rezultatul luptei. Am asistat într-o zi la o scenă de acest fel. După un atac nereușit, deși sirienii nu participaseră deloc la lupte, un general rus i-a dictat ofițerului de stat major, fără să întrebe deloc martorii, un raport care poate fi considerat o capodoperă a mistificării: „În aplicarea planului general, apropiindu-ne de liniile inamice, am întâmpinat o rezistență feroce și, pentru a evita pierderile, am fost nevoiți să oprim înaintarea și să ne întărim pe poziția pe care o ocupaserăm". Raportul a fost trimis către superiori, producând impresia că sirienii făcuseră minuni de vitejie, că șefii lor nu fugiseră din calea pericolului, iar generalul rus, care luase decizii înțelepte, merita cele mai mari laude.

Așa s-a terminat, încă o dată, o bătălie la care participaseră și aliații sirieni, cu o înfrângere penibilă. Sirienii își demonstraseră lașitatea, iar mercenarii se chinuiseră degeaba. În orice caz, noi, soldații improvizați, nici măcar nu apăream în rapoartele oficiale. Eram fantomele, spectrele acestui război. Și chiar dacă aici, pe pământ sirian, făceam o treabă importantă și utilă pentru Rusia, la noi acasă nu trebuia să știe nimeni.

---

[23] Accesoriu vestimentar tradițional arab, reprezentând o eșarfă pătrată, de obicei din bumbac, ce se pune pe cap, oferind protecție împotriva arsurilor solare, a prafului și a nisipului (n. red.).

[24] Armata rusă (n. a.).

[25] Vers dintr-un cântec al lui Vladimir Vîsoțki, cu sensul de „La azilul de nebuni, lucrurile nu merg bine niciodată" (n. a.).

10.

Între două focuri

Tamok stătea culcat pe spate. Încerca să oprească sângele care-i țâșnea din arteră. *Manuk*, unul dintre paramedicii legiunii, se agita în jurul lui. Toată lumea încerca să-l ajute: cineva ținea deasupra rănitului un săculeț cu ser fiziologic, altcineva îi întindea lui *Manuk* instrumentele de care avea nevoie, iar alții pregăteau targa pliabilă.

Privirea lui *Tamok*, încețoșată de analgezice, exprima durerea și neputința de a înțelege. Cum era cu putință? Cu doar câteva clipe mai înainte încă se mișca, plin de energie, străbătea dealurile, participa la luptă trăgând cu Kalașnikovul sau ajutând răniții care coborau, cărându-le armele și susținându-i la mers... Iar acum zăcea pe jos, nemaiavând decât un os care-i ieșea din coapsă în locul piciorului stâng...

Cunoșteam zona, o parcursesem în toate direcțiile, împreună cu oamenii mei, în timpul primei misiuni din 2015, pe când eram șef de grup. Altfel, la acea vreme, asistența noastră nu ajutase prea mult armata siriană să înainteze: pe parcursul unui an, nu reușise să obțină nicio victorie. Acum trebuia să luptăm alături de Șoimii Deșertului, ceea ce nu era o încântare pentru nimeni. Celor două grupări militare, rusă și siriană, li se fixase același obiectiv: să scoată inamicul de pe pozițiile sale defensive aflate pe înălțimile munților și

să-l împingă mai departe, spre frontiera turcă. Armata rusă trebuia să aibă un rol auxiliar, constând în însoțirea Șoimilor în ofensivă și, dacă era cazul, să îi sprijine prin deschiderea focului.

Sirienii se pregăteau de operațiune, care trebuia să înceapă dimineața devreme, cu dezorganizarea lor obișnuită: lipsa camuflajului, strigăte, zgomote de motor, mișcări haotice ale trupelor care se așezau în dispozitiv. Imediat ce cerul a devenit gri la orizont, rândurile acestor *sadiq* și, alături de ei, ale mercenarilor ruși au început să avanseze către înălțimile ocupate de inamic.

Totuși, apropiindu-ne de linia de apărare, ne-am dat seama deodată că majoritatea Șoimilor, care trebuia să formeze trupa de asalt, nu mai era în fața noastră. Cei care rămăseseră încă acolo s-au evaporat la primele focuri, lăsându-ne singuri în fața inamicului. Dacă, în locul rușilor, ar fi fost în acel moment mercenari americani sau europeni, s-ar fi repliat în mod sigur pe pozițiile inițiale. Ei cunosc foarte bine limitele riscului acceptabil, știu să le respecte și au dreptate. Dar, pe acele înălțimi, în fața inamicului, erau ruși: pentru noi nu există limite, noi nu dăm niciodată înapoi de la bătaie. În orice caz, era prea târziu să ne mai întoarcem și, fără a sta pe gânduri, am trecut la atac. Cățărându-ne cu salturi mici, am ajuns repede la prima linie de tranșee. Le-am înecat sub o ploaie de grenade și ne-am fixat ca obiectiv următoarea linie de apărare. Incapabili să reziste, *dukhi* și-au părăsit în grabă pozițiile. Alergând în retragere, își expuneau spatele mercenarilor și cădeau ca muștele.

Când începuse asaltul, grupul meu se afla la poalele platoului. Am ocupat o poziție în spatele unui zid de

piatră, lângă pistolari, și am inspectat pantele cu binoclul, încercând să văd cum acționau cercetașii mei. Alături de mine, *Șunt* („Cablu de conectare") trăgea metodic cu al său Kord cu bătaie lungă către siluetele negre care coborau dealul, împiedicându-le să ajungă până la următoarea creastă a muntelui.

Informațiile care ne parveneau de la *Inostraneț* („Străinul") și de la *Zodcii* ne dădeau speranța că atacul se va sfârși curând. Lupta părea să se apropie de sfârșit. Dar, dintr-odată, totul a luat-o razna. *Inostraneț*, strigând mai-mai să-și sfâșie coardele vocale, a semnalat explozia unui proiectil antitanc tras de sirieni chiar sub nasul mercenarilor care atacau. Și asta nu era tot: Șoimii rămași în spate se refugiaseră la poalele platoului, se ascunseseră după stânci și își instalaseră mitraliere în față ca să tragă în orb în direcția inamicului, adică spre tranșeele unde mercenarii ruși ocupaseră deja pozitii. Rezultatul: aceștia din urmă se găseau sub un tir încrucișat, având-i în față pe *dukhi*, iar în spate, pe sirieni. Pe walkie-talkie, o voce tremurândă anunța deja primul rănit.

Urlând și înjurând, *Ratnik* le-a cerut sirienilor, prin intermediul traducătorului, să înceteze focul, iar comandanții lor să trimită, în sfârșit, la luptă soldații ascunși la poalele platoului. Dar a fost inutil: sirienii nu atacau și câțiva tâmpiți continuau să tragă pe creastă, obligându-i pe mercenari să se trântească la sol și lipsindu-i de libertatea de manevră. Șeful plutonului de mercenari și traducătorul alergau de la o poziție la alta, de la un comandant la altul, degeaba. După cum ne-au povestit după aceea: „Se găsea mereu câte un nenorocit care să tragă cu mortiere sau

grenade antitanc către creastă. Iar când comandanților sirieni li se cerea să-și scuture oamenii și să-i oblige să înainteze, aceștia doar ridicau din umeri și începeau să debiteze niște explicații atât de lungi și de complicate, încât nici traducătorul nu le mai înțelegea".

În acest timp, pe partea stângă a coborâșului, au apărut *dukhi*, care se pregăteau să-i atace pe mercenari de pe flanc. *Șunt* i-a luat imediat la ochi. Dar abia dacă a avut timp să tragă câteva focuri și, cu un zgomot surd, glonțul unui trăgător a trecut pe lângă el. *Șunt* s-a îndepărtat imediat de stânci și s-a târât ca să se pună la adăpost: „Probabil m-au reperat, trebuie să așteptăm puțin". S-a deplasat ușor pe o parte și, câteva minute mai târziu, și-a reluat activitatea.

Sus, situația se deteriora rapid. *Dukhi* își intensificau presiunea și aduceau întăriri. Sirienii continuau și ei să tragă. Deja, *Zodcii* coborâse având capul bandajat: un glonț îi zdrobise maxilarul. În spatele lui, cu tibia înfășurată, sprijinindu-se într-un baston, șchiopăta *Samareț* („Samarineanul"[26]). *Inostraneț* continua să aducă răniții, tot mai numeroși. După o pauză scurtă, *Ratnik* a dat ordinul de repliere, cu asigurarea, înainte de toate, a evacuării răniților.

Auzisem toate discuțiile prin radioul nostru, trebuia să acționez de o manieră decisivă. Nu exista niciun motiv să mai aștept ordinul lui *Ratnik*, care putea foarte bine să nu mă includă în grupul atacatorilor de rezervă. Știam că locul meu era sus și numai sus, lângă băieții mei, care erau în rahat. Eram comandantul lor și răspundeam mai ales față de mine însumi. Și apoi, cum să mai conduci soldații dacă le-ai pierdut încrederea și nu te mai poți uita în ochii lor?

M-am ridicat și, rămânând aplecat, am înaintat către sirienii ghemuiți în spatele adăpostului lor. *Nieman* era deja acolo și încerca să-i convingă pe aliați să înainteze, potopindu-i cu înjurături. Mi-am smucit Stecikinul[27] și l-am luat la țintă pe primul sirian, hotărât să-l dobor dacă refuza să se miște. Sirianul a căscat ochii mari și s-a ridicat dintr-un salt, urmat de alți câțiva. Aruncând priviri speriate către mine și către *Nieman*, au început să se miște. Ni s-au alăturat și alți mercenari: toată lumea, cu excepția sirienilor, înțelegea clar că trebuia să le venim imediat în ajutor oamenilor noștri de sus.

Când detașamentul nostru improvizat a ajuns pe un teren plin de arbuști cu țepi, am avut ocazia să mă conving, o dată în plus, că arabii aveau un talent cert: risipeau comori de ingeniozitate pentru a se tira, atunci când trebuia să-și scape pielea. Când am ieșit dintre tufișuri, nu mai era niciun Șoim prin preajma noastră. Se ascunseseră toți și n-ar fi riscat să-și lase nici măcar un deget descoperit pe terenul în pantă. În clipa aia, chiar i-am urât.

Ne cățăram pe versantul pietros, ocolind potecile, agățându-ne de arbuștii scunzi și viguroși. Când am ajuns pe micul platou unde se retrăseseră ai noștri, ne-am lăsat în patru labe: focul era atât de des, încât să rămâi în picioare, chiar și aplecat, ar fi fost nebunie curată. Răniții se târau către noi. Așezat într-o mică scobitură, le luam armele și îi ajutam să coboare. Din când în când, precum ceilalți luptători, goleam jumătate din încărcător, când în direcția *dukhi*, când în direcția aliaților, care continuau să tragă, adăpostiți

bine în spatele stâncilor lor de la poalele muntelui. Așa puteam, fie și pentru câteva clipe, să diminuăm intensitatea tirurilor venite dinspre cele două părți.

Erau mulți răniți, aproape toți la picioare, unii cu schije de mine. Și era imposibil să știi dacă *dukhi* începuseră bombardamentul primei lor linii, pe care o pierduseră, sau dacă fuseseră cretinii noștri de aliați, care continuau să tragă cu mortiere spre pantă.

Tamok era încă lângă mine, nu fusese încă rănit. Urcând prin stânga, puțin mai sus, l-am văzut pe *Satana*, cu un genunchi în pământ, aruncând cu toate forțele, una după alta, grenade în direcția *dukhi*. *Nieman* s-a apropiat de mine și mi-a propus să ne întoarcem în tufișuri ca să organizăm acoperirea ultimului grup care părăsea culmea. Și, chiar dacă propunerea venea de la un subordonat, am înțeles că această acțiune era singura rezonabilă în situația dată. Nu era momentul să facem concurs de boașe. Ajutându-l pe trăgător, ușor rănit la picior, am început să mă târăsc într-acolo.

În tufișuri, după ce am poziționat mitralierele, m-am pregătit să-mi întâmpin ultimii camarazi. Zece minute mai târziu, târându-i pe răniții grav, grupul principal a pornit pe panta descoperită. Împreună cu *Ciujoi* („Celălalt") și cu *Gor*, am deschis focul trăgând spre înălțimi, fără să le lăsăm acelor *dukhi* posibilitatea de a se apropia de mercenarii care se retrăgeau.

În acel moment *Tamok* a călcat pe o mină. Ajutându-l pe un băiat din echipa lui *Ratnik*, care își pierduse așa un picior, *Tamok* și-a pus din întâmplare genunchiul pe detonatorul altei mine, îngropată chiar alături.

Am țâșnit către locul în care zăcea rănit, neputând crede că un fapt ireversibil se produsese cu atâta rapiditate. Bineînțeles că, la război, trecerea de la viață la moarte sau la viața marcată de o infirmitate se poate produce oricând, oriunde, chiar și în locurile relativ sigure, dar niciodată nu te obișnuiești cu asta. Este imposibil să nu-ți simți inima sfâșiată de amărăciune, mai ales când este vorba de un prieten, de un camarad cu care, o clipă mai înainte, stăteai de vorbă și care, deodată, este sfâșiat de o schijă de obuz sau de un glonț. *Tamok* a fost pus pe o prelată, abandonând bucata de picior care îi fusese smulsă: aveam prea mulți răniți de evacuat și, dat fiind tirul din două părți, era prea mare riscul de a pierde și alți oameni.

În cele din urmă, toți soldații improvizați au reușit să se pună la adăpost. Nu mai era nimeni sus, în bătaia mortierelor.

Ne-am întors în liniște în tabără, rostind doar scurte înjurături ca răspuns la saluturile Șoimilor cu care ne întâlneam. Fusese o zi de rahat! Nu ne doream decât un lucru: să plecăm din acel loc cât mai repede posibil și să nu-i mai vedem pe toți sirienii ăia care se agitau în jurul nostru. Înțelegându-ne, probabil, starea de spirit, aceștia se țineau la distanță.

Poate că am avut pur și simplu ghinion și că, în realitate, ei aveau pe undeva o armată adevărată, cu soldați demni de acest nume. Oare? Întrebarea mi se tot învârtea în cap, iar urechile îmi țiuiau. Este țara lor, a cărei existență este în joc. Probabil că înțeleg asta, dacă nu sunt complet idioți. Numai capacitatea poporului de a se sacrifica pentru patria lui determină existența unei națiuni suverane.

O lună mai târziu, în Rusia, *Tamok* murea pe patul de spital. Unul dintre multele riscuri ale meseriei de mercenar. Să-ți fie țărâna ușoară, frate!

---

[26] Locuitor al orașului Samara, aflat în sudul Rusiei, pe malul râului Volga (n. red.).

[27] Pistol fabricat în Uniunea Sovietică, larg răspândit în perioada Războiului Rece (n. red.).

11.

Victoria ratată

Gherasim, șeful grupei de cercetași a companiei mele, și-a trecut pentru ultima dată în revistă soldații, adunați în jurul unei clădiri distruse. A verificat ca lunetele cu vedere termică să fie funcționale, apoi a explicat obiectivul, pe un ton calm și măsurat. Mercenarii trebuiau să ocolească fortificațiile inamicului și să se apropie de *dukhi* din spate. În mintea consilierilor ruși de la Cartierul General, care răspundeau de operațiune, această manevră trebuia să asigure succesul atacului pe acea porțiune de teren. Împreună cu acțiunea sirienilor pe celălalt flanc, acolo unde intervenea grupul lui *Zodcii*, aceasta ar fi permis să dai o lovitură simultană pe cele două flancuri, distrugând astfel apărarea bine organizată a inamicului. Pentru *Gherasim* și oamenii lui, sarcina nu este prea ușoară. Cercetașii cunosc puțin regiunea și chiar și studiul detaliat al itinerariului, pe hartă și din posturile de observație, nu garantează succesul operațiunii. În munți, mai ales pe întuneric, este foarte ușor să te rătăcești. În plus, nici imaginile oferite de drone, nici supravegherea realizată de observatori nu au permis să avem o reprezentare clară a pozițiilor și a mișcărilor inamicului. Dar grupul lui *Gherasim* este bine instruit și experimentat și nu este prima dată când trebuie să îndeplinească o astfel de misiune.

Avansau lent, oprindu-se din când în când pentru a asculta și a observa drumul prin binoclurile cu vedere termică. Puteau să dea în orice moment peste o patrulă sau, fiindcă *dukhi* aveau și ei aparate cu vedere pe timp de noapte, chiar să fie reperați de pe pozițiile inamice, ceea ce ar fi complicat negreșit rezultatul luptei. Înaintau, ascunzându-se după stânci. Au avut nevoie de mai bine de trei ore ca să acopere cei cinci kilometri până la locul indicat. *Gherasim* a comparat cu rigurozitate datele instrumentului de orientare, harta și terenul, pentru a fi sigur că a găsit locul potrivit. Apoi le-a ordonat cercetașilor să se ascundă și să aștepte, în vreme ce el, însoțit de un luptător care să-l acopere, a urcat mai departe, pentru a se orienta și a determina poziția inamicului.

N-au ajuns prea departe. De cum au zărit siluetele vârfurilor și au descoperit un masiv muntos, au simțit că inamicul era aproape: un miros de foc de lemne și de mâncare plutea în aer. *Gherasim* și însoțitorul lui s-au ascuns cu grijă după stânci. Privind cu atenție în jur, au identificat imediat fortificațiile pe o înălțime din partea opusă și un drum care cobora către pozițiile adversarului, șerpuind pe versantul colinei de vizavi de ei. După câteva minute, binoclurile cu vedere termică au detectat pe drum câteva siluete de *dukhi*. Uitându-se puțin mai la est, în direcția în care trebuia să-o ia grupul, *Gherasim* a descoperit pozițiile bine amenajate ale inamicului. Cercetașii reușiseră să ajungă într-un unghi mort din care să observe adversarul și să se apropie de *dukhi* atât de mult, încât puteau acum să le supravegheze fortificațiile și drumurile care ajungeau spre ele dinspre spatele liniilor. Din acel punct, reglate și corectate, tirurile ar fi fost o joacă de copii. Puteau,

de asemenea, cu mitralierele, să le taie accesul dinspre spate spre fortificații, nimicind, prin puterea focului, pe oricine le-ar fi venit în ajutor celor asediați.

Gherasim era mulțumit: își regăsise instinctul de vânător pe cale să înhațe un vânat important. O jumătate de oră mai târziu, tot grupul cercetașilor i se alăturase și se instalase pentru a organiza apărarea în toate direcțiile. *Gherasim* i-a raportat superiorului, *Grigorici*, că grupul era bine poziționat și aștepta ordinele. În tot acest timp, pe drum se circulase continuu: în doi sau mai mulți, *dukhi* se instalau la posturi, încărcau ceea ce trebuie să fi fost muniție și apă, în așteptarea atacului nostru. Dar, la capătul unei alte jumătăți de oră, spre surpriza cercetașilor, *Grigorici* a anunțat prin radio: „Întoarceți-vă, aliații [sirieni] nu vor lupta astăzi". Mercenarii nu erau la prima lor operațiune împreună cu acești *sadiq*, mai văzuseră și altele, dar refuzul sirienilor de a ataca atunci când aveau toate atuurile în mână a lăsat pe toată lumea cu gura căscată. Preluând controlul asupra pozițiilor inamice, inclusiv asupra liniilor din spatele acestora, mercenarii ruși garantau succesul ofensivei. Însă răzgândirea sirienilor anihila toate eforturile, în disprețul riscului mortal pe care și-l asumaseră *Gherasim* și oamenii lui.

După o scurtă discuție, au decis să se întoarcă pe același drum. Veteranul *Gherasim* știa că, la întoarcere, cel mai important era să nu-și dea frâu liber emoțiilor și să-și stăpânească, printr-un efort de voință și de luciditate, dorința de a se regăsi, cât mai repede, în siguranță printre ai săi. Trebuia să iei de la capăt aceleași gesturi prudente, aceleași opriri pentru a examina atent itinerariul prin binoclurile termice, apoi

să înaintezi din nou în tăcere, ascultând fiecare sunet, adulmecând fiecare miros, să păşeşti cu maximă precauţie. Au revenit fără probleme. Epuizaţi de tensiunea psihică şi nervoasă, iritaţi, dezamăgiţi, luptătorii au adormit imediat în corturi. Scufundaţi într-un somn greu, soldaţii improvizaţi nu ştiau că un atac începuse pe celălalt flanc. Nici nu bănuiau că, de două ori în câteva ore, sirienii omorâseră în faşă o minunată ocazie de a cuceri o vastă regiune fortificată şi de a obţine o victorie importantă.

În mod surprinzător, generalii ruşi care comandau această operaţiune nu au dat nicio dovadă de voinţă şi nu i-au convins pe comandanţii sirieni să intre activ în luptă. Rezultatul tuturor acestor decizii absurde se rezuma la o ofensivă ratată, la eforturi fără finalitate şi la victime inutile printre soldaţii de rând. Era limpede că acest război ciudat avea să mai dureze nişte ani lungi.

12.

În spatele frontului

După primele călduri timide de primăvară, un val de aer rece a pus stăpânire pe munții din Latakia. O masă grea de nori cenușii s-a adunat deasupra trecătorii, lăsând să cadă, la răstimpuri, o ploaie fină și rece. O ceață deasă ascundea culmile din depărtare și atârna în fâșii peste platoul pe care mercenarii își așezaseră tabăra. Eram înghețați până în măduva oaselor și cu moralul la pământ. Pe front, după ultimul atac ratat, nu se mai întâmpla nimic. Lăsaseră să treacă ocazia de a da o lovitură coordonată apărării inamice. Avea să mai dureze până să-i convingem pe aliații sirieni să se angajeze într-o nouă acțiune.

Ratnik, care nu vedea de ce și-ar fi păstrat tot detașamentul pe munte, în ploaie, ne-a dat liber să plecăm în excursie până la tabăra de bază, aflată pe coastă. Permisiunea era doar pentru o treime dintre luptători, așa că apărarea pozițiilor noastre nu avea de suferit. Altminteri, în astfel de condiții meteo, era exclus ca *dukhi* să atace.

Coloana noastră de vehicule s-a pus în mișcare în direcția frumoasei văi cu verzi câmpuri scăldate în soare, care se vedeau bine din trecătoarea pe care o traversam. Pe măsură ce coboram, norii de plumb cedau locul unui aer curat și transparent. În câmpia

care se întindea de-a lungul coastei, binefăcătoarea căldură a primăverii părea permanentă și de neclintit. Am uitat imediat de frigul și umezeala de pe munte.

Universitatea agricolă în care se afla baza se scălda în parfumul florilor și al pomilor. Intrând în clădirea în care era cantonat regimentul meu, mi-am scos haina umedă și murdară în speranța că voi face în sfârșit un duș, dar n-am reușit: adjutantul-șef al companiei, însoțit de tehnicianul regimentului, a dat buzna în cameră și m-a introdus direct în problemele de intendență care se adunaseră. Ca de obicei, problemele cu adevărat serioase deveneau și mai grave din cauza a tot soiul de neînțelegeri între șeful companiei, responsabilul administrativ și tehnicianul a cărui treabă era aceea a unui… tehnician. Ca de obicei, nu reușiseră să-și delimiteze domeniile de intervenție. Tehnicianul, care își petrecea cea mai mare parte a timpului stând degeaba în clădirea regimentului, în loc să întrețină și să repare echipamentele din bază, considera că adjutantul-șef îl călca pe bătături. În opinia mea, adjutantul-șef era un bun intendent, eficient și dinamic, în vreme ce tehnicianul era un mare puturos. Gelozia le îngreuna și ea relația: adjutantul, care putea să meargă oricând în zona de operațiuni militare, își declara zilele de luptă pe tabelul de serviciu, în vreme ce repararea vehiculelor stricate nu-i permitea tehnicianului să pretindă și el prime. Neavând nici timpul, nici forța de a intra în detaliile șicanelor lor, am ales să fac pe împăciuitorul, promițându-i tehnicianului: „Dacă te ocupi cum trebuie de material, se va găsi un mod ca să primești și

tu zile de luptă". Iar adjutantului i-am zis: „Lasă șoferii în pace! Descurcă-te fără ei!" Așa am pus capăt, pentru moment, discuțiilor.

Dușul a fost mai puțin plăcut decât mă așteptam, fiindcă aceia care mi-o luaseră înainte folosiseră toată apa caldă din rezervorul de pe acoperiș. Și aveam, o dată în plus, o problemă de evacuare: un capac de la pasta de dinți sau o șosetă bloca țeava de scurgere. Plăcerea mult așteptată nu a fost așa cum speram.

Abia am avut timp să mă îmbrac la loc că am avut parte de o altă conversație neplăcută, de data asta cu superiorul meu direct, *Biker*, șeful contrainformațiilor legiunii. *Biker* era, incontestabil, un maestru al spionajului și al sabotajului, cu înalte calificări. Foarte independent, își permitea nu numai să aibă propriile opinii, ci și să le exprime sus și tare, ceea ce, de altfel, i-a adus și concedierea din „Companie". Îmi reproșa că nu sunt suficient de mobil, că îmi las oamenii postați aiurea. Criticile lui nu erau nefondate, dar nu aveam, tehnic, timp să umblu peste tot. Nu mi se dăduse nici până atunci o camionetă și ar fi fost periculos să circul în camionul greu Ural pe drumurile de munte stricate de ploaie. Riscam să fiu rănit și, pe deasupra, să stric și vehiculul. *Biker* nu era mulțumit nici de faptul că îi delegam adjutantului problemele curente ale regimentului la bază. Considera că nu se justifică și își băga tot timpul nasul în treburile mele, ceea ce se înțelege că mă enerva.

După acea discuție, am ieșit din cazarmă pe o poartă laterală și m-am mirat că n-am văzut în parcare camioneta lui *Ratnik*. Alarmat, am parcurs în grabă aleea asfaltată care, între două rânduri de tufișuri dese de înălțimea unui om, ducea la Cartierul General al

brigăzii. Primul lucru la care m-am gândit a fost că *Ratnik* a trebuit să plece în grabă din cauza vreunei probleme pe front. În toiul agitației, o fi uitat de cercetași sau nu s-a mai obosit, pur și simplu, să-i aștepte, fiindcă, după ultima bătălie, grupul meu nu mai număra decât cinci persoane, cu mine cu tot. Nu puteam avea un rol decisiv în luptă.

Ajungând la Cartierul General, am dat peste *Ratnik* care, pradă furiei, avea o explicație violentă cu șeful de stat major, *Dunai* („Dunărea"). Nu-l mai văzusem niciodată pe *Ratnik* într-o asemenea stare și avusesem totuși ocazia să-l văd în situații dintre cele mai diverse. După ce golise o sticlă de votcă pe care a cumpărat-o de la magazinul din apropiere, unul dintre șoferii de Ural urcase în cabina camionului și apăsase pe accelerație. Totul se întâmplase foarte repede. Camionul puternic lovise în plin două dintre camionetele lui *Ratnik*, reducându-le la două mormane de metal stâlcit și lipsindu-ne, dintr-o mișcare, de două mașini foarte prețioase pentru o trupă de asalt. Surprins de zgomot, *Ratnik* alergase într-acolo și descoperise spectacolul. Pierzându-și calmul, îl trăsese pe șofer din cabină și-l făcuse să muște – literalmente – din țărână, sub greutatea pumnilor săi. Doar intervenția celor care se găseau în apropiere îl salvase de la o moarte sigură în mâinile lui *Ratnik*, instruit în forțele speciale ale GRU.

Evenimentul era stupefiant: niciun vehicul nu fusese încă pierdut în luptă, iar acum, responsabil pentru asta era un camarad beat care făcuse o manevră greșită în bază… Condițiile din contractele noastre interziceau consumul de alcool în timpul misiunilor, dar era o regulă să pilești puțin, moderat, și nimeni nu făcea

prea mult caz de asta. SMP-urile angajau adulți, considerați capabili să-și asume responsabilitatea faptelor lor. Din nefericire, mulți o luau razna sub influența alcoolului. Nu poți să ghicești dinainte ce ascunde fiecare, nici ce aspect al personalității lui vei descoperi într-o zi.

Încă în stare de șoc, toată lumea a fost adunată ca să asiste la o ședință prezidată de doi șefi, lucru rarisim. Unul dintre ei era chiar marele *Beethoven* în persoană, teribilul comandant al „Companiei", celălalt, un individ important care răspundea la porecla *Blondinul*. Nimeni nu știa exact ce funcție ocupa *Blondinul*, dar puterea lui era aproape egală cu aceea a lui *Beethoven*. Erau doi veterani, soldați cu experiență, care trecuseră prin multe bătălii și războaie. Într-o altă viață, fuseseră ofițeri ai armatei profesioniste.

Beethoven a început prin a ne freca ridichea, folosindu-se de toate pretextele: ba că nu s-au executat bine ordinele, ba că au fost înțelese greșit. Primul care și-a luat papara a fost tehnicianul adjunct, responsabil cu service-ul tancurilor blindate. *Beethoven*, pe un ton mușcător, cu ochii mijiți, cu mâinile spintecând aerul, l-a dojenit îndelung, fiindcă nu organizase corect repararea și întreținerea materialului de luptă. În opinia mea, tehnicianul adjunct nu era om rău, dar nu se potrivea deloc în funcția pe care o ocupa la mercenari. În armată, orice problemă se rezolvă prin ordine, fie că sunt, fie că nu sunt de bun-simț. Într-un SMP, trebuie să-ți pui mai mult la lucru imaginația, creativitatea și, până la un anumit punct, să dai dovadă de inițiativă. Pentru a se justifica, tehnicianul adjunct a mers până acolo încât să reclame, Dumnezeu știe de ce, că vehiculele unității de cercetași aveau toate un set

complet de chei, în vreme ce la toți ceilalți, unele lipseau. Acest argument ciudat m-a lăsat fără voce. Cu ce putea să-i afecteze pe alții seriozitatea șoferilor mei? *Dunai* a fost cel care a destins atmosfera, amenințând că aceia care vor fi prinși furând material vor fi dați pe mâna lui *Ratnik,* provocând astfel un hohot de râs aprobator.

Apoi a luat cuvântul *Blondinul*. Într-un stil înflorit, în care se amestecau folclorul militar, grosolănia și aluziile obscene, ne-a prezentat situația și planurile pentru perioada următoare. Îi făcea plăcere să-și împăneze discursurile cu glume caustice și expresii vulgare care, după el, ar fi trebuit să-i dovedească simțul umorului. *Blondinul* nu mă iubea, era clar că nu mă iertase după povestea cu sârbul *Volk*, protejatul lui. A profitat de ocazie și nu m-a mai lăsat din gheare: m-a acuzat că am stricat o dronă cvadrirotoare, pretinzând că fusese distrusă în luptă, pe când ea s-ar fi defectat la bază, de fapt. Și totuși, o dronă fusese distrusă în munți de o rafală de mitralieră, iar o a doua, defectată în timpul unui zbor, era deja aproape reparată. Erau acuzații dureroase, complet inventate. *Blondinul* m-a întrerupt când am vrut să dau explicații. Așa era la mercenari: șefii nu mergeau până la capătul problemelor, luau de bună prima versiune care li se oferea. Lansau acuzații la întâmplare, iar să îi contrazici ca să te aperi putea constitui un motiv de concediere. În clipa aia, cu pumnii strânși de mi se albiseră, scrâșneam din dinți dorindu-mi să-i sparg nasul, fix între sprâncenele cărunte. Dar am reușit să mă stăpânesc: nu voiam să fiu dat afară atât de repede. Ulterior, relațiile mele cu *Blondinul* au reintrat în normal, dar au rămas marcate de această ranchiună.

În calitate de șef al statului major, *Dunai* s-a adresat celor care se ocupau de logistica din spatele frontului: „Sunt cei care pleacă la atac, cu o armă în mână, și sunt cei care le furnizează tot ce este necesar pentru a lua parte la luptă. Eforturile voastre, osteneala voastră, nopțile voastre albe sunt prețul participării voastre, voi nu riscați să fiți omorâți sau răniți. Nu câștigați cu mult mai puțin, iar uneori chiar mai mult decât un simplu soldat, astfel că vă cer dăruire totală. Lipsa voastră de somn sau de hrană nu mă interesează. Voi fi de neclintit!"

Asta era bine spus. Tehnicianul să-și facă treaba, nu este nevoie să-i pontezi zile de luptă. Da, câștigă mai puțin, dar nu are de înfruntat niciun pericol. Și, dacă merită, i se va da o compensație după aceea, sub forma unei prime.

Când ședința s-a terminat, ne-am dus cu toții la somn, străpungând noaptea întunecată cu lanternele: la acea oră, curentul electric era întotdeauna oprit la bază, mai funcționau doar aparatele de iluminat, alimentate de un generator care bâzâia. A doua zi de dimineață, *Ratnik* a primit o camionetă nouă, dar, când l-am întrebat pe tehnician dacă aveam să primesc și eu într-o zi un vehicul, n-a știut ce să-mi răspundă. Mica noastră vacanță se apropia de sfârșit, era timpul să ne pregătim rucsacurile și să ne întoarcem în munți.

13.

O zi la periferia Kinsabbei

În acest interminabil război de poziții, zilele începeau mereu la fel pentru mercenarii încartiruiți într-un sătuc de la periferiile Kinsabbei: spălat cu apă rece, pregătirea micului dejun și a unui ceai fierbinte. Apa venea dintr-un izvor din munți, care își tăiase cândva drumul printre stânci și pe care locuitorii întreprinzători ai acelei zone îl captaseră într-o mică fântână cu dale de granit.

Eram abia în februarie, dar soarele încălzea ca primăvara și, după o noapte în care tremuraserăm, ne bucuram de căldura și lumina dimineții. Fără să ne îngrijorăm prea mult de faptul că eram în prima linie, în bătaia rachetelor și a mitralierelor inamice – asta făcea parte din rutină.

Noaptea fusese agitată. Cei care stăteau de pază dăduseră alarma de mai multe ori, de câte ori remarcau vreo mișcare pe drumul spre Kinsabba, unde sirienii băteau pasul pe loc de două săptămâni, după mai multe tentative eșuate de a cuceri orașul. Au trebuit folosite mortierele de mai multe ori și, judecând după fumul negru și dens care se ridica spre cer, proiectilele își atinseseră ținta: doar un vehicul cu rezervorul plin putea să ardă așa.

Cu o ceașcă de cafea în mână, stăteam în pragul ușii unei case pe jumătate distruse, în care își așezaseră tabăra soldații lui *Zodcii*, și ascultam în radiotelefonul

nostru discuțiile dintre cercetașii care studiau sectorul învecinat. Grupul lui *Ciuf* îi însoțea pe Șoimi în înaintarea lor lentă către pozițiile *dukhi*.

Deodată, am auzit un scrâșnet de metal pe sticlă, specific unui tir de mortiere artizanale. Dintr-un reflex dobândit în război, am dat înapoi ca să mă pun la adăpost între pereții de beton. Obuzul din aluminiu, umplut cu TNT, a explodat la 15 metri în fața mea. Și nici nu s-a stins bine ciuperca albă a exploziei, că s-a auzit alta. În același moment, am auzit prin radio urletul paznicilor: obuzul căzuse chiar pe acoperișul clădirii în care se găsea punctul de observație și, după un ricoșeu pe adăpostul de beton armat, care l-a încetinit, se înfipsese în stâncă, nu departe de locul în care căzuse primul.

Că un mortier mobil ne luase la țintă nu era ceva neobișnuit și, într-o primă fază, nimeni nu s-a îngrijorat. Din precauție, le-am dat ordin paznicilor să-și părăsească temporar poziția, dar abia am schițat un pas înspre camera unde îmi țineam arma și echipamentul, că am mai auzit două explozii, puțin mai apropiate. De data asta era îngrijorător, fiindcă, de obicei, mortierele mobile nu rămâneau prea mult în același loc. După frecvența tirului, devenise limpede că nu era doar unul, ci mai mulți trăgători. Probabil că *dukhi* organizaseră o ambuscadă undeva prin apropiere.

Am strigat „La arme!", dar oamenii mei începuseră deja să se pregătească. Un soldat, mai ales dacă este experimentat, are fler. Este în stare să-și dea seama de proximitatea pericolului pe baza unor indicii aparent neînsemnate. Și comandantul are un rol deloc de neglijat. Ordinele lui, precise, date cu voce suficient de

tare, sunt indispensabile pentru motivarea fiecărui soldat. Cu atât mai mult este valabil la război. Am continuat, deci, să strig ordine scurte, deși știam că nu existau printre noi, nici lași, nici fricoși: astfel de indivizi nu fac prea mulți purici în lumea mercenarilor.

Zodcii și-a trimis repede cercetașii la posturi. Artileristul a scos din adăpost tunul antiaerian Zenit[28], fixat în partea din spate a unui GAZ de teren, gata să ia poziția de tragere când ar fi venit momentul. Și sirienii care se aflau în acel sector au fost preveniți de posibilitatea apariției unor oaspeți nedoriți.

Imediat, unul dintre cercetași a anunțat că a reperat ținta, cu ajutorul binoclului: pe versantul opus al râpei, niște siluete întunecate se agitau în jurul unui lansator de rachete antitanc. Era o armă serioasă, capabilă să facă bucăți o clădire de talie medie, să transforme un tanc într-o masă de fier incandescent și, cu o ușurință și mai mare, să facă la fel cu un vehicul pentru transportul trupelor. Într-o astfel de situație, este obligatoriu să treci la atac pentru a distruge sursa de pericol, înaintea lansării rachetei fatale.

Artileriștii Zenitului și-au ocupat rapid pozițiile și și-au fixat ținta. Câteva fracțiuni de secundă mai târziu, rachetele străpungeau aerul. Locul de lansare a fost identificat și tunul nostru AA a deschis tirul. Exact acolo unde se găsea lansatorul a izbucnit o coloană de foc: în mijlocul focului și a exploziilor, supraviețuirea ar fi fost imposibilă. În spatele parapetului, toți mercenarii au scos un strigăt de bucurie, eliberându-se de toată tensiunea acumulată.

Dar, în aceeași clipă, trase de un al doilea lansator pe care nimeni nu-l observase, alte încărcături au

explodat deasupra capetelor noastre, aruncând o ploaie de șrapnele. Artileriștii *dukhi* foloseau o metodă încercată de tir la distanță mare, zisă „din mers": proiectilele cu fragmentare explodau în aer prin autoactivarea detonatorului. Mercenarii surprinși pe teren descoperit au alergat sub arcadele salvatoare ale unei case pe jumătate distruse. Trăgătorul și șoferul Zenitului și-au abandonat tunul și au fugit și ei.

Panica a fost de scurtă durată. Toată lumea și-a revenit după primul ordin. Unul dintre cercetași, *Mrak* („Întunecime"), a sărit afară din adăpost și s-a așezat pe locul șoferului ca să mute GAZ-ul și Zenitul pe drum în jos, în afara tirului inamic. Ceilalți soldați au revenit pe pozițiile lor și, la ordinul meu, au aruncat un torent de foc drept înainte. După ce ne-am golit încărcătoarele, am revenit în adăpost: era rândul străjerilor să-și preia atribuțiile.

Câteva clipe mai târziu, Zenitul inamicului și-a făcut din nou simțită prezența, dar, de data asta, mortierele lui *Britîi* au calculat rapid poziția și l-au încadrat. Zenitul a încercat să se pună la adăpost, dar proiectilele cădeau în jur și, curând, o coloană groasă de fum negru s-a ridicat deasupra stâncii după care se ascundea camioneta acelor *dukhi*.

Cu nervii întinși la maximum, mercenarii scrutau tufișurile din fața lor, așteptându-se la un atac. Mortierele artizanale ale inamicului au început să tragă. Dar, din fericire, proiectilele explodau în spatele nostru, fără a ne produce pagube, creând doar o ușoară tensiune psihologică.

Treptat, *dukhi* s-au calmat: planul lor eșuase în mod evident. O parte a armamentului lor antitanc era distrusă, iar tirul de mortiere nu avusese efectul scontat.

Dar sirienii, care până atunci priviseră evenimentele din adăposturile lor comode, au început să se agite, iar Șoimii s-au grăbit să încarce într-un Ford de mare capacitate mitralierele lor grele DShK[29] și lansatoarele de grenade antitanc. Cu ajutorul soldaților care înțelegeau câteva cuvinte în engleză, am înțeles că grupul *sadiq* primise ordin să se retragă; *dukhi*, care continuau să ne hărțuiască pe flancul drept, amenințau să încercuiască detașamentele însărcinate cu apărarea.

Povestea acestei panici a fost completată de imaginea soldaților sirieni fugind spre înălțimea situată pe partea dreaptă a orașului. L-am contactat imediat pe *Ratnik*, pentru a-i raporta. Mi-a ordonat să rămân la fața locului și să-i opresc pe aliați. A discutat din nou cu acei *sadiq* și i-a asigurat că nu exista niciun pericol de încercuire.

Era greu să-i liniștești pe Șoimii înnebuniți, încercând, totodată, să înțelegi ce se întâmpla la distanță și să nu pierzi controlul asupra situației. Pierdut, i-am cerut din nou sfatul lui *Ratnik*. Mi-a răspuns cu vocea unui comandant capabil să facă față și absolut sigur pe forțele lui: „Vă așezați în formație de apărare circulară. Și rămâneți pe loc! Să îi ia dracu', nu ne este frică de nimeni!"

Începând din acel moment, am vorbit mai ferm și mai insistent cu grupul *sadiq*. Aplombul a sfârșit prin a da roade. După câteva conciliabule, aliații și-au adus camionetele, le-au descărcat rapid și au reluat pozițiile inițiale. Comandantul Șoimilor, care, în mod evident,

nu era prea convins, s-a îndreptat spre mine. Dar, primind de la „djeneralul" rus asigurarea că nu ne vom mișca, s-a întors printre soldații lui, vizibil ușurat.

Între timp, grupul lui *Britîi*, care avansase până la linia frontului ca să regleze tirul bateriilor, ni se alăturase. Fără să mă întrebe nimic și fără să mă îngrijoreze mai mult, *Britîi* își amplasase operatorul radio și corectorii de tir pe ridicătura naturală din apropierea drumului. Ca niște luptători experimentați, cercetașii n-avuseseră nevoie să primească un ordin ca să se pregătească. Își reumpleau încărcătoarele goale, își verificau armele și binoclurile cu vedere termică și își securizau pozițiile de apărare.

Se lăsa noaptea. După o inspecție minuțioasă a împrejurimilor, am descoperit că niciun Șoim nu-și abandonase pozițiile de la marginea satului, pe partea dreaptă. Era o veste bună. Cel puțin, problema acoperirii acelui flanc era rezolvată. Altfel, ar fi trebuit să ne divizăm mica garnizoană în grupuri destul de îndepărtate unele de altele, ceea ce ar fi slăbit apărarea generală.

În noapte, totul era calm, dar noi am rămas într-o așteptare încordată. În mod evident, inamicul își epuizase energia pe timpul zilei și nu mai avea forță să se lanseze în acțiuni decisive pe întuneric. Am dormit câteva ore, dar la răsăritul soarelui eram în picioare, știam bine că *dukhi* preferau să atace chiar la ivirea zorilor.

Băieții din grupul lui *Ciuf* au și început să vorbească prin walkie-talkie: era din nou mișcare în sectorul vecin. La fel ca în ziua anterioară, nu primeau sprijin din partea celorlalte grupuri de *sadiq*. După părerea mea, acțiunile necoordonate ale Șoimilor aveau drept

cauză unică disensiunile interne din SMP-ul sirian, consecință a competiției dintre frații care îl înființaseră pentru favorurile președintelui Bashar al-Assad. Astfel, când unele brigăzi siriene plecau la atac, celelalte, din sectorul vecin, rămâneau ostentativ cu brațele încrucișate sau se mulțumeau să acționeze de mântuială. Ofițerii arabi nu ascundeau aceste neînțelegeri, dar nici nu aveau intenția să le remedieze. Poate că de aceea războiul se întindea la nesfârșit, mureau oameni, iar rebelii cucereau mereu satele și orașele controlate de soldații lui Assad, obținute cu greu, cu ajutorul aviației, al forțelor speciale și al mercenarilor ruși.

Am schimbat câteva cuvinte cu băieții mei, apoi am revenit pe frecvența radio a grupului lui *Ciuf*. Primul lucru pe care l-am auzit m-a năucit: „*Ciuf* este mort!".

Grupul lui fusese luat la țintă cu mortiere și o explozie îl omorâse pe bătrânul veteran. Nu pierdeam doar un șef de pluton, ci un om pe care îl respectam cu adevărat. Când un grup este în bătaia focului, șeful lui are misiunea de a-și aduce toți oamenii înapoi în siguranță, dar fără să fugă el primul ca un apucat. După ce a dat un ordin clar, trebuie să se asigure că toți luptătorii îl execută, că nimeni nu rămâne în urmă. Asta făcuse și veteranul *Ciuf* și, când toți băieții lui se puseseră la adăpost, s-a aruncat și el cu putere către acesta. Dar, a ales prost momentul. Un proiectil a explodat, iar o bucată mare din acesta i s-a înfipt în cap. Soldatul *Riaba* („Grindină"), care a fost el însuși rănit în următoarea explozie, s-a rostogolit către el și l-a prins. Dar *Ciuf* deja încetase să mai respire.

Ciuf era un profesionist dedicat războiului, un încrâncenat. Traversase potecile muntoase din

Afganistan și ruinele din Groznîi, vânase piraţi în largul coastelor somaleze și curățase Donbasul de neonaziștii ucraineni. Bun specialist, a știut întotdeauna să ia cele mai bune decizii în situații extreme. A reușit, pentru scurtă vreme, să formeze un pluton eficient și activ, considerat drept unul dintre cele mai bune ale regimentului. Comanda lui se baza pe trei cuvinte: „Faceți ca mine!”. Acest ofițer rus își găsise sfârșitul pe câmpul de luptă. Ca un războinic adevărat.

În război, moartea este monedă curentă. Plecând spre Siria, mercenarii știau că riscă să-și piardă camarazii de arme sau chiar propria viață. Totuși, fiecare deces era un nou șoc. Nici mintea, nici inima nu reușeau să îl accepte. Iată de ce acea zi obișnuită de la Kinsabba mi-a rămas întipărită adânc și dureros în memorie.

---

[28] Este vorba de un tun automat de calibru mic – 23 mm – care poate fi manevrat cu ușurință și împotriva țintelor terestre (n. red.).

[29] Una dintre cele mai de succes mitraliere grele produse în Uniunea Sovietică. A fost fabricată – începând cu 1938 – în peste un milion de exemplare. Este utilizată și în prezent de jumătate dintre armatele lumii, în special de cele ale Rusiei, ale fostelor republici sovietice, ale foștilor aliați din blocul comunist și ale mai multor țări din Asia și Africa (n. red.).

14.

Asaltul care n-a mai avut loc

Ofensiva noastră a început fix la ora prevăzută. Moralul era bun: am putut să ne odihnim, atât cât este posibil în condițiile unei campanii militare. Ziua de dinaintea luptei se desfășurase fără evenimente. O zi de rutină, pe parcursul căreia avuseserăm suficient timp să ne pregătim liniștiți, fără grabă și fără stres. Băieții mei erau pregătiți pentru acțiune. Un drum asfaltat rămas intact ducea către linia frontului, dar avansam fără grabă: echipamentul nostru și rezervele de apă, singurele pe care le duceam cu noi, atârnau greu și aveam nevoie să ne cruțăm forțele. Mai aveam încă șase ore până în zori. Un întuneric de nepătruns înghițise pintenii stâncoși și colinele înconjurătoare, nelăsând să se distingă, pe fondul cerului înstelat, decât câteva vârfuri îndepărtate. Doar contururile vagi ale clădirilor țâșneau din tenebre, lăsându-ne să ghicim că locul era locuit.

Ajunseserăm la drumul principal care ducea către un sat în ruine, ale cărui împrejurimi reprezentau punctul nostru de plecare în ofensiva pentru Kinsabba, când ne-am ciocnit, încă o dată, de ciudățeniile comportamentului aliaților. Șoimii Deșertului se distingeau prin două bizarerii inexplicabile: incapacitatea comandanților de a-și conduce oamenii

și de a se coordona între ei, dar și refuzul simplilor soldați de a respecta regulile elementare ale războiului. Era ca la Lenin: șefii nu puteau, iar „poporul" nu voia.

Drumul era blocat de vehicule, cu toate farurile aprinse, în disprețul regulilor de camuflaj. În sat, ciorchini de soldați care se încălzeau în jurul focurilor, fără teamă că le-ar putea fi descoperite pozițiile. Comandanții nu se băgau în treburile subordonaților. Să ceară discreție în pregătirea unei ofensive li se părea complet peste puterile lor.

Mi-am condus grupul de-a lungul satului și ne-am așezat puțin mai departe parte de gălăgia acelor *sadiq*. Nici n-am avut timp să ne instalăm, că artileria *dukhi* a și intrat în acțiune. Primul proiectil a căzut la 30 de metri de drum, urmat de șuierul altora, dar mai îndepărtate. Din fericire, multe explodau în zbor.

Încremeniți, Șoimii se holbau la ultima explozie. Înjurând ca un birjar, *Mustafa* i-a obligat să-și stingă focurile. Toată lumea s-a ascuns printre ruine. Mă amuzam în sinea mea: dacă Armata Liberă ar fi avut o artilerie de mai bună calitate, puțini soldați s-ar mai fi întors de la acest picnic.

Grupul *sadiq* a început să se organizeze pentru ofensivă. Ca de obicei, printre strigăte, înjurături și busculade. Obiectivul nostru era simplu: trebuia să ne ținem după aliați, să-i sprijinim la nevoie și să corectăm tirul artileriei noastre, știind în fiecare moment că eșalonarea formațiilor putea să se modifice într-un mod neașteptat.

Rândurile dezordonate de sirieni au sfârșit prin a avansa. Dar ofițerii inferiori din armata Șoimilor, care își însoțeau detașamentele cu motocicleta, au rămas pe

loc. Intenționau, fără îndoială, să li se alăture propriilor oameni numai când aceștia ar fi fost cu toții pe pozițiile cucerite.

Cerul se luminase la răsărit, zorii erau foarte aproape. Atacatorii trebuiau mai întâi să coboare, apoi să se cațăre până la o culme stâncoasă, după care să ocupe un sătuc aflat în mâinile inamicului, un fel de avanpost în apropierea Kinsabbei. Astfel că prima etapă a ofensivei noastre lăsa toate detașamentele descoperite, la cheremul tirurilor din față. Dar ce turmă neisprăvită! Sirienii s-au pregătit până ce a răsărit soarele, deși am fi putut profita de întuneric pentru a înainta până în adâncimea râpei și poate chiar am fi reușit să urcăm de cealaltă parte. Optimismul de la prima oră a lăsat locul nervozității.

Avansam, mai distanțați ca de obicei. Ne și opream mai des, aruncându-ne cu burta la pământ, în căutarea celei mai mici pietre, a celui mai mic tufiș în care să ne ascundem. În acest timp, munții răsăreau din noapte. Se distingeau tot mai clar copacii, grămezile de pietre, tufișurile țepoase și, bineînțeles, șirul oamenilor înarmați care traversau râpa.

Urcușul era abrupt. Sirienii, care nu-și cărau muniția, se cățărau mult mai repede decât noi și deja câteva rafale izolate se auzeau deasupra: probabil că Șoimii începuseră lupta.

Când am ajuns la casa de la marginea râpei, aliații ocupaseră deja toate camerele. Am hotărât să fac un tur ca să înțeleg situația. Osteneală inutilă! Mi-a fost imposibil să obțin informații inteligibile de la sirieni, erau incapabili să explice ceva, orice, fie și prin gesturi. Ofițerii inferiori care ajunseseră pe drumul asfaltat știau încă și mai puțin decât mine unde se aflau

oamenii lor. În timp ce rătăceam prin casă, comandanții Șoimilor s-au evaporat, călare pe motociclete, către sat. Soldații rămăseseră fără superiori, de capul lor.

Un lunetist trăgea spre noi dintr-o direcție neprecizată și nimerise deja un sirian. Acesta trebuia neapărat transportat în vale. *Zodcii*, cu un mic grup format din trei oameni, a avansat până la moschee, parcurgând rapid zona descoperită, unde un alt soldat sirian tocmai fusese rănit la picior. Ceilalți au rămas în adăpost.

Casa de la marginea râpei era spațioasă, cu două etaje și cu dependințe. Aliații care se instalaseră la parter avuseseră timp să pună mâna pe tot ce au găsit. La primul etaj, *Moriak* („Marinarul") și *Bielîi* („Albul"), iuți de picior, încercau să-l localizeze pe trăgător. Restul cercetașilor se adunaseră în spațiul dintre cele două anexe. Fiecare își dădea cu părerea despre poziția lunetistului. Direcția indicată de aliați nu părea să fie bună.

Lunetistul continua să tragă, din adăpostul lui de negăsit. *Moriak* a anunțat că a observat mișcare pe creasta care ducea către sat. A deschis focul cu SVD-ul[30] asupra siluetelor negre care se iveau la răstimpuri printre stânci. Distanța era prea mare ca să îl susținem cu mitralierele ușoare, iar restul lumii prefera să economisească muniția: ziua abia începuse, urma să mai avem nevoie.

Mergând pe urmele noastre, *Ratnik* și trupa lui urcau coasta. Pentru ei, echipați cu veste antiglonț, urcarea era și mai dificilă decât pentru cercetașii mei, care, în general, nu se încărcau și cu ele în misiunile mobile, în care agilitatea și rapiditatea erau esențiale.

Așezați în mai multe case de la intrarea în sat, sirienii încetaseră să mai avanseze. Era explicabil, dat fiind că șefii lor îi abandonaseră și că nu mai avea cine să le dea ordinul să continue. Își consumaseră slaba rezervă de muniție, trăgând la întâmplare către înălțimi, și aveau deja doi răniți și un mort. Nu mai era cazul să contezi pe participarea lor la ofensivă.

Ca să ajung la *Zodcii*, am traversat cu răsuflarea tăiată zona în care acționa trăgătorul, alergând către fundațiile de beton ale unei clădiri lungi cu gratii de fier. Când aproape că ajunsesem, am auzit deodată pocnetul sec al unui tir izolat, prea puternic pentru a fi acela al unei arme automate. Mi-am luat avânt, îndoind genunchii, și m-am rostogolit pe pământ, ca să parcurg ultimii metri. Când auzi un foc, este deja prea târziu să mai faci acrobații, dar, asta e! Fără a pierde timpul, m-am târât în patru labe de-a lungul parapetului și, când am ajuns în siguranță, am sărit pragul casei în care mă aștepta *Zodcii*.

Între timp, *Ratnik* și grupul lui își încheiaseră urcușul, făcuseră o scurtă oprire, apoi se îndreptaseră către casa din apropierea moscheii. Am aflat mai târziu că în acel colț se instalase un detașament de voluntari iranieni a căror hotărâre de a lupta era mai mare decât aceea a Șoimilor sirieni.

Odată instalat, *Ratnik* și-a repartizat soldații pe poziții și le-a explicat ce urma: „Atât timp cât sirienii nu se mișcă, ne vom proteja singuri. Nimeni nu face niciun pas mai mult decât ei!"

Cât despre mercenarii sirieni, aceștia erau mai ocupați să caute bunuri de valoare prin casele goale decât să-și îndeplinească misiunea. Proprietarii plecaseră vizibil în grabă și, spre marea bucurie a

Șoimilor, aveau cu ce să-și umple buzunarele. Pentru noi, aceste obiecte ale vieții obișnuite nu prezentau niciun interes. În schimb, când într-una dintre camere s-a găsit un seif, tentația a devenit irezistibilă. *Zolotoi* s-a oferit voluntar, fiind expert în blindaje, și s-a pus pe lucru. O rafală de mitralieră în încuietoare nu a servit la nimic, așa că *Zolotoi* s-a apucat de ceva mai simplu și mai grosier, făcând să explodeze sub seif o grenadă antipersonal. Mare dezamăgire: în mijlocul unui teanc de note și de formulare, s-au găsit doar 700 de lire siriene. Pentru proprietar, acele documente aveau cu siguranță o valoare, dar pentru noi, soldații improvizați, nu erau decât niște hârtii lipsite de importanță.

Timpul trecea încet. Așteptarea în zadar ca grupul *sadiq* să treacă la acțiune devenea apăsătoare. *Ratnik* cerea mereu noutăți prin radio de la postul de comandă. Ceilalți, repartizați în diferite clădiri, își omorau timpul discutând aprins pe diverse subiecte, uneori fără nicio legătură cu războiul.

Găsiserăm apă, ceea ce pica la țanc, fiindcă rezervele noastre se cam epuizaseră: urcușul și soarele arzător ne uscaseră măruntaiele. Ne era sete tot timpul. Acum puteam să ne pregătim masa și să facem cafea, împărțind între noi puținele provizii de mâncare.

Mâncând și stând de vorbă, *Ratnik* nu-i scăpa din ochi pe paznici și pe cercetași. Știa să destindă atmosfera cu glume și remarci ironice, dar, la fel de bine, verifica ceea ce se petrecea și nu uita nicio clipă că eram la război.

Din primele zile de când ne-am întâlnit, înțelesesem că aveam norocul să fiu sub ordinele unui ofițer experimentat, întreprinzător, având toate calitățile

unui comandant de teren. Elev al institutului militar, care „își făcuse lecțiile" în Cecenia, în forțele speciale ale GRU, înainte de a intra în rândurile mercenarilor, *Ratnik* avea cunoștințe militare fenomenale, pe care știa să le utilizeze în cursul operațiilor. Chiar novice, recunoscusem imediat în el un militar profesionist de cea mai bună calitate.

Ce deosebește un comandant adevărat de un diletant? Șeful fără experiență, dacă primește informația că inamicul se apropie sau că oamenii lui înaintează, îi va cere subordonatului să-i arate direcția cu un simplu gest al mâinii. Dacă trebuie să transfere o unitate într-un alt sector, le va arăta direct oamenilor lui vehiculele care îi așteaptă. Iar pentru el, un ordin de luptă sună cam așa: „Băieți, vom cuceri podul ăsta. La luptă, ura!". Acest tip de comandant nu poate să înțeleagă întreaga situație sau să dea artileriei sale coordonatele țintei, iar oamenii lui, deveniți o mulțime incontrolabilă, se vor arunca spre pod, vor reveni cu pierderi mari sau vor cădea sub tirul artileriei, uneori chiar împușcându-se unii pe alții.

Un profesionist, în schimb, îți cere mai întâi să îi arăți locul pe hartă. Calculează el însuși poziția și își repartizează luptătorii în vehicule. Instrucțiunile lui precizează cine trebuie să meargă și unde, care sunt limitele angajamentului, direcțiile și procedura. Face în așa fel încât fiecare să știe care este obiectivul și nu stă acolo unde nu are nimic de făcut.

Ratnik nu se arunca la asalt cu capul înainte, nici nu se lansa în curse de urmărire. Securiza ofensivele prin tirul armelor grele și păstra tot timpul controlul situației. În timpul luptelor, își alegea o poziție de unde putea cuprinde cu privirea întreaga scenă. Având un

fizic robust, căra cu ușurință poveri grele și, dacă o cereau împrejurările, mergea pe jos pe distanțe mari împreună cu oamenii lui.

Înțelegând avantajul de a fi în preajma unui om care nu-și lăsa entuziasmul războinic să-i întunece simțul realității, încercam mereu să urmez exemplul său de detașare: nu înveți să lupți inteligent decât urmând exemplele bune. De când ieșisem din Grupul Talla, voiam să intru în trupele plasate sub conducerea lui.

Am luat cu mine câțiva cercetași și am plecat până la moschee. Interiorul era devastat de lupte: un strat gros de tencuială, amestecat cu bucăți de pietre și cioburi de sticlă, acoperea podeaua. Pereții erau desfigurați de fragmente de proiectil, ferestrele se căscau murdare, ca niște răni deschise. Dar aceste distrugeri nu reușiseră să anuleze frumusețea maiestuoasă a edificiului. De cum am intrat, m-a cuprins neliniștea. Da, cu toate acestea, mă simțeam musulman, la fel ca strămoșii mei din Bașchiria, care își transmiseseră din generație în generație credința lor în măreția și bunătatea lui Allah. Războiul rănise acea moschee și asta mă făcea să sufăr. Dintr-odată, în acel loc sacru, am înțeles limpede, într-un chip neașteptat și izbitor, întreaga mizerie și întreaga vulgaritate a ceea ce se întâmpla în Siria, unde părțile combatante se înfruntau cu sălbăticie pentru a obține o felie cât mai mare din prăjitura națională. Putere, petrol, gaz, influență geopolitică sau doar câteva modeste proprietăți pe care aproapele său le câștigase cu sudoarea frunții. M-am gândit că era cu mult mai onest să fii mercenar decât pseudopatriot, apărător al interesului național, rebel opozant al unui

„regim sângeros" sau „fanatic" al unei justiții sociale care, orice s-ar spune, rămăsese întotdeauna literă moartă.

Afară, un mic grup de *sadiq*, care ajunsese acolo din întâmplare, se distra: fiecare dintre ei trăgea, pe rând, câte o rafală în direcția inamicului. Această absurdă manifestație de vitejie s-a încheiat atunci când unul dintre ei, după ce aproape că își golise încărcătorul, s-a prăbușit. Până să-l tragă tovarășii lui la adăpostul unui zid de incintă era deja mort. Lunetistul *dukhi* își așteptase liniștit ținta, având timp suficient să o fixeze și s-o doboare cu un singur glonț.

Deodată, zgomotul unei rachete ghidate s-a auzit dinspre pozițiile inamice. După câteva secunde, o șarjă de explozii a transformat camioneta puternică a sirienilor, purtătoare a unei mitraliere de mare calibru, într-o masă informă de metal. Hotărâseră pur și simplu să nu-și adăpostească mașina de teren, considerând că soldații Armatei Libere vor avea altceva de făcut. Oare când aveau de gând idioții ăștia să învețe cum să lupte? Oare în cinci ani de război toți sirienii inteligenți fuseseră uciși?

La capătul zilei devenise evident că Șoimii nu vor lansa niciun atac. Nu mai aveam, deci, niciun motiv să rămânem acolo. Dacă, la adăpostul nopții, *dukhi*, care cunoșteau fiecare pietricică din acel labirint de clădiri, începeau să avanseze, mulți dintre noi nu aveau să mai vadă răsăritul soarelui. În mod cert, comandamentul nu plănuise decât mișcarea înainte, fără a se gândi la ce va urma, ceea ce explica de ce nici reaprovizionarea cu muniție, nici evacuarea răniților nu fuseseră prevăzute pentru grupul nostru.

Ratnik a luat o decizie: „Imediat ce apune soarele, coborâm înapoi în râpă!" Exista un motiv pentru asta: tot armamentul pe care îl lăsaserăm în poziție, la plecare, era îndreptat către sat și ne asigura retragerea. În plus, Șoimii și iranienii rămâneau pe loc. Nu este frumos s-o spui, dar puteau servi la distragerea atenției.

Retragerea noastră era calculată astfel încât întunericul râpei să ne acopere pe durata a jumătate din drum. Trebuia să găsim alt itinerariu, fiindcă cel de dimineață era impracticabil la coborâre. Trecând printre plante spinoase care ni se agățau de haine, avansam pe bâjbâite în mijlocul unor proeminențe stâncoase. A trebuit să facem cale întoarsă de mai multe ori, fiindcă drumul pe care îl urmam se înfunda.

După o coborâre lungă și riscantă în întunericul care creștea, acoperiți de zgârieturi și cu gleznele dureroase, ne-am apropiat de punctul din care plecaserăm dimineața. La baza râpei, am făcut o scurtă oprire, dar să rămâi prea multă vreme în același loc se putea dovedi primejdios, așa că am plecat înainte de a ne fi odihnit cu adevărat.

Ratnik îi zorea pe soldații obosiți și înfometați. Ultimul urcuș a fost greu. La capătul puterilor, furioși, băieții se târau literalmente, pe punctul de a urla de disperare.

Atunci s-a produs un incident neplăcut. *Taiga*, un simplu soldat, a strigat deodată: „Odihnă!". L-am pus imediat la punct, amintindu-i că detașamentul avea comandanți. Dar mai mulți alții l-au susținut, scuipându-și ura împotriva „acestor ofițeri" incapabili să planifice bătăliile.

Eram supărat: oamenii mei, mânați de resentimentele față de comandanți, uitaseră că inamicul era aproape și că putea să ne atace în orice moment. Eram descoperiți, complet vulnerabili, și trebuia să plecăm cât mai repede de pe panta aia, să ne îndepărtăm și să ne salvăm viețile. În genul ăsta de situații, trebuie să te forțezi și să mergi înainte, orice-ar fi! Fără să recurg la mușt ruluieli inutile, am dat ordin să ne reluăm marșul. Tot restul drumului până am ajuns în afara bătăii mitralierelor, mi-am hărțuit oamenii, amintindu-le apropierea pericolului, dar, chiar și așa, a trebuit să facem pauze tot mai frecvente, căci băieții erau într-adevăr epuizați, pur și simplu, și n-ar fi putut să mai continue fără o minimă odihnă.

Era deja noapte când am ajuns în tabăra de cantonament, după ce parcurseserăm ultima bucată de drum în Kamazul care ne aștepta acolo unde îl lăsaserăm de dimineață. Descărcatul ne-a luat o veșnicie. Toți erau terminați și abia dacă le mai rămăseseră forțe, după ce le risipiserăm pentru nimic în timpul acelei zile lungi și intense.

O ultimă știre ne-a dat lovitura de grație: *Artiomka Tma* fusese ucis de explozia unui proiectil cu fragmentare tras de un tun automat. Era o prostie atât de mare, încât îți venea să plângi. Artileristul încălcase regulile elementare de securitate: în cazul unei pauze între tiruri, gura tunului trebuia plasată pe verticală, iar vehiculul mutat. Or, el nu se dăduse înapoi decât câțiva metri și nu ridicase tunul jumelat înainte de a coborî din benă. Lovitura a fost lansată, cu o traiectorie joasă. Aceasta s-a înfipt în scheletul de beton armat al unei case și a explodat. *Tma* era alături, iar un fragment i-a fracturat craniul. Era tragic de

simplu, dar nu se potrivea în mintea noastră cu logica războiului: toți cei care plecaseră la atac se întorseseră în viață, dar omul care nu părăsise tabăra era mort.

Ziua aceea, care se tot lungise și care ne epuizase prin încărcătura ei fizică și mentală, se încheia în sfârșit. Pentru bravul *Artiomka Tma* fusese ultima. Pentru toți ceilalți, ea adusese unul dintre multele episoade absurde care aveau să marcheze acel război.

---

[30] „Sniperskaia Vintovka Dragunova" – pușcă rusească de mare precizie proiectată de Evgheni Dragunov în anii '60 ai secolului trecut (n. a.).

15.

Cucerirea Kinsabbei

Coborârea în râpă pe acel drumeag cunoscut ne lăsa un vag sentiment de *déjà-vu*: nu trecuseră decât câteva zile de la prima tentativă de a cuceri Kinsabba. De data asta, îi lăsaserăm pe Șoimii Deșertului să coboare înainte. Hotărâserăm să nu urcăm panta abruptă până în vârf, ci să urmăm liniștiți drumul asfaltat și sinuos.

Primul proiectil s-a înfipt într-un tufiș spinos, la câțiva metri de asfalt. Am simțit foarte bine explozia, din locul în care mă găseam: o ciupercă albă, un zgomot puternic, ca un tunet.

Coloana noastră, care se întindea de-a lungul coborâșului până în locul în care poteca întâlnea drumul, a rămas nemișcată. Lungiți pe burtă, încercam să înțelegem ce era: un proiectil rătăcit? Un mortier nevăzut care căuta direcția bună? O a doua explozie a răsunat aproximativ în același loc, apoi și o a treia.

Era clar: *dukhi* loveau pe o linie calculată dinainte pentru a le tăia trupelor de asalt accesul la drum. Nu înțelegeam încă de ce deschiseseră focul atât de târziu, după ce aliații noștri trecuseră fără dificultate. Poate că observatorii luaseră în vizor primele detașamente și abia se dăduse ordinul de tragere. Sau era vorba de un tir în orb, menit să lovească ținte la întâmplare? Nu aveam vreme de ghicit: coloana s-a repus în mișcare direct către zona lovită de proiectile.

Încă două explozii. *Ratnik* a strigat cu o voce uscată și puternică: „Pas alergător!" Ne-am repezit pe drum ca să traversăm cât mai repede zona periculoasă, cu răsuflarea tăiată de greutatea armelor și a munițiilor pe care le transportam.

Din când în când, întâlneam mici grupuri de *sadiq* care mărșăluiau în direcția opusă, ceea ce nici nu ne mai mira. La început, astfel de scene ne indignau, dar, puțin câte puțin, în cursul operațiilor comune din jurul Latakiei, ne obișnuiserăm cu toții să vedem Șoimi sau Tigri obosiți de luptă, care, cu zecile, se târau în afara liniei frontului.

Drumul se bifurca pentru a ocoli, pe cele două laturi, o pagodă frumușică, rămasă intactă. Acoperișul de țiglă roșie, cu forma caracteristică, strălucea pe fondul acelei pante stâncoase. Acel edificiu, semn al unei culturi complet străine, apărut Dumnezeu știe cum pe acel pământ arăbesc, bucura ochiul cu exotismul său.

La bifurcație, a trebuit să ne oprim ca să decidem în ce direcție să mergem. *Zodcii* a încercat să ne explice prin radio itinerariul urmat de detașamentul lui, dar tot ce am reușit să înțelegem era că trebuia s-o luăm prin dreapta pagodei. De data asta, făceam parte din grupul din frunte, cu *Ratnik*. Câțiva metri mai încolo, drumul se împărțea în trei și niciuna dintre indicațiile lui *Zodcii* nu ne ajuta să aflăm care era drumul cel bun.

Ascultându-i nemulțumirea lui *Ratnik*, că cercetașii nu erau în stare să-și dea seama care este drumul bun, am ridicat din umeri. Ce puteam eu să fac? Chiar supunându-i pe mercenari unor exerciții intensive în tabăra de antrenament, niciodată nu atingeau nivelul unui elev de școală militară. Viitorii ofițeri învață de la

bun început cum să facă rapoarte precise despre situația luptelor, li se predau vocabularul și întorsăturile de frază necesare pentru descrierea completă a evenimentelor. Recrutului nu-i explică nimeni toate astea. În consecință, când se înscriu la mercenari, nici măcar tipii foarte corecți nu sunt în stare să raporteze exact cum stau lucrurile.

După un scurt moment de ezitare, am hotărât să traversăm grădinița alăturată pagodei pentru a ajunge pe vârful muntelui. Frunzișul copacilor ne oferea o acoperire, iar numeroasele cavități și ridicături ne permiteau să ne ascundem în cazul unui tir.

Odată ajunși sus, cu vedere largă spre zona înconjurătoare, am găsit repede direcția bună.

După încă o oră, ne aștepta o altă răscruce, dar de această dată exista un indicator către Kinsabba. Se puteau vedea deja de acolo căsuțele de la periferie, foarte apropiate, la 500 de metri distanță. Niște camionete erau parcate în apropiere, iar niște oameni se agitau în jurul lor. Nu puteam să ne dăm seama dacă erau aliați sau inamici. Din precauție, ne-am pregătit de luptă.

Ratnik a vorbit prin stație cu generalul rus care supraveghea misiunea, apoi ne-a explicat: „Aliații au intrat în Kinsabba. Se pare că, nefiind auzite focuri de armă, nu mai sunt *dukhi*".

Ca întotdeauna în acel război, niciun comandant aliat nu ținuse seama de mercenarii ruși, nimeni nu ne informase despre evoluția situației. Pentru generalii sirieni, unitățile de infanterie nu erau decât o masă informă pe care o puteau trimite la luptă fără să se sinchisească de siguranța ei. Singurele pe care le respectau și se înclinau în fața lor erau artileria și

aviația ruse, care puteau răsturna în favoarea lor soarta oricărei bătălii. Infanteria nu mai trebuia decât să dea lovitura finală unui inamic aproape complet decimat de bombe. Plecând de la asta, nu se străduiau niciodată să-și coordoneze formațiile cu detașamentele mercenarilor ruși și nu le păsa de ce li s-ar fi putut întâmpla acelor soldați improvizați, lipsiți de informații serioase, dacă se întâlneau cu inamici înarmați.

Ratnik a hotărât să intrăm în oraș pe drum. Potrivit raportului lui *Zodcii*, colinele care înconjurau Kinsabba erau sub controlul islamiștilor libanezi din Hezbollah. *Zodcii*, care se poziționase și el pe înălțimi, supraveghea împrejurimile și străzile orașului.

Abandonat de locuitori, distrus de lupte, Kinsabba oferea un spectacol deprimant. Războiul transformase în ruine frumoasele case de piatră, care altădată aveau ornamente de marmură.

Grupul *sadiq* se ocupa cu jefuirea caselor. Dar alte detașamente ale armatei guvernamentale se apropiau, iar străzile se umpleau de oameni în uniformă de camuflaj. Soldații sirieni formau mici grupuri și scandau sloganuri de victorie, fluturând steaguri. Erau tot mai multe mașini, iar jurnaliștii, o armată de camere video și de microfoane și-au făcut apariția în mijlocul militarilor. S-au apucat imediat să le ia interviuri tuturor celor care treceau prin apropiere. Cei care erau filmați luau poziție cu arma în mână și își încheiau sistematic declarațiile cu nesfârșitele apeluri la popor. Jurnaliștii nu veneau niciodată singuri. Erau întotdeauna însoțiți de comandantul sirian. Acesta

pronunța mai întâi în fața camerelor un discurs eroic, filmat dintr-un unghi avantajos, apoi se lăsa îmbrățișat de un soldat de rând, care părea nebun de bucurie.

Croindu-ne cu dificultate drum prin acea mulțime fericită, am încercat să identificăm pozițiile avantajoase pentru apărare, în cazul în care inamicul n-ar fi abandonat orașul decât pentru a lansa un contraatac surpriză. Ofițerii turci care comandau unitățile Armatei Libere foloseau adesea această tactică. În plus, trebuia să evităm cu orice preț să ne lăsăm filmați, trebuia să întreținem mitul formațiilor guvernamentale care acționau singure.

În acea atmosferă de apoteoză, o primă rafală de mitralieră a sfâșiat aerul, apoi o alta, apoi toate armele de foc au salutat victoria într-un zgomot de tunet. În mijlocul acelei zarve, se distingea clar urletul puternic al unui Zenit care își risipea muniția. În aceeași clipă, am remarcat o coloană de fum alb care se ridica dintre casele în ruină, de cealaltă parte a străzii.

A urmat o explozie. Tirurile au răsunat vreme de câteva minute, dar, din fericire pentru noi, inamicul părea că trage către o țintă dinainte fixată, plecând de la coordonate precise, față de care se modificaseră direcția vântului și temperatura aerului: proiectilele cădeau lângă drum și lângă clădiri și nimeni nu corecta tirul.

Bombardamentul a oprit puțin sărbătoarea, însă, de îndată ce proiectilele au încetat să cadă, mulțimea a năvălit din nou pe drum, iar vehiculele care soseau încontinuu formau ambuteiaje pe toate străzile. Indiferenți la bucuria sirienilor, am început să ne fortificăm pozițiile în apropierea unei străzi care domina toată Kinsabba. La ordinul lui *Ratnik*, ne-am

instalat degrabă mitralierele grele și lansatoarele de grenade, gata să tragă în caz de nevoie. *Ratnik* m-a trimis la intrarea în oraș ca să recepționez armele grele. Bătrânul GAZ, cu cicatrici din lupte și din campanii, gâfâia urcând coasta. A reușit să ajungă la punctul din care plecaserăm după ce a traversat mulțimea. Fără a pierde timpul, am descărcat armamentul și muniția suplimentară. I-am cerut lui *Ratnik* o camionetă cu care să aduc alimentele și hainele călduroase pentru cercetașii lui *Zodcii*, care trebuiau să-și petreacă acea noapte friguroasă de februarie pe vârful muntelui. Decât să-l aștept, am preferat să plec în întâmpinarea vehiculului (chemat prin radio). Să traversezi prin mulțimea de *sadiq* era dificil, chiar și cu piciorul. Ajungând pe drum, am văzut tancuri care șerpuiau încet în urcare, mugind de atâta efort, cu șenilele scârțâind. O veste bună, cineva se gândise să le trimită întăriri aliaților care se veseleau în oraș. Totuși, mi-era greu să-mi imaginez cum aveau să ajungă tancurile pe pozițiile lor de luptă prin mijlocul străzilor pline de oameni. Sirienii nu înțelegeau că era important să nu aglomerezi căile de acces spre front. Dar armata lor nu avea nici măcar un serviciu pentru comunicații, astfel că, în anumite momente, drumurile siriene se transformau în niște zgomotoase bazare orientale, atât doar că lipseau negustorii de covoare. Dacă *dukhi* ar fi lansat acum un contraatac, trupele lui Assad ar fi fost decimate. O ofensivă neașteptată ar fi transformat scena de bucurie în carnagiu. Nu este nimic mai simplu decât să distrugi tancurile cu aruncătoare de grenade. Nu este nevoie să fii strateg ca să înțelegi. În acel moment, noi eram singurii soldați gata de luptă.

Kinsabba căzuse. Iar noi pierduserăm doi oameni: pe tânărul *Andriușa Tma* și pe veteranul *Ciuf*. Bucuria dezlănțuită a grupului *sadiq* nu făcea decât să ne amplifice golul interior. Prețul acelor victorii era mult prea ridicat…

16.

Întâlnire cu islamiștii

În provincia Hama, nesfârșitele raiduri goliseră de locuitori acel orășel aflat foarte aproape de linia frontului. Pustiit încă de la primele operațiuni, ne-a salutat sosirea printr-o tăcere mormântală. Coloanele au intrat pe străzile lui sumbre la căderea nopții. Plutonul de cercetași făcea parte din grupul de luptă, inclusiv comandantul *Zaliv* și șeful tuturor cercetașilor, *Biker* în persoană. Înainte de a ajunge în regiune, cercetașii merseseră mult prin provincia Hassaké, la est de Eufrat.

Fuseserăm trimiși în acest teritoriu, aproape izolat de regiunile controlate de forțele guvernamentale, având drept misiune să sprijinim ofensiva detașamentelor formate de șeicii locali. Aceștia negociaseră îndelung, cerând arme și muniții, dar, după ce li s-a livrat tot ce au cerut, s-a dovedit că nu exista nicio miliție populară, cu excepția unei mici trupe de contrabandiști și de dezertori din armata regulată. Șeicii nu erau în stare să formeze unități de luptă. Dar cineva din conducerea contingentelor rusești din Siria avusese ideea strălucită să atragem de partea noastră triburi locale și să le folosim pentru a pune la cale o operațiune mediatică mondială. Când eșecul acestei noi stratageme geopolitice a devenit

evident, cercetașii au fost trimiși în grabă în provincia Hama, la acea vreme, teatru al principalelor confruntări cu luptătorii din Statul Islamic.

Grupul de mercenari desemnați pentru această misiune reunea diferite unități și trebuia să acționeze în două etape. În prima coloană, cercetașii, artileriștii și tancurile au luat-o pe străzile pustii până la vechea uzină, pe care am găsit-o în ruine. În acel sector era un general al federalilor, cu artileria lui, plus o echipă de comandament și un pluton de infanterie marină. Generalul ne-a arătat unde să ne așezăm, a dat ordin ca un tanc să fie poziționat în observație pe una dintre colinele ce înconjurau orașul, apoi s-a limitat la explicații sumare: „Acolo sunt cei din Statul Islamic, iar dincolo Al-Nousra. Instalați-vă, organizați-vă apărarea, iar în rest vom vedea mâine dimineață". Veteranul mercenarilor, ofițerul de stat major *Baltik*, n-a îndrăznit să pună mai multe întrebări.

Am descărcat în grabă, căci trebuia să trimitem vehicule după restul grupului. Ne-am așezat muniția la una dintre extremitățile lungi ale clădirii uzinei; la cealaltă, proviziile și restul bagajelor. Un tanc a fost amplasat în locul indicat, un altul a rămas în apropierea ruinelor uzinei. Artileriștii și-au instalat Gradul[31] în fața ultimei clădiri intacte, astfel încât să poată schimba pozițiile și să acopere cele două direcții indicate de general. Nu departe de acolo, pe un teren care avea forma unei pâlnii, se instalaseră cei care deserveau mortierele. După ce am pus santinele, ne-am instalat tabăra de noapte cât am putut mai bine, încercând să folosim acel moment de liniște pentru a ne odihni.

La apropierea zorilor, o puternică salvă de artilerie a lovit în sectorul uzinei, apoi au fost alte explozii în oraș: *dukhi* începuseră să bombardeze simultan în cele două părți, pentru a despărți trupele din oraș de grosul forțelor din rezervă. În sectorul *check-point*-ului armatei siriene, situat deasupra zonei bombardate, o mașină-capcană, un „jihad-mobil" a explodat, producând o coloană gigantică de praf și cenușă, aruncând în toate părțile fragmente de blindaj. Un al doilea vehicul plin cu explozibili a pătruns în breșa astfel creată și a încercat să ajungă în incinta uzinei unde eram cantonați noi. În agitația generală, nimeni n-a încercat să-l oprească. Șoferul camionetei artileriștilor antitanc, distingând în tumult capota mașinii-capcană sărind peste șine, nu a stat pe gânduri: a apăsat pe accelerație, apoi s-a aruncat afară din cabină. Prin forța inerției, mașina și-a continuat mersul, a trecut de ceea ce mai rămăsese din incinta betonată și s-a oprit, în sfârșit, blocând complet trecerea. Prins de suflul exploziei pe când încerca să ajungă la adăpost, șoferul s-a răsucit prin aer și a aterizat într-un crater.

Islamiștii care se aruncau asupra noastră din toate părțile au fost opriți de focurile trase de Hezbollah și de federali. Generalul rus a abandonat comanda pentru a se concentra exclusiv pe infanteria marină, uitând de tot restul. Dar s-a dovedit curajos, a organizat apărarea plutonului și a respins primul atac al inamicului de pe poziția sa.

Biker a înțeles repede că nu va veni niciun ordin de la general și că fiecare trebuia să-și organizeze singur apărarea. În vreme ce *Baltik* părea gata să cedeze în fața panicii, *Biker* a preluat repede controlul și a dat

ordin de retragere pe micul deal din apropierea uzinei, pentru a ne organiza. *Baltik* a încercat să propună să luptăm în interiorul orașului, dar șeful cercetașilor l-a refuzat fără să stea pe gânduri:

— Nu suntem deloc pregătiți pentru lupte de stradă, ne vor termina, pe fiecare grup în parte.

Apoi, *Biker* l-a chemat pe *Zaliv* și s-au îndreptat în pas alergător către artileriștii care se pregăteau să folosească Gradul prin breșa din incinta uzinei. Tanchiștii i-au cerut lui *Biker* autorizația de a aduce un al doilea tanc pe platoul pe care se afla T-90-ul nostru.

— Ca să faceți ce? *Biker* nu înțelegea.

— Pentru că trebuie să-l dăm jos pe cel care este sus. Nu mai are baterie: generalul a dat ordin să supraveghem cu ajutorul lunetei nocturne, dar fără să folosim motorul.

Curajosul comandant, mândru de galoanele lui de general, nu fusese atent la orele de la Academia Militară, când i se explicase că un aparat de vedere nocturnă golește o baterie în numai câteva ore. Tanchiștii, neîndrăznind să nu execute ordinul, l-au respectat întocmai. Iar acum, bateriile erau goale. Imediat ce a sosit al doilea tanc, Zeniturile *dukhi* au început să tragă din toate părțile asupra noastră. Tanchiștii au fugit la adăpost sub un parapet de dedesubt. Să remorchezi tancul spre vale nu mai era posibil: proiectilele cu fragmentare ale *dukhi* ne împiedicau să ajungem la vehiculul imobilizat. Mecanicul celui de-al doilea tanc și-a mutat mașinăria la poalele muntelui. În acea clipă, luminând ruinele și ridicând un nor de praf, Gradul nostru a început să scuipe în direcția inamicului, producând un zgomot asurzitor.

În tot acest timp, executând ordinele lui *Biker*, mercenarii ocupaseră o poziție defensivă pe înălțime. Au adus acolo tot ce a putut fi salvat. Tancul, mortierele, armamentul antitanc, totul era în mișcare, în timp ce cercetașii pregăteau în grabă pozițiile de apărare. Un schimb rapid de informații cu comandanții celorlalte grupuri ne-a confirmat că nu pierduserăm niciun om. Toată lumea era în viață și, cu excepția șoferului camionetei, care suferise o comoție puternică, nimeni nu era rănit. Făcând turul posturilor pentru a distribui ordine, *Biker* și *Zaliv* au dat din întâmplare peste un grup de aliați abandonați de comandanții lor, simpli soldați din regimentul libanez, care, fără să ezite, au trecut sub comandă rusească. Apoi *Biker* s-a ocupat de problema tancului blocat pe înălțime. Nu puteam, în niciun caz, să lăsăm acea mașinărie rusească nou-nouță să cadă în mâinile *dukhi*. În cel mai rău dintre cazuri trebuia să o distrugem. Bateria antitanc a fost instalată în grabă în direcția înălțimii. Când și-a fixat obiectivul, operatorul a strigat:

— Drace, turela este plină de *dukhi*!

— Distruge tancul! a strigat *Biker*.

Prima rachetă a făcut un zgomot asurzitor. Încărcătura a căzut fix peste vehicul. Dar fără a produce stricăciuni vizibile, nici măcar cu binoclul. A doua rachetă. Iar la fix, iar fără rezultat. *Dukhi* erau împrăștiați departe de tanc, de teamă că muniția dinăuntrul lui va exploda. Fără să ne risipim muniția, am reușit să-i alungăm pe jihadiști dintre ruinele uzinei, ușor de mitraliat din vârful colinei. *Dukhi* au încercat să ne surprindă din celălalt flanc, dar și acolo s-au ciocnit de tirul nostru susținut. În cursul zilei,

islamiștii au încercat de mai multe ori să treacă la atac, dar au sfârșit prin a bate în retragere, sub presiunea aliaților și a aviației sosite în ajutor.

Bătălia se terminase. Mercenarii, obosiți, înjurau în vreme ce dezasamblau proiectilele obișnuite, încercând să separe ce era bun de folosit de ceea ce trebuia casat. Slavă Domnului, toată lumea era în viață, în ciuda ploii de grenade și proiectile, a Zeniturilor și a mitralierelor. Era un succes nemaipomenit! Examinând tancul, scăpat ca prin minune, eram plini de mândrie față de industria militară a țării noastre. Desigur, turela avea urme de impact, dar nesemnificative: chiulasa fisurată, pete de funingine, dar nicio gaură. Într-o jumătate de oră, bateriile erau încărcate, iar tancul s-a pus în mișcare, declanșând strigăte de bucurie. Atacul fusese respins printr-un efort colectiv. De-acum, Forțele Armate ale Rusiei aveau un pluton de infanterie marină care primise un adevărat botez al focului și ai cărui soldați, întorși în țară, puteau să spună fără a roși: „Am luptat de-adevăratelea!".

---

[31] BM-21 *Grad* („Grindina") este un sistem de proiectile reactive nedirijate, cu lansare multiplă.

17.

Copeica

Era la începutul lui martie 2016, a treia lună de misiune… Sus, la nivelul guvernului sirian și al comandamentului rus, se luase, în sfârșit, decizia să se organizeze o operațiune militară de mare anvergură pentru a elibera Palmyra. Unul dintre cele mai bogate orașe ale lumii antice, perla regatului hurienilor, își datora numele de „logodnica deșertului" frumuseții și grandorii sale. Palmyra era un loc simbolic, iar pentru Assad, a o recuceri de la inamic era o chestiune de onoare. Pentru a participa la operațiune, fuseseră adunate grosul trupelor armatei siriene, SMP-urile locale, dar și aviația și forțele speciale ruse și, bineînțeles, mercenarii, regrupați din toate celelalte sectoare, în formație completă.

Trebuia să acționăm separat de aliați, ceea ce ne convenea de minune. Precedenta noastră experiență cu grupul *sadiq* ne arătase că nu aveam aceleași valori și că, într-o luptă adevărată, ei mai degrabă ne complicau misiunea. În rândurile noastre, toată lumea, de la simplul soldat la comandant, înțelegea că ne pregăteam să înfruntăm un inamic redutabil. Osatura Statului Islamic (SI) era constituită din foști militari de carieră din armata irakiană și din fanatici veniți din lumea întreagă, toți având o experiență de luptă considerabilă. SI avea tancuri, dispozitive de artilerie, mortiere standard, camionete rapide echipate cu

mitraliere. De asemenea, avea din abundență lansatoare de grenade, arme individuale și stocuri inepuizabile de muniții, luate de la armatele din Irak și din Siria. Pe toată durata războiului, canalele clandestine de aprovizionare, care permiteau trimiterea de arme și muniție în schimbul petrolului extras din teritoriile ocupate de jihadiști, nu se închiseseră niciodată. Provenind din depozitele militare, tot armamentul jihadiștilor fusese produs în uzine. Nu aveau deloc nevoie, spre deosebire de rebelii sirieni, să-și fabrice propriul material de luptă.

În cursul anilor în care controlaseră zona de câmpie și de dealuri și, dincolo de ea, lanțurile de munți de la est de Homs, SI profitase cât putuse de particularitățile locurilor și se pregătise serios pentru un posibil asediu. Nișele și tunelurile săpate în faleză, tranșeele și fortificațiile din beton armat, toate asigurau, pentru oameni și pentru material, adăposturi contra raidurilor aeriene și bombardamentelor. Cunoașterea terenului le oferea un avantaj strategic, iar fanatismul le creștea capacitatea de apărare.

În acea zi, am plecat la ora prevăzută. Misiunea noastră era să facem o recunoaștere tehnică a itinerariului avut în vedere pentru deplasarea trupelor. Dimineața, după ce încheiasem un mic-dejun copios cu ceașca rituală de cafea și o țigară, am plecat să-mi întâlnesc cercetașii, care așteptau să se îmbarce în Kamaz. Le-am făcut cu mâna un gest de salut și m-am îndreptat către camioneta pe care comandantul mi-o dăduse – în sfârșit! – după atâtea solicitări și

reclamații. Vehiculele s-au pus în mișcare în spatele transportorului blindat al geniștilor, în direcția unui lanț de munți care abia se zărea la orizont.

Bătrânul BTR, care avusese și zile mai bune, nu înainta prea repede și am avut timp să admirăm peisajul care se întindea de o parte și de alta a drumului. Îmi amintea de Uzbekistanul copilăriei mele, aceleași spații deșertice și contururile albastre ale unor munți la orizont. Dar în amintirile mele nu existau *check-point*-uri de-a lungul drumului, nici tunuri, nici mitraliere grele care se ridicau deasupra fortificațiilor.

De-a lungul drumului către front, urmând meandrele asfaltului, șerpuia un oleoduct. Din când în când, întâlneam și câte o stație de pompare. Ne găseam într-o zonă cu zăcăminte petrolifere, iar luptele pentru controlul ei făcuseră să curgă mult sânge, vreme de mai mulți ani. Pentru a mia oară, mi-am spus că petrolul era una dintre cauzele principale ale acestui război interminabil. Petrolul, sau, mai degrabă, banii obținuți din el, atrăgea o mulțime de oameni, de la aventurieri mediocri și oameni de afaceri fără anvergură până la marile puteri care-și ascundeau adevăratele motive în spatele sloganurilor despre democrație și dreptul la autodeterminare al statelor suverane.

Toată lumea are nevoie de bani. Unii, pentru a-și construi case, a-și crește copiii și a se bucura de iubirea femeilor lor. Alții, pentru a obține putere, bogății absurde și pentru a da curs celor mai josnice instincte. Unii își câștigă pâinea cu sudoarea frunții, riscându-și viața în fiecare zi; alții, cei care îi folosesc, „fac istorie" din birourile lor sigure și confortabile.

După 40 de minute de drum, am ajuns la destinație. După ce ne-am camuflat vehiculele – inamicul era la numai patru kilometri –, ne-am pus în mișcare, urmând itinerariul stabilit. Linia de demarcație nu era continuă. Înaintând lent pe urmele geniștilor, scrutam împrejurimile, încercând să ne familiarizăm cu acel sector necunoscut. După o răspântie, urma zona de excluziune. La 500 de metri în fața noastră, drumul era întrerupt de tranșee. Dincolo se întindeau pozițiile *dukhi*. Cercetașii s-au oprit, au apelat comandantul și au așteptat ordinele. Atunci a venit un genist care își căuta șeful ca să-i arate ce a găsit.

Detectorul de mine reacționase la un obiect micuț, perfect rotund. Cei care se aflau în apropiere și l-au putut vedea nu și-au putut reține o exclamație de uimire: „Ia te uită!". Dacă genistul ne-ar fi arătat un vestigiu al unei civilizații uitate, stupoarea noastră ar fi fost la fel de mare: avea în mână o monedă sovietică de zece copeici, bătută în 1957, pierdută, fără îndoială, de vreun consilier militar sau de vreun specialist civil în timpul unei misiuni în Siria pe vremea URSS-ului. Iar azi, în secolul următor, fusese găsită de un mercenar rus. Era destinul acelei monede, să se întoarcă în țară.

Ne-am trecut obiectul găsit din mână în mână vreme de câteva minute. Băieții îl priveau de parcă și-ar fi regăsit un prieten bun pe care nu-l mai văzuseră de mult. Era ca și când moneda ne-ar fi transmis salutul celor care fuseseră acolo înaintea noastră, tații noștri, bunicii noștri. Părea să iradieze, iluminându-ne fețele nerase. Da, banul este un monstru care devorează sufletul, dar uneori îl poate și încălzi.

Deodată, radioul a transmis ordinul să ne întoarcem și am făcut-o în grabă. Reveniți la bază, mi-am dat seama imediat de tristețea și de ciudata furie care îi cuprinsese pe mercenari. Cauza era un avion rusesc, harnicul nostru *Iastreb* („Șoimul"), care se ivise fix deasupra pozițiilor noastre. Aruncase, bineînțeles, o bombă care, respectând legile lui Murphy, căzuse chiar în mulțime. Responsabilul cu dirijarea aeriană delegat pe lângă mercenari, a încercat în zadar să contacteze pilotul și a murit alături de alți mercenari atunci când bomba a explodat. Corpurile lor nici măcar nu au fost găsite. O întreagă coloană de răniți, cu membrele smulse și mațele pe-afară, fusese evacuată în grabă în speranța de a-i salva măcar pe unii. Decișii să-l pedepsească pe pilot, mercenarii furioși s-au repezit către baza aeriană Tiyas (T-4), aflată în apropiere, unde era cantonat un contingent al aviației ruse. Piloții s-au desolidarizat imediat de colegul lor, explicând că acesta aparținea, în mod sigur, de baza principală din Hmeimim. De fapt, comandantul diviziei îl pusese pe nenorocit la adăpost, ca să nu-l putem găsi noi. A rămas nepedepsit! Poate că, tocmai în clipa asta, pe undeva prin Rusia, își povestește faptele de vitejie de pe cerul Siriei.

18.

O bătălie pierdută

În primăvara lui ٢٠١٥, Statul Islamic cucerise cea mai mare parte a provinciei Homs și plănuise să o controleze în exclusivitate. Apoi, islamiștii folosiseră vastul lanț muntos din apropiere pentru a construi în jurul Palmyrei un puternic sistem de fortificații, de terenuri minate și de drumuri carosabile. Era un mod de a se apăra împotriva oricărei tentative de recucerire din partea puterii siriene. Obiectivul nostru era să străpungem apărarea *dukhi*, apoi să punem mâna pe pozițiile lor din profunzime, până la drumul către Deir ez-Zor. Regimentele de mercenari avansaseră până la linia frontului și se opriseră, gata să treacă de fortificațiile armatei siriene pentru a avansa către inamic. Avanposturile grupului *sadiq* se înșirau de-a lungul unei bariere naturale formate de coline. La poalele acestei redute se găsea o carieră abandonată, plină de stânci. Jihadiștii avuseseră timp să se pregătească pentru o ofensivă a forțelor guvernamentale. De pe acea poziție înaltă, puteau să se lipsească de culegerea de informații: în deșertul în care trecerea mașinilor ridica nori de praf, toate mișcările din câmpia din jur erau vizibile ca-n palmă.

După un bombardament scurt, aliații au atacat primii, dar, ajunși pe contraforturile din munți, au fost primiți cu tiruri de mitralieră și au dat înapoi, lăsând în urmă, pe stânci, câteva cadavre. Artileria și-a reluat

activitatea. Era rândul unui grup de mercenari să înainteze, dar un tir susținut și exploziile de proiectile i-au oprit: la clănțănitul mitralierelor se adăugase zgomotul unui Zenit al inamicilor. Suhoiul[32], chemat în ajutor, a bombardat cu precizie locul indicat, dar fără rezultat. Mitralierele grele și Zeniturile păreau să tragă în continuare de nicăieri.

Mercenarii nu aveau mijloace moderne de reperaj care ar fi permis anihilarea apărării inamice. Contingentul rus din Siria avea, desigur, acest tip de dispozitiv, dar nu-l folosea aproape niciodată în cursul operațiunilor. Există un obicei prost în armată: să protejezi echipamentul nou și scump, să eviți cu orice preț să-l strici din neatenție sau să-l pierzi în luptă și, astfel, să eviți mustruluiala superiorilor. Din negura vremurilor, generalii ruși considerau că viața unui soldat n-are nicio valoare, însă pentru echipament trebuie să dai explicații. Dinspre partea mea, nu reușeam să-mi alung o anumită neliniște. Graba și agitația extremă a comandantului regimentului, căruia îi era atașat grupul meu de cercetași, mă împiedica practic să-i urmăresc deplasările. Trebuia să-i amintesc permanent că eram și eu acolo, dar era ocupat cu organizarea ofensivei. Nu aflase că vom fi alături de el decât în ultimul moment: nu avea timp pentru noi.

Comandantul trupelor de asalt avea propria schemă de acțiune, bine rodată, care excludea complet cercetașii. Să ne găsească un loc în formația lui și să decidă în ce moment ne va solicita era doar o bătaie de cap în plus. O duzină de combatanți suplimentari, care nu aveau decât armament ușor, obișnuiți să îndeplinească obiective foarte diferite, nu-i erau de prea mare ajutor. „Veți merge în eșalonul al doilea", a

decis, într-un final, înainte să ne părăsească. *Gherasim*, de care depindeam de data asta, a adăugat pe neașteptate o tensiune în plus la nervozitatea generală: s-a supărat că, o dată în plus, cercetașii trebuiau să facă o treabă străină de specialitatea lor. Îi împărtășeam opinia. Treaba noastră era să identificăm țintele și itinerariile. Să participăm la acțiuni coordonate în eșalonul al doilea al unui regiment necunoscut putea să ridice o grămadă de probleme. Dar știam și că a intra în controversă cu un superior chiar înaintea atacului nu servea la nimic. Exista riscul să creadă că voiam să ne sustragem de la luptă. Am promis că ne vom adapta din mers, venind în sprijin atunci când va fi necesar și, în restul timpului, îndeplinindu-ne sarcinile noastre de cercetași. Obiectivul era fixat, acum ținea de noi să-l îndeplinim.

Eram într-o stare de spirit foarte proastă. Trebuia să luăm cu asalt pozițiile Statului Islamic fără să știm nimic despre ele. În plus, trebuia să urcăm pante complet descoperite, fără nicio ridicătură de pământ unde să ne putem adăposti. Un mortier trăgea încontinuu de pe o poziție necunoscută, parcă pentru a-și bate joc de noi. De fiecare dată când o bombă cădea din cer sau când exploda un proiectil asupra inamicului, mortierul începea, iar și iar, să ne lovească pozițiile.

După tentative nereușite de a-l reduce la tăcere din aer și de pe pământ, sirienii au scos un tanc din adăpost ca să deschidă focul spre toate înălțimile din jur, ridicând o trâmbă de praf și făcând un zgomot asurzitor. Dar tancul trăgea în orb, încercând să ghicească poziția mortierului, iar asta semăna mai mult cu un act disperat decât cu o acțiune bine

gândită. Speranța de a ținti corect era minimă și riscam să pierdem tancul: pentru *dukhi*, să-l anihileze cu o rachetă antitanc, ar fi fost o simplă formalitate.

Max și-a pregătit drona. Comandantul regimentului de asalt s-a mirat la vederea aparatului cvadrirotor: nici măcar nu se ostenise să afle ce echipament aveam la dispoziție. Datele aduse de „libelula" noastră ne-au dat încă și mai mult de gândit. Pe ecranul laptopului se vedeau clar, legate între ele prin pasaje subterane, poziții echipate la fel de bine și pentru trăgători izolați, și pentru adăpostirea unor tipuri diverse de materiale. Siluete întunecate se deplasau prin tranșee. Pozițiile destinate echipamentelor puteau oricând să adăpostească mitraliere montate pe camionete sau chiar pe tancuri ascunse pe undeva prin munți. Nimeni nu putea spune sigur de ce cantitate de vehicule de luptă dispunea Statul Islamic pe acest sector al frontului. Apărarea lor fusese construită minuțios și a lua un sector de asalt de la un capăt la altul, fără pregătiri suplimentare, părea o acțiune precipitată și lipsită de înțelepciune.

În vreme ce încercam să înțelegem cum erau dispuse forțele lor, am uitat complet că *dukhi* ne observau, așteptând și ei momentul potrivit pentru contraatac.

Prima explozie a răsunat fix în fața parapetului după care se adăposteau mercenarii. Cea de-a doua, mai departe, în spate. Toate celelalte au fost bine țintite, în plinul forțelor de asalt. Dintr-odată, s-a dat alarma generală. Soldații aflați în apropierea punctului în care loviseră obuzele, dar care erau încă valizi, transportau răniții și morții în vehicule, dând primul ajutor celor

care încă mai respirau. Ceilalți au primit ordinul să se retragă în carieră, la adăpostul marilor blocuri de granit.

În momentul exploziei, mă aflam pe înălțimea fortificată, studiind terenul cu ajutorul binoclului. Am simțit ceva tare și greu cum îmi lovea casca. Amețit, am alunecat de-a lungul pantei, luptându-mă cu greața și cu o bruscă slăbiciune generală. Apoi, m-am proptit de un rest de zid în apropierea unui buncăr. Câteva minute, am observat ce se întâmpla în jurul meu, dar totul mi se părea îndepărtat. Nu reușeam să-mi recapăt controlul. *Max* a venit să mă ajute și mi-a dat să respir săruri. Dar a mai căzut un proiectil. În walkie-talkie, am auzit că trei cercetași au fost răniți, dar ușor, spre marea mea ușurare.

După ce șocul a trecut de tot, mi-am chemat camioneta ca să mă evacuez. Tirurile continuau, *dukhi* își foloseau tot armamentul greu. După explozii, s-a auzit șuieratul sinistru al unui motor cu reacție și tiruri de SPG-۹[33].

— Nu este artilerie cu bătaie lungă, nici măcar un lansator de grenade care poate fi ascuns, ca să tragi la distanță. Sunt undeva pe aproape, dar nu reușim să-i reperăm, mi-a zis *Boot*.

O dăduserăm masiv în bară.

Nu existase recunoaștere cu adevărat, niciun plan precis de acțiune, fuseseră concentrați prea mulți oameni pe linia frontului: nu aveam decât ceea ce meritam. Trebuia să o recunoaștem, deși înfrângerea era dureroasă. Prima rundă a bătăliei pentru Palmyra fusese câștigată de jihadiști.

[32] Este vorba, probabil, de un avion reactiv bimotor Suhoi-25, specializat în atacul la sol (n. red.).

[33] Aruncător de grenade antitanc, de producție sovietică (n. red.).

19.

La marginea Palmyrei

Luptele din jurul Palmyrei erau încrâncenate. Jihadiștii se agățau cu toate forțele de fiecare vârf, încercând, cât puteau, să-i respingă pe mercenari. Statul Islamic nu era armata lui Bashar al-Assad, nici Armata Siriană Liberă, nici măcar Al-Nousra. Era un adversar puternic, foarte organizat, disciplinat și bine înarmat, nemilos până la sadism și care nu se temea de moarte. Chemările la războiul sfânt și pentru califatul universal atrăseseră un număr mare de oameni care, conform ideologilor lor, trebuiau să ucidă fără remușcare necredincioșii, fiind gata să-și sacrifice viața proprie. Fără a se încăpățâna în ofensivă, atacau dur și entuziast, lansându-i mai întâi pe kamikaze. În apărare, se opreau cu mult înainte de a fi tras și ultimul cartuș și nu aveau nicio reținere să se retragă, dar trebuia să anticipăm un contraatac simultan pe mai multe flancuri.

Sub un soare de plumb, eram de prea multă vreme pe linia frontului, iar așteptarea amenința să ne macine hotărârea de a lua cu asalt fortăreața *dukhi*. Un ordin fără drept de apel, venit de la *Beethoven*, a pus capăt tuturor discuțiilor despre momentul și modul de a ataca: trebuia să trecem imediat la ofensivă, pe cele

două flancuri simultan, în dreapta regimentul lui *Ratnik* cu cercetașii, iar în stânga, regimentul lui *Nikola*.

Trupele de asalt și cercetașii s-au organizat rapid în coloană pentru a urca pe creastă și, la semnalul lui *Ratnik*, s-au pus în mișcare. La dreapta noastră, grenadierii lui *Britîi* acopereau fiecare fâșie de teren, vânându-i pe *dukhi* de pe cealaltă parte a crestei și dejucându-le încercările de a ne surprinde din acel flanc. Ne pregăteam de luptă. Unii își făceau semnul crucii, alții se rugau la Allah, alții se mulțumeau să înjure inamicul. Eram diferiți, dar, în acea clipă, eram un singur corp, o comunitate de frați.

O jumătate de oră mai târziu, eram la poalele muntelui. Fără să ne oprim, am început urcarea spre fortificațiile inamice. Vârful pe care trebuia să ajungem dispărea din când în când în spatele exploziilor de proiectile trase de tunurile automate; *Ciornîi* și *Zet*, rămași jos pentru a ne acoperi urcarea, țințeau bine și îi împingeau pe apărători în grote.

Ajunsă în vârful primului versant, coloana lui *Ratnik* s-a împărțit în două: la stânga, cercetașii conduși de *Inostraneț*, un tânăr isteț, la dreapta, grupul meu. Urcușul era obositor. Riscul de a încasa un glonț sau de a călca pe o mină era suficient de mare încât să ne facă să înaintăm sărind. Aveam respirația tăiată. Frica este o manifestare naturală a instinctului de supraviețuire. Nimeni nu vrea să fie ucis sau mutilat. Pleci la luptă cu speranța că vei păcăli moartea și vei evita suferința. Teama adaugă un plus de tensiune, îți induce dorința irepresibilă de a te culca la pământ, de a te ascunde într-o gaură și de a nu te mai mișca. Dar obligația de a atinge obiectivul te face să o depășești, să

te cațări până în vârf, să cucerești acel nenorocit de bastion și să-i ucizi pe cei care îl apără, rămânând tu însuți în viață.

La jumătatea drumului, a trebuit să-i așteptăm pe cei care rămăseseră în urmă. Înainte de a ne continua drumul, am hotărât să ne abandonăm vestele antiglonț, care deveniseră prea grele. Eu mi-am instalat acolo și mitraliorul, și aruncătorul de grenade. Din acel loc, puteau acoperi restul urcușului și cei 400 de metri care ne mai despărțeau de inamic.

Cu cât distanța care te separă de cel pe care îl vrei mort este mai mică, cu atât simțurile îți sunt mai alerte, îl cauți pe inamic cu privirea, iar creierul tău reacționează instantaneu la ceea ce vezi. Dar frica se ascunde în cele mai secrete colțuri ale subconștientului. Corpul este stimulat de întâlnirea iminentă, nas în nas, cu adversarul, când acesta nu va mai putea să te țintească de departe, din adăpost. Ca un animal de pradă care își încordează toți mușchii pentru a se arunca asupra prăzii, pornești la atac. Nimic nu te mai sperie – nici zgomotul gloanțelor pe deasupra capului tău, nici pietrele aruncate de explozii, care îți ricoșează la picioare.

Asaltul intrase în faza critică. Ajunși în vârf, îi neutralizaserăm pe *dukhi* ascunși în adăposturile dinainte pregătite. Artileria noastră a tăcut: eram pe linia ei de tragere, ar fi riscat să ne lovească. *Inostraneț* avea cea mai grea sarcină, căci trebuia să atace fortificațiile din față și în clipa aceea înfrunta focul acelor *dukhi*, care trăgeau chiar de deasupra lui, având drept unic adăpost o ridicătură de stâncă minusculă. Epuizați, oamenii din detașamentul meu nu ajunseseră cu toții în vârf. Era înnebunitor. Era absolută nevoie să

intensificăm presiunea, să creștem puterea de foc. Dar nu aveam pe nimeni care să facă asta, doar trei oameni și pe *Andriușka*, un doctor care, de la început, avea un așa chef de luptă, că a trebuit să strig de mai multe ori la el ca să-l opresc.

Ajungând pe platoul care se întindea în fața proeminențelor stâncoase și pe care îl acopereau trăgătorii mei, m-am adăpostit în fugă după o piatră mare, pentru a-mi fixa reperele. Băieții mei se adăpostiseră ceva mai la stânga. Scrutam pietrele din fața mea. Din locul în care eram, reușeam să văd o parte a comunicațiilor interne dintre fortificațiile ocupate de luptătorii Statului Islamic. Am remarcat o mișcare: un inamic în uniformă de camuflaj, care se pierdea în peisajul falezei. Am apăsat pe trăgaci, glonțul a plecat, apoi am mai tras o rafală. Abia am apucat să mă ascund la loc în spatele stâncii, că gloanțele au aruncat bucăți de piatră la 20 de centimetri de piciorul meu stâng, care ieșea puțin în afară. Mi-am strâns picioarele din instinct. Tirul venea dintr-o parte; mi-am îndreptat arma în acea direcție și am tras. Și ceilalți trăgeau, în direcția unui tip în uniformă de camuflaj, care se mișcase în locul din care veneau gloanțele. Un proiectil de mortier a căzut la doi pași de stânca mea, peste *dukhi*, apoi un al doilea, câteva secunde mai târziu. Astea nu veneau dinspre noi, erau, fără îndoială, o tentativă ratată a inamicului. La dreapta mea, *Iojik* („Ariciul") s-a aruncat la pământ și și-a lipit de umăr arma de asalt. Avea o sclipire excitată în ochi. Lungit pe platoul stâncos, fără protecție, mitralia inamicul și se apropia târâș de acesta.

Admirând îndrăzneala acestui luptător venit să ne susțină, m-am întors către oamenii mei: nu lipsea nimeni, toți erau întregi și în viață. Eram liniștit. Treaba era rezolvată cu *dukhi*, plutonul din stânga avea să o termine.

Am ajuns curând în vârf și, după o pauză, ne-am poziționat de-a lungul liniei de contact. Începuserăm să-i bombardăm intens pe islamiști, cu rafale scurte, forțându-i să se retragă în spatele fortificațiilor lor. Orice tentativă de ripostă era oprită din fașă cu tir de baraj. Jihadiștii pierdeau inițiativa: eram prea aproape, iar tirul nostru, asemenea unor lovituri de cuțit, le tăia în felii dispozitivul defensiv. Erau lipiți de pământ, ne puteam apropia și mai mult ca să aruncăm o grenadă asupra lor. În clipa aceea, am observat o camionetă a Statului Islamic, de cealaltă parte a culmii: probabil că *dukhi* își evacuau răniții sau primeau întăriri. *Gherasim* a ocupat locul mitraliorului și a tras asupra lor câteva rafale scurte de „Peceneagă". În ciuda distanței, a țintit bine, dacă ne luam după micile gheizere de nisip care se ridicau în jurul vehiculului 4x4. Ocupanții lui au ieșit în fugă și s-au împrăștiat.

În acest timp, coloana din stânga a trupelor de asalt, grupul regimentului lui *Nikola*, ajunsese în vârf, iar *dukhi*, prinși din trei părți de mercenari, nu mai puteau rămâne ascunși în fortăreața lor impenetrabilă. Au luat-o la fugă.

Era momentul adevărului! Din locul în care eram, îi vedeam bine pe bărboșii care fugeau, abandonându-și armele și grenadele, renunțând la cât mai multe bagaje pentru a pune o distanță cât mai mare între ei și gloanțele rusești. Dar, imediat ce ajungeau în zona descoperită, cădeau sub gloanțele cercetașilor. În

pofida distanței, în pofida oboselii de pe urma ascensiunii și a luptelor, mercenarii țînteau bine, nemilos. Era ca și când *dukhi*, care traversau pe rând, la intervale regulate, zona descoperită, le-ar fi oferit dinadins posibilitatea să se răzbune. Vedeai o siluetă prăbușindu-se, apoi, în cădere, târându-se încă puțin. Când nu se mai mișca, o alta apărea și totul reîncepea, la infinit.

Rolurile se inversaseră. Fiind de acum în siguranță, deveniserăm noi prădătorii. În euforia vânătorii, îi decimam pe toți cei care încercau să ajungă pe creasta din fața noastră. Pe nimeni nu oprea faptul că adversarul era dezarmat. Era o compensație pentru tensiunea nervoasă acumulată în timpul asaltului.

Lupta se terminase! Cu mințile încă începețoșate, cu dureri de mușchi și obosiți, mercenarii au străbătut pozițiile inamice în căutare de trofee, percheziționând cadavrele de documente și de aparate electronice, acoperind cu înjurături corpurile deja rigide ale apărătorilor Statului Islamic, după ce, în prealabil, le goliseră buzunarele. Trebuia, totuși, să ne pregătim pozițiile defensive, în caz de contraatac.

În picioare, lângă vârful stâncos, priveam în jos, către deșertul care începea la poalele muntelui. Din acea poziție, toate gropile și întăriturile care, în timpul ascensiunii noastre, ni se păruseră bune de adăposturi, se topeau complet în restul peisajului. De fapt, se vedea chiar tot. Dacă nu i-am fi strivit cu tunurile, *dukhi* ne-ar fi împușcat ca pe iepuri, terenul nu avea nicio neregularitate. Deșertul și pereții muntelui aveau un aer suprarealist. Poate era din cauza epuizării fizice

și a șocului pericolului. Tot ce mă înconjura semăna cu un peisaj fantastic și chiar și mașinile în mișcare arătau ca niște creaturi bizare ce-și croiau drum prin decor.

Eram frânt, într-adevăr. Mă durea genunchiul. Aveam nevoie să mă odihnesc, să închid ochii pentru vreo jumătate de oră. Dar nu, trebuia să muncesc. Nici măcar prezența lui *Gherasim*, soldat competent și cu experiență, nu mă scutea cu totul de obligațiile mele de comandant. Să fie al naibii, țara aia mă uza până în măduvă!

Tristețea mea nu se datora doar oboselii fizice. Mai erau și discuțiile cu subordonații mei, uneori mai răi ca niște copii răsfățați, hărțuiala șefilor care uitaseră dintr-odată de ce au creat un regiment de cercetași și nu reușeau să se decidă cum să-l folosească. Dar principalul motiv al epuizării mele morale era conștiința că eu și camarazii mei ne luptam în acea țară pentru un guvern corupt și detestat de propriii cetățeni, pentru un popor care-și pierduse dreptul la suveranitate și a cărui armată, cu totul incapabilă, o ajutam. Pentru mine, războiul nu a fost niciodată o simplă ocupație, aveam nevoie să știu de care parte lupt și ce valori apăr. Aveam nevoie să apăr o cauză dreaptă. Să ajut niște ticăloși să strivească alți ticăloși, chiar dacă aceia din urmă erau încă și mai cruzi, mai inumani decât primii, nu-mi convenea. Toate astea mă apăsau.

În vreme ce cercetașii mei își consolidau pozițiile, ca să îmi schimb starea de spirit, am făcut un tur al terenului cucerit. Fortificațiile fuseseră construite într-o formațiune stâncoasă, străbătută de cavități săpate în acest scop. Toate nișele, toate găurile din stâncă erau pline de cadavre ale *dukhi*: unii muriseră încă din

timpul bombardamentului, alții mai târziu, uciși de grenade. În spatele primei linii, pe panta de pe cealaltă parte a muntelui, nișele și terasele stâncoase înguste erau și ele pline de corpuri, de tuburi, de arme, de muniții. Am coborât vreo zece metri și m-am oprit lângă un cadavru bărbos care părea că tocmai își dăduse sufletul de pe urma rănii suferite. Nu avea nicio încărcătură explozivă asupra lui, iar corpul încă moale era întins pe spate, pe un pled din păr de cămilă. Era greu să îți dai seama că este mort, fiindcă nu avea nicio rană vizibilă. După ce l-am examinat, m-am întors și am remarcat un munte de rucsacuri nou-nouțe, acoperite cu pietre, așezate sub o proeminență stâncoasă, invizibile de pe pozițiile noastre din vârf. Alături, sprijinite de un perete vertical, se aflau o armă automată și un lansator de grenade. Am deschis un rucsac la întâmplare și am găsit în el o uniformă completă de jihadist, înfășurată în celofan. Era de proastă calitate, făcută în China, dar asta era! I-am dat un alt rucsac unuia dintre soldații lui *Nikola*, care trecea pe-acolo, apoi am urcat înapoi la oamenii mei, luând cu mine arma automată, care funcționa, și cinci încărcătoare pline care ne-ar fi putut fi de folos. Unul sau doi kilometri mai departe, pe pozițiile actuale ale *dukhi*, la care trebuia să ajungem în ziua următoare, a prins viață o mitralieră de mare calibru. Era timpul să mă pun la adăpost.

Gherasim mă aștepta alături de cercetași.

— *Altai* și *Vareag* („Varegul") au coborât în locul unde au fost împușcați fugarii. Există un supraviețuitor, dar grav rănit. Merită să-l aducem aici?

În timp ce vorbea cu mine, examina plin de interes arma pe care o adusesem.

— Nu prea, oricum o să crape, i-am răspuns.

Nu-i puteam acorda îngrijirile de care avea nevoie, nu aici, pe creastă, și nu aveam pe nimeni care să-l însoțească până jos, căci eram toți la capătul puterilor.

Gherasim m-a aprobat cu un semn din cap și a transmis ordinul prin radio.

— *Altai*, lasă-l acolo!

După un minut, am auzit răsunetul îndepărtat al unui foc de armă. Mercenarul dăduse dovadă de umanitate față de adversar. *Altai* și *Vareag* s-au întors în scurtă vreme, cu brațele pline de hrană, spre marea noastră bucurie. Jos, *dukhi* aveau o ascunzătoare subterană, plină de provizii, iar băieții au adus grămezi de cutii de plastic pline cu sarmale arăbești. Eram cu toții înfometați și epuizați, nimeni n-a făcut mofturi. Nu exista niciun risc ca *dukhi* să fi otrăvit mâncarea: nu intenționaseră să-și părăsească pozițiile, iar apariția noastră îi luase prin surprindere. În scurtă vreme, un grup de reaprovizionare a ajuns în vârf și a adus apă, provizii și muniție.

Ratnik ne-a convocat prin radio. *Beethoven* în persoană ni s-a alăturat la fortificații. Asaltul acelui vârf nu fusese decât prima etapă a unei mari operațiuni, mai aveam de străbătut încă un lanț de munți, apoi urma trofeul: Palmyra! Departe de a fi fost învins, inamicul era încă puternic, dornic să se bată. Dedesubt, acolo unde ne strânseserăm echipamentul, a explodat un proiectil, ridicând un nor gros de praf, apoi un al doilea. Vehiculele s-au pus imediat în mișcare: ridicând o trenă de praf în urma lor, au mers înapoi, în afara razei de acțiune a inamicului.

20.

Am reușit!

Ne-am petrecut noaptea pe un vârf al lanțului muntos ce se întindea de-a lungul a vreo zece kilometri la nord de Palmyra. La apusul soarelui, s-a pornit un vânt rece, care ne împingea rucsacurile și echipamentele, deși erau destul de grele. Așteptarea zorilor în vârful unei faleze bătute de un vânt mușcător, fără a avea nici măcar un cort sau o sobă ca să ne încălzim, a fost dificilă. Singura soluție era să te acoperi cu un hanorac și să te ridici din când în când ca să te miști.

În ajun, *Beethoven* îi adunase pe comandanții celor două regimente de asalt și ai grupurilor de cercetași aflați pe culme. Precizase următorul obiectiv: „Traversăm culmea și coborâm de partea cealaltă pentru a asigura ofensiva asupra Palmyrei". O astfel de deplasare era justificată, dar nu puteam să lăsăm pe nimeni în urmă pentru a păzi pozițiile câștigate în fața *dukhi*, asta ne-ar fi obligat să ne subțiem prea mult formațiunile de luptă. Pentru a avansa fără riscuri și a ocupa a doua linie, care controla drumul spre Damasc, trebuia, totuși, să ne asigurăm spatele.

Contam pe ajutorul *sadiq* și *Ratnik* era chiar pregătit să le lase ceva sprijin, inclusiv armament greu. Dar detașamentul format din cei 200 de aliați care tocmai sosiseră, împreună cu șefii lor, în loc să se ocupe de poziții, s-a apucat să-și facă selfie-uri cu acele cadavre

ale jihadiștilor, pozând în fața camerelor reporterilor. Un asemenea tupeu ne-a lăsat fără glas! Sirienii nu se mulțumeau să se pozeze cu cadavrele, se aruncau asupra corpurilor rigide, le loveau cu picioarele și le străpungeau cu baionetele. Trecând o sfoară în jurul gâtului unuia dintre *dukhi* morți, au târât corpul pe stânci cu intenția clară de a-i tăia capul. Excesele sirienilor dezlănțuiți ne-au scârbit curând și i-am alungat fără menajamente. Vexați, s-au întors pe drumul pe care veniseră, fără să se gândească nici măcar o secundă să păzească pozițiile pe care rușii le cuceriseră pentru ei.

A trebuit să ne adaptăm la situație și să întărim apărarea punctului nostru de sprijin cu un pluton de asalt. Nu aveam timp să așteptăm ca grupul *sadiq* să se răzgândească: trebuia să cucerim cât mai repede culmea următoare, să batem fierul cât era cald.

În sfârșit, s-a luminat de ziuă. Vântul a scăzut, iar soarele a luminat valea care se întindea între cele două masive. După ce ne-am înfulecat conservele din rație, ne-am pus tot bagajul în rucsacuri, ne-am verificat itinerarul și am început coborârea. Cele două coloane s-au reunit într-una singură și au ajuns curând la poalele celui de-al doilea masiv. Am făcut o scurtă oprire, cât să ne așezăm, să fumăm o țigară și să vorbim despre nimicuri, ca să nu ne mai gândim la ce ne aștepta mai departe: urcușul pe un drum lung, care șerpuia între faleze necunoscute. *Ratnik* a reamintit pentru ultima dată ordinea în care se avansa.

În acest război, ne confruntam mereu cu aceeași situație, zi după zi: în cel mai bun caz, aliații sirieni ne arătau în ce direcție se găsea inamicul, dar fără mai multe detalii. Și nu aveam nici timpul, nici

posibilitatea să ne facem propria recunoaștere. Dar exista un acord, iar mercenarii erau obligați să-l respecte.

Urcușul nu a durat mult. Abandonându-ne rucsacurile la poalele muntelui, împărțiți pe trei coloane, ne-am cățărat fără să întâmpinăm vreo rezistență. De cealaltă parte, deșertul se întindea cât vedeai cu ochii, tăiat de o autostradă care se detașa limpede la orizontul acelui peisaj lipsit de viață. La stânga, prin ceață, se distingeau grădinile din preajma Palmyrei. În timp ce ne pregăteam pozițiile, admiram priveliștea uimitoare. *Madrid* a determinat coordonatele și le-a comunicat artileriei noastre. Mai departe, spre nord, pe ultimul vârf al lanțului muntos, obuzele explodau deja, ridicând smocuri de praf. Elicopterele împodobite cu stele se învârteau pe cer și își aruncau proiectilele reactive asupra acelor *dukhi*. Asaltul ultimului bastion al Statului Islamic din fața Palmyrei avea să fie condus de oamenii lui *Iakut*, sprijiniți pe flanc de soldații de asalt ai lui *Ratnik* și de cercetașii mei, care le tăiaseră trupelor de rezervă ale inamicului posibilitatea de a se apropia traversând lanțul muntos. Ascunși în fortificațiile lor, jihadiștii nu aveau nicio șansă să ne facă față.

Știam că Palmyra avea să cadă, că va fi a noastră! Mercenarii o vor cuceri, fir-ar să fie! Un an întreg, armata siriană, tancurile, avioanele, artileria ei nu reușiseră să avanseze nici măcar un metru pentru a cuceri această culme, dar mercenarii ruși ai lui *Beethoven*, în două zile și fără să sufere nicio pierdere,

cuceriseră fortificațiile din prima linie și, ajunși la cea de-a doua, deja o coborau. Se achitaseră onorabil de sarcina lor și își meritau banii pe care îi primeau.

21.

Rana

La război, cele mai rele lucruri se întâmplă întotdeauna atunci când inamicul pare învins, iar victoria, foarte aproape. Subconștientul șoptește: „Relaxează-te, totul este bine, dușmanii nu mai sunt, poți să te relaxezi și să uiți puțin de regulile războiului." Dacă cedezi acestei tentații, pedeapsa vine negreșit.

Cercetașii au hotărât să mineze drumul din josul postului de observație. Au coborât din vârf și au traversat un fel de spinare stâncoasă de joasă înălțime, pe un drum descoperit. Dar coborârea nu era perfect protejată: ridicături de piatră obstrucționau câmpul de tragere al mitralierei. Ziua era liniștită, lunetiștii care supravegheau munții din jur nu observaseră nicio mișcare.

Jihadiștii au înaintat fără să fie observați, iar mercenarii au picat direct în ambuscada lor. Răsărind dintr-odată, *dukhi* i-au secerat pe cei trei cercetași din frunte și au rănit alți doi care, apărându-se, au apucat să se ascundă în spatele stâncilor. Cățărându-se spre vârf, *dukhi* au deschis focul asupra postului nostru de observație, lipindu-ne de pământ, fără nicio posibilitate de a riposta. Acoperiți de un tir intens, jihadiștii s-au apropiat de cei trei cercetași care zăceau pe jos și i-au târât folosindu-se de curelele echipamentului lor.

În acea dimineață plecasem la baza Tyias (T-4) și n-am aflat decât mai târziu, prin radio, când mă întorceam pe poziții, că pierdusem oameni. Sărind din mersul Kamazului, care încetinise și se oprise lângă trupele care trebuiau să asigure spatele, am dat ordine grupei de recunoaștere în proximitate, apoi am urcat în fugă către tabăra bazei. În vreme ce îmi umpleam încărcătoarele cu muniția adunată ca trofeu de război, îmi asaltam camarazii cu întrebări despre ce se întâmplase. Trebuia să ne mișcăm repede, speranța era slabă, dar încă nu murise cu totul. Poate că, împiedicați de tirul nostru, *dukhi* nu avuseseră timp să evacueze prizonierii. Am lăsat vesta antiglonț – era prea grea pentru deplasarea prin munți –; casca – unde mi-e casca? – asta e, cu atât mai rău; grenadele – în buzunar. Haideți, înainte, către câmpul de luptă!

Pe drum m-am încrucișat cu alți câțiva băieți care îl transportau pe *Gherasim*: era viu, slavă Domnului, dar rana lui arăta destul de rău. În locul din care cercetașii începuseră coborârea l-am întâlnit pe *Zaliv*, care mi-a dat un raport confuz din care n-am înțeles decât un lucru: nu se știa nimic despre soarta băieților noștri luați prizonieri. M-am luat după zgomotul armelor de foc. În apropierea stâncilor, *Baikal* își pusese pe umăr pușca automată și neutraliza o mitralieră inamică. Mi-a arătat locul unde remarcase mișcare, pe stânga. Am deschis focul înspre o siluetă care se ascundea. Puțin mai sus, *Ratnik* și grupul lui erau și ei gata. Puteam să avansăm. Cu puțin noroc, băieții noștri poate că erau încă în viață.

— *Zaliv* și cei care sunt cu tine, încercați să vă apropiați prin stânga! – le-am strigat.

Împreună cu *Baikal*, *Zloi* („Cel Rău") și *Skif* („Scitul"), am intrat într-o zonă de spațiu deschis, acoperindu-ne unul pe altul.

În spatele unei ridicături stâncoase am găsit cadavrul mitraliorului doborât de *Baikal* și, vreo zece pași mai departe, o pușcă automată și muniție. Atinsesem umbra fugară pe care o țintisem, iar rănitul abandonase totul pentru a coborî în grabă panta. Grupul nostru înainta strigând numele camarazilor: „*Berthollet*, *Vareag*, *Altai*!!". O rafală ne-a tăiat drumul. Ticălosul ascultase zgomotul pașilor noștri, dar ratase ținta! Am aruncat o grenadă de mână, ascunzându-mă în spatele falezei. Apoi am trimis și câteva rafale către bârlogul jihadiștilor. Și alți soldați au aruncat grenade în aceeași direcție.

Atunci s-a întâmplat ceea ce aveam să retrăiesc de multe ori după aceea, ceva ce nu-mi voi ierta niciodată: un scurt interval, nici zece secunde de ezitare. Consecințele au fost dezastruoase. Cei patru soldați care așteptau, înghesuiți în spatele stâncii, ordinul comandantului lor, au devenit o țintă facilă pentru jihadiști.

N-am auzit explozia, nici n-am înțeles imediat că eram întins pe spate, după ce fusesem aruncat la trei metri distanță. Totul era începețoșat și ireal în jurul meu. În secunda în care am reușit să mă focalizez pe obiectul cel mai apropiat – o piatră uriașă – m-a străbătut o durere ascuțită. În tot corpul. Durerea revenea la cea mai mică mișcare, chiar și când trăgeam pur și simplu aer în piept. Nu vedeam nimic în jur, dar din când în când auzeam exclamațiile camarazilor, venind de undeva de departe. Mă sforțam să nu mă mișc, repausul calma puțin durerea, dar aveam

conștiința acută a neputinței mele. Eram terorizat de ideea că voi cădea în mâinile jihadiștilor, în acea stare, ceea ce a trimis durerea în plan secund. Kalașnikovul meu era lângă mine. L-am așezat cu greu pe pântece, l-am întors cu țeava în sus, între picioare, și am început să trag în gol, în fața mea, ca să dau de înțeles că eram viu și capabil să mă apăr. În același timp, mi-am impus să mă întorc din locul de unde venisem, unde se găseau și ceilalți. Vor veni repede, mă vor salva. Nu eram nici măcar capabil să stau așezat, corpul nu mă mai asculta, nu puteam decât să mă târăsc pe spate. Gândurile mi s-au șters din minte, nu mai existau decât durerea și voința de a ajunge la ai mei.

Cât a durat acea dureroasă înaintare pe spate? O eternitate. Când au putut să-mi ia pulsul, să-mi scoată hainele, să-mi dea primele îngrijiri, nu mai eram decât o biată fantomă de soldat, fără puteri, incapabil să reziste. Strigătele camarazilor mei și o injecție cu analgezice m-au readus în lumea reală. *Ratnik* era deasupra mea, trăgând scurte rafale de mitralieră și strigând ordine către cei care îngrijeau răniții. Am sfârșit prin a mă ridica. Durerea nu se micșorase, dar am reușit să merg până în tabăra de bază, sprijinit de umărul lui *Taiga*, care, după ce m-a predat doctorului, a plecat înapoi: bătălia nu se terminase. *Andriuṣka* mi-a examinat rănile, mi-a făcut o nouă injecție, un pansament și a dat dispoziție să fiu evacuat de urgență. Camaradul meu m-a sprijinit la coborârea către vehiculul care ne aștepta. De la primii pași, durerea s-a deplasat către partea inferioară a trunchiului, ca și când, în interiorul meu, o greutate apăsa atât de tare pe toate organele din bazin și din abdomen, încât mă împiedica să mă mișc și să respir. După ce

redevenisem conștient pentru câteva clipe, cu ideea că trebuia să caut ajutor, să ajung printre ai mei, am leșinat din nou, nu mai eram capabil să mă mișc. Respirând cu intermitențe, căutam forțele necesare ca să pot înainta, dar degeaba. Camaradul meu m-a obligat să mă trezesc. Durerea continua să fie infernală, dar trebuia să merg: acolo, la spital, la doctori… Și la Natașa! Da, Natașa mă aștepta, trebuia să merg pentru ea!

— Haideți, ajutați răniții grav, mă descurc singur, le-am spus gâfâind.

Am făcut un pas în direcția transportorului blindat care aștepta la poalele muntelui. Natașa mă așteaptă, trebuie să merg până jos, trebuie să supraviețuiesc, sunt puternic, sunt în stare!

22.

Coma

La capătul puterilor, epuizat, abia reușind să pășesc, ajung în fața unei clădiri de mici dimensiuni care servește drept intrare într-o zonă înconjurată de ziduri oarbe. În fața ei stau niște paznici tăcuți. Când mă apropii, îmi dau seama că nu au fețe. Pășesc în lateral și mă lasă să trec. O clipă mai târziu, echipat din cap până-n picioare, îl însoțesc pe șeful unui trib, înconjurat de gărzi de corp, și parcurg, alături de suita lui, o serie de culoare gigantice, mărginite de faleze înalte, abrupte și de coloane sculptate cu mâna, în stilul antic. Deodată, se ivește o caravană lungă, condusă de niște elefanți enormi care pășesc maiestuos, în tăcere. Pe spinările lor acoperite cu covoare poartă niște nacele bogat împodobite în care stau șeful și anturajul lui. Eu merg în față, scrutând împrejurimile, gata în orice clipă să-mi activez cercul defensiv din jurul meu, făcut din niște tunuri groase și flexibile atârnate la centură, a căror formă și ai căror solzi le fac să semene cu niște șerpi. De la adăpostul lor, pot să deschid focul cu arma mea automată. Iată-mă în fața unui bărbat în care recunosc, după anumite semne, un general sovietic, îl întreb cum am ajuns aici și ce trebuie să fac. După o scurtă pauză, generalul îmi răspunde: „Ai ajuns aici pentru că ești pe moarte, dar nu este loc pentru tine aici, croiește-ți drum către ai tăi”.

Sunt din nou în mijlocul culoarelor gigantice și al falezelor abrupte, dar acum nu mai fac parte din caravană, stau deoparte. Privesc procesiunea din exterior, nu mai port echipamentul militar, nu mai sunt în stare să ridic brațele ca să mă sprijin de zid. Picioarele mi se îndoaie, nu mai reușesc să stau în picioare. Creaturi mitologice, jumătate om, jumătate animal, musculoase și înarmate până-n dinți, mă înconjoară, apoi mă iau pe sus, la ordinul șefului lor, ducându-mă spre o destinație necunoscută. Acum sunt într-un aparat propulsat de o elice. Este un fel de aeroglisor ce patrulează de-a lungul frontierei dincolo de care se găsește armata Țării Morților. Echipajul vânează intruși. Purtând pe cap o cască grea, cu emițător și dispozitiv de vedere la distanță, sunt deopotrivă pilot și observator. Văd mașini și blindate mergând în toate direcțiile. Aspectul vehiculelor se schimbă tot timpul, în funcție de direcția lor: dacă trebuie să întoarcă, cabina se întoarce la 180° și se retrage. Uneori, apar brațe articulate și alte echipamente care Dumnezeu știe la ce servesc. În benele camionetelor sunt niște ființe care seamănă cu oamenii preistorici, îmbrăcați cu tunici de războinici, înarmați cu Kalașnikovuri și mitraliere. Fețele lor deformate de ură, membrele scurte și groase, corpurile masive, curbate, mă dezgustă, dar nu îmi provoacă frica. Sunt plini de o ură sălbatică, animalică, se bat tot timpul între ei, omorându-și și mutilându-și semenii prin toate mijloacele.

Totul mi se pare insuportabil și simt nevoia să fug, dar aeroglisorul nu trece frontiera Țării Morților; dă înapoi de fiecare dată când se apropie de ea. Nu am putere să mă opun forței gravitației provocate de

fiecare mișcare a vehiculului, nu mai reușesc să-mi mișc membrele, să-mi controlez corpul. Capul mi-e strivit de cască și fiecare încercare de a mă întoarce în lumea în care se află Natașa, mama mea, fratele meu, prietenii mei, eșuează, producându-mi o durere puternică.

Sunt într-o cameră, doi soldați din armata morților, voinici și bărboși, mă întind pe o suprafață metalică, sub o trapă de formă pătrată, deschisă, și îmi leagă brațele desfăcute de niște inele fixate pe sol. Prin trapă, văd un elicopter care aruncă asupra mea proiectile scurte din metal. Sunt terorizat, încerc să mă feresc, dar brațele îmi sunt imobilizate. În cele din urmă, printr-un efort supraomenesc, reușesc să-mi trec picioarele pe deasupra capului și să mă eliberez. Furioși, bărboșii pornesc în urmărirea mea, dar eu sunt deja în altă parte, o lumină puternică îmi lovește fața, iar casca este din nou bine prinsă pe cap. Nu mai am putere să suport toate aceste suferințe, strig, implor să fiu eliberat. Nu mai vreau, nu mai pot să fiu observator în Țara Morților.

Mă regăsesc pe un pat tare, într-o cameră mare și luminoasă, cu plafon transparent. În jurul meu, pe același tip de paturi, bărbați răniți, fără mâini și picioare, care gem și strigă după ajutor. O ființă umană îmbrăcată într-o haină de culoare deschisă anunță că ea este cea care va decide ce se va întâmpla cu fiecare dintre noi aici și că trebuie să ne supunem. Apoi, ne spune că numai cei vii sunt aici, morții n-au dreptul să intre. De altfel, nici nu pot traversa puternicul câmp de protecție care înconjoară locul. Văd că la intrare se îngrămădesc niște siluete semitransparente, asemănătoare unor holograme. Privesc înăuntru, dar

nu pot să intre. Înțeleg că acelea sunt sufletele morților care vor trebui să se reîncarneze curând și să devină soldați ai Țării Morților.

La ordinul ființei luminoase, de mai multe ori, asistenții săi mă supun unor operațiuni bizare: fără menajamente, îmi invadează corpul, îmi deșiră măruntaiele sau varsă în mine un lichid de culoarea azurului. Uneori, camera se umple de o mulțime de oameni îmbrăcați în alb, ai spune că sunt niște apostoli. Se apropie de fiecare, îi privesc fața și încep să dezbată. Fețele lor par sculptate în ceară, trăsăturile sunt neclintite, doar buzele li se mișcă. În timpul uneia dintre vizite, apostolii anunță că au ajuns la un compromis – cu cine, nu ne spun –, pentru ca toți cei care se găsesc aici să fie transferați din Țara Morților la cei vii, pe Pământ. Din acea zi, ocupanții camerei sunt îmbarcați, unul câte unul, într-o capsulă și trimiși în altă parte. Mie nu-mi mai vine rândul și, la un moment dat, înțeleg că nici nu-mi va veni: apostolii s-au înșelat în ceea ce mă privea. Într-o zi, deschizând ochii după un plonjon în eternitate, simt o ușurătate neobișnuită, moartea nu mi se mai pare înspăimântătoare, sunt gata să accept alegerea Celui de Sus. Mi-am pierdut speranța că îmi voi revedea apropiații, familia, și am doar o rugăminte către Cel de Sus: să nu le părăsească pe mama mea, pe Natașa și pe fiica mea. Doar asta cer, de acum mă consider una cu morții.

Când am deschis ochii, totul părea schimbat în jurul meu. Contururile clădirilor, plafonul de sticlă, paturile de spital și bărbatul înalt în bluză albă, cu privirea inteligentă, totul era mai clar. Bărbatul s-a apropiat de

mine, m-a privit cu atenție în ochi, s-a aplecat deasupra pieptului meu și a zis: „Mâine îndepărtăm canula traheală și vei putea vorbi". Încet-încet, ieșeam din comă, supraviețuisem, grenada nu mă omorâse. Îmi voi revedea curând familia și mă voi pune pe picioare. Trebuia să mai petrec două luni în spital și să mai trec prin două operații. Pe tot parcursul primăverii am suferit numeroase cusături, la fel de neplăcute ca operațiile: fragmente de șrapnel îmi ieșeau din țesutul muscular. Suturile sângerau. După operații, nu eram în stare să mă ridic singur din scaunul cu rotile ca să mă întind pe pat. Totuși, puțin câte puțin, puterile îmi reveneau, mușchii își regăseau tonusul, iar Natașa era mereu lângă mine. De când aflase că am fost adus în Rusia, în comă, a năvălit în spital și nu m-a mai părăsit nicio secundă, a devenit infirmiera mea. Îmi dădea să mănânc, golea lichidul din punga colectoare pentru stomă, vorbea cu mine, rămânea lângă mine și când adormeam, îmi mângâia brațul care avea toți mușchii atrofiați. După ce mi-am revenit, a sosit și fiica mea. Aveam, în sfârșit, posibilitatea să discutăm calm, cu încredere, să rezolvăm problemele și incertitudinile din relația noastră. Ea îmi împingea scaunul cu rotile, eu îi împărtășeam gândurile mele, sentimentele mele, apoi luam o pauză, după care era rândul ei să se confeseze, în timp ce-mi potrivea pledul. Viața mea devenise disciplinată și liniștită.

La câteva zile după ce am ieșit de la Terapie Intensivă, l-am sunat pe comandantul regimentului meu la institutul militar. Aflând ce mi s-a întâmplat, acel erou al Rusiei, acel om care era pentru mine modelul ofițerului rus, i-a mobilizat imediat pe toți

foștii mei camarazi care locuiau la Moscova. Nu doar că au venit să mă viziteze pe rând, dar m-au ajutat să obțin stome adaptate cazului meu. Frații mei de arme mercenari care erau îngrijiți în același spital veneau să mă vadă. Îmi ridicau moralul, îmi dădeau vești despre „Companie". Nimeni nu voia să fie consolat, nimeni nu blestema soarta fiindcă fusese mutilat sau avea măruntaiele sfâșiate. Știam cu toții că acelea erau condițiile din contractul nostru. Când m-am putut deplasa în scaunul cu rotile fără ajutorul altora, m-am dus și eu să-i vizitez pe cei care erau la pat. Natașa m-a ajutat să urc două etaje ca să îl văd pe *Mirnîi* („Pașnicul"), un lunetist cu care lucrasem adesea, în munții de la nord de Latakia și la periferia Palmyrei. *Mirnîi* își pierduse un picior călcând pe o mină. Acum aștepta să i se cicatrizeze cele două răni profunde pe care le avea la ambele picioare. Nici el nu se plângea, accepta situația, ca fiecare dintre noi.

Aveam în față un drum lung și dificil către vindecare, dar eram gata să-l urmez până la capăt, cu răbdare, căci dorința mea cea mai mare era să mă întorc să lucrez la mercenari. Da, era riscant, dar nu mă vedeam făcând altceva.

23.

Medalia

Baza de antrenament de la Krasnodar, octombrie 2016

Ordinul pentru Curaj[34] se odihnea în palma mea. Era o cruce grea de argint, pe care o pescuisem cu dinții de pe fundul unei cutii pătrate din metal, plină cu votcă, bineînțeles, după ce o băusem toată cu înghițituri mari. I-am întins decorația lui *Ratnik*, dându-i comandantului sub ordinele căruia abia fusesem plasat dreptul de a o agăța de hanoracul meu de *spețnaz*.

Cinci mercenari în picioare, în jurul unei mese pline cu felii de salam puse direct pe hârtia care le servea drept ambalaj, un rând de borcane de castraveți murați și câteva sticle de votcă. *Madrid*, *Baikal*, *Posoh* („Baston"), *Bandit* și cu mine, după ce am îndeplinit ritualul acordării decorației, primeam, cu fețele îmbujorate, felicitările camarazilor adunați în acea cameră. Medaliații, piliți zdravăn, făceau glume șocante pentru un străin, dar cu totul obișnuite la soldații improvizați. Ciorovăielile noastre amicale provocau explozii de râs, care făceau să tremure plăcile fragile ale tavanului fals din cazarmă. Pentru cei mai mulți dintre noi, cei așezați în jurul mesei și cei întinși pe pat, remiterea medaliilor era o ceremonie familiară, dar întotdeauna emoționantă și plăcută.

Pentru orice profesionist al războiului, primirea unei decorații, chiar și fără recompensă financiară, este ceva important. Poate să pară ciudat, impropriu, însă așa este făcută conștiința mercenarului: dincolo de bani, el are o nevoie disperată să i se recunoască utilitatea muncii pe care o face pentru compatrioții lui și, mai general spus, pentru țara lui, pentru patria lui. Pentru mercenarii din Grupul *Beethoven*, participarea la o cauză mare este esențială. Sunt gata să se întoarcă în luptă, încă o dată, și încă o dată, fiindcă știu că toate eforturile și sacrificiile lor întăresc, în cele din urmă, temeliile și autoritatea acelei bucăți de glob pământesc pe care pot să o blesteme uneori, dar pe care o iubesc mai presus de toate. Medaliile întrețin, la soldații improvizați, sentimentul respectului de sine. Dacă există acolo și puțin orgoliu, au dreptul la asta, recompensele lor sunt câștigate cinstit, iar nu distribuite din ordinul Ministerului Apărării.

Mulți dintre noi au lucrat în armată și cunoșteam foarte bine prețul pentru medalii și distincții, așa cum eram la curent și cu comerțul înfloritor de stele și de galoane. Dar într-un SMP, orice comandant poate fi obligat, într-o zi, să dea socoteală unui mercenar ca el, chiar dacă ar fi fost mai mic în grad, pentru că unul sau altul a primit o medalie fără a lua parte la luptă. Chiar și așa, viermele corupției a apărut curând și la mercenari, cu complicitatea unor șefi și a serviciilor de securitate.

După ce mica noastră petrecere a atins punctul culminant, s-a reinstalat calmul. S-au format mici grupuri de prieteni. Vorbeam despre nimicuri, dar și despre lucruri foarte intime, dezvelindu-ne secretele din inimi și din suflete. *Ratnik* și *Inostraneț* povesteau

cu detalii bătălia care mă scosese din joc pentru atât de multă vreme. Mitraliorul nostru se temuse să ocupe poziția indicată și *Ratnik* a pus el însuși mâna pe „Peceneagă" pentru a-l acoperi pe *Inostraneț*. *Madrid* și ceilalți i-au venit în ajutor. Riscându-și viața, *Inostraneț* ne-a tras în adăpost, pe *Skif* și pe mine, tresărind sub șuierul gloanțelor care îi treceau la două degete de cap. În ziua următoare, *dukhi* i-au alungat fără nicio greutate pe soldații sirieni de pe vârful pe care mercenarii îl cuceriseră pentru ei. Dar băieții noștri, care s-au întors, au făcut bucăți detașamentul jihadiștilor și au recâștigat vârful. După aceea, s-au plimbat prin situl antic al Palmyrei, la care visasem și eu atât de mult. Ascultam cu urechile ciulite, sorbind cuvintele fraților mei, simțeam că aparțin acelei comunități, acelei familii care unea oamenii veniți din orizonturi și religii atât de diferite, unii cu o cruce ortodoxă atârnată la gât, alții cu însemne păgâne pe corp, cu Coranul sau cu Tora în buzunar. Fără ea, fără familia mea, eu n-aș fi fost acolo, cu camarazii mei, ci în altă parte, zăcând în propria mizerie, puțind a moarte, pe o culme de deasupra Palmyrei.

Deodată, am simțit că acei băieți nu înfruntaseră moartea fiindcă au primit un ordin, ci răspunzând chemării unei voci interioare care îi împingea înainte, în ajutorul unui frate căzut. Acum știam că această „confrerie a mercenarilor" era mult mai mult decât o frumoasă expresie, era o realitate dovedită de multe ori, un cod al onoarei care te făcea să riști pentru a salva o viață, chiar și atunci când instinctul de conservare îți paraliza voința și te îndemna să te ascunzi.

Cine putea ști ce ne rezerva viitorul? Mă întorsesem printre ai mei, în familia mercenarilor. Da, nu eram încă gata cu totul să reiau munca grea, dar nu mă presa nimic, aveam să mă restabilesc și, la momentul potrivit, să-mi plătesc datoria către frații mei de arme. Viața, care îl așază pe fiecare la locul lui, este un fluviu uriaș în care, dacă îți dorești cu adevărat, te poți scălda de două ori.

---

[34] Decorație oficială oferită de statul rus; pentru Marat și colegii săi, a fost conferită în secret, fără festivitățile de la Kremlin. Atribuirea acestor medalii arată și că există o legătură între SMP și stat, care îi răsplătește pe mercenari pentru contribuția adusă în timpul luptelor (n. a.).

24.

Înapoi...

Februarie 2017, baza T-4, împrejurimile Palmyrei

Prezent în diverse regiuni ale globului, petrolul, acest lichid uleios și inflamabil, format în urmă cu milioane de ani și acumulat în vaste rezervoare naturale ascunse sub scoarța terestră, le este cunoscut oamenilor de secole. Dar numai odată cu revoluția industrială a început să devină tot mai important, dacă nu chiar cea mai importantă resursă fosilă. Stăpânirea asupra lui este cauza directă sau indirectă a numeroase conflicte militare și politice din lume.

Statele din Orientul Apropiat s-au aflat în primele rânduri ale acestor lupte tragice. Unele, multă vreme înapoiate și deșertice, au intrat, grație aurului negru, în clubul celor mai bogate țări de pe glob, devenind importante centre de turism și afaceri. Dar, dacă pentru unii petrolul reprezenta un dar ceresc, pentru alții s-a dovedit a fi un blestem. Pe toată durata secolului XX, un principiu implicit a subzistat în politica mondială: petrolul sirian nu este pentru sirieni.

Această țară, independentă de mai puțin de un secol, nu a obținut niciodată o suveranitate politică totală. Slăbiciunea puterii centrale a sfârșit prin a duce la un lung și sângeros război civil, ale cărui cauze sunt legate direct de interesul marilor puteri pentru

petrolul sirian. Acest război, care sfâșie țara din 2011, implică nu doar niște actori importanți, ci și grupări teroriste și naționaliste foarte diverse, care n-au omis să se îmbogățească în vreme ce își urmăreau propriile obiective politice. Era destul să pui mâna, fie și temporar, pe unul sau două zăcăminte de petrol. Statul sirian, a cărui trezorerie este alimentată mai ales din vânzarea resurselor petrolifere, a sfârșit prin a pierde aproape toate puțurile.

În vara lui ٢٠١٥, luând Palmyra, Statul Islamic pusese mâna pe aproape toate regiunile petrolifere ale Siriei. Deși mult superioară numeric, armata guvernamentală, aflată în derută, s-a dovedit incapabilă să apere zăcămintele. Toate tentativele ei – demne de milă – de a relua controlul asupra a ceea ce pierduse s-au soldat cu pierderi grele. Lipsit de petrol, regimul lui Bashar al-Assad s-a regăsit atunci pe marginea unei prăbușiri totale și numai intervenția militară a Rusiei i-a permis lui Assad să rămână la putere. Odată cu contingentul militar rus sosiseră și mercenarii din *Beethoven*, care urmau să aibă un rol deloc neglijabil în răsturnarea echilibrelor din războiul civil. Apogeul participării noastre la operațiunile militare a fost bătălia pentru Palmyra. Această victorie i-a băgat în vrie pe mai-marii din guvernul sirian și din contingentul rusesc, care s-au considerat autorii înfrângerii Statului Islamic. Visând deja la viitoare recompense și la noi avansări, le-au declarat mercenarilor din SMP că priceperea lor militară nu va mai fi, în mod sigur, necesară în acest război, propunându-le „politicos" să se întoarcă acasă. Dar s-au vestejit repede atunci când regimentele califatului au lansat un contraatac surpriză, terminat prin

recucerirea Palmyrei. Haosul din rândurile armatei învinse, care s-a retras în cea mai mare dezordine, nu i-a permis nici măcar aviației ruse să salveze situația. Jihadiștii erau din nou stăpâni pe imensele câmpuri cu resurse de petrol și gaze.

Astfel, în fața unei înfrângeri militare conjugate și a unui deficit acut de resurse energetice, conducătorii sirieni, dezamăgiți de capacitățile de luptă ale armatei lor, și-au amintit de mercenarii din *Beethoven* și le-au stabilit un dublu obiectiv: să recucerească zăcămintele de petrol și să mențină ceea ce s-a câștigat[35].

---

[35] Într-o primă fază, fiind disponibilizați, mercenarii au fost rechemați la luptă. O înțelegere avantajoasă s-a produs între autoritățile siriene și conducerea Companiei militare private care viza 25% din veniturile generate de zăcămintele de petrol și gaze preluate de ISIS. Un acord de care soldații improvizați nu aveau cunoștință la acea vreme… Aveau ordin imperativ să nu piardă Palmyra, precum și alte locuri care au căzut inițial în mâinile islamiștilor (n. a.).

25.

Război cu tot confortul

Trecând de *check-point*-ul controlat de o unitate a Ministerului Apărării, coloana noastră de autobuze a intrat pe autostradă în direcția aeroportului local. Încă o dată a trebuit să ne cântărim bagajele, ca să ne asigurăm că nu depășeau greutatea permisă, apoi ni s-au distribuit pașapoartele. Răsfoindu-l pe al meu, am văzut că nu avea pe nicio pagină viza statului sirian. La misiunile precedente mi se dăduse una, dar acum, se vede, formalitatea devenise inutilă.

Am avut o oprire pe marginea autostrăzii ca să ne dezmorțim picioarele și să mâncăm ceva cald. Ajunși la terminal, am coborât imediat din autobuze, cu toate bagajele noastre, iar acestea au plecat repede, ca să nu atragă atenția. Cât descărcam bagajele, ne-a prins potopul: ploua cu găleata, ceea ce este ceva foarte obișnuit în luna februarie în sudul Rusiei. O sută de tipi bine făcuți au traversat terminalul internațional, aproape gol, către vamă. Coada avansa încet, căci trecerea frontierei este o cursă cu obstacole. Imperturbabili, vameșii ne-au interzis din prima să luăm cu noi binoclurile și cuțitele, în ciuda insistenței noastre în a-i convinge să închidă ochii la această formalitate, dat fiind specificul contingentului. Totuși, prea puțin le păsa că aveam nevoie de binocluri, vizoare și cuțite ca să supraviețuim în luptă: regulile sunt aceleași pentru toți.

— Executarea minuțioasă a instrucțiunilor este forma cea mai rafinată de sabotaj, a șuierat printre dinți *Koldun* („Vrăjitorul"), aruncându-le o privire ostilă funcționarilor reticenți.

I-am întors spatele vameșului care aduna cuțitele din rucsacuri și mi-am încercat norocul: închizând dintr-o mișcare clapeta rucsacului meu, l-am aruncat pe covorul rulant. „Să se ducă dracului, cuțitul merge cu mine!" M-am dus fără să mă uit înapoi către controlul pașapoartelor, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic.

În ciuda absenței aproape totale a călătorilor, exista un *Duty Free* deschis. O surpriză plăcută pentru noi! În așteptarea îmbarcării, băieții s-au plimbat, au cumpărat țigări și alcool, ascunzând în grabă sticlele pentru ca șefii să nu observe nimic. Pentru unii, cumpărăturile într-un magazin în care se acceptau toate valutele era o mare premieră. Mercenarii constituie un eșantion reprezentativ al societății, cei mai mulți dintre noi nu-și imaginaseră niciodată că vor călători dincolo de dealurile din satul lor, iar a obține un pașaport era o procedură complicată, de neimaginat. Așa este în Rusia: pentru mulți, ieșirea din mediul familiar este o adevărată expediție și un pas foarte dificil de făcut.

Avionul Boeing pregătit de îmbarcare arăta, în lumina proiectoarelor, ca o jucărie de Crăciun. În interior, totul părea nou, curat și proaspăt. Fotoliile confortabile și frumoasele stewardese le-au permis mercenarilor să intre, pentru câteva clipe, în pielea unor turiști obișnuiți care pleacă să se odihnească la soare într-o țară îndepărtată. Mâncarea era consistentă și bună. Aveam impresia că acest zbor fusese organizat

în așa fel încât conducerea SMP avusese drept obiectiv să le asigure mercenarilor tot confortul posibil înaintea greutăților care îi așteptau pe front. Făcându-mă comod în fotoliu, am rânjit: profitați, frații lor! În câteva zile, o stâncă fisurată care vă va apăra de vântul înghețat sau o gaură acoperită cu o bucată de mușama vi se vor părea un bivuac bun și un adăpost acceptabil împotriva intemperiilor.

La Damasc, evitând vama și controlul pașapoartelor, ne-am recuperat bagajele și ne-am urcat liniștiți în autobuzele care ne așteptau. Ne-am fi dorit să descoperim bogățiile istorice ale celei mai vechi capitale din lume, dar convoiul nostru a ocolit orașul fără a ne da ocazia să-i apreciem arhitectura și monumentele. Când am ajuns, era deja noapte.

26.

Hayyan

Rafinăria de gaz și petrol din Hayyan și zăcământul din apropiere au fost primele obiective în procesul de recucerire de către statul sirian a controlului asupra resurselor naturale. De data aceasta, mercenarii erau trimiși în Siria cu curse charter pline.

Primii au primit puști automate coreene, obținute Dumnezeu știe de unde, și chiar puști Mosin-Nagant[36] fabricate în 1940. Cum de s-a putut să fim înarmați atât de sărăcăcios și cine, în birourile Ministerului Apărării, nu reușise să găsească un acord ca să ne asigure condiții de luptă mai bune? Desigur, mercenarii onorau o comandă comercială al cărei obiect era recuperarea câmpurilor petrolifere, dar nu acționau oare și pentru binele comun, distrugându-i pe jihadiști și lipsindu-i de principala sursă de venit? În orice caz, primele unități de mercenari au plecat la luptă înarmate cu fier vechi coreean, cu foarte puțin armament greu, muniție insuficientă, fără a avea măcar un foc de sprijin adecvat.

Noi am fost mai norocoși: la sosirea noastră în Siria, depozitele conțineau o cantitate suficientă de armament convenabil. Fără a fi, totuși, de aceeași calitate cu acela din misiunea precedentă: mitralierele nu erau „Peceneg"; tancurile și armele, donate de către aliații *sadiq*, care pur și simplu nu-și întrețineau

materialul de luptă, erau obosite. După ce ne-am echipat cum am putut, grupul nostru, condus de *Ratnik*, a plecat în teatrul de operații.

Contraforți înalți de un metru și jumătate ne puneau la adăpost de mitralierele sau de tunurile Zenit, fixate pe „jihad-mobil", care apărea tot timpul din vreo ascunzătoare. Bătălia dura deja de două ore, era ca și când ne-am fi ciocnit de un zid impenetrabil. *Dukhi* se retrăseseră într-o zonă complet minată și trăgeau cu tot ce le cădea în mână ca să ne respingă în spatele stâncilor și în ascunzătorile naturale, împiedicându-ne să ne mișcăm liber de-a lungul liniei de front și în profunzime.

Ratnik, care era ascuns în spatele unei stânci mari, a așteptat încheierea unei rafale pentru a-și scoate cu prudență vârful nasului din ascunzătoare și a evalua situația. Sonda terenul, examinând în minte diferitele scenarii posibile. Deodată, toate privirile s-au îndreptat către o impozantă coloană de praf de argilă care se înălța foarte sus, dinspre partea pozițiilor inamice. Câteva secunde mai târziu, am auzit ceva ca un tunet foarte puternic. Explodase o „lipie"[37]. *Motor*, care încerca să-i nimerească pe *dukhi* trăgând cu mitraliera spre locul exploziei, și-a dezlipit obrazul de patul puștii și a strigat: „Cred că băieții noștri erau acolo, aproape de parapet!" Un moment ne-am uitat fix înspre locul de unde se ridicase praful, sperând să distingem vreo mișcare, dar o nouă rafală de Zenit ne-a obligat să ne târâm în adăpost. Aveam o slabă speranță că ai noștri nu apucaseră să ajungă acolo și că *dukhi* declanșaseră „lipia" din greșeală.

Situația lua o întorsătură proastă pentru noi. Împiedicați să înconjurăm inamicul prin flanc, nu

puteam decât să ne menținem pe linia pe care ajunseserăm. Adunați pe pozițiile lor ridicate, jihadiștii erau în avantaj, iar contraatacul lor i-ar fi putut costa scump pe ruși. *Ratnik* încerca să răstoarne raportul de forțe. *Valun* („Stâncă") instalase în poziție de tragere Bardak-urile, vehicule de mari dimensiuni, care transportau lansatoare mari de grenade și un tun antiaerian. Pentru a scăpa de grenadele antitanc și de tirurile de mare calibru, ieșeau pe rând până într-un loc relativ sigur și bombardau țintele indicate. *Britîi* dirija focul trăgătorilor lui. *Madrid* calcula, corecta tirul artileriei, încercând să urmărească manevrele Zenitului *dukhi*. Lunetiștii noștri erau în acțiune cu puștile lor care semănau mai mult cu niște tunuri ușoare. Un singur detaliu încurca această rutină, dar era unul important: artileriștii nu aveau suficientă muniție, ceea ce îi obliga să-și economisească tragerile. Obuzele cădeau peste ținte, în perimetrul fortificațiilor jihadiste, ceea ce nu slăbea cu nimic puterea de foc a inamicului.

De cum încercam să ne apropiem, mitralierele deschideau focul. Începuserăm să credem că *dukhi* erau imperturbabili, invincibili. Nici fragmentele de obuz, nici undele de șoc nu reușeau să-i oprească. Ieșeau fără acoperire, își fixau mitralierele și trăgeau de parcă ar fi râs de noi.

Vocea lui *Baikal*, contorsionată de durere, a răsunat în radio: „Comandante, sunt rănit!". Era dintre cei care fuseseră atinși de explozia grenadei. Același tip care mă scosese din joc ultima dată. Atunci, el avusese noroc, nu însă și de data asta. Câteva săptămâni mai târziu, aflat în comă, avea să moară la spital, în Rusia. După o scurtă întrerupere, s-a auzit vocea liniștitoare a

lui *Mrak*, care conducea acum plutonul. Acest comandant al grupei a patra de sprijin a trăgătorilor nu era primul în ordinea ierarhică. Dar dădea dovadă de sânge-rece și, fiind capabil să conducă operațiunile în condiții extreme, preluase cât se poate de firesc responsabilitatea de șef. Și-a îndeplinit misiunea, aducându-și detașamentul fără pierderi suplimentare și reașezându-l în linie de bătaie. Asta nu mă surprindea prea mult. În timpul misiunii precedente, hiperactivitatea lui *Mrak* îi agasase pe unii, dar, în momentele critice, el era mereu dispus să preia controlul operațiunilor, cu baioneta la armă. Îmi aminteam foarte bine ziua în care acest tip agil și robust, fără a se sinchisi de pericol, alergase până la camioneta abandonată de echipajul ei, pentru a pune Zenitul în siguranță. În astfel de momente, adevărata natură a fiecăruia iese la iveală, iar a lui era una bună. Da, *Mrak* avea ciudățeniile lui, se înțelegea greu cu alții, mai ales din cauză că era lipsit de tact și avea un mod grosolan de a trata pe toată lumea. Dar calitățile lui – curajul și corectitudinea – erau totuși superioare defectelor.

După ce a supervizat evacuarea comandantului rănit, *Mrak* s-a apucat imediat de reorganizarea formațiunilor de luptă. Între timp, una dintre grupe înaintase printr-o străpungere, dar, izolată de restul trupelor printr-un tir intens, a fost nevoită să se adăpostească. *Mrak* a reușit să confirme că flancul stâng al plutonului nostru deviase cam mult de la direcția inițială și că explozia „lipiei", departe de a fi fost un accident, avusese drept țintă un grup ajuns prea devreme în contact cu inamicul. Cine? Câți? Probabilitatea de a scăpa cu viață dintr-o explozie atât

de puternică era nulă. Imediat după ce sanitarii l-au luat pe *Baikal*, *Mrak* a anunțat: „*Kolian* este mort. A călcat pe lipie". Ajuns la prima fortificație, *Kolian* a sărit înainte pentru a arunca o grenadă, fără a observa mina. Sfâșiat de explozie, a fost proiectat sub focul *dukhi*, iar camarazii nu au putut nici măcar să-i recupereze resturile. Războiul, însetat de vieți omenești, îi devorează în primul rând pe tinerii cei mai curajoși, cei care vor să-și arate valoarea în fața bătrânilor veterani și să-și câștige dreptul de a fi numiți soldați. Era prima misiune a lui *Kolian*. Avea să fie și ultima.

Lupta continua. Mercenarii nu reușeau să facă manevrele pentru a se poziționa în linie. Luând Palmyra, jihadiștii puseseră mâna și pe depozitele de arme și muniții, mai ales pe o cantitate apreciabilă de mine și de „lipii". Cu bătrânul nostru Grad decalibrat, am reușit să le distrugem Zenitul, care a fost imediat înlocuit de un altul. Ca să fie totul perfect, jihadiștii au scos o armă navală semiautomată, urcată pe o platformă mobilă, atât de rapidă, încât proiectilele își atingeau ținta în același moment, practic, în care se auzea sunetul plecării din tun. Tirurile scoteau un zgomot de tunete, cu o regularitate înfricoșătoare. Proiectilele loveau acum pereții fortificațiilor, apoi, imediat după, explodau în apropiere de vehiculele noastre încărcate cu muniție, pe care a trebuit să le ducem mai departe, la adăpost. Plutonul de infanteriști al lui *Nike* s-a apucat să sape tranșee. Altădată locotenent-colonel, *Nike* își păstrase mintea sănătoasă într-un corp sănătos. Nu dădea niciodată semne de agitație sau de nervozitate, nici măcar în momentele cele mai tensionate. Toată lumea era de acord că nu era

nici înțelept, nici rentabil să atacăm frontal niște dispozitive defensive atât de bine pregătite. Pierduserăm doi oameni în acea zi. *Dukhi* nu ne lăsau să ne apropiem și nu dispuneam de suficiente resurse pentru a face față tunurilor antiaeriene Zenit și restului artileriei. Să lovim camionetele foarte mobile însemna să risipim muniția, deja puțină. *Ratnik* a luat o decizie: „Rămânem aici, iar mâine, în zori, intrăm din partea cealaltă, cu rezerva. Principalul este să nu abandonăm linia deja ocupată și să pregătim manevra pentru mâine".

Seara se apropia, soarele dispărea rapid la orizont. Trebuia să încheiem regruparea înainte de căderea nopții, să stabilim cu precizie itinerariile parcurse pe timpul zilei pentru a face aprovizionarea cu muniție și hrană celor care urmau să întărească prima linie – noaptea este ușor să rătăcești drumul și să calci pe o mină. Când am ajuns la cortul medicilor, unde mi-am desfăcut sacul de dormit și m-am aruncat asupra mâncării, stomacul meu țipa de foame. Nu mâncasem toată ziua decât câteva cuburi de ciocolată pe care le împărțiserăm între noi. Nu aveam cum să mai facem rost de altele. Am deschis jurnalul de operații. Postul meu de adjunct al șefului de stat major din compania lui *Ratnik* consta mai ales în lucrul cu hărțile și în completarea de rapoarte. Sechelele rănii mele ar fi trebuit să-mi interzică participarea la formațiile de luptă, dar cerusem un post administrativ, în speranța că voi reuși să fac față. Din prima zi, dezamăgit de la început de calitatea armelor pe care le primiserăm, simțisem, fără să mi-o mărturisesc, că nu prea mai

aveam chef să merg la luptă. Organismul meu slăbise repede. Azi, de pildă, mă simțeam apăsat de tot ceea ce se întâmplase.

Auzeam vocea răgușită a lui *Motor* care își certa lunetiștii. Câtă vervă! Pe el nu-l văzusem niciodată deprimat sau melancolic. Vorbea mereu tare, glumea și tachina. Nu părea niciodată trist, stătea bine cu moralul. Rezistent ca un catâr, se orienta repede și înțelegea imediat în ce direcție să tragă și pe cine să acopere. În timpul primei misiuni, *Motor* și trei dintre camarazii lui și-au păstrat pozițiile, în vreme ce o sută de sirieni din armata lui Assad fugiseră la apropierea luptătorilor Al-Nousra. Mercenarii respinseseră atacul și rezistaseră toată noaptea, împiedicându-i pe *dukhi* să îi ocolească. Vocea veselă a lui *Motor*, sarcasmele și înjurăturile lui au sfârșit prin a mă înveseli. Gata, destul cu depresia. Nimeni nu mă obligase să vin acolo.

---

[36] Puști cu repetiție manuală, utilizate de armata rusă începând cu 1891, ulterior de trupele sovietice în anii celui de-Al Doilea Război Mondial, dar și în conflictele ulterioare (n. red.).

[37] O lipie este o mină improvizată prin practicarea unei găuri în pământ sau în stâncă și umplerea ei cu explozibili și proiectile (n. a.).

27.

Prețul succesului

La răsărit, așa cum fusese prevăzut, am pornit la drum. De data aceasta, atacam inamicul pe flanc, ocolindu-i linia de apărare de departe, prin est, fără a ne risca viața pe câmpurile minate și lipsindu-l astfel de principalul său avantaj. Ne îndreptam către locul de unde trebuia să lansăm următorul atac. Plutonul lui *Mrak* ne aștepta deja acolo, căci el și oamenii lui trebuiau să sondeze primii apărarea *dukhi*.

O rafală de mitralieră a răsunat, deodată și foarte aproape. Gloanțele au lovit pământul, foarte aproape, între mine și *Ratnik*.

— La dracu'! a urlat *Radnik*. Pas alergător! În spatele culmii!

Toată grupa a alergat ca un singur om către celălalt versant al colinei. Ajunseserăm acolo unde, cu doar câteva zile mai devreme, detașamentul lui *Satana* se luptase cu jihadiștii. Aceștia din urmă contaseră în mod evident pe elementul surpriză pentru a-i disloca pe băieții lui *Satana* de pe pozițiile lor pe înălțime. Dar, ceea ce era un galop de sănătate pentru luptătorii Statului Islamic, atunci când aveau de-a face cu sirienii, care intrau repede în panică, devenea mult mai serios în fața rușilor. Mercenarii i-au întâmpinat pe *dukhi* cu o salvă de proiectile de mortier, însoțită de grenade și de rafale de mitralieră. Ici-colo, pe pantă, zăceau corpuri de bărboși, vreo 40 de oameni, tineri și

bătrâni. Când grupul nostru a trecut pe acolo, *Satana* ne-a arătat cinci cadavre, înțepenite în poziția în care își găsiseră moartea, un tablou șocant. Unul dintre ei era un băiat de vreo 14 ani care zăcea îmbrățișat cu un bărbat în vârstă. Adolescentul era îmbrăcat cu o vestă explozibilă, cu buzunarele pline de încărcătoare de pistol-mitralieră. Arma fusese recuperată de mercenari. *Satana* credea că erau tată și fiu. Ceva mai departe, trei luptători erau întinși pe pământ, bărbați adulți, puternici, îmbrăcați în geci de protecție împotriva vântului, de bună calitate, și cu veste militare confortabile. În mod evident, cei trei voinici se ascunseseră în spatele luptătorilor pe care îi sacrificaseră fără prea multe remușcări. Dar asta nu îi salvase.

Soarele era deja destul de sus pe cer și începea să se încălzească. Infanteriștii care se alăturaseră detașamentului lui *Satana* înaintau încet, scrutând solul din fața lor și de sub picioarele lor, apropiindu-se pas cu pas de fortificațiile inamice. Am avansat pe două coloane, una sub comanda lui *Mrak*, cealaltă sub comanda lui *Bespali* („Fără Deget"). La dreapta, pe panta unui mic lanț muntos, înainta detașamentul lui *Satana*, care amenința să încercuiască total grupul jihadiștilor. Cercetașii au reușit să ajungă la fortificații fără să fie observați. Trei luptători inamici, care fuseseră imprudenți, au fost doborâți de aproape. Jihadiștii au fost imediat lipsiți de orice posibilitate de a chema întăriri. Mai departe, înaintând pe traseul lor, mercenarii ocupau linie după linie fără a întâmpina rezistență: *dukhi*, temându-se de încercuire, se retrăgeau. Între timp, când aproape ajunseseră la fortificațiile lângă care *Kolian* murise în ajun, s-au

oprit. Patrula din față reperase o mină camuflată, ce viza exact sectorul pe care mercenarii trebuiau să îl traverseze. Plutonul s-a culcat la pământ în linie de trăgători, iar geniștii au trecut la treabă. Fără a pierde timpul, au tras cu precauție ciuperca de TNT prinsă de un baston lung și au dat foc cablului conductor care o înconjura. Imediat ce scânteia a atins capsula detonatorului, a răsunat explozia. Bucățile s-au împrăștiat fără a răni pe nimeni. Drumul era liber.

Jihadiștii băteau în retragere și, pe măsură ce avansam printre fortificațiile lor, înțelegeam mai bine de ce ni se păruseră invincibili, deși, în realitate, erau complet vulnerabili, așa cum o arătau urmele de corpuri târâte și petele de sânge. De fiecare dată când un luptător cădea, era înlocuit de un altul care continua să tragă asupra noastră de la distanță. Soldații Statului Islamic sunt inamici periculoși, inflexibili, dispuși să moară.

A mai răsunat o explozie familiară, apoi o alta. Camuflate de un specialist, „lipiile" au sfâșiat mai întâi un soldat, apoi au dislocat un grup, smulgându-i piciorul celui care se afla în centru. Pierderi… și iar pierderi… Victoriile noastre ne costau prea scump!

După a doua explozie, a venit ordinul: „Stop, toată lumea! Nu se mai avansează decât în spatele geniștilor!" Fiecare metru pătrat era literalmente umplut de mine. Când era posibil, geniștii le neutralizau, dacă nu, le făceau să explodeze. Acești modești artizani ai războiului se sacrificau pentru a salva vieți. O imagine mi-a rămas în minte pentru totdeauna, aceea a resturilor unui genist pe care îl

aduceau la bază, un tip din detașamentul al treilea, din care nu mai putuseră să găsească decât mâna și o parte din echipament.

Pe măsură ce deminarea avansa, adunam trofeele – arme și muniție – din fortificațiile capturate. Printre mitralierele chinezești strălucea un PK[38] de fabricație sovietică, nou-nouț. Nu trebuia să te gândești prea mult ca să îți dai seama cum și-l procurase inamicul: jihadiștii puseseră mâna pe el atunci când aliații sirieni, cuprinși de panică, se retrăseseră din Palmyra. Acum era îndreptat împotriva noastră.

Ratnik m-a trimis în punctul din care plecaserăm de dimineață ca să aștept mașina care urma să ia corpul lui *Kolian*, găsit în sfârșit. Ceea ce mai rămăsese din *Zema*, un novice precum *Kolian*, care călcase și el pe o „lipie", era înfășurat într-o mușama. Toate astea aveau vreun sens? Voiam să cred că băieții ăștia nu muriseră degeaba aici, departe de țara lor. Dar Rusia își sacrifică prea adesea fiii pentru a apăra interesele unor mici tirani lacomi din lumea largă. Corpul lui *Kolian* a fost coborât din Ural și, conform procedurii obișnuite, a început examinarea a ceea ce, cu numai câteva ore mai înainte, fusese un organism viu. Trebuia întocmită lista de bunuri găsite asupra lui. Bancnote pe jumătate arse, monede, mărunțișuri, jetoane, o cruce ortodoxă au fost puse într-un plic pentru a fi trimise în Rusia ca „transport 200"[39].

După ce am verificat corpurile și le-am pus în sacii mortuari, am mâncat și am băut un ceai fierbinte, făcut pe reșoul cu gaz. Sentimentele trec în timp de război, dar foamea niciodată!

Bătălia nu se terminase. Inamicul ne lăsase să-i ocupăm pozițiile și se retrăsese în deșertul plin de văi, dar stătea ascuns în apropiere și, curând, și-a amintit de noi. Grupul lui *Mrak* aproape că ajunsese pe vârful unde începeau fortificațiile, când soldații au auzit un fel de ecou, ca vâjâitul vântului. Părea un zgomot de motor al unei mașini puternice, dar greu de identificat. Deși puțin speriați, mercenarii au continuat să avanseze: oboseala punea stăpânire pe ei, vigilența slăbea, fiindcă toți voiau să ajungă cât mai repede și să se odihnească.

Explozia a împrăștiat oamenii în toate direcțiile. Salva de ripostă trasă asupra tancului, care fugea cu toată viteza în deșert, a plecat prea târziu. Eforturile noastre erau deja îndreptate către evacuarea rapidă a răniților, aproape toți în stare gravă. Au fost pregătiți de transport, li s-au pus atele și măruntaiele le-au fost înfășurate în bandaje. Țineam cu rândul perfuziile. I-am încărcat în Kamaz. De data asta, moartea îl răpise pe *Zak* osetul. Corpul lui sfâșiat nu s-a mai putut agăța de viață. Mergi, frate, către porțile cerului, ți-ai câștigat locul în Paradis!

Ziua se încheia. Mercenarii își fortificau pozițiile de tragere și instalau adăposturi pentru a se proteja de noaptea rece, uneori ploioasă. Era începutul primăverii, dar căldura se lăsa încă așteptată.

---

[38] Mitralieră Kalașnikov, de uz general, calibrul 7,62 mm, realizată în Uniunea Sovietică începând cu anul 1961, ulterior și în alte țări, sub licență (n. red.).

[39] În jargonul militar, cu acest termen este desemnat un cadavru: 200 de kg este greutatea unui sicriu de zinc cu un corp în interior (n. a.).

28.

Doctorul

Manuk a murit de pe urma rănilor într-un spital sirian. Era un uriaș bun, care salvase numeroase vieți pe câmpul de luptă, dar care, de data asta, căzuse sub o ploaie de șrapnele, odată ajuns pe o înălțime pe care tocmai o cuceriserăm de la *dukhi*. Traversase defileul muntos acoperit de pădurile Latakiei și falezele aride din deșertul Palmyrei. Participa mereu la luptă, își risca viața la fel ca toți ceilalți mercenari, gata să-și desfacă rucsacul plin cu materiale de prim-ajutor pentru a îngriji un rănit, a-i salva viața și a-i ușura suferința.

Devotat trup și suflet preceptelor tactice ale medicinei de război, *Manuk* respecta cu fermitate o regulă pe care o considera universală: profesionalismul persoanei care oferă imediat primele îngrijiri la fața locului este o condiție de supraviețuire, chiar și în cazul unei răni grave.

În cursul operațiunii precedente fusesem adeseori alături de *Manuk*, un voinic zâmbitor, și îl văzusem pansând răni și organizând evacuarea răniților. La drept vorbind, făcea munca unui auxiliar sanitar, dar cunoștințele și competențele sale erau mult mai vaste – de nivelul unui medic militar. Îngrijirile lui ne permiteau să rămânem în viață și într-o stare acceptabilă până ajungeam la spital.

Se știe de mult că în război o mare parte a pierderilor se datorează îngrijirilor tardive sau greșite. *Manuk* făcea, dinspre partea lui, tot posibilul pentru a răsturna această statistică. Îmi reveneau în minte fragmente din scurtele noastre discuții: la odihnă, în jurul focului, bând o cafea siriană aromată; în luptă, la adăpost de gloanțele inamice. *Manuk* nu se certase niciodată cu nimeni. Poate că ridicase uneori tonul pentru a-și explica punctul de vedere, dar nu făcuse niciodată scandal.

Ca toți camarazii lui, *Manuk* nu se temea să plece la luptă. Mi-am amintit de o zi în care îl certase pe *Andriușka*, auxiliarul sanitar, cel care, înarmat cu un simplu pistolet, avansase sub gloanțe până la primul post al *dukhi* sau de ziua când *Terapevt* („Terapeutul") alergase, fără acoperire, să acorde primul ajutor la locul în care căzuse un proiectil. Toți erau, indiscutabil, niște luptători adevărați.

29.

Transferul

Ziua era destinată mutării – unitatea noastră era relocată la uzina Hayyan, pe care o recuceriserăm și care avea să devină, pentru multă vreme, „casa" noastră pe pământ sirian. Utilizarea uzinei ca bastion avea o funcție strategică importantă: securizarea câmpurilor petrolifere din vecinătate, care tocmai fuseseră eliberate. Condițiile nu lipseau, mai ales o cafenea bine aprovizionată și chiar o piscină într-una dintre reședințe. Izolarea uzinei, situată în plin deșert, era atractivă: ne separa de comandamentul contingentului rus și de autoritățile siriene, ajutându-ne să uităm puțin de ei. Nici vecinii nu trebuiau să știe ce se întâmpla în tabăra mercenarilor. Singurul inconvenient ținea de zgomotul neîntrerupt făcut de flăcările enorme care ieșeau din coșul necurățat. Semăna cu huruitul motoarelor de avion la decolare. Dar urma să ne obișnuim rapid și cu zgomotul, și cu flacăra, astfel încât nici nu le mai observam.

Ne instalam corturile, ne aranjam proviziile și demontam dușurile mobile fabricate sub formă de capsule. Cum nu erau multe vehicule disponibile pentru transfer, a trebuit să facem mai multe drumuri, ceea ce a făcut să ne întindem până spre dimineață. Ieșind din cortul comandamentului, am văzut apropiindu-se bătrânul Ural. Dar, cine știe de ce, camionul nu s-a îndreptat direct spre noi, ci a făcut un

viraj și s-a oprit o clipă în fața cortului radio. Apoi *Șahid* a parcat în fața mea. După saluturile de rigoare, l-am întrebat într-o doară de ce făcuse acel ocol. Doar am întrebat, fără să mă gândesc la nimic anume. Atunci a început să zbiere:

— Dar ce, ar fi trebuit să car până aici efectele radiofonistului lor rănit? I-am lăsat rucsacul, era în drumul meu!

— Dar nimeni nu-ți reproșează nimic. Ai făcut bine. Sigur că nu servea la nimic să cari ditamai sacul până aici.

După o astfel de ieșire, nu mai aveam niciun chef să continui discuția. Am plecat spre cortul mare al comandamentului. Oamenii sunt bizari. Iau totul în nume de rău și se gândesc mereu că încerci să-i acuzi de ceva. Își pierd mințile, se năpustesc ca niște câini de pază legați în lanț, fără să încerce măcar să înțeleagă ce le spui. Oare așa eram toți aici? Oare așa devenisem și eu? Trebuia să fiu atent… Am luat-o pe scurtătură ca să ajung cât mai repede la Cartierul General. Noaptea se lăsa repede, iar aleile taberei, abia vizibile în semiîntuneric, erau pline de capcane și cineva se putea răni serios, fără lumina lanternei. Am traversat un ultim mic șanț și am ajuns la un drum plat, mai aproape de Cartierul General. Atunci m-am oprit hipnotizat. Departe, în față, undeva înaintea Palmyrei, cerul întunecat era brăzdat de fulgere. Lumina varia în culoare și intensitate. Acea gigantică panoramă multicoloră îmi amintea de aurora boreală, doar că, în locul unei lumini ale cărei culori se mișcau grațios, cerul era luminat de dansul rapid al exploziilor. Dar

era ora raportului și, desprinzându-mi cu regret ochii de la acel miracol natural, am intrat în cortul slab luminat.

Centrul de control era aproape gol: statul major se mutase deja, nu mai rămăsese de strâns decât cortul. La masă, jucând cărți, *Blondinul* nu părea prea bine dispus. Nu mi-a întins mâna când m-a salutat. Postul lui presupunea niște inconveniente. Comandamentul unității rusești, ascultând de ordinele venite de sus, făcea presiuni asupra mercenarilor, limitându-ne aprovizionarea cu muniție, deși, precum în campania trecută, și de data asta aveau nevoie de noi ca să-și îndeplinească obiectivele militare. Lipsa proiectilelor și a grenadelor ne făcea vulnerabili în fața inamicului. *Blondinul* era conștient de asta, dar știa și că, de data asta, luptătorii SMP-ului nu erau suficient de bine pregătiți. Dinspre partea lor, sirienii, care îi chemaseră pe mercenari să recucerească câmpurile petrolifere, recuperau zăcămintele fără a se grăbi să-și îndeplinească obligațiile contractuale. La diferite niveluri, oficiale și oficioase, orice mijloc era bun pentru a ni se reduce partea cuvenită.

Orientul are regulile proprii, iar respectarea înțelegerilor nu este un principiu prea răspândit aici. Ar fi perceput mai degrabă ca o slăbiciune. *Blondinul* se găsea la mijloc în aceste probleme, deci grosolănia lui nu m-a supărat: era epuizat. După ce am dat raportul despre „cine și în ce număr se găsea", m-am îndreptat spre ieșire, dar *Blondinul*, sau *VV*, cum i se spunea pe la spate, a cerut, fără menajamente, să-i explic abuzurile comise în regiment. După câte știa el, eu îi pusesem pile lui *Mrak* ca să devină comandant de pluton; eu îl convinsesem pe *Ratnik* să-l numească pe

post pe fostul meu subordonat, dar bineînțeles nu pe gratis, ci „contra unei șpăgi". În plus, cireașa de pe tort, lui *Mrak* i s-a promis și o decorație. *Blondinul* nu mă întreba ca să verifice acea acuzație, ci mă acuza de-a dreptul, fără ocoliș. M-am abținut să nu-l pocnesc și i-am răspuns cu calm:

— *Mrak* a preluat frâiele într-un moment critic, când comandantul lui era la pământ. A dovedit că era cel mai bun în acele condiții și că merita acea responsabilitate. Cât privește medalia, Statul ne-a refuzat orice drept de a primi vreuna, toată lumea o știe. Nimeni nu s-ar lăsa păcălit de promisiuni atât de deșarte.

Blondinul mi-a ascultat răspunsul și m-a expediat cu un gest în genul „o să mai vorbim despre asta". Deoarece nu mai aveam de ce să continui conversația, m-am întors pe călcâie și am ieșit. Din nefericire, zvonurile și pârele nu făceau obiectul unor anchete meticuloase în legiune, conducătorii luau de bun primul lucru pe care îl auzeau, fără a încerca să afle dacă era o defăimare sau era într-adevăr o încălcare reală a regulamentului. În mod evident, cineva îi povestise *Blondinului* sau unui alt șef povestea cu *Mrak*, cu intenția de a-i face rău, și aceasta devenise versiunea oficială – nimeni nu avea timp să verifice.

E adevărat și că *Ratnik* ocupa o poziție specială în sânul SMP. Pentru un anumit număr de „șefi" (așa îi numesc mercenarii între ei pe cei pe care nu le place să-i numească comandanți), era ca o piatră în pantofi. Profesionalismul lui militar și calitățile de ofițer pe câmpul de luptă stârneau gelozia, în spatele unei bunăvoințe de fațadă. Iată că mă găseam și eu la ananghie. Poate că își amintiseră de ieșirea mea cu

sârbul *Volk* și de promovarea mea neașteptată. Ce mizerie! Am tras o gură de aer curat ca să mă calmez. Fierbeam de indignare, aveam chef să mă întorc și să-i spun *Blondinului* adevărul în față, dar bunul-simț a triumfat. Rațional și el, *Ratnik* va sfârși prin a-i retrage lui *Mrak* responsabilitățile: ferindu-se de conflicte cu superiorii, era gata de orice pentru a le evita și pentru a păstra bunele relații de serviciu. Cunoștea bine sufletul omenesc.

Am ridicat din nou ochii spre cer. Spectacolul luminos a mai durat câteva ore. Ce țară ciudată, cu cetăți și citadele antice, fenomene naturale surprinzătoare, munți și deșerturi de o frumusețe emoționantă! Câmpiile ei dau două recolte pe an, grădinile sunt luxuriante, măslinii umbroși și, în plus, resursele de petrol și gaze. Și totuși, ce viață de câine!

Starea mea de spirit nu s-a îmbunătățit nici când am ajuns la detașament. În absența mea, toți cei care participaseră la mutare se plânseseră unii de alții. Agitația și certurile obișnuite… Tabăra este ca un canal de scurgere. Te cerți și te șicanezi pentru orice nimic. Iar dimineața, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, oamenii își strâng mâinile. Pe front, în schimb, conflictele sunt inadmisibile și, dacă se produc altercații, implicarea tuturor în luptă nu lasă loc pentru certuri.

30.

Din nou, Palmyra

Și, din nou, Palmyra. La începutul lui martie, ca în anul precedent, mercenarii constituiau, în mare parte, baza eliberării orașului pe care armata siriană îl abandonase în mod laș în mâinile luptătorilor Statului Islamic. Nu era nimic surprinzător, Palmyra fusese apărată de armata siriană, cu soldații ei prost instruiți, fără nicio voință de a lupta, conduși de diletanți aroganți și lacomi, plini de stele și de galoane, dar complet incapabili. Consilierii ruși trebuiau să se descurce. Ei nu aveau autorizație să modifice structura forțelor armate siriene, mai ales că ei înșiși omiseseră atacul Statului Islamic asupra Palmyrei.

Jihadiștii începuseră ofensiva în stilul lor obișnuit, trimițând mașini pline cu explozibili pentru a provoca panică totală în rândul sirienilor. Grosul apărătorilor, fără ca măcar să mimeze rezistența, o luase la fugă. Luptătorii Statului Islamic, cățărați pe camionetele lor, au vânat apoi prin deșert grupurile de soldați sirieni care fugeau. Este trist să o spunem, dar nici contingentele de soldați ruși de la Palmyra nu s-au făcut remarcate. Abandonându-și depozitele pline cu arme fără ca măcar să le distrugă, s-au repliat, cu burta la pământ, către bazele lor din spatele frontului. Mai târziu, pentru a justifica pe cât posibil acea rușinoasă înfrângere care făcea înconjurul lumii, a fost inventată o frumoasă legendă, aceea cum că trupele Statului

Islamic, patru mii de oameni înarmați până în dinți, au fost înfruntate de brava armată siriană care, după ce apărase cu ghearele și cu dinții fiecare palmă de pământ, fusese nevoită să bată în retragere. În realitate, jihadiștii erau, în acel moment, presați din toate părțile, iar efectivele lor probabil că se micșoraseră considerabil. Patru sau cinci sute de oameni, cel mult, înaintaseră asupra Palmyrei. Dar la asta servește propaganda, să transforme o înfrângere rușinoasă într-o victorie eroică.

Comandamentul rus, fără a mai conta pe capacitățile aliaților, s-a ferit să reinventeze roata și a recurs, pentru recucerirea Palmyrei, la același plan ca în anul precedent. În esență, mercenarii reprezentau din nou principala forță de atac și de preluare a controlului pe coasta de sud, în vreme ce armata siriană înainta pe drum pentru a ajunge în suburbii. Apoi, mercenarii urmau a se „revărsa" pe flanc pentru a ocupa aeroportul și a le tăia inamicilor căile de retragere. Aceștia din urmă, conform convingerilor generalilor ruși, nu vor avea altă soluție decât să fugă din oraș și să se replieze spre Irak sau mai la nord.

Apropiindu-se de suburbii, mercenarii au spulberat slabele linii de apărare ale Statului Islamic și s-au pregătit de asaltul final. Așteptau ca *Nike* și *Inostraneț* să revină de pe culmea stâncoasă. Cu *Nike*, mereu calm și rațional, și cu impulsivul *Inostraneț*, două forțe opuse se completau și se întăreau reciproc. Amândoi aveau experiență și văzuseră moartea de aproape. În ajun, își conduseseră plutoanele de-a lungul culmii pentru a oferi acoperire coloanei de *sadiq* care înainta pe drum. După o noapte petrecută în ploaie și vânt, pe stâncile reci, mercenarii, nervoși și înfometați,

coborâseră spre suburbiile Palmyrei, trecând prin orașul antic. În fața lor se înălțau imobile altădată locuite, înconjurate de ziduri înalte din cărămidă, pline de rezerve de muniții aflate încă sub controlul jihadiștilor. Imediat ce mercenarii și-au făcut apariția, mitralierele au început să tragă de pe acoperișuri. De-a dreptul furioși, obosiți după ce traversaseră munții și petrecuseră o noapte urâtă, tânjind să se încălzească într-o casă și să-și tragă sufletul fie și numai pentru o oră, mercenarii au înaintat și mai repede, pe etape, către zona de clădiri ocupate de către *dukhi*, răspunzând rafalelor adverse cu tiruri de mitralieră și de lansatoare automate de grenade. Și lansatoarele de tipul *Grom* („Tunetul"), ghidate de *Nike* și de *Inostraneț*, i-au lovit cu rachete. Incapabili să reziste unui atac atât de hotărât, jihadiștii s-au înghesuit în camionete, abandonându-și pe acoperișuri mitralierele mult prea grele și retrăgându-se spre oraș.

Până ce restul mercenarilor au ajuns la clădirile ocupate de Statul Islamic, cercetașii lui *Inostraneț* și trupele de asalt ale lui *Nike* s-au putut odihni și usca la soare. Dar nu se punea problema să piardă timpul, conducerea cerea un atac imediat. Toate deciziile ce au urmat au fost luate în grabă, pentru a respecta termenele prevăzute.

Cocoșați sub greutatea armelor și a muniției, înjurând și blestemând, avansam în coloană către aeroport, ocolind pe la est grădinile. Deodată, pe flancul nostru drept, au apărut două vehicule, cu siguranță ale jihadiștilor, care se îndreptau, după toate aparențele, spre noi. Tancul care ne acoperea înaintarea a deschis focul cu un zgomot de tunet. Țintă ratată. Un al doilea tir a fost ratat și el: este greu

să atingi o țintă în mișcare, mai ales cu arme învechite, care își depășiseră de mult termenul de exploatare. Dar, tot deodată, cineva ne-a cerut prin radio să încetăm focul: era vorba de un comandant inamic trecut recent de partea guvernului. Nimeni nu s-a întrebat ce făcea el atât de departe de operațiunile armatei siriene, nici de ce nu fuseserăm preveniți din timp în legătură cu manevrele lui atât de greu de înțeles. Păcat că nu l-am atins, trădarea avea, în mod sigur, drept scop să obțină permisiunea de a-și extrage oamenii înainte ca rușii să le vină de hac!

Ajunși la locul care ne fusese indicat, am mai avut parte de o întâlnire neașteptată: nu foarte departe, în fața noastră, la cam 400 de metri, vreo 20 de oameni îmbrăcați în haine negre sau de culoarea nisipului alergau spre aeroport, cu armele în mâini. Mercenarii au deschis imediat focul. Siluetele au grăbit pasul, adunându-și camarazii căzuți la pământ. Și din nou, vocea interpretului prin radio: „Sunt cu noi!". Nu mai înțelegeam nimic. De unde ar fi putut să vină acești *sadiq* și încotro fugeau? Până să lămurim situația, grupul de fugari a dispărut. Un nou mesaj: „Nu, de fapt nu erau cu noi, erau jihadiști". Atunci am înțeles: la cererea unor comandanți aliați, sirienii făceau în așa fel încât luptătorii Statului Islamic să scape de mercenarii ruși, deoarece cu noi nu se punea problema să încheie acorduri, nici să facă aranjamente, cu atât mai mult cu cât, în acel război, noi trebuia să procedăm ca și când, să spun așa, nici n-am fi fost acolo.

Mai erau aproape patru kilometri până la aeroport. Avansam controlând clădirile și tot ceea ce ar fi putut sluji drept ascunzătoare. *Ratnik*, care înainta dându-le

ordine lui *Nike*, *Mrak* și *Inostraneț*, a exclamat deodată: „Ăștia cine mai sunt?”. Convinși că aveau spatele acoperit de sirieni, mercenarii nu remarcaseră, din cauza zgomotelor motoarelor, că pe flancul drept se întindea o coloană formată din trei tancuri și cinci vehicule de infanterie, pline cu oameni care purtau uniforma trupelor guvernamentale. Cu ajutorul lui *Gnom*, operatorul nostru radio, am aflat care era treaba: un detașament de *sadiq*, care înainta în stânga noastră, remarcase în față niște *dukhi* pregătiți să deschidă focul. Curaj, să fugim! Comandantul hotărâse imediat să treacă pe flancul drept al mercenarilor. Cu nonșalanță, el și oamenii lui o rupseseră la fugă pe o poziție mai puțin periculoasă, amestecându-și turma cu aceea a consilierilor ruși care nici măcar nu încercaseră să intervină. Din acel moment, mercenarii urmau să acționeze fără a avea nici cea mai mică informație despre ce se petrecea pe flancul lor drept sau în spate, fiindcă nu aveau nicio garanție că sirienii vor respecta planul inițial al operațiunii.

Adâncindu-se tot mai mult în vegetație, detașamentul de mercenari se apropia treptat de obiectivul său. Frunzele dese ale măslinilor crescuți în voie împiedicau vizibilitatea. Canalele de irigații și obstacolele naturale complicau înaintarea. În afara colibelor și a clădirilor răspândite pe teren, dădeam peste adăposturi subterane și refugii mascate de frunziș.

Trecând peste o groapă, unul dintre blindate, care servea drept post mobil de salvare și mijloc de evacuare, s-a scufundat deodată, cu șenila stângă vizibil stricată. Se înfundase într-un fel de adăpost din

lemn. Imobilizat pe o parte, era complet blocat. Sanitarii conduși de *Terapevt* s-au apucat să sape ca să-l degajeze.

Curând, mercenarii au ajuns în incinta aeroportului. Ciudat, dar, în pofida distrugerilor, gardul era absolut intact. La dreapta rușilor se așezase detașamentul „flotant" al aliaților. Imediat, sirienii au început să bombardeze zona aeroportului, lansând în orb proiectile peste hangare și clădiri. Ca răspuns, au primit un proiectil reactiv dintr-un lansator, care s-a învârtit de câteva ori înainte de a ateriza pe pământ, fără a fi atins vehiculul din frunte. Grupul de *sadiq* a fugit imediat înapoi, la o distanță considerabilă, apoi și-a reluat tirurile dezordonate, ei rămânând lipiți de blindate, ca mușteleе. Nu le-a trecut prin cap să coboare din vehicule pentru a ataca pedestru.

Inostraneț și cercetașii lui se lungiseră în apropierea gardului și schimbau focuri cu luptătorii Statului Islamic, refugiați în spatele parapetelor ridicate cu ajutorul excavatorului. *Ratnik* nu se grăbea să dea ordinul de înaintare. Situația rămânea confuză, comunicațiile radio de la aliați și de la comandamentul rus erau de o lipsă de precizie consternantă. *Nike* și *Mrak* își desfășuraseră și ei plutoanele de-a lungul aeroportului. Dar *Ratnik* trăgea de timp, ezitând să atace pistele de decolare și hangarele atât timp cât nu știa ce se întâmplă pe flancul stâng și în spatele său.

Așa cum am văzut, era riscant să ne lăsăm ariergarda să înainteze până la aeroport, dar și să înaintezi fără să dispui de suficientă muniție era la fel de hazardat. Cercetașii continuau să sondeze linia frontului, iar ca răspuns, *dukhi* foloseau toate armele pentru a ne împiedica să trecem dincolo de gard.

Deodată, soldații lui *Goreț* („Munteanul”) au văzut în față, la vreo 50 de metri distanță, un grup de jihadiști ivit ca din pământ. Ieșind cu agilitate dintr-o tranșee adâncă, aceștia s-au aruncat, unul după altul, spre flancul drept, unde lupta *Inostraneț*. *Goreț* a așteptat până ce ultimul dintre ei a ieșit din tranșee și întreaga coloană s-a etalat în fața liniei noastre, apoi a strigat: „Foc!”. O salvă puternică, trasă aproape în față, a culcat la pământ jumătate dintre jihadiști. Ceilalți au fugit să se adăpostească în micile clădiri de lângă hangare, mergând în zigzag și aruncându-se în prima groapă care le ieșea în cale.

Imediat ce ultimii *dukhi* au dispărut în adăpost, tancul nostru de sprijin, condus de *Gliba* („Blocul”), și-a azvârlit proiectilele. Un fum negru a cuprins clădirile. Totuși, jihadiștii n-au părut prea afectați de pierderi, dimpotrivă, ura lor față de ruși a crescut, declanșând tiruri și mai susținute. Deodată, ni s-a părut că erau pe punctul de a ataca. Un mitralior a sărit pe parapet, strigând repetat: „Allah Akbar!” și a deschis focul în direcția noastră, chiar în momentul în care *Gaskoneț* („Gasconul”), mitraliorul plutonului lui *Inostraneț*, căuta un loc unde să-și poziționeze mitraliera. Fiindcă luptătorul furios stătea în picioare pe parapet, *Gaskoneț* a acceptat provocarea. Un kamikaze jihadist și mercenarul rus, separați de o distanță mică, stăteau față în față, cu armele îndreptate unul spre celălalt. Într-o secundă, totul se terminase. *Gaskonenț*, cu tâmpla ștearsă de un glonț, s-a culcat pe-o parte, ținându-se de cap. Corpul inamicului, o pată neagră pe digul de calcar alb, căzuse în față, cu mâinile lipsite de viață întinse către arma care îi alunecase mai jos.

Gaskoneț era un cosmopolit, dar cu inima rusească. Intrase în rândurile SMP după ce trecuse prin școala Legiunii Străine, cu care fusese în mai multe misiuni. Grație vizei de ședere franțuzești, ar fi putut să-și câștige ușor existența în patria celor trei muschetari. Și totuși, de cum aflase că se fac înrolări la mercenari, se grăbise să se angajeze. Cu înfățișarea lui blajină, inspira simpatie și, în ciuda vârstei (era trecut bine de 40 de ani), nu se despărțea niciodată de mitraliera lui favorită, o armă mai degrabă grea și stânjenitoare, având grijă să fie mereu la locul potrivit în momentul potrivit.

Ratnik a hotărât să-i retragă pe mercenari la adăpostul vegetației care înconjura aeroportul, pentru a-i permite lui *Madrid* să ajusteze lansatoarele de grenade ale lui *Bandit* și să diri-jeze elicopterele. Spre marea bucurie a mercenarilor, aviația venea în ajutor, pentru a bombarda fortificațiile jihadiste. Totuși, imediat ce *Nike* a încercat să-și schimbe poziția, un baraj de foc pornit din tranșeele inamice l-a oprit scurt. *Dukhi* se încăpățânau.

Ziua se apropia de sfârșit. Trebuia să luăm neapărat o decizie. Dezamăgit, *Ratnik* a mormăit: „Gata, fir-ar al dracului, ne strângem în cerc, nu mergem mai departe". Nu eram surprins, îl cunoșteam de mult. El mă învățase această regulă: la cea mai mică îndoială, oprește-te, răsuflă puțin și gândește-te cu mult calm la ce vei face mai departe. *Ratnik* se îngrijora, în mod evident, fiindcă nu avea informații clare despre ceea ce se întâmpla pe flancul stâng și în spatele detașamentului său, iar *dukhi* erau bine apărați de fortificațiile lor, care nu erau decât un avanpost al

imensului teritoriu reprezentat de aeroport. Înaintând, ne puteam trezi cu ușurință pe un teren plat, complet descoperiți, prinși în capcană.

Tot detașamentul s-a pus în mișcare, reorganizându-se pentru a-și aranja tabăra la adăpostul vegetației. A existat un moment de agitație, scurt, dar inevitabil: unul nu înțelesese, un altul nu auzise, iar un al treilea nu se exprimase bine. În cele din urmă, ne-am instalat pe terenul unei mari ferme demult abandonate, care avea o grădină de zarzavat și o plantație. Clădirile în ruină nu puteau adăposti decât o parte din mercenari, ceilalți au rămas afară, să-și sape mici tranșee și să ridice diguri. Mi-am pregătit un loc unde să dorm. Mintea mea, golită de oboseala fizică a acelei zile lungi, nu mai funcționa decât cu intermitențe. Este o stare foarte periculoasă. Nu eram pregătit încă să îndur o astfel de povară, corpul meu nu-și recăpătase capacitatea de a îndura marșuri de mai mulți kilometri sau stresul luptei. În acea clipă, nu valoram nimic în calitate de comandant. Aveam absolută nevoie să mă odihnesc.

Noaptea era neagră. Cerul s-a acoperit de nori și a început să cadă o burniță enervantă. Rezervele noastre de apă se epuizau, ne terminaserăm de mult rațiile sărăcăcioase. Aveam în fața noastră niște ore lungi, cu atât mai greu de suportat cu cât nu beneficiam nici măcar de un minimum de confort. Toată tabăra a dormit cu întreruperi, nu doar gărzile. Amorțiți de frig, așteptam toți cu nerăbdare răsăritul soarelui.

În zori, un vehicul care aducea apă, rațiile uscate și indis-pensabila muniție și-a croit drum spre noi,

ocolind grădinile abandonate, devenite niște jungle de nepătruns. Revigorați, puțin mai încălziți de razele soarelui, ne-am pregătit de luptă.

Detașamentul aștepta semnalul. Servanții mortierelor bombardau sistematic locurile din care trăgeau *dukhi*, pe care le reperaserăm în ziua precedentă. După mortiere, au intrat în acțiune tancurile și au dat drumul unei salve, făcând să ne țiuie urechile. Imediat, lansatoarele automate de grenade au început și ele să șuiere. Între hangare, depozitul de muniție a fost lovit în plin și a luat foc, apoi a explodat. Soldații lui *Nike* s-au rostogolit pentru a trece prin deschiderile pe care geniștii noștri le făcuseră în gard. Tancurile au mai deschis două pasaje pentru cercetașii lui *Mrak*. Valul de mercenari a invadat aeroportul. Nimic nu-l mai putea opri. În paralel, în oraș se petreceau lucruri noi. Sprijiniți de forțele speciale ruse, sirienii, care atacau de pe drumul către Homs, înaintaseră, în sfârșit, către fortăreață și ajunseseră la periferiile Tadmorului. *Dukhi*, temându-se de o încercuire, s-au retras repede, evitând lupta și, curând, întregul sector al aeroportului a ajuns sub controlul mercenarilor ruși.

Am cucerit acel teritoriu cu prețul sângelui nostru. Ieșiți ca din pământ cu jeepurile lor americane, acei aroganți din *Mukhabarat* au încercat să pătrundă în incintă, dar răspunsul nostru a fost scurt: „Duceți-vă la dracu!" În cele din urmă, *Ratnik* i-a primit înăuntru pe tâmpiții care, cu o zi înainte, se mutaseră dintr-un flanc în altul, ascunzându-se după mercenari, dar numai după ce colonelul rus care îi însoțea le-a pledat cauza cu o „înțelepciune emoționantă": învingătorii trebuie să știe să se arate generoși.

Dukhi nu s-au retras prea departe, numai în spatele culmii. Spre deosebire de sirienii din forțele regulate, ei nu aveau obiceiul să intre în panică și să fugă cât îi țineau picioarele. Au început curând să bombardeze aeroportul, din adăposturi pregătite dinainte. Unele dintre armele lor au început să tragă în același timp. Primul proiectil a lovit un eucalipt mare, cu ramuri largi, sub care se adăposteau cercetașii. De la un capăt la altul al câmpiei, posturile de observație ale mercenarilor căutau cele mai mici indicii care să le arate poziția adversarilor. După indicațiile observatorilor, *Britîi* și *Bandit*, și-au montat lansatoarele de grenade. La scurt timp, li s-au alăturat și aliații, care aveau niște puști mai puternice și rachete.

Deodată, trecând cu blindatele lor ușoare prin brețele din gard, au apărut pe pistă soldații ruși din forțele speciale. În treacăt fie spus, sunt singurii reprezentanți ai forțelor armate rusești pe care i-am întâlnit pe front. M-am surprins privindu-i cu o anume bunăvoință. Bine făcuți, energici, câtuși de puțin disprețuitori (să crezi că poți să treci drept un dur în fața unui mercenar este o cauză pierdută), erau dovada vie că marii eroi ai patriei ruse încă mai existau. O jumătate de oră mai târziu, tunul lor antitanc anihilase un camion care se strecura cu toată viteza între pozițiile unde se adăposteau *dukhi*. Elicopterele și-au făcut și ele apariția, învârtindu-se deasupra capetelor noastre. Zburând în formație de doi și succedându-se fără pauze, aruncau cu precizie salve de proiectile [reactive] asupra țintelor indicate de comandanți.

Huruitul permanent al motoarelor de elicopter, acompaniat de tirurile de arme și de rachete dura deja de trei ore când am avut, în sfârșit, explicația acestei demonstrații de forță: cortegiul comandantului a apărut pe pistă. Escortat de membrii comandoului său din forțele speciale, comandantul, umflat de orgoliu, s-a plimbat printre hangare, majoritatea pline cu tancuri incendiate. Unele, active, fuseseră folosite recent de către *dukhi*, altele erau păstrate pentru piese. Generalul a înregistrat un scurt apel video și s-a îndepărtat. Cât timp a trecut printre noi, a avut grijă să ne ignore, pe noi, ale căror uniforme, lipsite de semne distinctive, ne diferențiau clar de armata siriană sau de militarii ruși. Generalul confirma astfel că nu voia să știe de noi și mai ales că nu recunoștea, sub niciun pretext, că noi fuseserăm cei care cuceriseră aeroportul, iar nu nobilii războinici ai armatei siriene conduse de consilieri ruși cu înaltă calificare. În raportul său către superiori, comandantul rus avea să descrie ca insignifiantă, fără niciun impact serios asupra desfășurării operațiunilor, implicarea mercenarilor în luarea Palmyrei. Potrivit lui, aproape că așteptaserăm, în spate, ca totul să se încheie, în vreme ce alții își riscaseră viața.

Acum trebuia să înlocuim cât mai repede plutonul lui *Bespali*, pe care *Ratnik* îl lăsase la marginea orașului, pentru a ne proteja spatele. Detașamentul de aliați promis de comandant nu se arăta deloc nerăbdător să îi înlocuiască. *Ratnik* m-a luat la Cartierul General.

Drumul traversa cetatea antică. Am făcut câțiva pași printre ruine, vestigiile unui trecut grandios. Eram siderat: cum reușiseră constructorii de atunci, fără excavatoare, fără macarale, să construiască așa ceva?

Cum oare predecesorii arabilor care trăiesc azi pe aceste pământuri reușiseră acest tur de forță? Predecesori, nu strămoși. Nu pot să-i consider drept urmași ai lor pe acești oameni care nu au construit în deșert decât câteva orășele jerpelite și pline de gunoaie. De altfel, arabii se arătau în general indiferenți la marile opere ale Antichității. Ideea potrivit căreia totul începuse abia odată cu Islamul, că înainte nu existau decât murdăria și ignoranța, era foarte răspândită printre ei. Statul Islamic mersese doar ceva mai departe în disprețul față de patrimoniul cultural, trecând și la distrugerea lui.

În anul precedent, *Ratnik* avusese ocazia să viziteze orașul antic și era în măsură să facă inventarul schimbărilor produse din momentul în care jihadiștii preluaseră controlul. Mi-a arătat părțile din amfiteatru, azi în ruine, și locurile în care se ridica altădată faimosul arc de triumf, acel simbol al Palmyrei. Bătrânele pietre roz, panourile împodobite cu mozaicuri, basoreliefurile de pe pereți și colonadele stârneau admirația. Doar niște nebuni putuseră ridica mâna asupra unei asemenea opere ca să o distrugă. În timpul asaltului, pereții fortăreței în care se retrăseseră jihadiștii rezistaseră la loviturile proiectilelor de mare calibru. La vremea la care înălțaseră acea fortăreață, constructorii nu-și puteau imagina puterea de distrugere a artileriei moderne, dar construiseră ceva care să reziste și să dureze numeroaselor secole care aveau să vină, iar rezultatul era o adevărată capodoperă în materie de fortificații.

Centrul de comandă al consilierilor ruși se găsea pe imensul domeniu al unui conac bogat, înconjurat de un gard frumos. Consilierii se instalaseră confortabil

în clădirea principală, al cărei interior semăna mai mult cu acela al unui sanatoriu, decât cu un adăpost temporar. Discuția noastră cu ofițerii a fost scurtă, dar instructivă. Colonelul aflat la conducere a recunoscut deschis că nu era în măsură să ne pună la dispoziție întăririle pe care le ceream. Nu putea aduna suficienți oameni din unitățile de care dispunea: jumătate din grupul pe care îl formase mai înainte dezertase. Ce armată eroică, ce popor cu credință nestrămutată în Președintele lui! Colonelul ne-a oferit câte o cafea și ne-a povestit viața lui, lăsând să-i scape, între două fraze, informația că obținuse acel post grație unei mite egale cu primul său salariu în teatrul de operațiuni. Considera sejurul în Siria ca pe o bună investiție pentru viitor. Cu prime cu tot, încasa un beneficiu frumușel, iar statutul de combatant îi mai aducea și alte prime și indemnizații. Și nu era tot, în CV-ul lui de funcționar, această slujbă avea să fie, cu siguranță, un atu pentru viitoarea carieră. Acest colonel va deveni poate, într-o zi, general, dar nu va sufla un cuvânt în memoriile lui despre faptul că și-a cumpărat galoanele aurite și medaliile glorioase. Va scrie în schimb că, precum un bun soldat, a răspuns la chemarea patriei și a plecat fără să stea pe gânduri pentru a-și îndeplini datoria în cele mai periculoase colțuri ale planetei.

Schimbul a venit, în sfârșit, a doua zi. În benele unor camioane deșelate, de fabricație rusească, printre saci, saltele și un întreg talmeș-balmeș, se vedeau oameni în uniforme militare. În remorca unui Ural fusese montat un cort, din care se vedea fumegând un coș de fum. Când acești nomazi au început să-și descarce trențele, am înțeles că aliații, care aveau două lansatoare de grenade, au preferat să-și aducă saltele, butelii de gaz și

veselă, mai degrabă, decât muniții. Consilierul rus care îi însoțea pe acești *sadiq* s-a lansat într-o salvă de înjurături. I-a trecut în revistă pe toți sirienii, de la cel mai mărunt până la președinte: „Debili, maimuțe!" Tipul era sătul până-n gât. Mercenarii râdeau, urcând în vehiculele care veniseră după ei, dar grijile acelui consilier nu făceau decât să le întărească disprețul față de armata regulată siriană: știau bine cât de greu era să lucrezi cu astfel de subordonați.

Luarea aeroportului care permitea împiedicarea retragerii inamicului către Irak prin Deir ez-Zor a reprezentat un moment-cheie în recucerirea Palmyrei. Mercenarii n-au stat nicio clipă cu brațele încrucișate. Dar, în rapoartele militare oficiale, pe prima pagină a ziarelor și în buletinele de știri ale televiziunilor, nimeni nu zicea nimic de ei. Chiar dacă participarea unor mercenari ruși în războiul din Siria ajunsese de mult secretul lui Polichinelle, toată lumea se comporta de parcă ar fi fost vorba despre o informație de tip „secret militar". Și, bineînțeles, și de data asta, toate onorurile, toate recompensele mergeau către alții.

31.

Și primele mele?

Corpurile celor doi mercenari zăceau în bena Uralului. Îngenunchind, am ridicat cu grijă prelata care acoperea capetele și umerii cadavrelor. Fețele lipsite de culoare încremeniseră într-un rictus de durere și uimire. Soarta lor astfel pecetluită depășea înțelegerea – băieții erau morți și nimic nu-i mai putea aduce înapoi. Ceea ce era cu precădere dureros era faptul că fuseseră uciși de propriii lor camarazi.

Totul începuse atunci când comandantul unui mic detașament de cercetași, plecat spre postul de observație, se lăsase pe mâna unui lunetist cu experiență, care se găsea, împreună cu partenerul lui, la „secret”[40]. Când lunetistul a anunțat că detașamentul ajunsese la post, comandantul nu și-a mai dat osteneala să verifice. Urmarea a decurs direct din acea eroare fatală. Comandantul a pus doi oameni înarmați cu o mitralieră să supravegheze locul din care nu erau vizibili decât cercetașii, drept în fața lor. Dar unul dintre ei, zărind prin ceața matinală două siluete la mai puțin de 50 de metri, apăsase pe trăgaci, mânat de instinctul de supraviețuire. Restul grupului, reacționând la zgomotul armei de foc, s-a alăturat canonadei. Strigătele de victorie transmise prin radio s-au oprit scurt când au înțeles, după ce s-au trezit de tot, ce ispravă făcuseră. Tocmai împușcaseră doi

mercenari aflați în patrulă, care le veneau în întâmpinare. Abia acum își dădeau seama că amplasamentul lunetiștilor fusese prost ales.

Am sărit din camion și m-am îndepărtat, întorcându-le spatele oamenilor din jur. Priveam drept înainte, încercând să controlez accesul de disperare ce mă cuprinsese. Îmi simțeam gâtul uscat și lacrimile în ochi. Strângeam pumnii și încercam să-mi controlez tremuratul. Ce absurditate atroce, să ți se facă frică și să tragi în plin în propriii camarazi!... De ce deschisese focul acel mitralior ascuns după stânci? Chiar dacă ar fi fost niște inamici, ar fi trebuit să rămână nemișcat pentru a nu fi descoperit înainte de vreme. În plus, nu erau decât doi, pe când în spatele mitralierei era un grup întreg, gata să se dezlănțuie! Era lipsit de minte, stupid și neprofesional! Iar acum era prea târziu... Prea târziu pentru *Șerkan*, un comandant de cercetași mereu calm și relaxat, politicos și respectuos față de cei mai în vârstă decât el, și foarte experimentat, căci trecuse prin școala forțelor speciale. Prea târziu pentru *Colt* – în permanență gata de acțiune, uneori chiar hiperactiv, care participase, sub comanda lui *Ratnik*, la majoritatea misiunilor, fără a lăsa vreodată loc nici celei mai mici îndoieli cu privire la competența lui. Acum nu mai erau. Nu mai rămăseseră din ei decât corpurile cu fețe devenite dintr-odată de nerecunoscut, parcă străine, uscate, lipsite de sânge. Familiile lor pierduseră un soț, un tată, un cap de familie.

Mai târziu, în tabăra de antrenament, l-am întâlnit pe faimosul lunetist care se crezuse șef în noaptea aceea funestă. Convins că era răvășit de greșeala făcută

și de moartea camarazilor săi, plin de compasiune pentru el, m-am apucat să-l consolez. Ce surpriză am avut când m-a întrebat, fără menajamente, dacă, în pofida incidentului, își va primi primele! Nu avea nicio umbră de remușcare. Șocat, am ridicat din umeri și i-am întors spatele. Acel om comisese o crimă de război. Dacă asta s-ar fi întâmplat în armată, iar nu în „Companie", ar fi fost judecat de o curte marțială. Dar asta, în mod evident, nu-l impresiona. Pierduserăm doi oameni inteligenți și capabili, iar vinovatul nu se gândea decât la banii lui, așa stăteau lucrurile. Banii n-aduc fericirea, dar pe unii îi rod, ca un cancer, până la măduvă.

---

[40] Post de observație sau de gardă camuflat, în fața liniei frontului.

32.

În trecătoare

Goreț era unul dintre acei oameni pentru care nici religia, nici naționalitatea, nici locul de origine nu aveau importanță. Acest cecen, care zâmbea mereu cu dinții lui de aur și nu se descuraja niciodată, îți inspira imediat încredere prin simplitatea lui și se înțelegea cu ușurință cu toți membrii marii confrerii multinaționale care era legiunea. Îl cunoscusem în timpul primei mele misiuni în Siria. *Goreț*, care nu își părăsise niciodată arma de la vârsta la care căpătase dreptul s-o poarte, era mereu gata să plece la luptă, fără fasoane. Altădată, acest luptător experimentat făcuse parte dintr-o unitate azi desființată, deoarece căzuse în dizgrația președintelui cecen Ramzan Kadîrov. Atunci se alăturase SMP. Din simplu soldat, devenise șef de grupă în unitatea lui *Ratnik*.

După ce a coborât din Kamaz, *Goreț* a intrat în cort și, ca de obicei, s-a și apucat de povestit o istorioară amuzantă. Conținutul nu avea importanță – narațiunea în sine te făcea să râzi. Vorbele lui, deformate de un accent puternic, provocau întotdeauna hohote de râs. După această introducere, s-a așezat lângă foc, salutat călduros de toată lumea. Ibricul, înnegrit de mizerie, a dat pe-afară apa fierbinte, care s-a evaporat sfârâind pe pietrele fierbinți ale sobei improvizate, în grabă, în cortul nostru, într-o nișă de piatră. Într-un asemenea adăpost te puteai

instala liniștit, apărat de vântul pătrunzător de la munte și de eventualele tiruri inamice. Ca de obicei, discuția se învârtea în jurul unor subiecte mărunte: simțeai nevoia să vorbești, să nu te mai gândești la război, la frigul pătrunzător, la experiențele neplăcute din zilele precedente și la permanenta tensiune nervoasă. Trebuia să înaintăm prudent până în vârful coastei, străduindu-ne să nu ne lăsăm prinși între tirurile încrucișate ale jihadiștilor. Numai în ajun, geniștii dezamorsaseră vreo zece mine. Frigul și ploaia sporeau nevoia de a te destinde, de a te așeza sau, dacă era cu putință, de a sta întins la căldură și a te gândi la altceva decât la stâncile pustii și la perspectiva de a muri ucis de un obuz sau de o mină. Asta am și făcut, profitând de căldura focului și de cafea, așteptând zorii pe vârful acelui lanț muntos pe care tocmai îl preluaserăm sub controlul nostru.

Dikii („Sălbaticul"), un servant de mortier, tocmai terminase o lungă poveste despre experiența sa în calitate de comandant al unei baterii de artilerie, într-o unitate din Daghestan, una dintre republicile meridionale rusești, în Caucazul de Nord. Problemele armatei regulate îi preocupau în continuare pe mercenari. Dacă, din diverse motive, abandonaseră serviciul militar, toți rămăseseră în primul rând soldați. Știam din experiență situația armatei ruse și cunoșteam perfect toate dedesubturile. N-aveam decât dispreț față de înaltul comandament, care transformase forțele armate ale țării într-un circ permanent: biatlon de tancuri, forumuri, exerciții de paradă – numai spectacol. *Dikii* povestea cum *djighiții*[41] din împrejurimi transformaseră serviciul militar într-o formă de parazitism: deși primeau sume

frumușele pentru îndeplinirea atribuțiilor, nu veneau decât în ziua de salariu, dar le dădeau, în mod evident, o parte din banii primiți superiorilor lor. În consecință, nivelul trupelor era slab, iar comandanții nu aveau nicio autoritate, fiindcă aveau obiceiul de a închide ochii, fie la presiunea propriilor superiori lacomi, fie fiindcă ei înșiși acceptau regulile jocului.

— Fiecare face ce poate! a aruncat *Bandit*.

— Și tu, *Dikii*, de ce nu te-ai opus acestui sistem rușinos?

— Doar nu era să fac singur pe eroul. Tu te-ai ridica împotriva sistemului?

— Să te ridici împotriva sistemului este ca și cum te-ai ridica împotriva propriului tău popor, a răspuns o voce din fundul cortului. În ambele cazuri vei fi considerat vinovat. Toată lumea era mulțumită de acel aranjament. Ofițerii, care erau unși, localnicii, care nu mișcau un deget, comandantul, care își primea cadourile și rapoarte în regulă. Dacă te revolți, îți faci mulți dușmani.

— Funcționarii sunt toți niște jigodii, n-au nimic sfânt, nici patria, nici drapelul, vor doar să-și umple buzunarele.

— Același rahat este în toată Rusia, nu doar în Caucaz. Totul se negociază: să îți vezi numele pe o listă sau să nu faci serviciul militar. Candidaturile pentru decorații sunt vândute, se face comerț cu posturi. Armata este un mare bazar de multă vreme, totul se vinde și se cumpără. Nu există niciun simț al onoarei, al datoriei, nimic.

Vorbisem pe un ton calm, așezându-mă pe un taburet pliant, pe care mi-l cedase politicos *Dikii*.

— Li se dau apartamente, li se măresc salariile, le crește prestigiul, a zis *Tatarin* („Tătarul”), ridicându-și palma în sus.

— Când vor începe să își facă datoria în mod cinstit?

— Sunt la fel de bolnavi ca restul societății. În 2015, înainte de misiune, programasem o ședință de tir, voiam să mă antrenez puțin la mânuirea pistolului. Când am ajuns acolo, am găsit forțele speciale ale brigăzii. În timp ce soldații se antrenau făcând mișcări stupide, ofițerii aduseseră salam și își mestecau sendvișurile. I-am întrebat: „Stați mult?”; și mi-au răspuns: „Din nefericire, da! Avem inspecție de la Moscova, ne-au trimis să exersăm. Vor veni curând să filmeze”. Asta e. Chiar și pentru un ofițer din forțele speciale, antrenamentul a devenit o povară. „Din nefericire”, a mai zis o dată, în timp ce soldații lui alergau ca niște tâmpiți. La ce bun toate astea? Pierdere de timp și de energie. Asta este armata de care se debarasase Serdiukov[42] pentru a porni pe calea renașterii. Nu se satură niciodată, se plâng tot timpul. Niciunul nu se gândește la profesionalism și la ce înseamnă să lupți.

Am scuipat pe jos și am înghițit o gură de cafea…

Inamicul, aflat foarte aproape, ne-a amintit de prezența sa și ne-a întrerupt conversația. Un proiectil, tras dintr-un tun ascuns undeva în partea de nord, într-un colț al contraforturilor, a trecut pe deasupra pozițiilor noastre și s-a lovit de marginea stâncoasă. Gata cu vorbăria, eram toți pe picior de luptă.

Apucând încărcătoarele radio, *Goreț* a sărit imediat pe scara Kamazului și i-a ordonat șoferului să ducă

vehiculul mai jos de pozițiile mortierelor. Echipajele s-au grăbit către tunuri, observatorii și-au ațintit binoclurile către câmpul din fața lor, căutând tunurile *dukhi*. Imediat, un al doilea proiectil a zburat pe deasupra noastră și a explodat undeva în spate. Atât le-a fost de ajuns tunurilor noastre pentru a riposta, țintind după scânteia deflagrației. Duelul n-a durat mult, tirurile inamice s-au oprit repede, fără a fi făcut nicio pagubă de partea noastră.

Soarele se ridica, încălzea stâncile, iar vântul, schimbându-și direcția, se mai potolise. De pe vârful crestei, câmpul semăna cu un misterios organism viu care fusese jupuit. Această impresie o aveai mai ales atunci când soarele încă nu trecuse de coama muntelui, iar stâncile nu se vedeau încă bine. Culorile schimbătoare ale solului îl făceau să arate ca un țesut muscular, iar râurile secate care îl străbăteau arătau ca o rețea de vene și artere. Deșertul respira. Când te apropiai, munții care, din depărtare, păreau netezi, îți descopereau deodată numeroase grote, depresiuni și promontorii până atunci ascunse. Aici, totul era amețitor.

Din vârful nostru, vedeam de departe o creastă de munte de aceeași înălțime, ultima pe care mai trebuia să o cucerim înainte de a ajunge la marele deșert Al-Shaer și la câmpurile lui de petrol, pe care urma să le cucerim de la Statul Islamic. Inamicul era în așteptarea ofensivei noastre și se pregătea. Jihadiștii nu intenționau să cedeze fără luptă ceea ce considerau deja că era teritoriul lor. Luptele aveau să fie grele și sângeroase.

Înaintarea era grea. Nu parcurgeam mai mult de un kilometru pe zi, creastă după creastă, așteptându-ne la un atac din spatele fiecărei faleze. Apoi, trebuia să deminăm tot timpul drumul…

Înaintaserăm simultan din mai multe direcții și, după ce am ocupat înălțimile, am ajuns pe un alt versant al muntelui. Inamicul se retrăsese fără luptă. În timpul manevrei finale, când se pregăteau să taie drumul care traversa depresiunea, oamenii lui *Ratnik* au avut de înfruntat un grup de jihadiști mai tenace decât ceilalți, care refuzau să-și părăsească bastionul. După o scurtă bătălie, adversarii și-au abandonat armele grele, neluând cu ei decât morții și răniții. Circumstanțele ciocnirii au surprins inițial pe toată lumea: de ce lăsaserăm să fugă inamicul aflat în bătaia puștii? Explicația a venit mai târziu și ținea de indecizia comandantului de pluton, *Ziat* („Ginerele"), care, în bătălia care a urmat, și-a arătat toată micimea calităților.

Ceea ce am descoperit de cealaltă parte a culmii ne-a demonstrat, o dată în plus, incapacitatea armatei siriene de a lupta. Pe toată lungimea platourilor înalte fuseseră construite fortificații în direcția inamicului, cu amplasamente echipate pentru a găzdui armament greu. Aceste adăposturi conțineau acum resturile camionetelor americane incendiate, pe care fuseseră montate mitraliere de mare calibru. Astfel de poziții puteau face față unui asediu de câțiva ani, dar, judecând după numărul mic de tuburi folosite, bătălia fusese scurtă. Așa cum o demonstrau scheletele roase de șacali, soldații fugiseră în grabă, fără a mai recupera

trupurile propriilor camarazi. Nu este de mirare că Israelul a reușit să învingă armatele a trei state arabe în șase zile[43]…

Ne-am instalat, așadar, pe aceste poziții care fuseseră abandonate de armata siriană. Jos, în apropiere, acolo unde începe valea Al-Shaer, în crevase și în adăposturi de beton, stăteau ascunși *dukhi*, înfuriați de apariția mercenarilor ruși. Asigurându-se că totul era sub control, *Ratnik* a decis să se întoarcă în tabără. Eu și *Madrid* l-am urmat. Drumul șerpuia printr-o strâmtoare îngustă, între două blocuri de rocă netedă, pe alocuri nu mai largă decât umerii noștri. Uneori, poteca trecea peste o falie pe unde curgea apă venită de pe vârfurile din vecinătate – de aici, se vedeau streșinile de pietre, deasupra unor grote care ar fi putut adăposti un întreg trib de nomazi. Din loc în loc, acolo unde strâmtoarea se lărgea, peretele de piatră, străbătut de găuri, create de natură și adâncite de om, arăta ca un stup. În astfel de locuri, *dukhi* nu se temeau de nimic. Pericolele pluteau în aer. Din reflex, am tras siguranța pistolului-mitralieră.

După ce am umblat multă vreme prin acea crevasă, am dat peste rezervoare pline cu apă și cu acel carburant de proastă calitate fabricat în rafinării improvizate. N-am încercat să aflăm detalii, la război nu trebuie să te arăți prea curios. Era treaba geniștilor. În timpul unei scurte opriri, am ajuns la această concluzie comună: frumusețea, când este sălbatică, este încă și mai maiestuoasă. Mai departe, am ajuns la o câmpie, și ea plină de surprize. Ocolind dealurile joase, riscam în orice moment să cădem în vreo prăpastie care se cobora din vârf către albia unui râu

secat de multă vreme. Am ajuns în tabără după căderea nopții, neputând uita impresia pe care ne-o lăsase acea plimbare liniștită, aproape turistică, atât de neobișnuită în rutina războiului.

---

[41] Cavaleriști de elită din Asia Centrală și din Caucaz și, prin extensie, denumire dată bărbaților din acele regiuni (n. a.).

[42] Anatoli Serdiukov, ministru rus al Apărării între 2007 și 2012, care avea drept misiune să reformeze armata, a fost destituit după un mare scandal de corupție. Serdiukov este cunoscut și fiindcă a privatizat anumite servicii din cadrul Ministerului Apărării (n. a.).

[43] În Războiul de Șase Zile, între 5 și 10 iunie 1967, Israelul a înfruntat Egiptul, Iordania și Siria (n. a.).

33.

Al-Shaer

În zori, a apărut un „jihad-mobil" acoperit cu plăci de oțel, îndreptându-se către poziția cercetașilor, veniți în ajun ca să taie autostrada. *Șimkent* a tras o grenadă reactivă, dar a ratat ținta. Încercând să găurească blindajul de oțel care proteja cabina și motorul, *Tuva* a început să mitralieze camioneta plină cu explozibili, care, ajunsă deja foarte aproape, a încetinit. Degeaba. Conștienți de pericolul pe care îl reprezenta vehiculul minat, acum practic oprit, cercetașii au încercat să se îndepărteze cât de repede posibil. Dar nu exista niciun adăpost potrivit pe toată suprafața pietroasă și aproape plată a deșertului în care pătrunsese acel kamikaze.

Puternica explozie, care a distrus totul pe o rază de 200 de metri, a ridicat un nor uriaș de praf. Înainte ca acesta să se risipească, primele focuri trase cu mitraliere de mare calibru și tunuri antiaeriene au sfâșiat aerul. Toată câmpia, până atunci tăcută, a început să huruie și să bubuie. Pe cer, la o altitudine joasă, scânteiau fragmentele de proiectil ZU-23[44]. *Dukhi* își scoseseră toată artileria pentru a-i împiedica pe mercenari să le sară în ajutor camarazilor lor.

Era un moment de dezordine în luptă, trebuia să ne reorganizăm rândurile. Echipa de evacuare a alergat către locul exploziei. Pe măsură ce situația se limpezea, a devenit evident că toată lumea avea nevoie de ajutor, într-un fel sau altul. Răniții ușor îi sprijineau pe cei

aflați într-o situație gravă. Sanitarii îi târau pe cei care nu se mai puteau mișca. După ce i-au scos pe toți care se găseau în apropierea epicentrului exploziei, am numărat trei morți.

În acest timp, bătălia intra în faza cea mai intensă. Mitralierele mobile ale *dukhi* sclipeau pe crestele pe care le cunoșteau ca pe propriile buzunare. Spre uriașa surpriză a mercenarilor, două tancuri au apărut dintre crăpăturile stâncoase. Se deplasau în paralel, manevrând între vârfuri și au început să arunce metodic cu obuze către liniile noastre, schimbându-și rapid pozițiile, ferindu-se de focurile rachetelor noastre ghidate. În spatele tancurilor alergau mici grupuri de infanteriști înarmați cu mitraliere. Tunarii și artileriștii abia apucau să tragă spre o țintă, că și primeau ordin să țintească o alta, dar întotdeauna prea târziu. Era imposibil să neutralizezi camionetele japoneze. Profitând de mobilitatea lor, *dukhi* se apropiau, strivindu-i pe mercenari sub foc. Trebuia să ne retragem.

În vreme ce artileria se reorganiza, luptătorii Statului Islamic s-au apropiat și mai mult, amenințând să lovească în flancul plutonului lui *Nike*. În ultimul moment, mercenarii au reușit, totuși, să le încetinească înaintarea. Dar tancurile trăgeau în continuare, fără a îndrăzni să se aventureze prea aproape. Iar plutonul lui *Nike* a trebuit să bată, în cele din urmă, în retragere: pozițiile pe care le ocupa deveniseră prea inconfortabile. Și nici nu mai avea cercetași care să-l susțină – aproape toți fuseseră transportați la spital. Imediat ce *Nike* s-a retras, *dukhi* s-au grăbit să-i ocupe locul, dar au avut imediat de înfruntat tirul lui *Britîi*, care avusese timp să își schimbe poziția. Pe flancul

drept, ne-a parvenit un apel disperat de la *Ziat*, care cerea ajutor. Sub acoperirea focului tras de trei tunuri antiaeriene, jihadiștii se apropiaseră. Plutonul lui *Ziat*, ajuns doar cu câteva ore mai devreme, nu era gata de lupta defensivă. Rapid, fără să-și dea seama, mercenarii s-au pomenit în postura de animale vânate. Infanteria *dukhi* îi lipise pe mercenari de stânci. Sfâșiind undele, vocea lui *Ziat* a cerut, de mai multe ori, permisiunea de a se retrage, insistând asupra vulnerabilității pozițiilor. *Ratnik*, care avea încredere în rapoartele lui, a aprobat. Și *Beethoven* la fel: pentru planul global de acțiune, această poziție nu era crucială și putea, deci, să fie sacrificată. Dându-și seama că mercenarii se retrăgeau, jihadiștii au încercat să le taie calea. Din fericire, manevra a fost reperată la timp, iar *dukhi*, văzând un grup de mercenari care se apropia, au preferat să evite lupta de contact și să dea înapoi.

Dar, după evacuarea a doi răniți și spre marea mirare a lui *Ratnik*, plutonul lui *Ziat* nu s-a retras, așa cum trebuia să o facă, din linie în linie, cu oamenii acoperindu-se unul pe celălalt. Abandonându-și lansatoarele de grenade, au fugit în dezordine, în frunte cu *Ziat*, către pozițiile ocupate în ajun, ceea ce l-a înfuriat pe *Ratnik*. De fapt, amenințarea nu era reală, proiectilele care îl speriaseră atât de tare pe *Ziat* explodau în zbor. Rezultatul: comandantul plutonului intrase în panică și părăsise primul linia de apărare, fără ca măcar să organizeze retragerea oamenilor lui.

Adevărata furie a lui *Ratnik* a explodat atunci când a aflat, grație dronei, că mercenarii își abandonaseră Kamazul. Cuprins de panică, *Ziat* uitase că i-a dat șoferului ordin să apropie camionul de noile poziții,

iar acesta, care dusese mașina la adăpost, nici măcar nu știa de retragerea plutonului. Operatorul dronei, *Șipka*, ne-a semnalat că *dukhi* roiau deja în jurul vehiculului. Nu existau prea multe soluții și nu puteam lăsa inamicul să pună mâna pe un vehicul plin cu muniție și echipament. Erau puține șanse ca șoferul să mai fie în viață în acel moment. *Șipka* a dat ordin să fie lovit, iar Kamazul a explodat în fum, sub ochii neputincioși ai *dukhi*.

Ratnik fierbea de furie și era de înțeles. Își formase o falangă întreagă de comandanți capabili și autonomi, pregătiți să îndeplinească orice misiune: *Nike*, *Inostranеț*, *Bespali*, *Sobol*, *Calif*, *Negrul*. Doar *Ziat*, care îi fusese recomandat din exterior, nu era ucenicul lui direct. Și chiar acesta îi făcuse figura, lui, omul care cucerise Palmyra, cel a cărui autoritate nu fusese pusă niciodată sub semnul întrebării. *Ziat* își abandonase cu lașitate poziția, munițiile și o unitate de armament greu. Nu mai avea ce căuta în unitatea lui *Ratnik* – toată lumea a înțeles bine asta. Totuși, spre marea noastră bucurie, a doua zi de dimineață, șoferul Kamazului, epuizat și înfometat, dar cât se poate de viu, a reușit să ni se alăture.

Rămas în tabără, am urmărit evenimentele acelei zile pe calea undelor. Eram necăjit. Părăsind Cartierul General, m-am dus la spital, unde sosise deja primul lot de cercetași răniți în explozia „jihad-mobilului". Atmosfera era proastă: doar rareori mercenarii bat în retragere. Dar multe lucruri merseseră prost în acea zi. Și nu numai din cauza lui *Ziat*.

Principala noastră problemă era starea armamentului pe care îl aveam la dispoziție. Tancurile noastre, niște mașinării vechi și uzate înainte de

vreme, prin exploatarea lor neglijentă și incompetentă de către armata siriană, nu erau în măsură să lupte de pe poziții de egalitate cu cele ale jihadiștilor. Artileria noastră, care trebuia să-și economisească puțina muniție, nu-și putea permite niciun bombardament intensiv, mulțumindu-se să lovească ținte izolate. Rachetele noastre, perimate de multă vreme, nu atingeau inamicul din cauza cablajului defectuos[45]. Camionetelor japoneze ușoare folosite de *dukhi*, echipate cu mitraliere și tunuri antiaeriene, nu le puteam opune decât niște Uraluri obosite.

Combatanții Statului Islamic schimbaseră tactica. Nu se mai camuflau. Înțeleseseră foarte bine că, dacă armata siriană se putea arăta eroică abia după ce aviația rusă distrusese fortificațiile inamice până la o masă de resturi, mercenarii, dinspre partea lor, erau în stare să ia cu asalt orice fel de fortăreață. De acum, înaintau pe terenul care le era foarte familiar. Noi nu eram pregătiți pentru o astfel de evoluție; chiar și așa, dacă am fi dispus de armele potrivite, problema ar fi fost complicată, dar gestionabilă.

Pierduserăm trei oameni, unul dintre ei fiind *Gasconeț*. De data asta, pierduse lupta cu moartea. Fie-le amintirea veșnică! Cu toate acestea, mercenarii au sfârșit prin a-și atinge obiectivul și a prelua controlul asupra acelei zone, tăindu-le astfel jihadiștilor accesul la petrol, așadar, la principala sursă de finanțare a războiului lor.

[44] Tun antiaerian sovietic de calibrul 23 de mm. Intrat în serviciul armatei sovietice în 1960, ZU-23-2 a fost exportat pe scară largă în întreaga lume (n. a.).

[45] Este vorba, probabil, despre rachetele antitanc de tipul 9M14 Maliutka, dirijate prin cablu (n. red.).

34.

Baza de la Hmeimim

Biblioteca era încă închisă. În mod cert, modulul care adăpostea modesta provizie de cărți disponibile în bază nu mai fusese deschis de multă vreme. Am scuturat clanța, mai degrabă din frustrare decât cu intenția de a deschide ușa, și am rămas acolo, privind în jurul meu. Înconjurat de foșnetul largii lui sutane, preotul bazei militare a ieșit dintr-un alt modul, un bloc mare, fără ziduri interioare. Preotul ortodox, care arăta destul de tânăr și le zâmbea tuturor celor cu care se întâlnea, s-a îndreptat către punctul de negociere. Am plecat și eu în aceeași direcție. Neavând cine știe ce chef să mă plimb, m-am întors în modulul meu, locuința mea temporară.

Pentru a doua săptămână consecutiv, eram la Hmeimim, principala bază aeriană a armatei ruse în Siria, unde profitasem de ocazie pentru a-mi repara protezele dentare. Nu avusesem niciodată dinți prea puternici, dar, pe teren, îmi stricasem și incisivii pe care îi mai aveam. Situația a devenit critică după o cădere urâtă în timpul unei lupte. Cel care mi-a vândut pontul a fost *Nemeț* („Neamțul"), care și-a arătat într-o zi, cu un aer triumfător, noul zâmbet strălucitor. Semnându-mi documentul prin care ceream să mi se aprobe alocarea sumei, relativ modestă după normele

rusești, necesară pentru cumpărarea protezelor, *Blondinul* mi-a dat și autorizația să mă instalez într-unul dintre modulele bazei rusești rezervate SMP.

Să fiu sincer, aveam o nevoie disperată să stau o vreme departe de lupte. Oboseam repede, aveam energie doar pentru câteva ore de activitate, apoi oboseala punea stăpânire pe mine, îmi încetinea mișcările și gândirea. Sistemul meu digestiv se revoltase – vomitam de trei-patru ori pe zi. Doctorul brigăzii a fost clar: „După o rană ca a ta, perioada de refacere durează un an și jumătate, doi. Tu n-ai așteptat nici măcar un an ca să revii pe teren. Corpul tău a cedat, nu se va restabili de la sine". Atunci mi-a venit ideea să-mi iau o scurtă vacanță, dar fără să mă întorc în Rusia. Contam pe puțin confort și pe o hrană adecvată ca să-mi revin. Frontul era liniștit, asta pica bine: unitatea noastră era la odihnă, iar în următoarele trei săptămâni nu erau prevăzute lupte.

Nimic din ceea ce am găsit la Hmeimim nu se potrivea cu războiul pe care îl văzusem în timpul misiunilor mele în Siria. Pentru mercenari, o nișă săpată cu lopata, ferită de vânt, de praf și de ploaie printr-un acoperiș de plastic sau o prelată, era deja un adăpost confortabil. Iar dacă mai exista și o sobă, fie și modestă, care ținea de cald și îți permitea să fierbi apă, atunci viața era de-a dreptul frumoasă. Aici, la bază, modulele aveau climatizare, existau săli de sport echipate cu tot felul de aparate, dușuri, o cafenea și magazine – toate pentru soldații care, spre deosebire de mercenari, nu luptau. Militarii, îngrijiți și gătiți la patru ace, nu semănau deloc cu bărboșii în hanorace slinoase și ținută de camuflaj cu culorile șterse de murdărie și de praful deșertului. Chiar spălat și ras,

indiferent de decor, un mercenar rămânea ușor de recunoscut prin felul lui de a merge și de a-și purta arma.

Baza era gestionată prin regulamentul de serviciu de garnizoană și de gardă. Ca într-o carte poștală, santinelele își purtau armele automate în bandulieră, cu gura în sus, iar asta într-un punct fierbinte, unde un atac putea avea loc în orice moment – până să-și tragă arma de pe umăr puteau muri de trei ori. Pentru a merge la cantină, chiar dacă nu sunt decât 15 metri, militarii formează careul. Disciplina, pentru generalii ruși, ca în vremurile trecute, este asociată, înainte de toate, cu aspectul ordonat al trupei. O altă surpriză: când suna alarma, ofițerii din comandament trebuiau să se adune mai întâi în curtea Cartierului General, înainte de a-și ocupa locurile conform planului de apărare. Îmi puteam imagina scena: plouă cu bombe și proiectile, iar în acest timp, pentru a-și arăta disprețul față de inamic, ofițerii de stat major se adună în mica piață militară și mor eroic de un tir de mortier tras în plin.

Mercenarii nu mărșăluiau în formație, dar se antrenau constant pentru acțiuni în grup, ca să învețe să se simtă unul pe altul în luptă. Aveau mereu armele cu ei, chiar la îndemână, în timpul gărzii, gata să deschidă focul în caz de pericol. În cadrul bazei, armele erau păstrate sub cheie și nu le erau distribuite soldaților decât la ocazii speciale, ceea ce era halucinant. Ar fi putut măcar să depoziteze armele în clădirile în care locuiau soldații – gardul bazei trecea prin acea zonă și cei mai mulți dintre oameni n-ar fi avut nici măcar timp să se înarmeze dacă inamicul făcea o incursiune-surpriză. Puteai să crezi că generalii

nu aveau încredere în soldați, nici măcar într-o țară aflată în război. Când se mai ducea căldura, militarii, în ținută de sport, ieșeau să facă jogging, apoi se antrenau la aparate sau jucau volei. Toate astea te făceau să te gândești mai mult la fitnessul de plajă decât la o pregătire fizică pentru operațiunile militare. Mercenarii, în schimb, când nu participau la lupte, continuau să se antreneze, să alerge purtând greutăți și să ridice de fiare, pentru ca mușchii să nu le slăbească.

Echipamentul escortelor de convoi era standard, adică prea puțin practic și incomod. Doar naivii puteau să creadă că armata noastră rezolvase problema calității materialului. Soldații înșiși păreau, de altfel, prost informați despre utilizarea specifică a fiecărei arme, nu participau efectiv la lupte, iar ceea ce aveau la dispoziție le era suficient pentru a însoți convoaiele blindate. Într-o zi, am văzut niște parașutiști care escortau un convoi de muniție către zona de luptă. Toți purtau ochelari de aviator, ca în Afganistan, pe vremea când încă nu erau cunoscuți ochelarii tactici, ușori, confortabili și care protejează ochii. Trupele aeropurtate de azi cunosc foarte bine existența lor și Dumnezeu știe de ce își asumă riscul să plece la război cu astfel de accesorii.

Am fost totuși frapat de abundența de echipament modern care se afla în bază. BTR, Typhoon, Tigr, Ural și Kamaz soseau cu zecile. Mercenarii nu aveau nimic din tot acest lux. Dacă în anul precedent, armata ne furnizase cu generozitate vehicule blindate pentru transportul trupelor, echipate cu tunuri automate, în anul acela trebuia să ne mulțumim cu tancuri vechi și BRDM-urile[46] pe care ni le dăduseră sirienii. Totuși, mergând mai departe decât obligația lor față de

guvernul sirian de a recupera câmpurile petrolifere cucerite de Statul Islamic, mercenarii au jucat un rol important în realizarea obiectivului strategic global: ei au devenit principala forță de atac a armatelor aliate la Palmyra, iar mai târziu la Akerbat și Deir ez-Zor. Dar Ministerul Apărării continua să le dea gunoaiele lui, iar armata rusă, care nu participa la război în prima linie, se deplasa cu material sofisticat. Cât despre armata siriană, hărțuită permanent de *dukhi* și care nu știa decât să bată în retragere și să-și abandoneze armele și echipamentul, chiar și aceasta dispunea de tancuri T-90. Noi aveam mai ales tancuri T-72, cele mai multe luate ca trofee de la Statul Islamic – o demonstrație perfectă de profesionalism a mercenarilor și de mediocritate a aliaților: recuperaserăm prada de război pe care inamicul o luase anterior de la sirieni.

Baza militară nu mai avea nimic dintr-un avanpost al puterii militare rusești. Se transformase progresiv într-un fel de parc de distracții. Se inaugurau fără încetare și, în mod evident, fără a se face vreo economie în privința costurilor, alei și monumente comemorative. Se organizase o expoziție dedicată armelor luate pe câmpul de luptă, mortiere și tunuri, mai ales de fabricație artizanală, al căror unic interes era că arătau ingeniozitatea și abilitatea luptătorilor din opoziție. Dar n-am găsit nicăieri un stand unde să fie arătate sistemele și metodele de minare utilizate de *dukhi*. În bibliotecă, unde am reușit să intru într-un final, n-am găsit nicio sursă scrisă sau video despre felul în care Statul Islamic lupta în Siria, despre tacticile sale și despre folosirea mașinăriilor explozibile. Lipirea de afișe, tunderea peluzelor,

ridicarea de monumente, primirea unor artiști și ieșirile din când în când pentru a escorta convoaie, acestea erau activitățile majorității personalului bazei aeriene care nu făcea parte din armata aerului sau din apărarea antiaeriană.

În schimb, armata aerului nu stătea degeaba. Zborurile nu se întrerupeau niciodată. ٢٤ de ore din ٢٤, avioanele de atac, care decolau cu un huruit asurzitor, dispăreau pe cer, îndreptându-se către ținte. La aterizare, sunetul era mai puțin enervant, ca și cum mașinăria s-ar fi întors obosită după ce își îndeplinise misiunea. Eu și camarazii mei am văzut rezultatele acestor excursii. Clădiri distruse, carcase de mașini arse, tancuri găurite – pe teren, activitatea lor ne era de mare folos. Dar, cu alte ocazii, am dat de cratere enorme în mijlocul unor câmpii deșertice și de largi zone acoperite de resturi ale bombelor cu fragmentare care, fiindcă nu explodaseră, reprezentau un pericol real pentru trupele noastre. Riscurile războiului.

Totul mergea prost: insistasem să plec în misiune, dar corpul meu nu rezistase. Iritarea mea creștea, îmi măcina moralul. Erau multe lucruri la Hmeimim pe care firea mea de mercenar nu le putea tolera. Dar și printre ai mei fusesem, în ultima vreme, destul de nefericit.

Începusem să devin conștient de lucruri pe care, până atunci, nu le băgam în seamă, realizând astfel că anumite aspecte ale vieții de mercenar mă deranjau. Mă împiedicam în întrebări la care nu găseam răspuns. De ce eram presați să eliberăm câmpurile de petrol? Unități adunate în grabă, prost coordonate și dotate cu arme de tot râsul erau trimise la luptă. Nu se putea aștepta până ce sosea grosul trupelor active, cu

armament adecvat? *Dukhi* ar fi fost măturați; în orice caz, nimeni în afară de noi nu-i putea goni de pe acele câmpuri, nici nu putea pune mâna pe zăcăminte. Nici Corpul Gardienilor Revoluției Iraniene, considerat în mod inexplicabil drept un corp de elită, nici Hezbollah și încă și mai puțin armata siriană. De ce trebuia să luptăm fără muniția necesară? Cea pe care o aveam la dispoziție era veche și stricată, astfel încât tirurile se încheiau adesea cu o cădere prematură a rachetei, departe de țintă. Insuficiența puterii noastre de foc aducea pierderi: camarazi, concetățeni care mureau. Nimic nu putea justifica o asemenea abordare – era dispreț pur. Iar toți cei care sunt, direct sau indirect, responsabili trebuie identificați, puși sub acuzare și să plătească prețul greșelilor lor.

Eram dezgustat și de ceea ce se petrecea în interiorul legiunii. Comandanții aveau tendința să devină șefi, nu mai simțeau nevoia să-și conducă oamenii în luptă. Erau foarte puțini cei ca *Ratnik*, care își însoțea unitățile pe teren, rămânând permanent în contact cu ele. Acum, după ce le dădeau subordonaților ordinele, cei mai mulți șefi de brigadă nu le mai controlau acțiunile. Devenise norma. Însuși *Beethoven* închidea ochii la nereguli. Posturile de comandă se dădeau tot mai mult pe bază de prietenie personală, fără a se ține seama de competențele profesionale. Conducerea brigăzilor, plutoanelor și a detașamentelor le era retrasă treptat ofițerilor capabili pentru a le fi încredințată unor derbedei inculți și cu creierul prăjit. Conceptul de *debriefing* dispăruse cu totul și nimeni nu mai încerca să facă o analiză, fie și superficială, a eșecurilor și a calculelor greșite din timpul luptelor.

Devenea caraghios. Într-o zi, primind o haină călduroasă din depozitul de îmbrăcăminte, am cerut și genunchiere. Când am deschis pachetul, am constatat că înăuntru era o pereche de pernițe din spumă, cu curele, făcute, în mod evident, pentru grădinărit. Iar rafturile din depozit erau pline până sus cu asemenea prostii! Dar astea erau mărunțișuri. Cel mai rău era cu materialul tehnic. Cineva a avut ideea să reechipeze bătrânele BRDM și să le utileze pentru ca, în timpul unei bătălii, să susțină infanteria. Aceste vehicule de recunoaștere, prea înalte și prea lente, nu mergeau decât în avanposturi, sistemul lor de ghidaj se deregla mereu și nu erau de niciun folos în luptă. De ce niciunul dintre șefii noștri nu protestase împotriva acelei idei ridicole? În loc să încerce să obțină de la armată niște vehicule sofisticate, cheltuiau o grămadă de energie și de bani pentru a produce niște cărucioare artizanale și alte vehicule autopropulsate, ale căror suduri cedau la cea mai mică zdruncinătură. Toată improvizația se desfăcea în bucăți înainte de a ajunge pe front.

Eram deprimat. Eram într-o stare de epuizare psihică și de infirmitate fizică completă, iar cele două săptămâni petrecute la baza din Hmeimim nu îndreptaseră prea mult situația. A trebuit să recunosc: nu mai servea la nimic să rămân, venise momentul să-mi fac bagajele. Nu aveam să devin o povară, un neghiob care se plânge tot timpul.

---

[46] Vehicul de recunoaștere utilizat din anii '60 până în zilele noastre în URSS, iar apoi în Rusia (n. a.).

35.

Siria fără mine

Nu am luat parte la grelele bătălii din toamna lui 2017. Am trăit acea campanie de la distanță, prin povestirile camarazilor mei. Dar era ca și când aș fi fost acolo, alături de frații mei.

După ce au eliberat zonele petrolifere din jurul Palmyrei, mercenarii s-au desfășurat din nou, rapid, pentru a-i ajuta pe aliați și contingentul rusesc într-o nouă serie de operațiuni contra Statului Islamic, în apropiere de Aqraba și de Deir ez-Zor.

În vara lui ٢٠١٧, micul oraș de provincie Aqraba, rămas până atunci la distanță de lupte, a devenit deodată un puternic bastion al Statului Islamic. Poziția sa strategică le permitea jihadiștilor să supravegheze atât vestul, în direcția Alepului, cât și sud-estul, cu speranța că vor putea recâștiga ceea ce pierduseră în jurul Palmyrei. Comandamentul forțelor aliate decisese să elimine definitiv formațiunile Statului Islamic, devenite prea puternice. Dar, ca de obicei, armata siriană s-a dovedit incapabilă să ducă la bun sfârșit această misiune. Și, o dată în plus, și-au adus aminte de mercenari.

Înaintând încet, din cauza lipsei de informații despre inamic, au ajuns la Aqraba, croindu-și drum de-a lungul unui lanț de munți. Mercenarii își obțineau informații în principal cu ajutorul dronelor, care le permiteau să-și facă o idee despre prima linie a

fortificațiilor inamice, dar nu și despre ce se găsea în spatele ei. Nimeni nu știa nimic despre ce îi aștepta dincolo de linia frontului – trebuiau să improvizeze. Așa cum trebuia să se aștepte, după ce au trecut de creasta muntelui și au coborât la vale până în suburbiile Aqrabei, trupele de asalt au fost ținta tirurilor încrucișate trase de pe pozițiile bine camuflate ale jihadiștilor. Un comandant, al cărui pluton fusese prins într-un atac pe flanc, a cerut ajutor. *Samurai* și oamenii săi au plecat către el. Bazându-se pe niște explicații radio destul de confuze, atacanții au înaintat prudent. Jihadiștii, care se ascunseseră în ruinele satului și așteptaseră ca rușii să fie suficient de aproape pentru a începe să-și formeze o linie de luptă, le-au trimis cinci grenade. Una dintre ele a explodat și l-a rănit grav pe *Samurai*. Strângându-și coapsa cu un garou, acesta a continuat să-și comande oamenii. Echipajul lansatorului automat de grenade a bombardat adăpostul în care jihadiștii ascunseseră un tanc. Grenadele aruncate de mercenari, nu doar că au lovit tancul inamic, dar i-au blocat și grupul motor, căzând peste capacul deschis al compartimentului electric. Jihadiștii au bătut în retragere, abandonând tancul, o pradă de război pentru mercenari care, după ce i-au reparat conducta de ulei, l-au folosit imediat împotriva foștilor proprietari.

Grupul lui *Altîn* s-a alăturat plutonului lui *Samurai*. Trimițându-și oamenii să se ascundă, *Altîn* s-a aplecat deasupra comandantului rănit: „Frate, spune-mi care este situația!" Cât de scurt a putut, *Samurai* i-a dat explicațiile necesare și i-a urat noroc lui *Altîn*, pe care l-a apelat cu numele său real. *Altîn* s-a întors brusc: „Ne cunoaștem?". Acoperit de sudoare și de sânge

uscat, chipul camaradului pe care nu-l mai văzuse de zece ani era de nerecunoscut. Așa se reîntâlnesc soldații. Uneori pe stradă, alteori în luptă. După ce i-a strâns mâna tovarășului său de arme, *Samurai* s-a asigurat că toți răniții fuseseră urcați în remorca Uralului care pleca spre spital. Abia după aceea s-a urcat și el, ajutat de camarazi.

În focul acțiunii, plutonul în care lupta *Hava* se îndepărtase mult în fața restului unităților. *Dukhi* n-au stat cu mâinile în sân: înțelegând că acel grup avansat era o pradă ușoară, s-au reorganizat și au lansat un contraatac. Șeful plutonului fiind grav rănit, *Hava*, care s-a dovedit cel mai hotărât, a preluat comanda, încurajându-i prin strigăte pe luptători. Jihadiștii le-au întins o capcană mercenarilor în curtea unei case demolate, atacându-i din trei părți deodată și trăgând în ei de la distanță mică. Când amenințarea unei încercuiri totale devenise iminentă, băieții, sub comanda lui *Hava*, au început să evacueze repede răniții printr-o gaură din zid, traversând o zonă rămasă liberă. Muniția și grenadele li se împuținau văzând cu ochii și, în întunericul care se lăsase brusc, mercenarii răspundeau rafalelor *dukhi* cu tiruri rare, fără coordonare, din nevoia de a face economie.

Jihadiștii au continuat să tragă dinspre deschizăturile din incintă și de la ferestrele caselor vecine, încercând să se apropie și împroșcând cu grenade. Exercitau și o presiune psihologică, oprindu-și bombardamentele cât să strige „Allah Akbar!" La un moment dat, la strigătele de Allah s-a adăugat un „Predați-vă!" strigat în rusă, cu un puternic accent caucazian. *Hava* a strigat cu vocea răgușită de efort:

„Rușii nu se predau!" și a mai aruncat o grenadă în direcția interlocutorului. Apoi, ascunzându-se, a adăugat gâfâind: „Nici buriații!"[47]

Începeau să ducă lipsă de muniție. În curte era o camionetă, care fusese distrusă când fusese cucerită ferma, plină cu lăzi de muniție de calibrul ۷,۶۲, pentru Kalașnikov. Dar cea mai mare parte a mercenarilor aveau arme de alt calibru, iar cei câțiva care posedau AKM-uri[48] trebuiau să caute prin toată curtea pentru a găsi, în muniția capturată, ceva cu care să contracareze atacul. În clădirea răvășită de explozii zăceau mai multe corpuri ale luptătorilor Statului Islamic. Armele lor automate fuseseră stricate, cartușele nu puteau fi băgate în locaș decât punând țeava puștii cu gura în jos, pe beton și apăsând mânerul încărcătorului cu piciorul. Din fericire, țeava era intactă, capacul închizător se mișca, la fel și mecanismul de dare a focului. Oricare alt model de armă, cu încărcătorul defect, ar fi devenit inutilizabil. Mulțumim Mihail Timofeevici (Kalașnikov)! Nimic n-a putut vreodată să rivalizeze cu invenția ta!

Armele recuperate de la acei *dukhi* morți le-au oferit un scurt răgaz mercenarilor. Dar inamicul continua să preseze. *Hava* căuta cu disperare o ieșire. Bingo! Punând mâna pe radio, l-a chemat pe șeful de pluton care încerca în mod disperat să îi vină în ajutor: „Frate, vezi casa aia de sus? O să-i scot afară pe toți și, la semnalul meu, arunci un proiectil cu fragmentare chiar deasupra ei". Ideea era simplă: proiectilul va face să explodeze casa construită din argilă și, la adăpostul norului de praf, în crepuscul, era probabil că vor putea scăpa din capcană. Adunându-i în grabă pe băieți în apropierea brешei, lăsând câțiva oameni pe poziții

pentru a-i acoperi pe ceilalți, *Hava* a strigat prin radio: „Dă-i drumul!". O rafală scurtă de tun antiaerian, o lovitură precisă – ținta se găsea la mai puțin de un kilometru – și clădirea a fost spulberată într-un nor gros de praf. Primii care au trecut prin breșă au fost patru brancardieri transportând un rănit pe care nu apucaseră să-l evacueze. Au urmat toți ceilalți, iar cei care asigurau acoperirea închideau plutonul.

Dukhi n-au înțeles imediat ce se întâmplase, dar când au văzut că rușii scăpaseră și avuseseră timp să se îndepărteze, au alergat în urmărirea lor, trăgând din toate părțile. Mercenarii au fugit până li s-a tăiat respirația, epuizându-și puținele puteri pe care le mai aveau. Salvarea era aproape, era destul să ajungă la ruine, la câțiva metri distanță, acolo îi așteptau camarazii lor. Când au ajuns, s-au aruncat peste dig, cu o ultimă sforțare și au căzut la pământ. Lansați în urmărire, *dukhi* au înțeles prea târziu că nu mai erau vânătorii, ci vânatul. Când s-au trezit într-o zonă deschisă, tunul antiaerian care acoperise retragerea lui *Hava* și a grupului său i-a măturat literalmente cu o salvă de tir, nelăsându-le nicio șansă de scăpare… Abia ce și-a putut recăpăta suflul, că *Hava* a și fugit să verifice dacă toți oamenii lui erau acolo. Da, nu lipsea niciunul la apel! Abia atunci s-a prăbușit, epuizat, în pragul leșinului.

A doua zi, mercenarii au pornit din nou la atac, capturând casele, clădire cu clădire, șir cu șir și, în curând, nu s-a mai auzit niciun strigăt de laudă a lui Allah, nicio invitație la a se preda. Au mărșăluit spre Aqraba și au cucerit-o. Dar, ca întotdeauna, nu s-a suflat niciun cuvânt despre rolul lor decisiv în acea înfrângere a Statului Islamic. Mai rău chiar, de data

asta a fost montată o întreagă punere în scenă, un adevărat teatru al absurdului, pentru a da credibilitate rapoartelor oficiale. Mercenarii, care primiseră ordinul să se retragă și să se replieze pe pozițiile inițiale, au privit, distrându-se, cum unitățile aliate luau cu asalt, pline de curaj, un oraș complet gol, sub ochiul camerelor de luat vederi. Nu mai văzuseră niciodată în acel război ceva atât de ridicol!

După Aqraba, mercenarii au înaintat către Deir ez-Zor, a cărui garnizoană se afla sub blocadă de trei ani, încercuită de unități ale Statului Islamic venite din Irak. Să vorbești despre un asediu era puțin cam exagerat: date fiind manevrabilitatea și mobilitatea jihadiștilor, care puteau să taie cu ușurință orice drum care ducea spre oraș cu ajutorul camionetelor lor rapide, cazarma n-ar fi avut niciodată suficientă muniție și suficient carburant pentru a rezista atâta vreme, oricât de generoasă ar fi fost susținerea aeriană. Având numeroase breșe, blocada era relativă.

În mod excepțional, merită salutată rezistența acelei mici garnizoane: în acest război, exemplele de bravură din partea soldaților sirieni și de prezență de spirit din partea comandanților lor au fost rare. Spre deosebire de numeroșii săi omologi locali, generalul sirian înțelegea cât de cât ce este războiul și cum trebuie să-ți comanzi trupele. Poate că existase și un acord între Statul Islamic și armata siriană – se cunoșteau multe precedente. Puțin cam des, de pildă, încărcături militare livrate armatei și garnizoanelor siriene sfârșeau prin a ajunge în mâinile jihadiștilor…

Pentru a ajuta garnizoana asediată, mercenarii au mers, așadar, de-a lungul autostrăzii Palmyrei, întorcând toată masa trupelor care aveau Deir ez-Zor

în bătaia puștii. Drumul spre Eufrat era plat în cea mai mare parte, iar mercenarii, care luaseră de la *dukhi* un mare număr de camionete, erau acum la fel de agili ca inamicul. Dar bătrânele tancuri T-62, care se mișcau lent, rămâneau punctul lor vulnerabil. Armata se ferise să le furnizeze T-72, care erau mai recente.

În ciuda echipamentului prost, mercenarii înaintau, gonindu-i literalmente din calea lor pe *dukhi* surprinși și dezarmați la vederea acelei vivacități. În echipa lui *Ratnik*, *Scetovod* („Contabilul") lupta dintr-o camionetă luată de la inamic. Deși își pierduse piciorul în explozia unei mine, cu un an înainte, nu se vedea deloc trăind din ajutorul social. Brațele puternice, capabile să țină o armă, și proteza care îi înlocuise piciorul pierdut îl făceau apt de război! Era atât de convins de asta, încât a sfârșit prin a-l convinge și pe *Ratnik*. Cu mâinile încleștate pe DShK-ul său, își îndrepta poziția corpului ajutându-se de piciorul sănătos, sprijinindu-și proteza de marginea camionetei, și trăgea rafale scurte și precise către cei care îl lăsaseră invalid pe viață. Nu își pierduse nimic din capacitatea de atac! Printre geniști se afla și *Rodia*, care, după ce își îngrijise umărul sfârtecat de un obuz, își reluase munca fără a cere nicio favoare. Și *Mirnîi* se obișnuise cu proteza și plecase din nou în misiune. Toți acești tipi erau niște eroi.

După ce au degajat drumul către oraș, mercenarii s-au postat pe malul vestic al Eufratului, pregătindu-se să atace malul opus. Perfect conștienți că nu puteau conta pe armata siriană să le deschidă calea, își pregăteau bărcile cu care să traverseze fluviul. Într-o noapte de septembrie, primele trupe de asalt au debarcat pe malul estic al Eufratului și au trecut

imediat la atac. În câteva zile și nopți de luptă constantă, mercenarii au reușit să deplaseze liniile de contact destul de departe de râu, după care sirienii au apreciat că traversarea era sigură și au început să construiască un ponton.

Luptele erau grele, foarte dificile pentru mercenari, obosiți de riscurile omniprezente, de lipsa de somn și de malnutriție. *Dukhi* se băteau cu încrâncenare, trimițând neîncetat kamikaze. Într-una dintre bătălii, prietenul meu, *Sam*, care avea aceeași vârstă cu mine și cu care luptasem în trupele aeropurtate, a murit strivit de un zid care fusese aruncat în aer. Chiar înainte de plecarea lui în Siria, la sfârșitul unei permisii, *Sam* mă vizitase, băuserăm votcă și stătuserăm de vorbă. S-a întors în Rusia într-un sicriu de zinc.

Corpurile a patru mercenari căzuți în luptă în acea zi n-au putut fi niciodată evacuate; *dukhi* se lansaseră într-un contraatac la momentul potrivit, așteptând ca unitățile să ajungă prea departe de linia principală. Jihadiștii și-au folosit toată puterea de foc pentru a opri grupul care avansa și a-i împiedica pe ceilalți să facă același lucru: tunuri antiaeriene pe flancuri și mitraliere în față. Mercenarii au reușit să-și retragă oamenii, dar le-a fost imposibil să recupereze cadavrele. *Dukhi* le-au luat cu ei. Cunoșteau foarte bine conceptul de „frăție de război", care nu le dădea voie mercenarilor să abandoneze nici măcar cadavrele camarazilor lor în mâna inamicului și contau pe faptul că vor putea profita de asta.

A doua zi, pe când mercenarii înaintau, evacuându-i pe luptători de pe pozițiile pe care le ocupaseră în ajun, *Solnțe* („Soare") a văzut un corp nemișcat și mutilat în mod oribil, îmbrăcat într-o haină de o

culoare familiară. S-a dus în grabă către el, uitând de precauțiile elementare. Corpul s-a dovedit a fi o capcană, care disimula o mină. Corpul lui *Solnțe* a fost evacuat împreună cu ceea ce s-a mai putut găsi din resturile camaradului său.

Înaintând cu detașamentul lui la estul pasajului de trecere la înălțime, *Ratnik* a pus în față tancuri și transportoare blindate, în chip de scut pentru infanterie, și a efectuat o străpungere până la intrarea în oraș. Mercenarii au ajuns la primele locuințe atât de repede, încât *dukhi*, în mijlocul zgomotului și prafului, nu și-au dat seama imediat că rușii erau atât de aproape. Un detașament de jihadiști, ascuns în spatele unui dig de cale ferată, a venit drept către pozițiile mercenarilor. Dar au fost lichidați fără probleme. Mercenarii nu au cruțat pe nimeni și au eliminat mai mult de o sută de *dukhi* dintr-o lovitură.

Pe malul estic, sirienii, raportând că avansau în fiecare zi, nu progresaseră decât vreo sută de metri spre sud, plecând de pe poziția pe care *Ratnik* o cucerise pentru ei. La nordul punctului de trecere, aliații nu mișcaseră nici cu un pas înainte ca mercenarii să ajungă în mijlocul liniilor de luptă, pentru a avansa frontal, spulberându-i pe luptătorii Statului Islamic și prinzându-i în clește pe kurzii care atacau dinspre Raqqa.

Ca întotdeauna, aliații au reușit să încurce complet lucrurile, cu tragice consecințe. Una dintre victimele acestei confuzii a fost Valeri Asapov, comandantul rus al întregii operațiuni militare de la Deir ez-Zor, care, împreună cu ofițerii care-l însoțeau, s-a pomenit într-o zonă necontrolată de trupele aliate și a pierit sub focul inamic.

Și mercenarii au avut probleme cu acești *sadiq*. Tunurile lor păreau să se afle într-un loc sigur, înconjurate de unități siriene fortificate. Dar *dukhi*, alegând orele cele mai întunecate, cele dinainte de răsărit, au reușit să se infiltreze fără dificultate în fața pozițiilor sirienilor și, trimițând câțiva kamikaze, le-au luat cu asalt artileria. Santinelele bateriilor, liniștite că se aflau lângă aliați, n-au văzut nimic. Kamikaze s-au năpustit urlând către stocul de muniție, spulberându-i pe apărători. Când exploziile s-au domolit, jihadiștii au atacat în forță. În cele din urmă, atacul a fost respins, dar greșeala de a avea încredere prea mare în luptătorii sirieni, care au fost surprinși cu garda jos, a fost plătită scump, cu prețul unor vieți omenești.

Incapacitatea aliaților sirieni de a furniza informații credibile în timp util a dus la o situație și mai îngrozitoare: capturarea unor mercenari în viață de către *dukhi*. Când combatanții Statului Islamic au atacat prin surprindere, cu camionetele lor, gărzile siriene de la un punct de verificare și au preluat controlul autostrăzii, oprind mișcarea trupelor, acei *sadiq* nu și-au dat osteneala să informeze pe nimeni. Fără să se teamă de nimic, mercenarii au apărut la unul dintre barajele rutiere cucerite de jihadiști. Cinci dintre ei au fost dați ulterior dispăruți, dintre care doi, luați prizonieri, urmau a fi ulterior arătați de jihadiști lumii întregi, ca dovezi vii ale invincibilității lor. Unul dintre prizonieri, un adjutant bărbos, a încercat imediat să negocieze pentru a-și salva pielea, grăbindu-se să spună tot ce știa. Celălalt a păstrat tăcerea și s-a pregătit în mod curajos de moarte. Glorie și onoare lui!

Dukhi căutau punctele slabe în interacțiunea cu forțele aliate. În mijlocul luptelor pentru oraș, o camionetă japoneză s-a prezentat la punctul de control al aerodromului. Unul dintre jihadiștii din interiorul mașinii a pronunțat clar o frază în rusă, gărzile l-au crezut, vehiculul a rulat fără niciun obstacol până la locul de parcare al aviației de asalt. Ceea ce a urmat este demn de un film de acțiune american. Pasagerii camionetei s-au împărțit în două grupuri – unul a început să distrugă avioanele cu ajutorul unor aruncătoare de grenade, iar celălalt trăgea asupra controlorilor de zbor. Fără să se grăbească și fără să manifeste vreo intenție de a fugi, luptătorii s-au baricadat în interiorul turnului de control și, când au rămas fără muniție, s-au aruncat în aer. După acest raid, aliații au rămas fără sprijin aerian: cinci avioane de luptă au ars pe pistă, personalul de mentenanță și controlorii au fost uciși, iar materialul, deteriorat de explozie.

La jumătatea lui octombrie, faza principală a operațiunii de curățire de pe malul estic al Eufratului, cu acces la linia de contact cu formațiunile kurde, se încheiase. Dându-și seama că zilele le erau numărate, comandanții Statului Islamic au accelerat transferul propriilor trupe pe malul opus, acolo unde se găseau deja kurzii. Kurzii îi primeau pe *dukhi,* îi duceau în spatele frontului pentru a-i interoga și, eventual, a-i recruta pe cei mai puțin fanatizați. Statul Islamic a sfârșit prin a se concentra pe insula Sakr. Formată între cele două brațe ale fluviului, năpădită de o vegetație densă, plină de clădiri și de canale, aceasta devenise o citadelă inexpugnabilă din momentul în care jihadiștii i-au întărit apărarea prin săparea de

tranșee. Eliminarea ultimului bastion jihadist de la Deir ez-Zor le-a revenit, o dată în plus, combatanților SMP. Echipați cu arme ușoare și cu lansatoare de grenade, luptătorii au rezistat cu disperare, dar mercenarii au curățat sistematic, pas cu pas, trecătorile, căile de comunicație și adăposturile, împingându-i pe *dukhi* pe malul estic. Numărul prizonierilor creștea de la o zi la alta. Învățându-și lecția, mercenarii nu mai lăsau niciun om să se apropie ca să se predea, fără a se asigura înainte că nu avea dispozitive explozibile montate pe corp. Cei care se repezeau către ei, erau doborâți fără somație. Mulți, aproape toți, ciuruiți de gloanțe, explodau odată cu încărcătura pe care o transportau. În câteva zile, totul s-a terminat…

În timpul luptelor pentru Deir ez-Zor, mercenarii au cucerit o rafinărie de petrol la periferia Cholei. Această fabricuță servea, când se afla sub controlul Statului Islamic, la alimentarea fraților Kataradzhi, apropiați de Bashar al-Assad, dar care aveau și legături strânse cu conducătorii Statului Islamic. Oamenii fraților Kataradzhi, care păreau să aibă niște angajamente luate față de jihadiști, n-au apărat rafinăria. Dar asta nu i-a împiedicat, după ce lupta s-a terminat, să își invoce drepturile asupra uzinei în fața mercenarilor, care i-au trimis la plimbare.

Ranchiunoși, aceștia și-au așezat tabăra pe dealul învecinat și, în timpul nopții, au deschis focul asupra rafinăriei, chipurile din greșeală. Din fericire, n-au fost consecințe. A doua zi, la căderea întunericului, mercenarii ruși s-au apropiat în tăcere de tabăra falșilor aliați, i-au dezarmat pe luptătorii adormiți, care nu puseseră gărzi, și le-au administrat o lecție. Când

comandantul „Kataradzhiștilor” și un mic grup dintre camarazii lor mai îndrăzneți au încercat să le vină în ajutor, rușii le-au administrat aceeași corecție.

Bătălia pentru Deir ez-Zor se apropia, treptat, de final. Statul Islamic fusese învins și împins dincolo de câmpurile petrolifere. În momentul acela, speranța sa de a pune bazele unui califat mondial era definitiv distrusă. Jihadiștii nu mai aveau cum să-și refacă forțele și, dacă înainte fuseseră uniți într-o mișcare ideologică puternică, acum erau împărțiți în mici grupuri teroriste.

În toate marile bătălii contra Statului Islamic, de două ori la Palmyra, la Aqraba și la Deir ez-Zor, mercenarii ruși au fost direct implicați și au reprezentat aproape întotdeauna principala forță de atac la sol. Dar presa oficială i-a trecut sub tăcere. Mi-ar plăcea să cred că va veni un moment când faptele luptătorilor SMP se vor regăsi în paginile dedicate istoriei distrugerii Statului Islamic. Ar merita!

Legiunea înaintează, duce tot mai multe bătălii, iese victorioasă sau este înfrântă. Această nouă structură a Rusiei mai are încă nevoie de mult timp pentru a demonstra că nu este o adunătură de marginali și de paria, ci o organizație compusă din profesioniști adevărați – muncitorii războiului. Mercenarii sunt niște soldați adevărați, care au ales calea SMP în loc să stea comod în cazărmile armatei. Legiunea mai are încă mult de lucru pentru a obține statutul și autoritatea pe care le merită, în ochii societății și în cei ai Statului. Dar sunt sigur că va veni și acea zi.

Am intrat în marea familie a mercenarilor, nerăbdătoare și agitată, iar acolo mi-am regăsit

demnitatea, acolo am făcut o muncă periculoasă, dar necesară patriei. În cele din urmă, am reușit să mă scald a doua oară în fluviul tumultuos al vieții de soldat, la care visasem atât de mult în timpul școlii militare. Îi voi fi întotdeauna recunoscător legiunii fiindcă mi-a dat această șansă!

---

[47] Etnie mongolă, foarte numeroasă în Siberia (n. a.).

[48] Arme de asalt Kalașnikov modernizate (n. a.).

Postfață

Paris, aprilie 2022

Abia recent, în 2021, am devenit pe deplin conștient de motivele care m-au determinat să scriu această carte despre mercenarii ruși. Primul impuls mi-a venit când am început să citesc, după o lungă perioadă de stagnare intelectuală. Am devorat *Povestirile din Sevastopol* ale lui Lev Tolstoi, iar mâinile mi s-au întins singure spre tastatură. Eram chinuit de o nevoie care nu putea fi reprimată de a-i face pe compatrioții mei să înțeleagă o idee foarte simplă, dar pe care morala noastră publică o respinge, ba chiar o consideră un sacrilegiu, incompatibil cu ideea de dezvoltare istorică specifică Rusiei: suntem la fel ca toată lumea, iar așa-zisa noastră identitate specifică, spirituală și romanescă, nu este decât un mit, răspândit de cei care profită de pe urma lui.

Această carte este mai puțin povestea unor aventuri de război ale unui mercenar și ale tovarășilor lui, cât o lămurire asupra modului în care Rusia îi folosește pe mercenari. Ni se tot spune că soldații improvizați sunt un fenomen propriu Occidentului și că mercenariatul este încetățenit de hidra capitalistă, dar și noi am recurs la el pentru a promova în exterior interesele țării noastre. Oamenii noștri politici trec sub o pudică tăcere existența unor societăți militare private rusești, respingând în bloc orice aluzie la utilizarea serviciilor

acestor formațiuni. Propagandiștii îi îndoctrinează intens pe ruși, inculcându-le ideea unei politici externe proprii Rusiei și eludând orice răspuns direct la întrebările care se referă la folosirea mercenarilor.

Cui servește această stare de fapt? În primul rând, celor care trăiesc pe spezele poporului, căutând să-l convingă de utilitatea lor. Generalii ruși din Siria, spre exemplu, au exploatat cu succes un proiect intitulat „Ei nu sunt acolo!", creând iluzia unor victorii obținute cu minimum de sacrificii umane din rândurile forțelor armate. Dar numărul real al cetățenilor ruși care au murit în războiul împotriva Statului Islamic nu corespunde datelor oficiale. Numărul mercenarilor ruși morți în Siria este, de departe, superior celui al soldaților decedați aparținând forțelor armate. Totuși, participarea însăși a SMP-urilor este ascunsă de ruși, pentru a întreține mitul unui război nesângeros. Militarii ruși de toate gradele, prezenți în Siria, se încălzesc la flacăra gloriei și se lasă adulați de poporul neștiutor care și-a riscat realmente viața pentru a-i învinge pe jihadiștii din Statului Islamic.

Și conducătorii politici profită de pe urma a ceea ce califică, sus și tare, drept un „fenomen incompatibil cu înaltele noastre valori morale". Salvarea regimului lui Bashar al-Assad i-a permis Rusiei să se poziționeze solid ca protectoare și salvatoare a tot felul de criminali din lumea largă. Continentul african este un teren de defrișat pentru diplomația rusă și pentru intriganții politici. Puterea de acolo este în mâinile unor conducători lipsiți de scrupule, care au știut să aprecieze ajutorul dat de Rusia Damascului și se arată

gata să-i lase pe ruși să acceadă la resursele lor minerale și la regiunile lor bogate în aur, diamante și petrol.

Faptul că Rusia recurge la mercenari este dovedit, nu poate fi negat. Această carte nu face altceva decât să spună povestea unuia dintre ei, un om care a luat parte la evenimentele din Siria. Am adăugat un capitol consacrat primei mele misiuni la Luhansk, cu titlu de comparație, pentru un plus de obiectivitate și pentru a evita capcana oricărei eroizări a imaginii mercenarului. Noi nu suntem eroi, noi ne facem pur și simplu treaba pentru care suntem plătiți. Menționarea Luhanskului îmi permite să arăt că mercenarul nu luptă numai în numele progresului și al umanismului (combaterea Statului Islamic), ci poate să îndeplinească și misiuni foarte triviale și cât se poate de dubioase.

Fiecare își alege sabia și ideea. Eu am decis într-o bună zi că, dacă trebuie să mă întorc la luptă, o voi face doar pentru a ucide războiul. Nu sunt singurul care gândește așa, dar suntem o minoritate, ceilalți sunt gata să servească, deopotrivă, și pe Dumnezeu, și Vițelul de Aur. Sunt mercenari, la urma urmei!

La 24 februarie, președintele Federației Ruse a lansat o „operațiune specială" împotriva a ceea ce el numește „regimul nazist din Ucraina". Dar, în câteva zile, „operațiunea specială" s-a dovedit a fi un război la scară mare: sunt distruse orașe, sunt omorâți civili. Într-un război, discuțiile despre implicarea uneia sau alteia dintre părți în uciderea civililor sunt lipsite de sens. Cel care greșește este întotdeauna cel care atacă. Cel care a început războiul poartă singur responsabilitatea pentru ripostă. Un obuz sau o

rachetă care cade pe o clădire de locuințe, oricare ar fi originea sa, a fost tras(ă) doar fiindcă acolo are loc un război.

Judecând după cantitatea armelor și a muniției de mare precizie și de mare putere, Rusia a început pregătirile de război cu multă vreme înainte, cheltuind cu acest proiect miliarde de dolari, în vreme ce bătrânii sunt nevoiți să trăiască cu pensii de o micime umilitoare, iar îngrijirile medicale pentru copii sunt finanțate prin teledonuri!

Și armata? În pofida dominării totale a spațiului aerian și a superiorității armamentului său modern, suferă pierderi enorme. Ministerul Apărării nu minte când anunță numărul de morți, pur și simplu nu spune totul. Un soldat al cărui corp a fost găsit este identificat și considerat mort. Cadavrele neidentificate și abandonate pe teritoriul inamic sunt înscrise ca „soartă necunoscută". Garda națională Rosgvardia[49] nu face parte din armată, iar Ministerul Apărării nu este obligat să dea socoteală despre pierderile din rândurile ei; la fel stau lucrurile și cu formațiunile populare din Donețk și Luhansk. Când trebuia să se bată în Siria, armata îi trimitea pe mercenari să-i facă treaba la sol. Azi, ea adună roadele acestei victorii artificiale. Ieri, armata rusă lupta fără mare convingere împotriva Statului Islamic, ciuma ideologică a secolului XXI. Azi, ea își sacrifică luptătorii, cu un zel remarcabil, în războiul împotriva unui popor-frate.

Mercenarii ruși sunt astfel înscriși într-o coloană separată, clasată ca secretă, pe lista pierderilor. Și sunt mulți astăzi în Ucraina, pe toate direcțiile pretinsei operațiuni speciale. Formațiunile republicilor din Donbas, recunoscute doar de Rusia, și care, vreme de

opt ani, n-au urmărit decât o strategie defensivă, ar fi incapabile să poarte astfel de operații ofensive fără sprijinul altei forțe, aceea a mercenarilor. Până de curând, cel puțin două detașamente de mercenari erau prezente în apropiere de Kiev, repartizate în mod special acestei operațiuni. Printre altele, trei detașamente Wagner participă la luptele de la Mariupol și Harkov. Mercenarii sunt plătiți în dolari. Noua tendință printre forțele invadatoare este să-și vândă patriotismul pe dolari. Nu există ideologie, doar dorința de a câștiga bani.

Și Rusia? Ca de obicei, ea aprobă, în majoritatea ei, linia de conduită a partidului și a guvernului. Creierele concetățenilor mei, transformate în terci cu ajutorul propagandei, acceptă fără să tresară ideea de „denazificare" și „demilitarizare" a Ucrainei. Plătiți gras, îngrijiți, îmbrăcați cu mărci occidentale, proprietarii de vile din Europa și din Statele Unite au stricat atât de tare mințile rușilor, încât aceștia din urmă sunt gata să se arate mândri de bâtă și de pumnal, uitând de propriul nivel de viață mizerabil.

La fiecare 9 mai, concetățenii mei agită portretele apropiaților care au căzut în Marele Război Patriotic[50], dar nu îndrăznesc să se confrunte cu „amenințătorul" Cecen[51]. Împroprietărirea cu victoria strămoșilor nu le mai ajunge pentru a-și satisface mințile infirme și dorința de grandoare. De data aceasta, vinovatul pentru toate relele este regimul „nazist" din Ucraina și mercenarii lui occidentali și americani, care ne-au fost întotdeauna ostili. Poporul rus triumfă desenându-și litera „Z" pe pereți și pe mașini. Iar victoria în acest război, care nu trebuie să fie numit așa, a fost deja asigurată, în mod preventiv, prin legislația care

sancționează orice formă de disidență sau de narațiune alternativă la versiunea oficială, în câmpul de informație accesibil oricărui rus. Televiziunea, radioul și ziarele sunt, toate, sub control și nu toată lumea știe, și de altfel nici nu simte nevoia, să ocolească blocajele de pe internet. Toate condițiile sunt, deci, întrunite pentru a transforma orice fel de înfrângere în victorie.

Dificultățile economice care decurg din izolarea internațională nu-i sperie pe cei mai mulți ruși, care n-au trăit niciodată în abundență sau n-au avut timp să se acomodeze cu ea. Prietenia cu țările în curs de dezvoltare, foarte costisitoare pentru bugetul nostru, și cooperarea în condiții de inegalitate cu China par niște soluții acceptabile pentru a rezista „diktatului" Occidentului. Prin „diktat", trebuie să înțelegem capacitatea de a negocia și de a-și impune sieși norme ridicate, pentru a rămâne competitiv. Cu China sau cu Republica Centrafricană, lucrurile sunt mai simple: în primul caz, te prosternezi, Beijingul face legea. În cel de-al doilea, noi suntem cei care au cărțile în mână: conducătorii depind cu totul de mercenari.

Este dificil de prevăzut ce se va întâmpla cu țara mea și cu mine personal. Dacă mă tem pentru viața și pentru libertatea mea? Nu sunt o figură la fel de importantă ca Alexei Navalnîi[52] sau ca Boris Nemțov[53] la vremea lui. Nu chem pe nimeni pe baricade și nu conduc nicio mișcare de opoziție. Nu fac decât să mă exprim deschis. Și în cunoștință de cauză! Voi fi acuzat că sunt un dușman al poporului? Este termenul utilizat astăzi pentru a desemna orice persoană care îndrăznește să spună cu voce tare ceea ce unii preferă să treacă sub tăcere, iar alții nu vor să recunoască. Ei

bine, sunt gata să trăiesc cu acest stigmat, care nu are sens decât pentru cei ce lipesc etichete. Vom trăi și vom vedea!

Marat Gabidullin

---

[49] Forță militară internă a guvernului rus, creată la 5 aprilie 2016. Conducerea ei i-a fost încredințată fostei gărzi de corp a lui Vladimir Putin, Victor Zolotov (n. a.).

[50] Așa este numit în Rusia Al Doilea Război Mondial, a cărui câștigare este sărbătorită pe 9 mai (n. a.).

[51] Ramzan Kadîrov, președintele autoritar al Republicii Cecene, din Caucazul de Nord rusesc (n. a.).

[52] Principalul opozant al lui Vladimir Putin, acuzator neobosit al regimului acestuia, aflat în închisoare de mai bine de un an (n. a.).

[53] Celebru opozant asasinat în 2015 sub zidurile Kremlinului (n. a.).